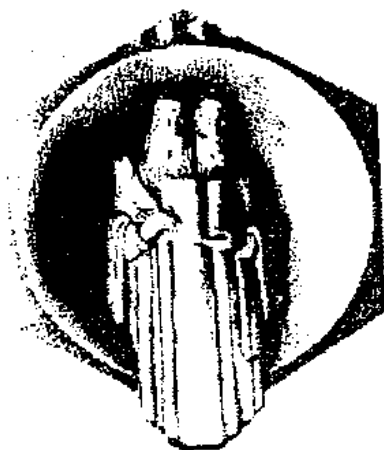

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

Б И Л Т Е Н

**НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

**Билтен број 1002
Скопје, 15 февруари 2011 година**

Содржина на Билтен број 1002 од 15 февруари 2011 година

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје (Илче Мушаревски, Марија Ангелковска, Огнен Манчески, Ана Клетничка, Андреј Дамески, Марко Нојков, Ирена Пејчева, Марија Скалова, Игор Торбовски, Васка Калапоска, Моника Стефановска, Иван Ѓорѓиевски, Ана Димоска, Владимир Спировски, Орце Малчев, Весна Димишкова, Зорица Ивановска, Марија Кошевалиска, Билјана Ристова, Милка Наумоска, Владимир Ѓеорѓиевски).....1-3

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот факултет во Скопје (Тодорка Сајкова, Елена Јакимоска, Весна Глигорова, Билјана Трпковска, Љупка Лакинска, Елена Мајсторова, Тања Дрвошанова, Ристо Котев, Игор Ивановски, Сихана Сулејмани-Фетаји, Сузана Тренчевска, Емилија Стаменковска, Билјана Митевска) 4-5

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот Педагогија, од проф. д-р Анета Баракоска, проф. д-р Вера Стојановска, пријавен на Филозофскиот факултет во Скопје.....6-12

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА

1. Реферат за избор на еден наставник по предметот физичко образование за настава на студенти од нематичните факултети на Факултетот за физичка култура во Скопје (м-р Сузана Симева).....13-16
2. Рецензија на учебното помагало Визуелен речник по биомеханика, од авторите Александар Ацески и Александар Туфекчиевски, пријавен на Факултетот за физичка култура во Скопје.....17

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на помлад асистент по предметот судска медицина и криминалистика на Медицинскиот факултет во Скопје (помл. ас. д-р Љупчо Чакар).....18-19
2. Реферат за избор на асистент по предметот судска медицина и криминалистика на Медицинскиот факултет во Скопје (помл. ас. д-р Рената Јанкова-Ајановска).....20-22

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. Рецензија на докторската дисертација Заштита на водите од загадување преку собирање и рециклирање на отпадниот материјал од рибници, изработена од м-р Сузана Дураку, пријавена на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.....23-31

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден асистент од областа на микробиологијата на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје (м-р Наталија Атапасова-Папчевска, Сузана Николовска).....32-36

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Рецензија на ракописот на монографијата Судски менаџмент, од проф. д-р Љупчо Арнаудовски, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....37-42

ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

1. Исправка на Реферат за избор на еден наставник во сите звања по група наставни предмети од областа на теоријата на музиката на Факултетот за музичка уметност во Скопје (д-р Викторија Коларовска-Гмирја).....43

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на пријавени и прифатени теми за изработка на магистерски труд на Градежниот факултет во Скопје (Славе Петров, Стојче Галазовски, Катерина Ангелевска, Гоце Стојанов, Сунчица Љубевска).....44

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот институт во Скопје (Маја Гиевска).....45

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на редовен професор по предметот интерна медицина и криминалистика на Медицинскиот факултет во Скопје (д-р Јордан Чаловски).....46-54
2. Реферат за избор на асистент по предметот неврологија на Медицинскиот факултет во Скопје (ас. д-р Татјана Чепреганова Чанговска, ас. д-р Арбен Таравари, помл. ас. д-р Драгана Петровска Цветковска, помл. ас. д-р Мерита Исмајли Марку).....55-75

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација *Обредната симболика во антиката и во македонската народна традиција*, изработена од м-р Лидија Ковачева, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....76-82

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ

1. Реферат за избор на еден наставник по предмети од наставно-научната област електроника на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје (д-р Јосиф Косев).....83-93

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА

1. Рецензија на докторската дисертација *Компаративна анализа и структура на морфолошкиот, базичниот и специфичниот моторен простор кај студенти од втора година на Факултетот за физичка култура во Скопје, преку постигнувањата во атлетскиот петтобој*, изработена од м-р Александар Симеонов, пријавена на Факултетот за физичка култура во Скопје.....94-98

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Рецензија на ракописот за учебник по *Историја на новинарството*, од проф. д-р Томе Груевски, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....99-104

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на асистент по предметот фармакологија со токсикологија на Медицинскиот факултет во Скопје (м-р д-р Јордан Чаловски).....105-110

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Машинскиот факултет во Скопје (Дејан Милевски, Методија Томовски, Мики Крстевски, Тони Костов).....111

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација *Раководење со девизниот ризик кај комерцијалните банки* изработена од м-р Владо Поповски, пријавена на Економскиот факултет во Скопје 112-117

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден соработник-асистент при Одделението за математика и информатика на Машинскиот факултет во Скопје (м-р Јована Јованова).....128-130

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

1. Реферат за избор во наставно-научно звање-доцент по предметите: дидактика, методика на воспитна работа и андрагогија, за групите одделенска настава и предучилишно воспитание на албански наставен јазик на Педагошкиот факултет "Св. Климент Охридски" во Скопје (д-р Теута Питарка Шабани).....131-141

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на асистенти по предметот дерматовенерологија на Медицинскиот факултет во Скопје (помл. ас. д-р Моника Муратовска, помл. ас. д-р Силвија Дума, помл. ас. д-р Влора Керими).....142-146
2. Реферат за избор на помлад асистент по предметот радиологија на Медицинскиот факултет во Скопје (помл. ас. д-р Петар Јаневски).....147-151

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник од областа виша геодезија на Градежниот факултет во Скопје (д-р Златко Србиноски).....152-168
2. Реферат за избор на наставник од областа геодезија на Градежниот факултет во Скопје (д-р Лазо Димов).....169-177
3. Реферат за избор на наставник од областа на вишата геодезија на Градежниот факултет во Скопје (д-р Јован Јованов).....178-187

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ "БЛАЖЕ КОНЕСКИ"

1. Рецензија на докторската дисертација Морфосинтаксичка структура на образување на именките во албанскиот и во англискиот јазик, изработена од м-р Шкелќим Милаку, пријавена на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје.....188-194

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден редовен професор по предметот радиологија на Медицинскиот факултет во Скопје (д-р Надица Митреска).....195-201

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА

1. Реферат за избор на наставник во звањето редовен професор по предметот психологија во физичкото образование и спортот на Факултетот за физичка култура во Скопје (д-р Ленче Алексовска-Величковска).....202-211

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. Реферат за избор во звањето редовен професор во научната област екологија на земјоделството и развој на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (д-р Елизабета Ангелова).....212-225

ЗЕМЈОДЕЛСКИ ИНСТИТУТ

1. Реферат за избор на вонреден професор во научната област лозарство на Земјоделскиот институт во Скопје (д-р Климе Белески).....226-236

ФАРМАЦЕВТСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација Етнофармакологијата како појдовна основа во проучувањето на растителни сировини со антидијабетично дејство, подготвена од м-р Ѓошис Стефков, пријавена на Фармацевтскиот факултет во Скопје.....237-243

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Рецензија на ракописот за учебник по Комуникологија, од проф. д-р Томе Груевски, пријавен на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....244-250

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензијата на докторската дисертација **Прогностичка вредност на имунохистохемиската експресија на HER2/neu, p53, BCL-2 и Ki-67 кај пациенти со белодробен карцином**, изработена од **д-р Билјана Илневска-Попоска**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....251-257
2. Реферат за избор на дванаесет асистенти по предметот хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје (помл. ас. д-р Редип Селмани, помл. ас. д-р Шабан Мехмети, помл. ас. д-р Артан Дика, помл. ас. д-р Љубомир Огњеновиќ, помл. ас. д-р Огнен Ивановски, помл. ас. д-р Виктор Тренчев, помл. ас. д-р Андријана Нацеска, помл. ас. д-р Илир Хасани, помл. ас. д-р Андреја Гавриловски, помл. ас. д-р Светозар Антовиќ, помл. ас. д-р Игор Пеев, помл. ас. д-р Огнен Костовски).....258-290

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на пријавени и прифатени теми за изработка на магистерски труд на Филозофскиот факултет во Скопје (**Владо Тренчов, Репата Пандуревиќ, Катерина Алексовска, Татјана Андреевска, Флорина Деари, Лилјана Неделкоска, Јасна Софронисва, Марија Карамучева, Соња Станковска**).....291

ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

1. Реферат за избор на еден наставник по наставниот предмет фагот на Факултетот за музичка уметност во Скопје, без засновање работен однос (**м-р Марјан Милошевски**).....292-297

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот **Интегрално сметање** подготвен од **д-р Никола Тунески** и **д-р Билјана Јолевска-Тунеска**, пријавен на Машинскиот факултет во Скопје.....298-300

Бр. 09-15/а
28-01-2011
СКОПЈЕ

1

ПРЕГЛЕД
на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет
„Јустинијан Први„ во Скопје
Наставно-научен совет – 28.01.2011 година

Кандидат	Тема	Ментор
Илче Мушаревски	Меѓународно правни инструменти за сузбивање на организираните криминали	Д-р Никола Тупанчески
Марија Ангелковска	Судска соработка во рамките на третиот столб на Европската унија	Д-р Никола Тупанчески
Огнен Манчески	Феноменолошки карактеристики на рецидивизмот во Република Македонија	Д-р Методија Каневчев
Ана Клетничка	Влијанието на одлуките на Европскиот суд на правдата врз формирањето на заедничката надворешна и безбедносна политика на Европската унија	Д-р Денко Малески
Андреј Дамески	Правна рамка на заштита на авторските права на меѓународно, европско и македонско ниво	Д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска
Марко Нојков	Приватизација на Македонскиот национален телекомуникациски оператор	Д-р Димитар Гелев
Ирена Пејчева	Институционални инструменти за спречување на корупцијата во јавната администрација	Д-р Борче Давитковски
Марија Скалова	Агресијата како меѓународно злосторство	Д-р Владо Камбовски

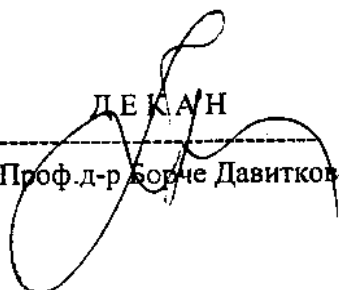
Бр. 09-15/20
28-01-2021

2

ПРЕГЛЕД
на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет
„Јустинијан Први„ во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Игор Торбовски	Друштво за реосигурување	проф.д-р Тито Беличанец
Васка Каланоска	Присилната лиценца во правото на Република Македонија	проф.д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска
Моника Стефановска	Оф-шор банкарство во земјите членки на Европската унија,	проф.д-р Весна Пендовска
Иван Ѓорѓиевски	Влијанието на електронската комуникација врз берзанското тргување	проф.д-р Димитар Гелев
Ана Димоска	Наследно-правната положба на брачниот другар во македонското и компаративното право	проф.д-р Дејан Мицковиќ
Владимир Спировски	Причини за жалба против пресуда во парничната постапка	проф.д-р Арсен Јаневски
Орце Малчев	Мобинг во работниот однос	проф.д-р Тодор Каламатиев
Весна Димишкова	Правна положба на наследникот во правото на Република Македонија	проф.д-р Дејан Мицковиќ
Зорица Ивановска	Влијанието на правото на конкуренција врз уредувањето на содржината на трговските договори	проф.д-р Горан Коевски
Марија Кошевалиска	Институционалниот аспект на банките и инвестиционите фондови	проф.д-р Тито Беличанец
Билјана Ристова	Тенденциите на корпоративното управување во Европската унија во Акциониот план кои што се однесуваат на зајакнување на акционерските права и заштита на трети лица	проф.д-р Тито Беличанец
Милка Наумоска	Усогласеноста на Законот за стечај со препораките на UNCITRAL	проф.д-р Тито Беличанец

Владимир Георгиевски	Инвестиционите фондови во Република Македонија и банките како инвестициски советници	проф.д-р Тито Беличанец
-------------------------	---	----------------------------

ДЕКАН

Проф.д-р Борче Давитковски

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на магистерски труд на **Економскиот факултет-Скопје** во состав на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Тодорка Сајкова	"Маркетинг сегментирање на клиентите на пазарот на банкарски услуги"	проф.д-р Снежана Р.Јовановска
Елена Јакимоска	"Унапредување на продажбата и стратегиите на влечење и туркање (pull и push) во чевларската индустрија"	проф.д-р Снежана Р.Јовановска
Весна Глигорова	"Перспективите на европскиот пазар на труд после последното проширување и реформираниот Лисабонски договор"	проф.д-р Билјана С.Габер
Билјана Трпковска	"Монетарни стратегии во земји во транзиција"	проф.д-р Горан Петревски
Љупка Лакинска	"Финансиските иновации и опаѓањето на традиционалното банкарство"	проф.д-р Михаил Петковски
Елена Мајсторова	"Кредитирањето на правни и физички лица со посебен осврт на Република Македонија"	проф.д-р Михаил Петковски
Тања Дрвошанова	"Детерминантите на кредитирање на население: случајот на Македонија"	проф.д-р Горан Петревски
Ристо Котев	"Местото и улогата на малите ревизорски друштва во Република Македонија во ревизијата на банките и штедилниците"	проф.д-р Љубе Трпески
Игор Ивановски	"Осигурувањето и економскиот развој во Република Македонија"	проф.д-р Драге Јанев
Сихана Сулејмани-Фетаји	"Управување со иновациите и градење на конкурентска предност"	проф. д-р Љубомир Дракулевски
Сузана Тренчевска	"Стратегиски менаџмент во фармацевтската дејност"	проф.д-р Љубомир Дракулевски

Емилија Стаменковска	"Маркетинг истражување на м-трговијата на пазарот на Република Македонија"	проф.д-р Нада Секуловска
Билјана Митевска	"Платен систем на Република Македонија, негово усогласување и подготвување за интегрирање во платните системи на Европската Унија"	проф.д-р Љубе Трпески

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ „ПЕДАГОГИЈА“ ОД АВТОРКИТЕ
ПРОФ. Д-Р АНЕТА БАРАКОСКА И ПРОФ. Д-Р ВЕРА СТОЈАНОВСКА

Врз основа на член 16 од Правилникот за организирање на издавачката дејност на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје и член 38 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Филозофскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XII редовна седница одржана на 17.XII 2010 година, донесе Одлука за усвојување на предлогот на Институтот за педагогија за издавање на учебник под наслов: **Педагогија**, ракопис поднесен од *проф. д-р Анеџа Баракоска и проф. д-р Вера Стојановска*.

На истата седница, бев избрана за рецензент на ракописот **Педагогија**, поднесен од *проф.д-р Анеџа Баракоска и проф.д-р Вера Стојановска*.

Врз основа на тоа, до Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Во ракописот **Педагогија** се опфатени и обработени оние содржини кои треба да ги воведат студентите во елементарниот простор на педагошката наука. Во ракописот авторките ги обработуваат основните прашања кои концепциски и структурно припаѓаат на општата педагогија и дидактиката како педагошки дисциплини. Карактеристично за ракописот е тоа што е поделен на две глобални целини. Првата целина носи наслов општа педагогија, а втората целина-дидактика.

Во првата целина е отстапен простор на теми кои ги опфаќаат прашањата поврзани со педагогијата како наука и воспитанието како предмет на педагогијата. Од тој аспект третирали се прашањата кои се однесуваат на основните определби на педагогијата како наука за воспитанието и местото на педагогијата во системот на науките, потоа нејзината генеза од првите мисли за воспитанието до нејзиното осамостојување кое го направил Ј. Ф. Хербарт во XIX, кога аргументирано ја изложил смислата и значењето за постоењето на педагогијата како самостојна наука. Во ракописот се третираат и прашањата поврзани со научното определување на педагогијата како што се: определување на поимот педагогија, предметот, функцијата и задачите на педагогијата, системот на педагошки дисциплини и односот на педагогијата со другите науки. Авторките во ракописот ги опфаќаат прашањата поврзани со воспитанието како општествен феномен, неговата историска условеност, основните карактеристиките на воспитанието, прашањата поврзани со основните педагошки поими, факторите во развитокот на личноста, воспитниот процес и личноста.

Исто така, тука се разгледува и значењето на односот воспитаник - воспитувач, нивната улога и место во организираното воспитание, се анализира воспитниот процес кој е посложен од образовниот, каде што акцент се става на симултаното воспитно делување на воспитувачот во сите сфери од животот на воспитаникот.

Авторките во ракописот оставаат простор и за презентирање на прашања поврзани со целта и задачите на воспитанието, темелните воспитни подрачја: моралното, естетското, интелектуалното, работното и физичкото воспитание. Понатаму интересно е изложен воспитниот систем како сложена структура на функционални компоненти, неговите карактеристики и принципи. Ова прашање за педагогијата е од големо значење, особено кога станува збор за следење на современите трендови во градењето на образовните системи.

Во втората глобална целина се обработени суштествени прашања од областа на дидактиката, коишто кореспондираат со предметната програма по педагогија. Авторките во овој дел од ракописот најнапред ги дефинираат предметот и проблемите на дидактиката. Потоа следствено, говорат за наставата, видовите на настава, како и за задачите на наставата. Предмет на елаборација, во овој дел од ракописот се и наставниот план и програма. Во засебна, логички заокружена целина говорат и за учењето во процесот на наставата, со посебен осврт на образовните ефекти на учењето во наставниот процес (знаење, способности, вештини и навики). На мошне прегледен начин и доста јасно ја претставиле и ја обработиле структурата на наставниот процес, како и основните компоненти или макроеlementи на структурата на наставниот процес (подготовка за работа, обработка на нови наставни содржини, вежбање, повторување и проверување и оценување на знаењата), како и наставните медиуми. Доста голем дел од ракописот е посветен на методите на наставна работа, во којшто најнапред се говори за поимното определување на наставните методи и нивната класификација, а потоа се обработува секој наставен метод засебно. Предмет на разгледување во овој дел се и облиците на наставна работа, поделени во неколку групи: фронтална, групна, работа во парови (тандеми) и индивидуална наставна работа. Авторките на ракописот имаат опфатено и содржини во врска со организацијата, планирањето и подготовката на наставниот час. Исто така, тука е обработена и тема во врска со вреднувањето на наставната работа.

На крајот од ракописот авторките ја даваат основната литература од каде што се црпи содржините во структурирањето на овој ракопис. Во неа се наведени најзначајните извори кои се блиски на студентската и пошироката педагошка јавност. Дадената литература е во функција на проширување и продлабочување на определени педагошки сознанија и нивна критичка анализа.

Од анализата на содржината на ракописот *Педагогија*, јасно се гледа дека тенденцијата на проф. д-р Анета Баракоска и проф. д-р Вера Стојановска е содржините во ракописот да ги опфатат предвидените теми од предметната програма по педагогија, која всушност претставува наставен предмет кој студентите го слушаат на наставничките факултети

РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ ПЕДАГОГИЈА ОД АВТОРКИТЕ ПРОФ. Д-Р АНЕТА БАРАКОСКА И ПРОФ. Д-Р ВЕРА СТОЈАНОВСКА

Врз основа на член 16 од Правилникот за организирање на издавачката дејност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и член 38 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Филозофскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XII редовна седница одржана на 17.12.2010 година, донесе *Одлука* за усвојување на предлогот од Институтот за педагогија за издавање на учебник под наслов **ПЕДАГОГИЈА**, ракопис поднесен од *проф. д-р Анеша Баракоска и проф. д-р Вера Стојановска*.

На истата седница бев предложена и избрана за рецензент на предложениот ракопис.

До Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Глобалната цел, физиономијата и содржинската структура на учебникот е со намена за стекнување фундаментални знаења и вештини од областа на педагошката наука од страна на студентите кои во текот на сопственото иницијално образование треба да стекнат професионални компетенции на наставник во сите програмски подрачја во рамките на задолжителното образование. Понудениот учебник глобално ги елаборира носечките компоненти на педагошката наука, како од аспект на теоретските основи на науката така и од аспект на изведбено-оперативните елементи во рамките на дидактиката како основа за активна и компетентна реализација на наставниот процес од страна на идните наставници вклучени во воспитно-образовната работа со ученици од различна возрастна структура и учечко-поучувачки ситуации во сите програмски подрачја: јазично, математичко, природно-научно, општествено, техничко и сл.

Понудениот ракопис е структуриран во два глобални дела: првиот ги содржи носечките педагошки поими и категории, теоретската рамка на оваа општествена наука и општествено-историската детерминираност на воспитанието како предмет на истражување, како и други носечки категории и релации во рамките на педагошката наука.

Вториот глобален дел ги елаборира аспектите на операционализација на педагошките поими и категории од аспект на дидактиката како посебна педагошка дисциплина.

Презентираме детална анализа на подрачјата и проблемите кои се елаборирани во двата дела на понудениот ракопис:

Првиот дел, покрај воведниот дел, содржи внимателно избрани поглавја кои се однесуваат на следниве проблеми: основни критериуми за определување на педагогијата како наука за воспитанието; научно определување на педагогијата-основни обележја; односот на

определување на педагогијата-основни обележја; односот на педагогијата со другите науки; општи определби на воспитанието; фактори за развој на личноста; воспитен процес; воспитаник и воспитувач; анализа на воспитниот процес (етапи на воспитниот процес); цел на воспитанието; теоретски основи на проблемот; педагошка артикулација и остварување; темелни воспитни подрачја; воспитен систем; образовен систем; училиштен систем; училиште; основни принципи на воспитниот систем.

Во рамките на секое поглавје структурирани се наслови и поднаслови кои ја имаат улогата на микроелaborација на основниот проблем, аспектиран како систем од повеќе поими и носечки категории. Укажуваме на фактот дека во приодите и елаборацијата на проблемите авторките користат мошне егзактен јазик и јасен стил на изразување, продлабочена анализа на содржината на секој поим и поврзување, споредување, спротивставување и корелација на сите поими со цел корисниците на учебникот да добијат знаења кои се систематизирани според нивното потекло, генеза, значење и меѓузависност. Битен аспект на елаборацијата во овој дел од учебникот е пристапот на авторките, при што секој поим како историско-развојна категорија се конектира со неговата современа интерпретација и присутност во современата педагошка наука. На тој начин е обезбедена сознајно-структурална анализа која овозможува трајни знаења, учење со разбирање и современо толкување на современата педагошка теорија која кореспондира со светската, особено европската педагошка терминологија.

Вториот глобален дел на учебникот елаборира прашања од областа на дидактиката како современа педагошка дисциплина, структурирани во повеќе поглавја, кои се однесуваат на следниве аспекти и димензии: предмет на проучување на дидактиката; настава и видови настава; учење во процесот на наставата; учење и поучување; образовни ефекти на учењето во наставниот процес (знаења, способности, вештини, навики, ставови); структура на наставниот процес; наставни медиуми; етапи на наставниот процес; методи на наставната работа; облици на наставната работа; организација на наставен час; планирање и подготовка на наставен час; вреднување на наставната работа.

Во овој дел од учебникот авторките навлегуваат подлабоко во процесите на учење и поучување како носечки компоненти на наставниот процес со повисок степен на конкретизација на сите носечки оперативни-изведбени категории со кои идните наставници (актуелни студенти) ќе се среќаваат и ќе ги користат како носечка професионална терминологија. Целта на авторките со овој втор глобален дел на учебникот е идниот наставник да ги препознае, совлада, дефинира и практикува педагошките поими и категории од изведбено-наставен аспект со можност нив да ги адаптира според спецификите на сопственото програмско подрачје и наставен предмет кој ќе претставува негов иден професионален ангажман. Евидентен е фактот дека ваквата структура на овој дидактички дел од учебникот претставува солидна основа за аплицирање, операционализација и практична изведба на наставата по одделни предмети за кои се подготвуваат студентите во рамките на своето иницијално образование.

Укажуваме на една мошне значајна компонента на учебникот која авторките ја понудиле паралелно со наративниот текст. Тоа се визуелно-илустративните димензии на текстот во вид на фотографии, шеми, табели, графички модели, симболи, прегледи и други видови графички елементи кои имаат неколку педагошки функции: најпрвин служат како визуелна поддршка на текстот, иницираат дискусии и наставно-сознајна интеракција со студентите, партиципативно и кооперативно учење директно од учебникот во текот на предавањата и вежбите, како и можност за визуелна презентација на квантификации, соодноси, релации и меѓузависности на елаборираните поими и категории. Застапеноста на визуелно-илустративните компоненти учебникот го прави интересен и привлечен за студентите, а истовремено ја потврдува заложбата на авторките да креираат учебник со современ графички и педагошки дизајн кој ќе поттикнува професионален интерес кај идните наставници по различни наставни предмети и ќе обезбеди развој на способности и вештини за аналитичка комуникација и разбирање со визуелни елементи.

Учебникот располага со методско-дидактичка апаратура која е мошне богата како во однос на нејзината намена и функција, така и во однос на намерата на авторките овој учебник да го креираат како интерактивен извор со чија помош студентите-идни наставници ќе проникнуваат во своите предзнаења и ќе ги користат во надградувањето на новите сознанија, ќе можат да го анализираат своето учечко искуство и ќе можат да изработуваат апликативни материјали кои се во функција на доживување на наставничката професија. Од тие причини во учебникот се застапени повеќе продуктивни прашања, прашања за добивање на повратна информација, иницирање на практични активности, анализа на наставната практика, анализа на лични и туѓи постапки во учечко-поучувачките ситуации на наставниот процес, фокусирано набљудување и анализа на различни феномени од наставата, самоанализа и себепретставување, самопретставување и автоперцепција на сопствената личност како наставник и воведување во методите и техниките на вреднување и самовреднување.

Структурно гледано, ракописот од аспект на содржината која е составена од двете глобални целини кореспондира со предметната програма по педагогија на наставничките факултети.

Посебен содржински дел на учебникот е понудената литература од релевантни извори кои ја имаат функцијата на проширување на стекнатите знаења и продлабочување на поимите кои се совладани со помош на неговото користење.

Заклучок и преглед

Понудениот ракопис за учебникот ПЕДАГОГИЈА од авторките *проф. д-р Анеџа Баракоска* и *проф. д-р Вера Сшојановска* е меѓу првите во Република Македонија од оваа област. Со својата појава овој учебник ќе пополни една голема празнина која со години се чувствува и која досега се компензира со литература од странски јазици во кои речиси редовно има користење на несоодветна терминологија. Овој учебник со

својата структура, физиономија и намена е од големо значење за нашата широка популација студенти кои се подготвуваат за идни наставници и претставува сериозен напор во процесот на градење професионални компетенции на нашите идни наставници од различни области и програмски подрачја.

Со особена чест и задоволство, на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет му предлагам понудениот ракопис **ПЕДАГОГИЈА** од авторките **џроф. д-р Анеџа Баракоска и џроф. д-р Вера Сџојановска** да го прифати и да го одобри неговото печатење како учебник.

22.1.2011 година

Рецензент
Проф. д-р Снежана Адамческа, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА ПО ПРЕДМЕТОТ ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА НАСТАВА НА СТУДЕНТИ ОД НЕМАТИЧНИТЕ ФАКУЛТЕТИ НА УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичка култура во Скопје бр. 0201-904/4 од 7.12.2010 година, објавен е конкурс во дневните весници „Нова Македонија“ и „Лајме“ на 30.10.2010 година, за избор-преизбор на еден наставник-извршител по предметот физичко образование и спорт за студентите од нематичните факултети.

Наставно-научниот совет на Факултетот за физичка култура во Скопје, на 120, редовна седница одржана на 7.12.2010 година, отворена е постапка и формирана е Рецензентска комисија во состав: виш предавач д-р Сашо Тодоровски-претседател, виш предавач м-р Лубен Багески-член и виш предавач м-р Јана Каршакowska Димитриоска-член.

На конкурсот се пријави кандидатката Виш предавач м-р Сузана Симева. По разгледувањето на приложените документи, Рецензентската комисија на Наставно-научниот совет му го поднесува следниов,

ИЗВЕШТАЈ

М-р Сузана Симева

Биографски податоци за кандидатката:

М-р Сузана Симева е родена на 15.2.1957 година во Скопје, основно образование завршила во Скопје, а средно училиште за физичка култура завршила во родниот град. Дипломирала на Факултетот за физичка култура во Белград во 1981 година. Магистрирала на Факултетот за физичка култура во Скопје, на тема „Влијанието на техничко-тактичките дејствија врз успехот на ракометната игра“, во 2002 година. Уште од својата рана возраст активно се занимава со спортски активности во ДГВ „Партизан“ во Чаир. Покрај другите, ги постигнува следнивеите спортски успеси: во 1972 има освоено второ место на републичките натпревари во гимнастика, а во 1973 година има ушествувало на сојузните натпревари во Загреб. Како студент, работела на катедрата за спортска гимнастика како демонстратор. По завршувањето на факултот, во МУЦ „Панче Арсовски“ подготвувала екипи за учество на „МОИ“ и освоила трето место во 1986 и прво место во 1988 година во спортска гимнастика. Во својата спортска кариера работи како инструктор по скијање и пливање со повеќе возрасни категории. Од 1998 година волонтерски е активна во Градскиот сојуз за грижа и воспитување на деца и младинци.

Научно истражувачка работа:

Покрај магистерската работа, кандидатката м-р Сузана Симева објавува сручни и научни трудови во и надвор од земјата на конгреси и симпозиуми:

1. В. Соколова, С. Симева: „Утврдување на разлики и промени во некои антропометриски и биомоторни варијабли кај студентките од прва

- година на Скопскиот универзитет". Федерација на училиштен спорт на Македонија, стр. 423-426.
2. С. Симева, В. Соколова: „Влијанието на некои техничко тактички дејствија врз успехот на ракометната игра". Физичка култура, бр. 2, 2008 год 181-182 стр.
 3. В. Соколова, С. Симева : „Утврдување на разликите во латентниот простор помеѓу две групи испитаници". Физичка култура, (во објавување).
 4. С. Симева, В. Соколова: „Факторска структура на некои техничко-тактички дејствија од ракометната игра". Трудот е презентиран на традиционална научна конференција на Националната спортска академија во Софија на 11.12.2008.
 5. С. Гонтарев, С. Симева, Б. Крстевски, М. Кртсеска: „Квалитетот на населбата во функција на детерминирање на нивото на физичката активност кај ученичките од 15 до 18 години". Наука и спорт 1(2009), стр.13-18.
 6. С. Гонтарев, Б. Крстевски, С. Симева: „Физичката активност и седентарните навики кај младите". Наука и спорт 1(2009) 17-12.
 7. С. Гонтарев, С. Симева: „Влијанието на некои психо-социјални фактори врз мотивационата подготвеност за промена на навиките за физичката активност кај ученичките од 15 до 18 годишна возраст". Охрид, 2010, (трудот е во фаза на објавување).

Наставно-педагошка дејност

Како повеќегодишен успешен наставник во Центарот за физичко образование, во својата наставно-педагошка активност кандидатката се истакнува со успешно организирање и реализирање на редовниот наставен план и воннаставните содржини и активности. Како наставник на Факултетот за физичка култура-Центар за физичко образование и спорт, својата активност ја насочува кон реализирање на наставно-спортските активности на студентите од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје преку организирање на атлетски кросеви и планинарски тури, обука на студенти-непдивачи и дообука на студенти пливачи, настава по скијање, аеробик и др.

Вештини и знаења:

-работа со компјутери: Microsoft office (Word, Excel, Power point, Internet).

Познавање на јазици:

-руски, српски и хрватски јазик.

ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложените документи од наведената кандидатка и оцената на пејзината досегашна работа, имајќи ја предвид спортско - стручната, наставно – педагошката, научната и општествено - спортската активност, како и афинитетот за понатамошно усовршување во областа

на физичката култура, согласно со одредбите од Законот за високо образование, Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Правилникот на Факултетот за физичка култура при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, комисијата има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичка култура да ја избере кандидатката м-р Сузана Симева во наставно-научното звање, виш предавач.

Рецензентска комисија;

Виш предавач д-р Сашо Тодоровски - претседател с.р.

Виш предавач м-р Љубен Багески - член с.р

Виш предавач м-р Јана Каршаковска Димитриоска - член с.р.

на физичката култура, согласно со одредбите од Законот за високо образование, Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Правилникот на Факултеот за физичка култура при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, комисијата има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичка култура да ја избере кандидатката м-р Сузана Симева во наставно-научното звање, виш предавач.

Рецензентска комисија;

Виш предавач д-р Сашо Тодоровски - претседател с.р.

Виш предавач м-р Љубен Багески - член с.р

Виш предавач м-р Јана Каршаковска Димитриоска - член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА УЧЕБНОТО ПОМАГАЛО „ВИЗУЕЛЕН РЕЧНИК ПО БИОМЕХАНИКА”, ОД АВТОРИТЕ АЛЕКСАНДАР АЦЕСКИ И АЛЕКСАНДАР ТУФЕКЧИЕВСКИ

Доставениот материјал „Визуелен речник по биомеханика”, од авторите Александар Ацески и Александар Туфекчиевски, во кој се дефинирани термините и поимите од областа на биомеханиката и пошироко во спортската наука, претставува корисно практично помагало првенствено наменето за студентите на Факултетот за физичка култура во Скопје, како и за другите заинтересирани субјекти за оваа наука. Во речникот се опфатени преку 600 поими, од кои најголем број од нив се визуелно прикажани со што се олеснува нивното суштинско и појмовно разграничување при изучувањето на проблематиките од оваа област. Поради интердисциплинарниот карактер на биомеханиката, поголем дел од поимите се користат и во други дисциплини од кинезиологијата, како што се кинезитерапијата, спортскиот тренинг, моторното учење, моторната контрола, методиката на физичко образование, како и други биомедицински предмети.

Предлагаме ракописот „Визуелен речник по биомеханика” да се печати како учебно помагало.

Датум:
24.1.2011

Рецензенти,
Проф. д-р Вујица Живковиќ
Проф. д-р Роберт Христовски

с.р.
с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ПОМЛАД АСИСТЕНТ ПО ПРЕДМЕТОТ СУДСКА МЕДИЦИНА И КРИМИНАЛИСТИКА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование („Службен весник на РМ“ бр. 35/08 и 26/09) и членовите од 42 до 46 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни звања и соработници на УКИМ во Скопје со Анекс 1 и Анекс 2 од овој Правилник, Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата VII редовна седница одржана на 18.XI 2010 година, донесе решение за преизбор на еден помлад асистент по предметот судска медицина. Согласно со конкурсот од 19.X 2010 година, формирана е Рецензентска комисија во состав:

1. проф. д-р Алексеј Дума
2. проф. д-р Биљана Јанеска
3. доц. д-р Верица Попоска.

На конкурсот се јави кандидатот помлад асистент д-р Љупчо Чакар. Комисијата во горенаведениот состав се состана и ги разгледа доставените документи и согласно со Статутот и Правилникот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје го дава следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Љупчо Чакар е роден во Скопје, на 9.VIII 1977 година. Основно и средно образование завршил во Скопје. Во учебната 1996 година се запишал на Стоматолошкиот факултет во Скопје, а на 27.X 2003 година дипломирал со просечен успех 8,77. По завршувањето на задолжителниот стаж според програмата на Стоматолошкиот факултет во Скопје во 2005 година со одличен успех го положил државниот испит по стоматологија. Во наредниот период продолжил со реализирање на стоматолошката практика во неколку приватни стоматолошки ординации.

Д-р Љупчо Чакар бил активен учесник на Работилницата по форензична одонтологија, одржана на Институтот за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија при Медицинскиот факултет во Скопје, од 23 до 27.VI 2008 година, раководена од проф. д-р Бркиќ од Универзитетската клиника за стоматологија во Загреб, при што ја завршил со успех и се здобил со сертификат за успешно завршен курс по форензична одонтологија.

Во 2008 година д-р Љупчо Чакар бил избран за помлад асистент по предметот судска медицина, а во 2009 година бил вработен во Институтот за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија. Активно го користи англискиот јазик.

Наставна дејност

Како помлад асистент, д-р Љупчо Чакар, веднаш е вклучен и успешно ја изведува практичната настава за студентите по медицина и стоматологија по предметот судска медицина.

Д-р Љупчо Чакар е еден од коавторите на Практикумот по судска медицина, испечатен во 2010 година, под раководство на проф. д-р Биљана Јанеска.

Научноистражувачка дејност

Основната научноистражувачка дејност на д-р Љупчо Чакар е насочена пред сè во доменот на форензичната стоматологија како неодвоив дел од форензичната наука и струка.

Присуствувал на бројни секциски состаноци и симпозиуми по стоматологија и судска медицина. На II Конгрес на оториноларинголозите со меѓународно учество во Република Македонија, одржан во Охрид 2008 година, бил автор на труд со наслов „Дијагноза и иницијален третман на нарушувањата на темпоро-мандибуларниот зглоб“.

Трудови за рецензија

1. Љупчо Чакар, И. Дума Васовска, В. Ивановска: „Дијагноза и иницијален третман на нарушувањата на функцијата на темпоромандибуларниот зглоб“. Македонски конгрес со меѓународно учество, Охрид, 2008.
2. Практикум по судска медицина, под редакција на проф. д-р Биљана Јанеска, коавтор Љупчо Чакар. Институт за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија. Испечатен 2010 година, Скопје.

ЗАКЛУЧОК

Земајќи ги предвид гореизнесените констатации (биографски податоци, успешно завршена работилница од доменот на форензичната стоматологија, учество во изработка на Практикумот за студенти по медицина и стоматологија), како и позитивната евалуација за редовното и успешно одржување на практичната настава за студентите по медицина и стоматологија, добиена преку спроведената евалуација од студентите по медицина по ЕКТС во учебната 2009/10 година (4,99), Рецензентската комисија смета дека Љупчо Чакар ги исполнува условите за преизбор за помлад асистент по предметот судска медицина и криминалистика и му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, да го прифати рефератот и да го проследи во понатамошна постапка, односно да го преизбере кандидатот д-р Љупчо Чакар во звањето помлад асистент по предметот судска медицина и криминалистика.

27.I 2011 година

Скопје

Рецензентска комисија:

1. Проф. д-р Алексеј Дума, с.р.
2. Проф. д-р Биљана Јанеска, с.р.
3. Доц. д-р Верица Попоска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСИТЕНТ ПО ПРЕДМЕТОТ СУДСКА МЕДИЦИНА И КРИМИНАЛИСТИКА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование, („Службен весник на РМ“ бр. 35/08, 103/08 и бр.26/09) и членовите 42-46 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ во Скопје со Анекс 1 и Анекс 2 од овој Правилник, Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата ВИИ редовна седница одржана на 18.11.2010 година, донесе решение за избор на еден асистент по предметот судска медицина. Согласно со конкурсот од 19.10.2010, година формирана е рецензентска комисија во состав:

1. проф. д-р Алексеј Дума
2. проф. д-р Здравко Чакар
3. проф. д-р Билјана Јанеска

На конкурсот се јави кандидатката Рената Јанкова-Ајановска, вработена на Институтот за судска медицина и криминалистика во Скопје, која досега беше со соработничко звање помлад асистент. Комисијата во горенаведениот состав се состана и ги разгледа доставените документи и согласно со Статутот и Правилникот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, го дава следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Рената Јанкова-Ајановска е родена во Скопје, на 3.X 1972 година. Основно и средно образование завршила во Неготино. Во 1991 година се запишала на Медицинскиот факултет во Скопје, кој го завршила во 1997 година, со просечен успех 9,44. По завршувањето на Факултетот се вработила во Здравствен дом-Неготино, каде што неколку месеци работела како лекар по општа практика, во 1998 година се вработила на Институтот за имунологија при Медицинскиот факултет во Скопје, а од 2002 година е вработена на Институтот за судска медицина и криминалистика во Скопје. Во меѓувреме ги завршила постдипломските студии во Центарот за генетско инженерство и биотехнологија при Македонската академија на науките и уметностите во Скопје и се стекнала со звањето магистер на медицински науки, од областа молекуларна медицина. Во 2005 година завршила специјализација по медицинска генетика на Катедрата за медицинска генетика во Софија при Медицинскиот факултет во Софија, Република Бугарија. Од 2006 година е на специјализација по судска медицина. За помлад асистент е избрана во 2008 година по предметот судска медицина и криминалистика. Активно учествува во реализирањето на наставната дејност на Институтот. Учествувала во стручната редакција при преводите на македонски јазик на книгите „Форензична патологија“ од ДиМаио и „Форензика“ од Стјуарт Х. Џејмс и Џон Џ. Норби.

Наставна дејност

Како помлад асистент, д-р Рената Јанкова-Ајановска е вклучена и успешно ја изведува практичната настава за студентите по медицина и стоматологија по предметот судска медицина. Д-р Рената Јанкова-Ајановска е една од коавторите на Практикумот по судска медицина, испечатен во 2010 година.

Научноистражувачка дејност

Д-р Рената Јанкова-Ајановска учествува во сите анализи од ДНК-лабораторијата при Институтот и беше еден од носителите на меѓународниот научноистражувачки проект со Република Словенија насловен како „Добивање и анализа на митохондријална ДНК од различен биолошки материјал во форензичните испитувања“. Присуствувала на бројни семинари по судска медицина, конгреси во земјава и во странство, со свои трудови како автор или коавтор. Учествуваше како предавач на семинарите за судии во текот на 2006 година, организирани од Здружението на судии на Република Македонија.

Трудови за рецензија:

1. Јанкова Рената: „ХЛА-ДНК ТИПИЗАЦИЈА СО ДОТ-БЛОТ ТЕХНИКА“. Втор македонски имунолошки конгрес. Македонско лекарско друштво. Здружение за базична, клиничка имунологија и алергологија, Охрид, 12-17 јуни 2000.
2. Ana-Marija Stefanovska, Georgi D., Efremov, Aleksandar J., Dimovski, Djingis Jasar, Gjorgi Sografski, Toni Josifovski, Milco Panovski, Renata Jankova: „TβR-I (6A) POLYMORPHISM IS NOT A TUMORS SUSCEPTIBILITY ALLELE IN MACEDONIAN COLORECTAL CANCER PATIENTS“. Cancer Research 61, 8351-8352, 2001.
3. Jankova Renata, Simjanovski LJ., Pajkovski M., Petrovska J., Popeska Z., Efremov G.D.: „HLA-DRBI ALLELES IN ASSOCIATION WITH LONGEVITY IN THE MACEDONIAN POPULATION“. Balkan Journal of Medical Genetics. Vol 8, (1&2), 2005.
4. Mirjana Kocova, N., Basheska, A., Papazovska, R., Jankova, D., Tocheva, S., Popovska: „GIRLS WITH TURNER'S SYNDROME WITH SPONTANEOUS MENARCHE HAVE AN INCREASED RISK OF ENDOMETRIAL CARCINOMA: A CASE REPORT AND REVIEW FROM THE LITERATURE“. Gynecologic Oncology 96 (2005) 840-845.
5. Darinka Petrova, Renata Jankova, Adelina Yosifova, Vesselina Tzenova, Ivanka Dimova, Draga Toncheva: „TISSUE MICROARRAY ANALYSIS OF EGFR GENE AMPLIFICATION AND GAIN IN BULGARIAN PATIENTS WITH COLORECTAL CANCER“. Onkologie 2006; 29:198-200.
6. Denitsa Koynova, Vesselina Tsenova, Renata Jankova, Plamen Gurov, Draga Toncheva: „TISSUE MICROARRAY ANALYSIS OF EGFR AND HER2 ONCOGENE COPY NUMBER ALTERATIONS IN SQUAMOUS CELL CARCINOMA OF THE LARYNX“. Journal of Cancer Research and Clinical Oncology (2005) 131:199-203.

7. Renata Jankova, Z., Jakovski, G., Pavlovski, B., Janeska, A., Duma: „CASE REPORT: INCESTUOUS PATERNITY OR NOT?“. XV International meeting on forensic medicine Alpe-Adria-Pannonia. Pula, Croatia, 17-20 May 2006.
8. Renata Jankova, Zlatko Jakovski, Biljana Janeska, Aleksej Duma: „A MICROVARIANT ALLELE FGA*22.2 IN ONE CASE IN REPUBLIC OF MACEDONIA“. Balkan Journal of Medical Genetics. International Journal of Medical Genetics Supplement 7th BMHG, 2006.
9. Renata Jankova, Zlatko Jakovski, Ksenija Nikolova, Biljana Janeska, Aleksej Duma: „CASE REPORT: APPLICATION OF DIFFERENTIAL EXTRACTION METHOD AND Y-STR TYPING IN SOLVING RAPE CASE“. 4th European Academy of Forensic Science Conference, Helsinki, June 13-16 2006.
10. Jankova-Ajanovska Renata, Janeska B., Jakovski Z., Nikolova K.: „DNA PROFILING IN CLARIFYING FAMILY RELATIONSHIP“. Петти конгрес на Балканската академија на форензични науки, Охрид, Република Македонија, 3-7 јуни 2007.
11. Renata Jankova-Ajanovska, Z., Jakovski, B., Janeska, A., Duma: „DNA IDENTIFICATION OF A VICTIM OF A SERIAL MURDERER“ ESWG Meeting, June 12-21 2008, Siania, Romania.

Во јануари 2011 година, во списанието „Прилози“ беше отпечатен трудот насловен како: „INHERITED ALLELES REVEALING INCESTUOUS PATERNITY“, на кој е автор д-р Рената Јанкова-Ајановска.

ЗАКЛУЧОК

Комисијата ги разгледа доставените документи од страна на кандидатката д-р Рената Јанкова-Ајановска за избор за асистент по предметот судска медицина и криминалистика, вклучувајќи биографски податоци за кандидатката, досега објавените трудови во кои е автор или коавтор, како и учеството на домашни и меѓународни конгреси, и имајќи ја предвид целокупната работа на д-р Рената Јанкова-Ајановска на Институтот, Рецензентската комисија смета дека д-р Рената Јанкова-Ајановска ги исполнува условите за избор за асистент по предметот судска медицина и криминалистика. Затоа му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, да го прифати рефератот и да го проследи во понатамошна постапка, односно да ја избере кандидатката д-р Рената Јанкова-Ајановска во звањето асистент по предметот судска медицина и криминалистика.

Рецензентска комисија:

27.I 2011
Скопје

1. Проф. д-р Алексеј Дума, с.р.
2. Проф. д-р Здравко Чакар, с.р.
3. Проф. д-р Билјана Јанеска, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА “ЗАШТИТА НА ВОДИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ
ПРЕКУ СОБИРАЊЕ И РЕЦИКЛИРАЊЕ НА ОТПАДНИОТ МАТЕРИЈАЛ ОД
РИБНИЦИ”, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р СУЗАНА ДУРАКУ, ПРИЈАВЕНА НА
ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на одлуката бр. 02-2428/10, донесена од Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје на XXIII седница од 1.12.2010 година, со која сме избрани за членови на Стручната комисија за преглед и оцена на докторската дисертација со наслов: “ЗАШТИТА НА ВОДИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ ПРЕКУ СОБИРАЊЕ И РЕЦИКЛИРАЊЕ НА ОТПАДНИОТ МАТЕРИЈАЛ ОД РИБНИЦИ”, пријавена и изработена од м-р Сузана Дураку од Дебар, по извршениот преглед на усвоениот извештај за подобноста на кандидатот и темата при пријавувањето на истата за изработка, како и по прегледот на доставената изработена докторска дисертација, го доставуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација на м-р Сузана Дураку со наслов ЗАШТИТА НА ВОДИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ ПРЕКУ СОБИРАЊЕ И РЕЦИКЛИРАЊЕ НА ОТПАДНИОТ МАТЕРИЈАЛ ОД РИБНИЦИ претставува самостоен труд прикажан на 154 страници со нормален проред, богат со табели, други графички прикази и слики. Приложената докторска дисертација претставува целина со систематичен и логичен научноистражувачки пристап, изложена во седум дела, и тоа: 1) Вовед, 2) Местоположба и опис на локалитетите, 3) Материјал и метод на работа, 4) Резултати, 5) Дискусија, 6) Заклучоци и 7) Литература.

Може да се каже дека докторската дисертација припаѓа во областите рибарство, заштита на околината и одржливо земјоделско производство. Во основа, таа обработува проблематика на рибничко производство на риба во студеноводни и топловодни рибници, го третира проблемот на загадување на површинските и подземните води со материјал што потекнува од рибниците и начинот на елиминирање на тој материјал од излезната рибничка вода и негово рециклирање во материјал што има практична и значајна употреба во земјоделското и друго растително производство и во производството на домашни животни и миленици.

Резултатите од овие истражувања се апликативни во наведените земјоделски и сточарски гранки. Докторската дисертација претставува успешен обид за валоризирање, т.е. повторна примена на соодветно преработен отпаден материјал преку користење на достапните научни сознанија во областа и со тоа уште и елиминирање на загадувањето на водите со отпаден материјал што произлегува од производствениот процес во рибничките објекти.

Во ВОВЕДОТ, м-р Сузана Дураку дава општо воведување во проблематиката што ја обработува докторската дисертација, при што укажува на значајноста и на оправданоста од едно такво истражување. Таа наведува податоци за состојбата со рибното производство во Р. Македонија, топловодно и студеноводно, за растечкиот тренд на изградба на рибнички објекти, за обемот на производството, за приносите, за храната што се применува, за чистењето и постапувањето со добиениот отпаден материјал, на начините и системите на одгледување,

особено за полносистемското одгледување од икра до консумна големина, кое вклучува и целогодишно чување машки и женски матици, што е посебно важен момент за темата, бидејќи со тоа консумацијата на храна и, соодветно, отпадниот материјал од таквиот рибник значително се зголемуваат. Наведува и кои главни видови риби се одгледуваат кај нас и нивните особини важни за темата. Притоа констатира дека од рибниците се ослободуваат значителни количества отпаден органски материјал, којшто едноставно се пушта да истече со водата во водните реципиенти, без никаков претходен третман. На тој начин во значителна мера се оптоваруваат водите со тој загадувачки материјал и форсирано и континуирано во текот на целата година, или во поголемиот дел од годината, се покачува нивото на најважните биогени елементи во водите: азотот и фосфорот, со сите негативни ефекти од тоа врз живиот свет во водата, а понатаму и на пошироко подрачје. Оттаму, заклучокот е дека е неопходно итно да се преземат мерки за промена на сегашната состојба во овој поглед и на растечкиот негативен тренд на загадување на водите, во овој случај со отпаден материјал од рибници. Згора на тоа, истиот тој отпаден материјал, по соодветна претходна постапка, треба да се претвори во материјал употреблив во земјоделството и, исто така, во сточарството. Затоа и се пристапи кон истражувањата што се презентираат во оваа докторска дисертација. Пред да се пристапи кон работа на темата, м-р Сузана Дураку во воведот ги наведува и досегашните истражувања на истражувачи во земјата и во светот кои работеле на оваа проблематика, што ѝ била добра помош за конципирањето на незината докторска дисертација.

Во второто поглавје **МЕСТОПОЛОЖБА И ОПИС НА ЛОКАЛИТЕТИТЕ**, докторантката дава подробен опис на рибниците на кои се изведуваше практичната теренска работа, поткрепени со прекрасни фотографии, и опишува зошто се избрани тие рибници за практичните истражувања, имено бидејќи се типични репрезенти на производството на риби во рибниците во Р. Македонија: Капацитетот им е нешто над просечниот во државата, снабдувањето со вода, просечниот принос, типот на производство, користената храна, техничко-технолошките особености на објектите итн. се такви какви што ги има на најголемиот број наши рибници. Оттаму, добиените резултати можат да важат за најголемиот број домашни рибници и соодветно да бидат применети на тие поединечни локалитети.

За истражување се користени два пастрмски, значи студеноводни рибника и еден рибник за крап, т.е. топловоден рибник. Сите се снабдуваат со изворска, односно со речна вода којашто пред влезот во рибникот не се оптоварува со отпаден материјал од други извори, што значи во рибникот влегува чиста вода и тоа овозможува поголема егзактност на добиените резултати. Пастрмските рибници се наоѓаат во струшко-дебарскиот регион, а топловодниот рибник е сместен во скопското подрачје. Рибникот "Модрич" почнал со работа во 1996 година, бетонски е, сместен е на околу 400m од патот Струга-Дебар, со вода се снабдува преку зафат од Модричка Река, има површина од 1200m² и се состои од 16 правоаголни базени, поставени во две серии од по 8 базени. Еден базен се користи за одгледување на подмладок, 9 базени за гоење на поситна риба и 6 базени за гоење на риба до консумна големина. Рибникот е полусистемен, т.е. не произведува самиот подмладок, туку го набавува од други домашни полносистемни рибници. Капацитетот му изнесува 30 000 тони годишно. Исхраната на рибата се врши со пелетирана храна, главно од два произволителя од грчко, односно од италијанско потекло. Храната се чува во магацин, при погодна температура. Во овој рибник се одгледува виножитна (калифорниска) пастрмка: *Oncorhynchus mykiss* Walbaum.

Рибникот "Луково" припаѓа во струшкиот регион, бетонски е, со површина од 800 m², почнал со работа во 1986 година. Водоснабдувањето е преку зафаќање на изворска вода. Се состои од девет базени наредени во 3 серии. Поголемиот дел од базените се правоаголни, а

неколку долни базени се неправилни. И тука објект за одгледување е виножитната пастрмка. Овој рибник е полносистемски, што значи дека се застапени сите фази на рибно производство од икра до консумна големина. Тоа подразбира и постоење на мрестилиште, во овој случај со површина од 150 m² и капацитет за сопствени потреби од 150 000 парчиња подмладок. Исхраната се врши со пелетирана храна, претежно од холандско потекло, соодветно чувана.

Рибникот "Црешево" е топловоден рибник, сместен во истоименото село во Скопско. Тоа е земјен објект, со работа почнал во 1998 година, дното му е покриено со најлон, поради полесно чистење. Се снабдува со подземна бунарска вода, на која пред влезот во рибникот ѝ се овозможува аерација со кислород од воздухот и истовремено ослободување од непожелните гасови што ги носат подземните води. Рибникот се состои од 3 базени, еден голем и два помали, со вкупна површина од 600 m², а капацитетот му е 10 тони. Риба за одгледување тука е крапот (*Cyprinus carpio L.*). Подмладок од крап обезбедува од други извори, а рибата се храни комбинирани со зрнеста храна (жито) и со пелетирана храна. Храната се чува во погоден магацин. И на овој, како и на првите два рибника, нова храна се дополнува еднаш месечно.

Во поглавјето МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД НА РАБОТА, докторантката изложува дека истражувањата се организирани во две фази и тоа во првите две години од истражувањата се правени подробни физичко-хемиски и микробиолошки испитувања на водата на сите објекти, со оглед на тоа дека водата е животната средина на рибите и нивниот живот и растење најмногу зависат од условите во кои живеат, односно во кои се одгледуваат. Водата е испитувана на влезот во рибникот, а и на излезот од него за да се добие слика за нејзиното оптоварување во самиот рибник во текот на одгледувањето на рибите. Проби се земани секој месец, температура и дел од гасниот режим, којшто брзо се менува, се испитувани на лице место, а останатите анализи се правени лабораториски, со користење на признати методи за овој вид анализи, според Правилникот за здравствената исправност на водата за пиење (Сл. весник на РМ, бр. 5/1984), односно според Правилникот за хигиенска исправност на водата за пиење (Сл. лист на СФРЈ бр. 33/1988). За микробиолошките анализи на водата, храната, рибите и отпадниот материјал користени се методи за посебните групи микроорганизми, и тоа: за вкупен број бактерии и за мезофилни бактерии – метода на МПА (подлога месопептонски агар), за *Salmonella* – метода на брилијант зелен агар, за *Staphylococcus pyogenes* – Chapman-подлога, за *Proteus* i *Streptococcus* – SS-подлога, за сулфиторедуктивни бактерии – сулфитен агар, за квасци – Sabouraud-ов агар, за мувли – Czapek-ов агар, за *Escherichia coli* – ендо-агар, за контаминатори – скробно-амонијачен агар и Andrade-индикатор, за *Clostridium* – Wison-Blair подлога. По потреба, вршено е и испитување за афлатоксини, доколку за тоа постоеше индикација. Микробиолошки проби од рибите беа земани од површината на телото и од органите за варење на рибите. Механичкиот материјал е издвојуван од излезната вода механички, со користење на соодветни решета и сита, како и на соодветни материјали за односните величински фракции и се до мелничко сито со пропустливост од 20 μ . Хемиски и микробиолошки е испитувана и храната со која се хранети рибите, како и отпадниот материјал издвоен од водата, а во топловодниот рибник и од дното (милта). Притоа е утврдувана нивната енергетска вредност; за отпадниот материјал пред и по неговото рециклирање. За таа намена е користена метода на термоген третман и тоа како најдобра варијанта се покажа таа на 100 °C во траење од 10 минути. Рециклираниот отпад исто така беше соодветно анализиран и откако се утврди неговата хигиенска исправност и составот беше користен како: а) замена на пелетираната храна за риби со 20% во вкупната храна, б) како природно биолошко ѓубре за замена на арско ѓубре 100% во производството на пиперки, како за расад така и за добивање на консумна пиперка.

Резултатите добиени во истражувањата, кои беа направени во третата истражувачка година, се прикажани во поглавјето РЕЗУЛТАТИ. Тоа е поделено на 4 потпоглавја, во кои се прикажани и коментирани добиените резултати од испитувањата: во првото потпоглавје од физичко-хемиските и од микробиолошките анализи на водата во секој од трите рибници одделно, во второто од испитуваната храна за рибите, во третото од испитаните риби и во четвртото потпоглавје од испитаниот отпаден материјал, издвоен од секој од истражуваните рибници. Сите резултати добиени со испитувањата се поединечно табеларно прикажани за секоја одделна испитана проба на сите три рибници за двете истражувачки години. Притоа се констатира дека физичко-хемискиот квалитет на водата во секој од тие рибнички објекти, кој беше следен преку 28 параметри, ги задоволува биолошките потреби на присутната рибна маса во текот на одгледувањето во двете истражувани години. Тоа важи особено за најважните параметри на гасниот режим на водата (растворен кислород, присуството на јаглероден двооксид, амонијак, нитрити, нитрати, сулфур водород и др.), така и за останатите испитувани параметри. Водата беше скоро во сите проби слободна од тешки метали, а онаму каде што повремено беа наоѓани, тоа беше под границата на максимално дозволените вредности. Истото важи и за присуството на пестициди во водата, кои скоро и да не се присутни. рН-вредноста на водата, бојата, присуството на органски материи, нејзината температура исто така се на потребното ниво во сите испитувани проби. Повремени пикови на отстапување во единечни случаи се резултат на земањето проби непосредно по силен дожд и краткотраен минлив влез на матна вода, или на моментни зафати во самиот рибник (технолошки постапки на класирање на рибата, нејзин излов за пазар или за преместување, чистење на базените итн.). Микробиолошките испитувања на водата, кои опфатија 16 параметри, т.е. микроорганизми, покажаа дека водата во сите испитувани случаи одговара на правилниците за нејзина хигиенска исправност. Повремено најдениот зголемен број на коли бактерии, и особено на *Escherichia coli*, се резултат на нивен секундарен влез преку одделни партии рибна храна и не потекнуваат од водата.

Пробите од испитаната храна за рибите покажаа дека е таа хигиенски исправна во најголем број од случаите, а повременото зголемено присуство на колиформни бактерии произлегува или од дел од сировините од кои е направена храната, т.е. нејзино приготвување во недоволно хигиенска средина, или од амбалажата, или од чувањето на храната во мал број случаи во неповолни услови, или од недобро исчистена опрема и прибор што се користи за хранење на рибите. Од контаминатори најчесто се најдени *Bacillus megaterium* и *Bacillus mesentericus*, од мувлите *Penicillium glaucum*, *Penicillium notatum*, *Aspergillus niger* и *Aspergillus vermycosis*. Заради присуството на многу мувли направени се дополнителни тестови за афлатоксини, меѓутоа тие не покажаа нивно присуство во ниту еден случај. Генерално се покажа дека храната од грчко потекло беше повеќе контаминирана со колиформни бактерии, со *Escherichia coli* и другите контаминатори во споредба со храната од италијанско потекло.

Пробите од испитаните риби што беа во одгледувањето покажаа дека претежно постои добра хигиена во самите рибнички базени, меѓутоа во органите за варење на рибите понекогаш се наоѓани и колиформни бактерии, па дури и *E. coli*, очигледно со потекло од храната, или од амбалажата за неа, или од користениот прибор, со оглед на фактот што во пробата на водата во исто време нема таква микробиолошка состојба. Ова, како одделни случаи, е присутно на двата пастрмски рибника, додека на рибникот за крап "Црешево" тоа не е случај. Таму рибата се храни повеќе со зрната храна (жито), а многу помалку со готова пелетирана храна.

Испитувањата на издвоениот отпаден материјал од рибниците опфатија хемиско и микробиолошко испитување како на свежиот така и на термички третируваниот материјал во

траење од 10 минути на 100 °C. Резултатите од тие испитувања покажаа дека во свежиот отпаден материјал на сите три рибника нема контаминација со штетни хемиски соединенија, со тешки метали, ни пестициди. Во микробиолошки поглед свежиот материјал од двата пастрмски рибника содржи доста голем број како на вкупни бактерии така и на колиформни бактерии и *E. coli*. Тоа е резултат на присутната неискористена храна и на рибен измет во издвоениот материјал, а тоа е во согласност и со фактот што истите микроорганизми беа најдени и во дигестивниот систем на рибите. Од контаминатори во отпадниот материјал се среќаваат истите што ги имаше и испитаната рибна храна. Од ова произлегува дека во свежиот отпаден материјал од рибниците постојат доста голем број микроорганизми, кои, како таков, го прават неупотреблив за примена во земјоделството и сточарството. За разлика од пастрмските, рибникот за крап има хигиенски многу поквалитетен свеж отпаден материјал, со многу помал број на вкупно присутни микроорганизми и особено на колиформните бактерии и *E. coli*, кои се и патогени. Тоа се должи главно на значително помалата употреба на готова пелетирана храна, а во помал дел на поголемото присуство на мил во отпадниот материјал со потекло од земјаното дно, што, пак, значи дека главен извор на микробиолошко загадување како на рибничката вода, така и на рибите, а и на издвоениот отпаден материјал е индустриски приготвената храна што се користи за исхрана на рибите, претежно пастрмките. Резултатите од испитувањето на термички обработениот отпаден материјал покажаа дека во него има извесен број на штетни микроорганизми и дека е неопходна негова термичка обработка поради нивно отстранување, доколку се сака тој материјал да се користи повторно за употреба во земјоделството и сточарството. Сите штетни коли-бактерии и посебно *E. coli*, се елиминираат за помалку од 10 минути со термичка обработка на 100 °C. Меѓутоа, можно е притоа да останат некои спори од сулфоредуктивни бактерии, па затоа, освен хемиските, се направени микробиолошки испитувања на веќе термички обработениот отпаден материјал. Тие анализи не покажаа присуство на спори, па оттаму повторена стерилизација не беше потребна. Исто така, бројот на контаминатори во рециклираниот материјал се сведе на минимум, што укажува на успешноста на термогенацијата. Хемиските анализи покажаа дека во него нема ниту тешки метали, пестициди, цијаниди, феноли и други штетни материи, така што е погоден за повторно користење за наведените цели.

Употребата на рециклираниот отпад опфати негово користење за производство на расад од пиперки од семе (во контејнер), како и на консумна пиперка, во двата случаја од сортата куртовска капија. И за добивање расад и за добивање консумна пиперка е користен рециклиран отпад во количество од 1,250 kg/m², наспроти контролата каде што се користеше зрело арско гubre во количество од 250 g/ m². При овој оглед се покажа оправданоста од примената на рециклираниот отпаден материјал од рибници, бидејќи во опитот се доби расад којшто не се разликуваше од тој добиен во контролата ниту во квалитет ниту во развиеност на расадот, а добиениот принос на пиперки во опитот изнесуваше 10 kg, наспроти 12 kg во контролата, обете од 2 m², што е за 20% помалку, меѓутоа производството со рециклиран материјал е многу поефтино од тоа со арско гubre, а истовремено се елиминира загадувањето на отворените води. Во сточарството рециклираниот отпаден материјал од рибниците се искористи во опит со исхрана на пастрмки и тоа тестирани беа 100 риби со еднаква стартна тежина од 120 g, со намера рибите да достигнат финална тежина од околу 1 kg; во контролата тие се хранети со стандардната индустриска рибна храна и се потрошено 2,050 kg од неа, додека во опитот рибата е хранета со смеска од 1,650 kg готова индустриска храна со додавање на 400 g рециклиран отпаден рибнички материјал како храна, измешан со индустриската храна. Кога рибите од контролата достигнаа 1 kg тежина, тежината на рибите од опитот изнесуваше 995 g, што е

незначително во однос на финансиската добивка што се добива со заменети 400 g готова индустриска храна за риби. Ова заради фактот што цената на потрошената енергија за термогенизирање на отпадниот материјал од рибниците изнесува околу 2% од цената на готовата храна за риби, што значи дека вака произведеното рибно месо е поевтино за скоро 18% одошто стандардно произведената риба.

Во поглавјето ДИСКУСИЈА, докторантката сумирано ги изнесува сопствените добиени резултати, потоа ги наведува истражувањата во областа на прочистувањето на водата по излезот од рибничките објекти за кои соопштуваат истражувачи во светот, нивните методи и применетите постапки и добиените резултати од нив, како и обидите и начините за повторно користење на добиениот материјал со прочистувањето и ги споредува своите со другите резултати од светот. Притоа констатира дека најмногу се работело на начините за отстранување на отпадниот материјал од излезната вода, а многу помалку на неговото рециклирање и повторна употреба. При тоа наведува 57 истражувачи во оваа област, кои за издвојување на отпадот користеле најчесто механички уреди и филтри, делумно комбинирани и со хемиски предизвикано таложење на одредени полутанти (Jokela P., Ihalainen E., Heinaenen J., Viitasari M., Kiuru H., Vahala R., Lekang O.I., Bergheim A., Dalen H., Kristiansen R., Cripps S.J. и др.), одреден број научници користеле или комбинирани методи на физичко, на хемиско и на биолошко (“живи филтри”) прочистување, т.е. со користење на отпадната вода за одгледување на водни ‘рбетници (најчесто риби – во моно или поликултура, водоземци, влечуги) или на без‘рбетници (школки, полжави, ракови), на макрофитски алги, односно на планктонски животински и растителни организми (Hussenot J., Lefebvre S., Brossard N., Cho C. Young, Lyang Y., Cheung R.Y.H., Everett S., Wong M.H., Villon N., Phepepp C., Martin Y., Schroeder G.L., Koga K., Araki H., Ogushi K., Vinai L., Awaya Sh., Watanabe Sh., Chono H., Pullin R.S.V., Bhukaswan T., Tonguthai K., Maclean J.L., Sano K.). За третирање на отпадниот рибнички материјал, издвоен од рибниците, истражувачите користеле различни методи за да го доведат во повторно употреблива форма. Хемиски третман комбиниран со загревање користел Roettereng P.J. Само мал дел од погоре наведените, а и други истражувачи воопшто користеле термичко третирање на отпадни рибнички води. Притоа користеле или варење на отпадот во тек на 30 минути, негово рачно хомогенизирање и сушење на 100 °C дури 10 часа (Sathishkumar A., Prabakaran R.), анаеробно дигестирање предлагаат Nash C.E. i Brown C.M., kao i Polprasert C. i Edwards P. Чисто термогенизирање на отпадниот материјал од рибници, т.е. согорување на добиениот филтрат, како што направил и докторантот, примениле и предлагаат Koga K., Araki H., Ogushi K., Vinai L., Awaya Sh., Watanabe Sh., Chono H., исто како и повторна употреба на добиениот термогенизиран материјал, “како продуктивен материјал за натамошна употреба”. Ова со оглед на неговата доста висока енергетска вредност (метаболичка енергија од 2795,24 kcal/kg) и добрата содржина на аминокиселини, особено лизин и метионин. Нивните резултати во примената на тој рециклиран материјал, слично како на докторантката, биле позитивни за одржување на несивоста на јајца на кокошките како замена за рибното брашно во храната за несилките. А храната за несилки, исто како таа за риби, содржи како главна протеинска компонента рибно брашно. Cunliff L. и Edwards J.M. предлагаат аерирано компостирање на цврстиот рибнички отпаден материјал и негово пазарно користење како биофубре, при што течниот дел го користеле како навлажнувач за натамошно компостирање на нов отпаден материјал. На крајот од ова поглавје докторантката констатира дека постои научна оправданост за применетите методи во оваа докторска дисертација и дека добиените резултати напълно ги исполнија очекувањата поставени при стартот на работата на оваа проблематика. Во иднина се можни повеќе модификации во работењето, со кои би се постигнале уште поцелосни резултати и

поголем ефект како во заштитата на водите така и во биолошкото и економското ефектуирање на рециклираниот отпаден материјал од рибници.

Во поглавјето **ЗАКЛУЧОЦИ**, докторантката издвојува осум најважни заклучоци, во кои резимирано уште еднаш го нагласува фактот дека докторската дисертација претставува иновативен и значаен придонес за прочистувањето на отпадните води од рибнички објекти и повторното користење на термички рециклираниот отпаден материјал во земјоделското, шумарското и сточарското производство. Во нив нагласува дека сегашното ниво на рибно производство во рибниците на Р. Македонија од околу 1500 тони годишно (без уловот од отворените води: езера, реки итн., којшто квантитативно е значаен колку и рибничкото производство) претставува доста голем извор на онечистување на отворените и подземните води, бидејќи секој тон произведена риба, хранета дури и со најеколошка храна, ослободува околу 46 kg азот и околу 6 kg фосфор, кои количества излегуваат од рибниците во водните реципиенти. За целокупното рибничко производство во државава тоа изнесува скоро 70 тони азот и 7 тони фосфор, значи двата најважни биогени елемента, секоја година прилив во отворените води само од овој извор, како чисти елементи. Тоа значи значително зголемена еутрофизација на тие води и голема опасност од “цутење” на водата, т.е. масовен развој на фитопланктон, што последично предизвикува недостиг на кислород во водата и масовно угинување на водните организми. Од друга страна, нагласува докторантката, рециклирањето на издвоениот и концентриран органски отпад од излезната рибничка вода преку термогенација дава сосем добри производствени резултати во производството на градинарски култури (пиперки – како расад, така и конзумна пиперка), како и во исхраната на риби (со замена на 20-25% од рибната храна), каде што при приближно еднакви приноси го поевтинува производството за 16-18%. Слични позитивни ефекти можат секако да се постигнат и кај други земјоделски и шумски култури и кај други видови домашни животни. Поконцентриран отпаден материјал се добива од пастрмските рибници, во споредба со тие за крап, заради поголемата примена на готова индустриска храна кај првите, меѓутоа поголемо количество на вака добиен материјал за повторна употреба даваат рибниците за крап, со оглед на фактот дека имаат земјено дно, па со отпадот и дел од подлогата влегува во вкупниот отпаден материјал што излегува од тие рибници, а и делот несварена храна кај крапот е поголем отколку кај пастрмката. Резултатите на голем број консултирани трудови од оваа проблематика на истражувачи од светот во голема мера ги потврдуваат добиените резултати на оваа докторска дисертација, иако со свои специфики што се сврзани со макро и микролокацијата на објектите каде што е работено, со условите на средината, видот на одгледуваните риби, применетата храна, методите на екстракција и подготовка на отпадниот материјал и начините на неговата повторна примена. На крајот докторантката констатира дека од сите направени анализи и истражувања и од практичната примена на добиениот рециклиран материјал за производствени цели јасно произлегува дека со овој начин на издвојување и рециклирање на отпадниот рибнички материјал се постигнати поставените цели при стартувањето со оваа докторска дисертација, и тоа: како прво, се елиминира загадувањето на водите со значителни количества од најважните биогени елементи азот и фосфор, како второ, на евтин начин се добива повторно применлив материјал што може да се користи или како природно ѓубре за земјоделско, цвеќарско, шумарско и др. производство, или како храна додавана на готовата индустриска храна за риби и за други домашни животни и миленичиња. Преку тоа во значителна мера и се поевтинува таквото производство.

Во последното поглавје **ЛИТЕРАТУРА**, докторантката дава попис на консултираните и користените литературни извори како за подготовка на својата докторска дисертација, така и

за практичната работа, за дискусијата и заклучоците, наведувајќи притоа осумдесетина трудови на домашни и светски автори.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на извршената рецензија на докторската дисертација со наслов **ЗАШТИТА НА ВОДИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ ПРЕКУ СОБИРАЊЕ И РЕЦИКЛИРАЊЕ НА ОТПАДНИОТ МАТЕРИЈАЛ ОД РИБНИЦИ**, пријавена и изработена од м-р Сузана Дураку, вработена во подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство во Дебар, Комисијата за преглед и оценка на изработената докторска дисертација смета дека тука се работи за самостоен и оригинален научен труд од широк опфат од пошироката област на рибарството, водостопанството, екологијата и одржливото земјоделство. Докторската дисертација претставува значителен научен и практичен придонес во наведените области.

Темата што ја обработува дисертацијата е актуелна и ќе биде во иднина уште поактуелна со зголемувањето и интензивирањето на рибното производство во контролирани услови, коешто, пак, е неопходно заради наглото опаѓање на уловот на риби од солените води и заради зголемената побарувачка на квалитетни анимални протеини. Со тоа се очекува зголемување на количествата отпаден материјал со потекло од рибници и неговиот оптоварувачки потенцијал врз водите во кои се испушта. Оттаму, резултатите и препораките од оваа дисертација се извонредно важни, бидејќи и практично покажуваат на кој начин може најбезболно и најекономично да се реши тој проблем, со истовремено задржување или зголемување на приносите од риби. Згора на тоа, приходот уште и се зголемува преку предложеното термичко рециклирање на отпадниот материјал во форма директно применлива за повторно користење; прво: како природно ѓубре во производството на расаднички материјал во градинарството, цвекарството, шумарството итн., односно и за ѓубрење на конзумни растителни продукти, а второ: како додаток во индустриската храна за риби и други домашни животни и домашни миленици.

Заради сите претходно наведени позитивни резултати и можноста за нивна широка примена во практиката на земјоделското и сточарското производство Комисијата смета дека трудот со наслов **ЗАШТИТА НА ВОДИТЕ ОД ЗАГАДУВАЊЕ ПРЕКУ СОБИРАЊЕ И РЕЦИКЛИРАЊЕ НА ОТПАДНИОТ МАТЕРИЈАЛ ОД РИБНИЦИ** во целост ги задоволува барањата и критериумите за успешно изработена докторска дисертација и со големо задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна да го прифати овој извештај и да поведе постапка за јавна одбрана на докторската дисертација.

Комисија

1. Проф. д-р Мирче Наумовски, редовен професор,
на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, с.р.
2. Проф. д-р Здравко Крстановски, редовен професор,
ЈНУ Хидробиолошки институт во Охрид, с.р.
3. Проф. д-р Елизабета Ангелова, вонреден професор,
на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, с.р.
4. Проф. д-р Марија Вукелиќ Шутоска, вонреден професор,
на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, с.р.
5. Виш научен соработник д-р Васил Костов,
ЈНУ Институт за сточарство во Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН АСИСТЕНТ ОД ОБЛАСТА НА МИКРОБИОЛОГИЈАТА НА
ИНСТИТУТОТ ЗА БИОЛОГИЈА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, бр.07-2860/3 од 29.12.2010 година, избрани сме за членови на Рецензентската комисија, во врска со повторен избор на еден помлад асистент при Институтот за биологија на Природно-математичкиот факултет во Скопје.

На конкурсот објавен во весникот „Дневник“, од 4.12.2010 година, се пријавија Наталија Атанасова-Панчевска, вработена како асистент при Институтот за биологија на Природно-математичкиот факултет во Скопје и Сузана Зоранчо Николовска, дипломиран инженер по биологија, невработена.

По прегледот на приложениот материјал од страна на кандидатите, личното познавање и следењето на наставно-научната активност, ни претставува чест, на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

1. Кандидатката Наталија Атанасова-Панчевска е родена на 16.8.1974 година во Скопје, Република Македонија. Основното училиште го завршила во ЦОУ „Братство-Единство“ во Скопје, а гимназија во УСО „Раде Јовчевски-Корчагин“ во 1993 година. Истата година се запишала на Природно-математичкиот факултет, студии по биологија, биохемиско-физиолошка насока.

Во текот на студиите била прогласена за најдобар студент на студиите по биологија во учебната 1996/97 година со просечен успех 9,48, за што била и наградена. Во периодот на студирањето учествувала на Првиот конгрес на студенти биолози на Македонија (со меѓународно учество).

Со дипломската работа „Содржина на имуноглобулини во серумот на бремени свињи и нивни прасиња“ дипломирала на 9.1.1998 година на Природно-математичкиот факултет, Институт за биологија, Скопје. Истата година била прогласена за најдобар дипломиран студент во генерацијата 1997/98 година со просечен успех 9,64, за што била и наградена од Природно-математичкиот факултет како и од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Истата 1998 година се запишала на постдипломски студии на Природно-математичкиот факултет, студии по биологија, биохемиско-физиолошка насока.

Од јуни 1999 година работи како волонтер при Одделението за микробиологија на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Од 1.4.2000 работи како стручен соработник при Одделението за Микробиологија на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Во рамките на лабораторијата, ја изведуваше практичната настава по предметите:

- општа микробиологија (за студентите по биологија, биохемиско-физиолошка и наставна насока);
- применета микробиологија (за студентите по биологија, биохемиско-физиолошка насока);
- микробиологија (за студентите по ИСИЖС);
- микробиологија (за студентите по биологија-хемија);
- хемиска микробиологија (за студентите по хемија, насока: аналитичка биохемија);
- цитологија (за студентите по биологија, биохемиско-физиолошка насока);
- хумана генетика (за студентите по психологија).

По покана на Institute of Animal Physiology and Genetics при Czech Academy of Sciences, во периодот од 22.6.2001 до 5.7.2001 престојувала во лабораториите на Институтот. Целта на престојот била усовршување на постојните техники и осознавање на нови, современи методи за проучување на биологијата на облигатните анаеробни зооспорни фунги. Исто така, во периодот 18-20.10.2001 година престојувала на Microbiology Department, Medical School, University of Ioannina, Greece, а по покана на Food Safety Laboratory, Centralo Public Health Laboratory Service, Colindale, London, UK. Целта на престојот бил запознавање со најновите ISO-стандарди за микробиолошки квалитет на прехранбените производи, како и најновите методи за изолација и проучување на најчестите контаминанти на храна (*E. coli*, *Listeria monocytogenes*, *Staphylococcus aureus*, *Salmonella* spp., *Yersinia enterocolitica*, *Campylobacter* spp., *Shigella* spp., *Vibrio* spp., *Bacillus* spp., *Cl. perfringens*). Учествовала во организацијата и изведувањето на Семинарот по индустриска микробиологија, кој се одржа во март 2003 година, на Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Во периодот од 9 до 14 март 2003 година учествовала на семинарот Water Treatment Training Course, кој се одржа во Софија, Бугарија, под покровителство на Regional Environmental Center.

Во периодот 20-21 март 2004 учествовала на семинарот „Принципи на проектирање за прочистителна станица на отпадни воид“, во организација на Министерството за животна средина и просторно планирање - Фонд за животна средина на Република Македонија и Институтот за вода при Техничкиот универзитет од Виена и Биро д-р Ленгел - Виена.

Учествовала во подготовката на Лабораториски прирачник Микробиологија II, како и на бројни прирачници и скрипти по микробиологија за интерна употреба, а учествуваше и во изработката на Прирачникот за Семинарот по индустриска микробиологија.

На 30.6.2006 година го одбрани магистерскиот труд „Анаеробни фунги од моногастрични и руминантни хербиворни животни – морфолошки и ензимски карактеристики“.

НАСТАВНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ

Ас. м-р Наталија Атанасова - Панчевска беше ангажирана во изведувањето на практичната настава по предметите:

- општа микробиологија (за студентите по биологија, наставна насока);
- микробиологија (за студентите по биологија, биохемиско-физиолошка насока);
- микробиологија (за студентите по биологија – еколошка насока);
- микробиологија (за студентите по биологија-хемија);
- хемиска микробиологија (за студентите по хемија, насока: аналитичка биохемија);
- микробиологија (за студентите по биологија – молекуларна биологија);
- основи на биотехнологија (за студентите по хемија, насока: аналитичка биохемија);
- микробна екологија (за студентите по биологија – еколошка насока).

Ас. м-р Наталија Атанасова - Панчевска во изминатиот извештаен период продолжи со проучувањето на биологијата и таксономијата на облигатните анаеробни зооспорни фунги. Во рамките на ваквата ориентација беа објавени и неколку научни трудови од потесното научно подрачје, а во тек е и доработувањето на докторскиот труд од оваа област. Паралелно со таквата активност, во изминатиот изборен период ас. Наталија Атанасова-Панчевска работеше и на проблеми поврзани со акватичната микробиологија, микробната екологија и микробната биотехнологија, при што посебен акцент беше даден на заштитата на животната средина.

Активно учествуваше во реализацијата на три меѓународни научно-истражувачки проекти:

- Antibacterial and antifungal activity of selected anaerobic fungi. 2007-2009. Bilateral project with Slovenia;

- Center for pre-clinical testing of active substances (CPCTAS). FP7 PROJECT. 2007-2009;

Isolation and characterization of lactic acid bacteria from Macedonian red and white wines which produce bacteriocins. TUBITAK 2009-2010.

Ас. Наталија Атанасова-Панчевска во извештајниот период има публикувано 2 научни труда и 6 конгресни соопштенија.

СПИСОК НА ОБЈАВЕНИ СТРУЧНИ И НАУЧНИ ТРУДОВИ

1. Публикувани оригинални научни трудови

Резултатите од досегашната истражувачка работа на Наталија Атанасова - Панчевска се објавени во 8 научни трудови (од кои 6 во претходниот избор рецензирани во Билтенот бр. 924 од 13.7.2007 година на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје).

- 1.7. Sipkoska-Gastarova, B., Vrzovski, B., ATANASOVA-PANCEVSKA, N., Kungulovski, Dz., Kungulovski, I. (2008). Distribution of psychrophille and mesophille bacteria in the water of Strezevo reservoir. Proceeding. III CONGRESS OF ECOLOGISTS OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA WITH

INTERNATIONAL PARTICIPATION. Struga, 06-09.10.2007. Macedonian Ecological Society, Skopje, 2008. pp. 135 – 140.

Во трудот авторите ги презентираат резултатите добиени од работата со акумулацијата Стрежево, која е под постојано влијание на биогени елементи со потекло од земјоделски и комунални отпадни води. Тоа предизвикува влошување на квалитетот на водата во акумулацијата, што се рефлектира врз составот и бројот на бактериските заедници.

Цел на овој труд беше детерминирање на сезонските и вертикалните промени во бројот на психрофилните и мезофилните бактерии во водата на акумулацијата Стрежево во период од една година.

Бактериолошките анализи беа комплетираны со мерење на некои физичко-хемиски параметри. Беа утврдено дека бројот на психрофилните бактерии се движеше помеѓу 55–10375 бактерии/1ml, додека бројот на мезофилните бактерии се движеше помеѓу 35–3615 бактерии /1ml.

Максимален број на бактерии беше детектиран во површинската вода и во водата на 5 m длабочина, посебно на почетокот на летото и на крајот од есента споредено со другите сезони. Според стандардите предложени од Kohl, испитуваните води од акумулацијата Стрежево беа класифицирани помеѓу прва и втора класа, и само еднаш помеѓу втора и трета класа. Според стандардите предложени од Cabejszek et al, испитуваните води беа помеѓу незагадени и незначително загадени, односно само два примерока беа особено загадени.

- 1.8. N., Popovic, S., ATANASOVA-PANCEVSKA, N., Kungulovski, Dz. (2008). Physical and chemical characteristics of composting material and their influence on the number of different groups of microorganisms present during composting. Proceeding. III CONGRESS OF ECOLOGISTS OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION. Struga, 06-09.10.2007. Macedonian Ecological Society, Skopje, 2008. pp. 367 – 373.

Во трудот авторите ги презентираат резултатите добиени од работата со трули јаболка, активна тиња, пилевина и кокошкино губре, кои беа компостирани во отворен "windrow" систем. Беа следени различни физички и хемиски параметри со цел да се оцени нивното влијание врз присутните микроорганизми. Температурата беше мерена секојдневно, додека во примероците беа одредувани влажноста, pH, органските и минералните материи и соодносот C/N. Промената на pH е типична за процесот на компостирање, достигнувајќи слабо алкална pH на крајот од процесот. Содржината на органските материи рапидно се намали за време на термофилната фаза, додека минералните материи се зголемуваа константно и достигнаа двојна вредност во крајниот продукт. Соодносот C/N постепено се намалуваше од почетните 31.3 до 27.13 на крајот од процесот. Зголеменото ниво на нитрати за време на последната фаза може да се смета како индикатор за зрелоста на компостот. Температурата имаше најголем ефект врз бројот на микроорганизмите. При температура од 44,5° C бројот на сите испитувани групи на микроорганизми се намали драстично.

2. Кандидатката Сузана Зоранчо Николовска е родена на 18.2.1985 година во Скопје. Дипломирала на Природно-математичкиот факултет, на 17.10.2008 година, на студиите по биологија, насока биохемиско-физиолошка, со просечна оценка 9.00. Бидејќи кандидатот не ги исполнува условите за избор на асистент, односно не е магистер на биолошки науки, доставената документација не е разгледувана од страна на Комисијата.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Рецензентската комисија детално ја разгледа доставената документација од страна на пријавените кандидати, Сузана Зоранчо Николовска, дипломиран инженер по биологија, невработена и Наталија Атанасова-Панчевска, вработена како асистент на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет.

Кандидатката Сузана Зоранчо Николовска не ги исполнува условите предвидени со Законот за високото образование за избор на асистент, односно не е магистер на биолошки науки.

Според приложениот материјал кој укажува на целокупната наставно-научна, стручна и педагошка активност на второпријавениот кандидат, Наталија Атанасова-Панчевска, како и личното познавање, членовите на Рецензентската комисија позитивно ја оценуваат нејзината целокупна досегашна активност, како во наставниот процес, така и во научно-истражувачката работа, а согласно со поставените критериуми, му предлагаме на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје да ја избере Наталија Атанасова - Панчевска во звањето асистент од областа на микробиологијата на Институтот за биологија при Природно-математичкиот Факултет во Скопје.

Рецензентска комисија

1. Д-р Џоко Кунгуловски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.
2. Академик Владо Матевски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.
3. Д-р Даница Рогановиќ-Зафирова, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ НА МОНОГРАФИЈАТА „СУДСКИ МЕНАџМЕНТ“ ОД АВТОРОТ ПРОФ.Д-Р ЛЈУПЧО АРНАУДОВСКИ

Со задоволство ја прифативме понудата на проф. д-р Љупчо Арнаудовски да бидеме рецензенти на неговиот труд под наслов „Судски менаџмент“. Ваквото нескриено задоволство пред сè се должи на фактот дека со проф. д-р Љупчо Арнаудовски долги години соработуваме, ја следиме неговата работа и ги споделуваме високите оценки за неговиот теоретски и истражувачки ангажман.

Со внимание и интерес го проучивме предложениот текст и го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Приказ на трудот

Трудот на проф. д-р Љупчо Арнаудовски под наслов „Судски менаџмент“ опфаќа текст од 402 страници пишуван во компјутерска техника со нормален проред и стандарден слог на буквите. Во прилог е даден попис на избрана литература од домашни и странски автори, а во самиот текст во фусноти е наведена и поширока литература со која се користел авторот или со која упатува на содржини интересни за читателот на трудот.

Материјата обработена во трудот е поделена во два дела, а секој дел на глави и главите на поднаслови што на читателот му овозможуваат лесно да дојде до материјата што непосредно го интересира.

1. Во првиот дел од трудот, поделен во две глави, авторот ги обработува општите прашања и проблеми кои го воведуваат читателот во оваа особено интересна тематика.

Во првата глава од првиот дел на трудот проф. Арнаудовски се занимава со дефинирање на менаџментот како практика и научно верификувано сознание. Наспроти стојалиштето на одделни автори, кои поимот на менаџментот го сметаат за условен термин што повеќе или помалку ја искажува способноста на човекот за остварување и творење во определени општествени услови, тој се определува за неговото дефинирање како мултидисциплинарен приод кон решавање на проблемите. Притоа, повеќе од неговото посматрање како средство или методологија за определено постапување, односно инструмент за совладување на

проблемите, за авторот современото сфаќање под менаџмент подразбира „организациска култура“, односно обврска за секојдневно стекнување на нови знаења, надоградба и усовршување на човекот.

Во истата глава авторот се задржува и на развитокот на сфаќањето за менаџментот, наведувајќи дека за пресвртница во него со право се смета техничко-технолошкиот развој, односно индустриската револуција. Со напреднатите општествени и производствени услови на човекот му е наметната обврската за поефикасно организирање на своето време, а тоа само по себе ја изискува и потребата за попородлабочено размислување и истражување на начините за побрзо разрешување на различните практични проблеми и за утврдување на динамика што е соодветна на потребите за остварување на технолошкиот развој. Последниот дел од првата глава од оваа монографија авторот ја завршува со констатација дека паралелно со технолошкиот развој се гради и концептот на природни и универзални човекови слободи и права, при што се донесени бројни меѓународни норми и стандарди во насока на подобрување на положбата на човекот во општеството. Ваквиот развиток ја наметнува потребата од развивање на концептот на менаџментот и во другите општествени науки, а не само во економијата, врз која потреба се денес создадени бројни гранки на менаџментот, и тоа во политиката, правото, образованието и сл.

Во втората глава од првиот дел проф. Арнаудовски ги објаснува содржината и елементите на поимот менаџмент, подвлекувајќи ја разликата и односот меѓу менаџментот и организациската култура. Притоа, авторот посебно се задржува на лоцирањето и експликацијата на менаџментот и организациската култура во Република Македонија во периодот на транзицијата. Анализирајќи го менаџментот во современите општествено-економски и политички услови како интегрален концепт, во оваа глава тој ја интерполира и судската власт и нејзиното конституирање како самостојна и независна власт, та според тоа и судското менаџирање како важен сегмент на менаџирањето во општествените односи.

2. Вториот дел од монографијата е насловен како „Судски менаџмент (менаџирање на судските работи)“. Овој дел е всушност истоимен со насловот на монографијата, од причини што во него авторот ја обработува суштината на менаџирањето со судските работи. Составен е од шест поглавја.

Во првата глава авторот се задржува на причините за креирањето на судскиот менаџмент како посебна гранка на менаџментот и дава соодветна аргументација во расчистување на дилемата дали воопшто може да се зборува за судски менаџмент. Тој констатира дека оваа гранка на менаџментот, во домашната правна мисла мошне запоставена, со оглед на обемот на работите што се одвиваат секојдневно пред судовите, е од клучно значење за ефикасноста на судскиот систем, а со тоа и за правниот систем и примената на правото воопшто. Понатаму

авторот се осврнува и врз неколку клучни одредници за дефинирањето на судскиот систем како трет и индивидуален елемент од поделбата на власта, посебно на постулатите за неговата независност и единственост и за специјализација и стручност на носителите на оваа власт. Во оваа глава авторот се занимава и со прашањето на јавноста на судскиот систем, при што него го разработува од аспект на човековите права, меѓународните документи како и од аспект на влијанието на јавноста врз независноста на судската власт.

Втората глава од вториот дел е посветен на организацијата на судската власт. Во оваа глава авторот поблиску го анализира судот како институција, задржувајќи се на неговото значење, законската поставеност на судовите според Законот за судови, и ја објаснува поделбата на надлежностите на судовите во Република Македонија.

Третата глава, насловена како „Судија-менаџер“ е од особено значење, од причини што во овој дела авторот се осврнува на суштествените прашања за судскиот менаџмент. Имено, во овој дел авторот дава опсежни одговори на прашањата „што е правда“, и „што е судија“. Исто така, мошне интересен е и делот во кој авторот ги разработува карактеристиките на профилот на судијата, и тоа судијата како професионалец и како менаџер, така и карактеристиките што треба да ги поседува судијата како индивидуа. Притоа, проф. Арнаудовски наведува дека секој судија треба да биде здрава личност и чесен човек, со високи морални критериуми, да е достоинствен, авторитетен, угледен и со еден збор човек од доверба, карактеристики кои се и мерливи.

Четвртата глава од вториот дел е насловена како „Независноста на судството – детерминанта на судството како власт и функција“. Во рамките на оваа глава авторот се осврнува врз начелото на независност на судската власт уредено во меѓународните документи, при што се занимава како со надворешната, така и со внатрешната независност на судската власт. Според професор Арнаудовски, заради адекватно вршење на судската власт неопходно е потребно судовите да се независни како во однос на другите облици на власта, така и самите носители на судската власт - судиите да бидат независни во однос на нивните колеги при донесувањето на одлуките. Во рамките на оваа глава авторот се занимава и со мошне интересната проблематика на непотизам во судството, за да заврши со експликација на основите на судењето во разумен рок. Во рамките на овие излагања тој се занимава со определувањето на теоретските основи за утврдување на разумното времетраење на судските постапки и критериумите за мерливост на разумниот рок, произлезени пред сè од ЕКЧП, а посебно ги анализира нормите за судењето во разумен рок содржани во ЗКП и ЗПП. Овие излагања авторот ги финализира со констатацијата дека судењето во разумен рок е еден од клучните елементи на добриот судски менаџмент.

Неизбежен дел на секоја, добро осмислена научна расправа за менаџментот, каква што е трудот на проф. Арнаудовски, е делот во кој авторот се занимава и со непосредните управители – менаџерите, односно начинот на донесување на одлуки, целите коишто се сака да се постигнат при одлучувањето и слично. Токму оваа проблематика е всушност темата на интересирање и на професор Арнаудовски во петтата глава од вториот дел, во која тој поблиску се занимава со надлежностите, изборот и карактеристиките што треба да ги имаат претседателите на судовите како управители и менаџери во судството.

Ефикасното менаџирање со ограничените ресурси е *condition sine qua non* за успешниот менаџмент. Токму заради тоа, шестата глава е насловена како „Финансирање на судскиот систем“, и во неа авторот се занимава со начинот на финансирање на судовите во Република Македонија, преку критичка анализа на Законот за судскиот буџет, заснована врз меѓународните документи и искуства.

Конечно, во последната глава од вториот дел насловена како „Судски совет – Судски совет на Република Македонија“, авторот се занимава со надлежностите, поставеноста и работата на оваа институција на судскиот систем. Притоа со оваа глава всушност се заокружува анализата на процесот на менаџирање во судството, и тоа преку разгледување на професионалниот тек на кариерата на судиите, од нивниот избор и именување, одговорност за вршењето на нивната функција, до дисциплинската одговорност и утврдувањето на основите за разрешување на судиите поради нестручно и несовесно работење.

II

Оцена на трудот

Динамичноста на правото и неговото проширување во постојано нови подрачја ја поттикнуваат инвентивната јазична активност и произведуваат сè поголем број “правни неологизми”. Таков неологизам, кој претставува централен топос во монографијата на проф. Арнаудовски, претставува изразот „судски менаџмент”. Тенденцијата кон формализирање на правниот јазик, во кој неологизмите се појавуваат како симболи за правните поими, претпоставува давање цврсто и аподиктичко значење на специфичните правни изрази. Во спротивно се појавува опасноста истите да бидат толкувани на различен начин.

Во мошне незадоволителни состојби со правната терминологија кај нас, се појавува делото на проф. Арнаудовски кое во нашата научна мисла на голема врата го внесува неологизмот „судски менаџмент”, не само како термин, туку и како заокружен научен концепт и категоријален поим. Само теоретичар со таков научен мапштаб и огромно истражувачко искуство, каков што е проф. Арнаудовски, можел:

смело да избере и да се фати во костец со сите научни предизвици на една ваква комплексна проблематика како предмет на својот труд; да ги постави методолошките основи на нејзината научна обработка врз основниот постулат на дијалектичкиот пристап, според кој методот "се развива самиот од себе"; јасно да ги определи границите на објектот на истражување; да го објасни концептот на судски менаџмент како интегрален модел на истражување на функционирањето на судскиот систем, судот и судијата како едно од клучните подрачја на управување со општествените работи.

Сето тоа проф. Арнаудовски можел да го направи благодарение токму на: неговото огромно научноистражувачко искуство градено низ бројните истражувачки проекти во областа на криминологијата и сродните општествени науки, со користење посебно на социолошкиот метод кој се појавува како битен во истражувањето на една ваква тема, која претпоставува разликување на правно-институционалното од функционалното и целното; на неговата постојана преокупација со судскиот систем и неговото функционирање; на неговото непосредно практично искуство во градењето на судскиот систем на Република Македонија, посебно со неговото членување во Судскиот совет на самите почетоци од конституирањето на таа институција (Републички судски совет), чијашто функција е во прв ред управувањето со работите во судството.

Основната идеја, која како црвена нитка е консеквентно развиена во трудот, од почетокот до крајот, е идејата дека во современите услови на постиндустриско, информатичко општество и демократска правна држава, заснована врз владеење на правото и човековите слободи и права - доброто управување (*good governance*) со сите општествени процеси станува основен предуслов за ефикасно функционирање на општествениот систем во целина и на сите негови елементи. Судскиот систем е клучен сегмент на современото општество, а судијата главен протагонист на демократската правна држава; според тоа и доброто управување во сферата на судството е битна претпоставка за остварување на постулатите на демократската правна држава и заштитата на човековите слободи и права. Судскиот менаџмент, сфатен како добро управување со работите во областа на судската власт и судската заштита на човековите слободи и права, во трудот на проф. Арнаудовски е кренат на рамништето на научен концепт кој ги опсервира, анализира, а со тоа и придонесува за развивање на правилата и критериумите на функционирање на судските институции и постапување на судиите како носители на судската власт, како и на управување со јавните ресурси на начин со кој можат да се постигнат максимални резултати во остварувањето и заштитата на човековите слободи и права.

Проф. Арнаудовски ги објаснува на мошне експлицитен начин двата конститутивни елементи на поимот судски менаџмент: процесот на донесување на одлуки и процесот на примена на судските одлуки, кои се од првостепено значење

за човековите слободи и права, како и институционалните и функционалните претпоставки за успешно управување (менаџирање) со таквите процеси. Функционалната анализа на институционалниот аспект на судскиот систем, судот и судијата, независноста на судот, положбата на претседателот на судот, финансирањето на судскиот систем и положбата и функциите на Судскиот совет, развиена во трудот, претставува зафаќање на една битна комплементарна димензија на нивната формално-правната рамка, која проникнува во конкретната содржина на тие институции, предметена низ практиката на нивното функционирање.

Посебна вредност на трудот е што, развивајќи го организациско-функционалниот (во основа социолошки) пристап кон судскиот систем, проф. Арнаудовски ги поставува научните основи на судскиот менаџмент како систем од знаења за стандардите и критериумите за успешно менаџирање во областа на судството и човековите слободи и права. Нивното сублимирање како аргументирани и логички поставени научни стојалишта претставува мошне сериозен придонес кон развитокот на науката за судскиот менаџмент кај нас како нова научна дисциплина. Секоја наука, така и науката за судскиот менаџмент, се афирмира како наука во мерата во која успева да дефинира определени синтетизирани универзални знаења и да ги постави како нејзини научни закони, врз кои може да се развива определена општествена практика.

На трудот „Судски менаџмент“ на проф. Арнаудовски му припаѓа неспорната квалификација на пионерски труд во нашата правна мисла, со кој од синтетизирано практично искуство, судскиот менаџмент преминува во фазата на систем на синтетизирани предиктивни научни судови кои претставуваат не само основа за критичко оценување на постојната, туку и за создавање на нова практика на добро управување со судските работи.

Врз основа на изложеното, уверени дека нашата научна мисла се збогатува со едно важно научно дело кое треба да стигне до нашата правничка и поширока јавност, со особено задоволство го препорачуваме објавувањето на трудот на проф. д-р Љупчо Арнаудовски, под наслов „Судски менаџмент“.

Рецензенти

Скопје, 30.12.2010 година

Акад. проф. д-р Владо Камбовски, с.р.

Проф. д-р Никола Матовски, с.р.

Поради техничка грешка, во втората реченица од Рефератот за избор на наставник во сите звања по група наставни предмети од областа на теоријата на музиката на Факултетот за музичка уметност – Скопје објавен во Билтенот на Универзитетот "Св.Кирил и Методиј" во Скопје, бр.999 од 31.12.2010 година, наместо зборот "Коџа" стои зборот "Лајт".

Од горенаведените причини, ве молиме во Билтенот на Универзитетот "Св.Кирил и Методиј" во Скопје, да се објави следнава:

ИСПРАВКА

Во втората реченица од воведот на Рефератот за избор на наставник во сите звања по група наставни предмети од областа на теоријата на музиката на Факултетот за музичка уметност – Скопје, објавен во Билтенот на Универзитетот "Св.Кирил и Методиј" во Скопје, бр.999 од 31.12.2010 година, наместо зборот "Лајт" треба да стои зборот "Коџа".

ПРЕГЛЕД

на пријавени и прифатени теми за изработка на магистерски трудови на
Градежниот факултет во Скопје

на 370 седница на Наставно – научниот совет одржана на 01.02.2011 година

Р. бр.	Кандидат	Работен наслов на темата	Ментор
1	Славе Петров, дипл.град.инж.	Нелинеарна анализа на аксијално напрегнати челични елементи со пренапрегнати завртки	проф. д-р Ѓорѓи Кокаланов
2	Стојче Галазовски, дипл.геод.инж.	Анализа на моќноста на параметрите на GNSS трансформација во и вон трансформационата област	проф. д-р Златко Србиноски
3	Катерина Анѓелевска, дипл.град.инж.	Методологија за геотехничко зонирање на теренот како подлога за градба во урбани средини	проф. д-р Милорад Јовановски
4	Гоце Стојанов, дипл.град.инж.	Постапка за вреднување на трошоци при појава на нестабилности кај објекти од сообраќајна инфраструктура	проф. д-р Зоран Кракутовски
5	Сунчица Љубевска, дипл.град.инж.	Планирање на истражни работи кај свлечишта	проф. д-р Милорад Јовановски

ПРЕГЛЕД
на пријавени и прифатени теми за изработка на магистерски труд
на Економскиот институт во Скопје

Реден број	Име на кандидат	Наслов на тема	Ментор
1.	Маја Гијевска	"Подготовка и реализација на буџет на единиците на локалната самоуправа"	д-р Биљана Ангелова

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ПО ПРЕДМЕТОТ ИНТЕРНА МЕДИЦИНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Сл. весник на РМ бр 103/08 и бр 26/09), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата 7 редовна седница одржана на 18.11.2010 година, донесе РЕШЕНИЕ за избор на еден наставник во сите звања по предметот интерна медицина. Согласно со конкурсот од 29.10.2010 година формирана е Рецензентска комисија со состав:

проф. д-р Мирко Крстевски

проф д-р Вера Спироска

проф. д-р Стефка Богдановска

проф. д-р Борче Георгиевски

проф. д-р Бисерка Каева

На конкурсот се јави кандидатот вонр.професор д-р Јордан Чаловски. Комисијата во горенаведениот состав се состана и детално ги разгледа доставените документи од единствениот кандидат кој учествуваше на конкурсот и во согласност со Статутот и Правилникот за единствените критериуми и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, го дава следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Јордан Чаловски е роден во Битола, 1948 година. Основно и средно образование завршил во Скопје. Во 1973 година дипломирал на Медицинскиот факултет во Скопје, со просечна оценка 8,7. Краток период по дипломирањето работел на Институтот за хистологија и ембриологија, а потоа од 1975 година е вработен на Клиниката за ревматологија.

Стручно-научна дејност

Специјализација по интерна медицина завршил во 1980 година, а со звањето супспецијалист по ревматологија се стекнал во 2002 година. На Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ промовиран е во доктор на медицински науки во 1999 година. Од 2001 година е шеф на оддел на Клиниката, а од 2006 година ја врши функцијата раководител-директор на Клиниката. Од 2001 до 2007 година бил претседател на Македонската ревматолошка асоцијација. Од 2006 до 2008 година бил главен истражувач во проектот „Boncure“ за остеопороза, а во 2008-2009 коавтор на проектот „MABTHERA“- биолошка терапија на пациенти со тежок и агресивен облик на ревматоиден артритис. Во 2010 година е вклучен во Европскиот мултицентричен проект за „ASTEMRA“-нова биолошка терапевска опција. Во 2009 година бил претседател на Конгресниот одбор на I ревматолошки конгрес на РМ со меѓународно учество. Бил организатор на 2 работилници за ревматоиден артритис, отворање на Регионален ревматолошки центар во Тетово и едукатор на повеќе трибини за подигање на нивото на знаење од ревматологијата на лекарите од примарна и секундарна здравствена заштита. Учествовал во изработка на Прирачникот за современо лекување на ревматоидниот артритис. Член е на Националното координативно тело за развој на ревматологијата во РМ. Член е на Европската ревматолошка асоцијација.

Наставна дејност

На Катедрата за интерна медицина избран за асистент во 1983 година, за доцент во 2001 и за вонреден професор во 2006 година.

Досега рецензирани трудови

До последниот избор повеќе од 85 трудови се рецензирани во билтените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, и тоа Билтен бр 311, 401, 490, 561, 658 и 894.

За овој избор приложува 25 труда:

- учебници: нема;
- учесник во изработка на Прирачник за современо лекување на ревматоидниот артритис;
- прв автор е на 4 труда;
- печатени, in extenso, во земјата нема;
- печатени in extenso надвор од земјата: 3-коавтор; 1-автор;
- печатени како апстракти: 18.

ЗАКЛУЧОК

По разгледувањето на доставените материјали од вонр. професор д-р Јордан Чаловски, Комисијата констатира дека кандидатот за редовен професор ги исполнува сите услови на конкурсот.

Рецензентската комисија со едногласна одлука има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје кандидатот вонр. професор д-р Јордан Чаловски да биде унапреден во звањето редовен професор по предметот интерна медицина.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Мирко Крстевски	с.р.
Проф. д-р Вера Спировска	с.р.
Проф. д-р Стефка Богдановска	с.р.
Проф. д-р Борче Георгиевски	с.р.
Проф. д-р Бисерка Каева	с.р.

+ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:** Јордан Чаловски**Институција:** Клиника за ревматологија, Медицински факултет, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“, Скопје, Република Македонија**Научна област:** интерна медицина**НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Посени од формулар	Посени
1.	Одржување на настава теоретски предавања од наставникот			
	- Прв циклус (додипломска настава)	30x3x4	0,04	14,4
	- Втор циклус студии (специјализанти и магистранти)	45x4	0,05	9,0
2.	Настава во летни школи и работилници - Раководител Предмет:Здравствена нега со геронтологија;Висока школа за медицински сестри - техничари	2	1,5	3,0
3.	Консултации со студенти	100x8	0,002	1,6
4.	Ментор на специјалистичка работа	4	1,0	4,0
5.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	2	0,5	1,0
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	4	0,3	1,2
7.	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа	10	0,2	2
8.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	4	0,1	0,4
9.	Научно-популарна статија во стручно-методско списание (Vox Medici) J. Чаловски: MABTHERA, прва биолошка терапија за третман на ревматоиден артритис во Македонија,Vox Medici, бр.54, март 2007 год, стр. 34-35.	1	1	1,0
	Вкупно:			37,6

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Ментор на магистерска работа -NAG како индикатор за проценка на ренална дисфункција кај пациенти со ревматоиден артритис третирани со NSAIL и MTX, ас д-р Дејан Спасовски, 2008	1	2	2,0
2.	Раководител на национален научен проект -Главен истражувач на проектот „Boncure“ за остеопороза, 2006-2008.	1	7	7,0
3.	Национален координатор на меѓународен научен проект -Национален извештај за состојбата на интернистичката дејност во општите болници во РМ, академик д-р М.Поленакоски, проф д-р Чедо Димитровски, проф д-р Јордан Чаловски и др, 2010.	1	6	6,0
4.	Учесник во национален научен проект -Проект „Mabthera“ – биолошка терапија кај пациенти со тежок и агресивен облик на ревматоиден артритис.	1	3	3,0
5.	Учесник во меѓународен научен проект -Европски мултицентричен проект за Actemra, нова биолошка терапевска опција.	1	5	5,0
6.	Труд со оригинални научни / стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен / стручен собир со меѓународен уредувачки одбор (се мисли на трудови in extenso објавени во зборник посветен на тој собир) 1. Snežana Miešvska-Perčinkova, Mane Grličkov, Jordan Calovski , Nada Marina, Georgi Božinovski: Rituximab u terapiji rheumatoidnog artritisa, Acta Rheumatologica Balgradensis Zbornin radova, Godišnji kongres rheumatologa, Ivanjica, 2008, PP08, 60. 2. Dejan Spasovski, Todor Gruev, Nada Marina, Jordan Calovski , Snežana Perčinkova, Ljubinka Rajčevska, Baškim Osmani, Kočo Čakalaroski: Dijagnostička vrednost Anti-CCP testa druge generacije kod reumatoidnog artritisa. Journal of Medical Biochemistry, The Society of Medical Biochemists of Serbia, Belgrade, Vol. 27, 52-58, 2008. 3. Dejan Spasovski, Todor Gruev, Nada Marina, Jordan Calovski , Snežana Perčinkova, Baškim Osmani, Ljubinka Rajčevska, Kočo Čakalaroski, Tatjana Sotirova, Svetlana Balkanov, Maja Slaninka Micevska: Dijagnostička vrednost N-acetyl-beta-D glukozaminidaze i Mikroalbuminurije kod reumatoidnog artritisa, Journal of Medical Biochemistry, The Society of Medical Bioches. M. Percimists of Serbia, Belgrade, Vol. 26 1-9, 2007.	60% 60% 60%	4x0,6 4x0,6 4x0,6	2,4 2,4 2,4
7.	Пленарно пре давање на научен / стручен собир			

	1.Ј. Чаловски: Современи аспекти на ревматските болести- пленарно предавање, 17 Конгрес на лекарите на РМ со меѓународно учество, Зборник на апстракти, Охрид, 10-13. 10. 2007 год., стр. 58. 2.Ј. Чаловски: АКТУЕЛЕН ОСВРТ КОН СПОНДИЛОАРТРОПАТИИТЕ, Прв Македонски ревматолошки конгрес, со меѓународно учество-МААР, 2009, Охрид, 30. 09-03. 10. 2009, Зборник на абстракти, стр. 18-20.	1	2	2,0
		1	2	2,0
8.	Секциско предавање на научен / стручен собир 1.Infliximab во терапијата на ревматоиден артритис. Стучен состанок на МААР, Берово, 14. 5. 2010. 2.Клиничко испитување на Ventor гелво компарација со плацебо кај пациенти со остеоартритис на колено, Втор конгрес на физијатрите на РМ со меѓународно учество. Сателитски симпозиум на Реглек Фарм, 15-18. 9.2010, Охрид.	1	1	1,0
		1	1	1,0
9.	Пленарно предавање на научен / стручен собир со меѓународно учество 1.	1	3	3,0
10.	Учество на научен / стручен собир со реферат (постер, важи за првиот автор кој го презентирал постерот, но да има доказ, сертификат за учество на собирот) - постер 1.Calovski J., Gucev F., Ginev J., Pavlova S., Karadzova-Stojanoska A., Osmani B., Spasovski D.: NOVEL IMMUNE MODULATING THERAPY: TOCILIZUMAB IN PATIENTS WITH RHEUMATOID ARTHRITIS REFRACTORY TO BASIC THERAPY, First International Medical Congress, 22-25.09.2010, Varna, Bulgaria, Abstract Book, p. 121-122 2.Jordan Calovski, Spasovski D, Marina N., Rajčevska Lj.: Dose dependent intraarticular treatment with triamcinolone acetonide injections in idiopathic carpal tunnel syndrome. Congress of neurologists of Macedonia, with international participation, Ohrid 2008, 96.	1	1	1,0
		1	1	1,0
11.	Коавтор на абстракт печатен во зборник на абстракти (но само до колку има сертификат дека првиот автор го презентирал трудот на собирот) 1.И. Кафециска, М. Грличков, Ј. Чаловски, Д. Антова, Н. Марина, С. Перчинкова, Љ. Дамјановска, С. Павлова, С. Видиниќ, Б. Османи. PAULUS-ови критериуми за проценка на терапевскиот одговор на метотраксат кај пациенти со ран ревматоиден артритис. Зборник на апстракти, 17. Конгрес на лекарите на Македонија со меѓународно учество. Охрид, 2007. 73. 2.Д. Антова, М. Грличков, Ј. Чаловски, С. Перчинкова, Н. Марина, М. Крстевска, А. Стојановска, С. Павлова, С. Видиниќ, Б. Османи, Д. Спасовски: Секундарен Сјогрен синдром кај пациентите со ревматоиден артритис. Зборник на апстракти, 17	60%	1x0,6	0,6
		60%	1x0,6	0,6

Конгрес на лекарите на Македонија со меѓународно учество. Охрид, 2007. 76.	60%	1x0,6	0,6
3.Љ. Дамјановска, Н. Марина, Г. Божиновски, С. М. Перчинкова, Ј. Чаловски , Д. Антова, Д. Спасовски, И. Кафециска: Дијагностичка вредност на антицикличните цитрулинови пептидни антитела кај ревматоидниот артритис. Зборник на апстракти, 17. Конгрес на лекарите на Македонија со меѓународно учество. Охрид, 2007, 65.	60%	1x0,6	0,6
4.С. Павловска, М. Н. Котевска, Д. Антова, А.К. Стојноска, М. Бојадиско, Е. Сандевска, М. Трајаноска, И. Кафециска, С. Видиниќ, Б. Османи, Б. Поповски, Ј. Чаловски : ЕВАЛУАЦИЈА НА КОСКЕНА ГУСТИНА КАЈ ПАЦИЕНТКИ СО СИСТЕМСКИ ЛУПУС ЕРИТЕМАТОСУС, Прв Македонски ревматолошки конгрес, со меѓународно учество-МААР, 2009, Охрид, 30. 09-03. 10. 2009, Зборник на апстракти, стр. 49-50.	60%	1x0,6	0,6
5.И. Кафециска, М. Грличков, Ј. Чаловски , Г. Божиновски, С.М. Перчинкова, Д. Антова, Љ. Дамјановска, М. Бојадиско, Д. Спасовски: КОРЕЛАЦИЈА НА DAS-ИНДЕКСОТ СО ФУНКЦИОНАЛНИОТ КАПАЦИТЕТ И SHARP-РАДИОГРАФСКИ ИНДЕКС НА ДЛАНКИТЕ КАЈ РЕВМАТОЛОШКИОТ АРТРИТИС, Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, 2009, Охрид, 30. 9-3. 10. 2009, Зборник на апстракти, стр. 53-54.	60%	1x0,6	0,6
6.А. К. Стојаноска, С.М. Перчинкова, Ј. Чаловски , С. Павлова, Д. Антова, Е. Сандевска, М. Бојадиско, С. Видиниќ: АНКИЛОЗАНТЕН СПОНДИЛИТИС-ЕПИДЕМИОЛОШКИ И КЛИНИЧКИ КАРАКТЕРИСТИКИ, Прв македонски ревматолошки конгрес, со меѓународно учество-МААР, 2009, Охрид, 30. 9-3. 10. 2009, Зборник на апстракти, стр. 57-58.	60%	1x0,6	0,6
7.И. Кафециска, М. Грличков, Ј. Чаловски , С. М. Перчинкова, Г. Божиновски, Н. Марина, Д. Антова, Д. Спасовски, С. Павлова, Е. Сандевска, АСР-КРИТЕРИУМИ ЗА ПРОЦЕНА НА ТЕРАПИСКИ ОДГОВОР ОД МЕТАТРАКСАТ КАЈ РЕВМАТОИДЕН АРТРИТИС, Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, 2009, Охрид, 30. 9-3. 10. 2009, Зборник на апстракти, стр. 88-89.	60%	1x0,6	0,6
8.Г. Ристевска, Е. Цветковска, П. Давитков, Ј. Чаловски , ПСИХОЛОШКИ ОДБРАЊЕНИ МЕХАНИЗМИ КАЈ БОЛНИ ОД ХРОНИЧНИ БОЛЕСТИ-РЕВМАТОИДЕН АРТРИТИС И ЕПИЛЕПСИЈА, Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, 2009, Охрид, 30. 9-3. 10. 2009, Зборник на апстракти, стр. 93-94.	60%	1x0,6	0,6
9.Д. Спасовски, Н. Марина, Ј. Чаловски , М. Грличков, С. Перчинкова, Г. Божиновски, С. Богдановска, Т. Груев: ПОВРЗАНОСТ МЕЃУ N-АСЕТУЛ- β -D GLUCOSAMINIDAZA и Anti CCP ВТОРА ГЕНЕРАЦИЈА КАЈ РЕВМАТОИДЕН АРТРИТИС ТРЕТИРАН СО КЕТОПРОФЕН И МЕТОТРАКСАТ, Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, 2009, Охрид, 30. 9-3. 10. 2009, Зборник на апстракти, стр.	60%	1x0,6	0,6

96.	10. Ј. Чаловски: ДЕФИНИРАЊЕТО НА САКРОИЛЕИТИСОТ-ПРИЛОГ ВО РАНАТА ДИЈАГНОЗА НА АНКИЛОЗАНТНИОТ СПОНДИЛИТИС, Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, 2009, Охрид, 30. 9-3. 10. 2009, Зборник на апстракти, стр. 101-102.	90%	1x0,9	0,9
	11. К. Спасовска, Ј. Чаловски: ОСТЕОАРТИКУЛАРНИ МАНИФЕСТАЦИИ КАЈ ПАЦИЕНТОТ СО ВИЛСОНОВА БОЛЕСТ, ПРИКАЗ НА СЛУЧАЈ, Прв македонски ревматолошки конгрес со меѓународно учество-МААР, 2009, Охрид, 30. 9-3. 10. 2009, Зборник на абстракти, стр. 120-121.	80%	1x0,8	0,8
	12. Ј. Чаловски, Д. Спасовски, Н. Марина, И. Кафециска, М. Грличков, С. Перчинкова, Ѓ. Божиновски, Б. Османи, С. Богдановска, Т. Груев, АСОЦИЈАЦИЈА ПОМЕЃУ N-АСЕТУЛ-β-D ГЛУЦОАМИНИДИАЗА И КРВНИОТ ПРИТИСОК КАЈ РЕВМАТОИДНИОТ АРТРИТИС АРТРИТИС ТРЕТИРАН СО КЕТОПРОФЕН И МЕТОТРЕКСАТ, 1 Универзитетска за ревматологија, 2 Универзитетска клиника за нефрологија, 3 Институт за клиничка биохемија, Скопје, Р. Македонија.	90%	1x0,9	0,9
	13. Ristevska G., Marinov P., Calovski J., Davitkov P., Radojeski A., Risteska S.: Pilot study of depressive syndrome in patients suffering from rheumatoid arthritis. XVII национална конференција на Бугарската психијатриска асоцијација, 15-18. 10. 2009 год, Русе, стр.12.	60%	1x0,6	0,6
12.	Рецензии на научноистражувачки проекти	1	0,5	0,5
13.	Рецензии на научноистражувачки трудови (само со потврда од научноистражувачкиот одбор)	1	0,2	0,2
Вкупно:				50,5

СТРУЧНО- АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Поглавје во книга - коавтор	1	2	2
	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија (се мисли на експертски активности кои се изведуваат по барање на државни и јавни институции и за кои е потребен дополнителен временски период поради што се вршат надвор од работното време)	2	1	2

	Учество во промотивни активности на Факултетот / Институтот	6	0,5	3
	Вкупно:			7,0
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС				
Ред. број	Назив на активност:	Број на активности	Поени од формулар	Поени
1.	Уредник на зборник на трудови од научен / стручен собир	1	1	1
2.	Претседател на организационен или програмски одбор на научен / стручен собир	1	1	1
3.	Раководител на внатрешна организациона единица (според правилникот на Медицинскиот факултет се мисли на раководител на институт или раководител на катедра)	1	3	3
4.	Координатор на студиска програма	1	1	1
5.	Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.)	1	2	2
6.	Национален координатор за одредена стручна област	1	3	3
	Вкупно:			11

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	37,6
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	50,5
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	7
ДРУГИ ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	11
Вкупно:	106,1

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Мирко Крстевски с. р.
2. Проф д-р Вера Спироска с. р.
3. Проф. д-р Стевка Богдановска с. р.
4. Проф. д-р Борче Георгиевски с. р.
5. Проф. д-р Бисерка Каева с. р.

РЕФЕРАТ

ЗА ЗБОР НА АСИСТЕНТИ ПО ПРЕДМЕТОТ НЕВРОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Сл. Весник на РМ бр. 35/08, 103/08 и бр.26/09) и членовите 42-46 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје со Анекс 1 и Анекс 2 од овој Правилник, Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при УКИМ, на својата VII редовна седница одржана на 18. XI 2010 година, донесе решение за реизбор на 2 асистента и избор на 2 асистента по предметот НЕВРОЛОГИЈА во согласност со конкурсот од 19.X 2000 година објавен во весникот “Утрински весник”, при што се формира Рецензентска комисија во состав:

1. проф. д-р Снежана Влашки Јекиќ
2. проф. д-р Вера Петрова
3. проф. д-р Весна Пејоска Герасова

За реизбор на 2 асистента и избор на 2 асистента по предметот НЕВРОЛОГИЈА, се пријавиле: ас. д-р Татјана Чепреганова Чанговска и ас. д-р Арбен Таравари, помл. ас. д-р Драгана Петровска Цветковска и помл. ас. д-р Мерита Исмајли Марку. По прегледувањето на приложената документација, Рецензентската комисија на Наставно-научниот совет му го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Ас д-р Татјана Чепреганова Чанговска

Биографски податоци

Д-р Татјана Чепреганова Чанговска е родена на 3. I 1972 година во Скопје, Р. Македонија, каде што го завршила основното и средното медицинско училиште со одличен успех. На Медицинскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ се запишала во учебната 1990/91 година, а дипломирала во 1996 година со просечна оценка 8,2. Во 1997 година успешно го положила државниот испит и се стекнала со лиценца за работа како доктор на медицина. Повеќе од една година волонтирала на Клиниката за неврологија на која во февруари 1998 година и се вработила. Во 1999 година е избрана за помлад асистент на Катедрата за неврологија, а од февруари 2008 година е избрана за асистент на истата Катедра. Постдипломски студии запишала во 1999 година при Медицинскиот факултет во Скопје и на 29. VI 2007 година го одбранила својот магистерски

труд под наслов „Мерење на интима-медија задебелување на заедничката каротидна артерија кај болни со транзиторни исхемични атаки во корелација со класичните ризик фактори за исхемичен инзулт“.

На 20. V 2003 година го положила специјалистичкиот испит по неврологија и се здобила со звањето специјалист по неврологија.

Во 2009 година, од страна на Наставно-научниот одбор на Медицинскиот факултет и е дозволено да ја работи докторската дисертација со наслов „Клиничка, електрофизиолошка и анатоомо-морфолошка корелација на темпоралните и екстратемпоралните епилепсии“.

За време на рутинската работа д-р Чепреганова-Чанговска редовно учествува на стручните состаноци со презентирање а исто така и била на усовршување како и на курсеви за обука во Австрија и Бугарија за доплер-сонографија и компјутерска томографија.

Член е на повеќе здруженија како во земјава така и во странство: МЛД, ЕФНС.

Активно се служи со англискиот, бугарскиот и грчкиот јазик. Активно зема учество на конгресите во земјава и во странство како автор или коавтор на бројни трудови од областа на неврологијата.

За изборот во звањето помлад асистент, д-р Татјана Чепреганова Чанговска објавила 6 научни труда рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр.733/99, а при реизборот во истото звање пријавени и рецензирани се 14 труда во Билтенот бр.829/03.

За избор во звањето асистент д-р Чепреганова Чанговска приложи 13 труда кои се рецензирани во Билтен бр. 937/08.

За реизбор во звањето асистент ги има поднесено следниве трудови за рецензија:

34. Cepreganova Cangovska T, Cvetkovska E, Nikodijevic D, Marku M, Kuzmanovski I. Comorbidity of migraine and epilepsy. Abstract from II.Child Neurology, Meets in Ohrid, 2009.

Мигрената и епилепсијата се слични по своите симптоми, коморбидитет и третман. Во овој труд биле анализирани 10 пациенти со коморбидитет мигрена и прв епилептичен напад, генерализирано тонично клоничен, компарирани со 20 пациенти само со мигрена. Сите пациенти со коморбидитет биле третирани со валпроична киселина или со топирамат. Споредувајќи ги пациентите со мигрена и коморбидитет, фреквенцијата на мигренозните атаки била почеста кај пациентите само со мигрена. Намалената фреквенција на мигренозните атаки кај пациентите со коморбидитет се должела на профилактичкиот ефект којшто го имаат АЕЛ.

35. Чепреганова-Чанговска Т, Цветковска Е. Кузмановски И и др. Конвулзивен статус епилептикус Епилепсија 2008; (27/28):19-22.

Авторите во овој труд ги анализираат етиолошките фактори и исходот кај пациентите со конвулзивен статус епилептикус, хоспитализирани на

Клиниката за неврологија. Кај 18 евалуирани болни, етиологијата на статусот била кај еден пациент со контузиони повреди на мозокот, еден со експанзивен процес и еден со енцефалит, останатите биле во СЕ поради прекин или нередовно земање на антиепилептичната терапија. Кај 78% од пациентите статусот бил купиран, додека кај 13% од пациентите настапил летален исход. Смртноста кај СЕ зависела од етиолошкиот фактор и била поголема кај пациентите со симптоматски епилептичен статус. Исходот на пациентите, кои се во СЕ поради прекин на терапијата, обично е поволен.

36. Чепреганова-Чанговска Т, Никодијевиќ Д, Цветковска Е и др. Дилатација на периваскуларните простори на Вирхов-Робин: невролошко-радиолошка корелација Епилепсија 2009;33/34:31-35.

Периваскуларните простори прават анатомоморфолошки ентитет т.н. Virchow-Robin-ови простори, добро проучени од страна на анатомопатолозите. Првите анализи биле направени од микроструктури на мозочното ткиво, со имејдинг-методите се прикажува присуство на течност со исти карактеристики како и ликворот. Најчестата локализација на овие простори била на ниво на базалните ганглии и супкортикалната бела маса. Во клиничката практика, откривањето на овие простори претставува секојдневен проблем во нивната дијагностичка сигнификација, нормална или патолошка, посебно прогностичка.

37. Арсовска А, Саздова-Бурнеска С, Чепреганова-Чанговска Т, Даниловски В. Примена на екстракранијалната и транскранијалната колор дуплекс сонографија кај пациентите со исхемичен мозочен удар Епилепсија 2008;супл:29-34.

Во овој труд е докажана важноста на ултразвучната дијагностика во неврологијата поради неинвазивноста на методот, можноста за чести контроли, можноста за преглед на болниот покрај постела и богатството на податоци за структурната состојба на крвите садови како и за функционалната состојба на мозочната хемодинамика. Исклучително значење има нејзината примена во дијагностиката на цереброваскуларните болести, одлучување за видот на терапијата и проценка на ризикот од повторувачка мозочна исхемија.

38. Арсовска А, Саздова-Бурнеска С, Чепреганова-Чанговска Т, Даниловски В. Приказ на случај - пациентка со тромбоза на синус сагиталис супериор и епилептични напади, Епилепсија 2008; 29/30:1-4.

Прикажан е случај на 19-годишна пациентка со тромбоза на синус сагиталис супериор, со левострана хемипареза и чести парцијални моторни епилептични напади. Симптомите биле со акутен почеток. Тромбозата на венските мозочни крвни садови била невообичаена причина за мозочен удар во однос на артериската болест, но била важна поради нејзиниот потенцијален коморбидитет. Венската тромбоза исто така може да биде

асоцирана и со други компликации кои бараат соодветен тераписки третман.

39. Цветковска Е, Кузмановски И, **Чепреганова-Чанговска Т**, Арсова-Хаци Ангелковска С. Алтернативи на валпроичната киселина кај јувенилната миоклонусна епилепсија, Епилепсија 2008; 29/30:5-6.

Целта на оваа студија е да се процени ефикасноста на алтернативните лекови кога лекот од прва линија, валпроичната киселина (ВПА), не е ефикасен кај јувенилната миоклонусна епилепсија (ЈМЕ). Кај пациентите со ЈМЕ кај кои не се постигнала комплетна контрола на нападите со ВПА или се јавиле несакани ефекти, ЛЕВ, ЛТГ и ТПМ од поновите ЕЛ биле ефикасен избор. Понекогаш кај некои селектирани пациенти и ситуации КНЗ и ФБ од постарите АЕЛ можат да бидат корисни терапевтски агенци.

II. Д-р Арбен Таравари

Биографски податоци

Д-р Арбен Таравари е роден на 9 април 1973 година, во Гостивар. Основното и средното образование ги завршил во Гостивар. Во 1992 година се запишал на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, каде што дипломирал во јуни 1998 година. Во септември 1999 година го положил државниот испит. Во 2000 година се вработил во Медицинскиот центар во Гостивар, од каде што доби специјализација по областа неврологија. Во 2001 година д-р Таравари бил обучуван од Англиската консултантската кука BIS Health Care за практикување и имплементирање на медицина базирана на докази, основи на добро презентирање, учење на возрасни, клинички вештини, фасцилтирање на работа во мали групи и др. Веднаш по завршената едногодишна едукација од страна на врвни професори од горенаведената консултантска кука бил ангажиран како едукатор во проектот за КМЕ за лекари од ПЗЗ. Во 2005 година е ангажиран во проектот за КМЕ за лекари од ПЗЗ, при што е сертифициран за национален едукатор од страна на Министерството за здравство и Лекарската комора на Македонија.

Во септември 2006 година д-р Таравари го положил специјалистичкиот испит по неврологија, на Катедрата за неврологија при Медицинскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.

Магистерскиот труд под наслов „Клиничко-епидемиолошка студија на паркинсонизмот во Скопје, Р. Македонија“, го одбрал на 22 март 2006 година во Скопје.

Д-р Арбен Таравари, од 1 февруари 2007 година е вработен во ЈЗУ Клиника за неврологија-Скопје.

Во мај 2008 година, од Наставно-научниот одбор на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ добил дозвола за изработка на докторската дисертација со наслов „Клинички и генетски наоди кај болни со идиопатска Паркинсонова болест“.

Во периодот септември - октомври 2007 година, д-р Таравари остварил професионален престој на Универзитетската клиника во Марибор, Република Словенија.

Во периодот 2008-2012 година, член е на уредувачкиот одбор на VOX MEDICI.

Во мај-јуни 2009 година, под покровителство на ЕФНС (Европска федерација на невролошки здруженија), бил на професионален престој на Првата универзитетска невролошка клиника во Братислава, Република Словачка, под менторство на проф. д-р Петар Турчани.

Во јули 2010, во Нијмеген (Холандија), активно учествувал во Курсот за болести на движења, организирана од Друштвото за неволни движења (Movement Disorders Society- MDS).

Во септември 2010, во Женева (Швајцарија), учествувал на Невролошкиот конгрес на Европската федерација на невролошки здруженија (ЕФНС).

Од октомври 2010, кандидатот е меѓународен рецензент за Меѓународното списание за генетика и молекуларна биологија (International Journal for Genetics and Molecular Biology-IJGMB).

Наставна активност

Д-р Арбен Таравари, во периодот од 1999 до 2002 година, хонорарно бил вработен како професор по предметите невропсихијатрија и фармакологија, во средните медицински училишта: “Никола Штејн”-Тетово и во “Панче Караџов”-Скопје. Тој е еден од авторите на книгите за учениците во средните медицински училишта, и тоа: “Невропсихијатрија” и “Невролошки практикум”.

Исто така е коавтор на книгите: “Фармакотерапевтски прирачник” и “Современи терапевтски принципи кај некои невролошки заболувања (епилепси, паркинсонизам и деменции)“.

Д-р Таравари е ангажиран во проектот за Реформи во здравството финансиран од Светската банка, во својство на едукатор за лекарите од ПЗЗ во курсевите за Континуирана медицинска едукација. Активно учествувал (како едукатор) во повеќе курсеви. Во 2006 година, од страна на Медицинскиот факултет, Лекарската комора на Македонија, Македонското лекарско друштво и Министерството за здравство е сертифициран за ЕДУКАТОР.

Во 2008 година од Наставно-научниот совет на Медицински факултет-Скопје е избран за редовен асистент по предметот неврологија.

Во септември 2010 година, д-р Таравари е избран за едукатор/ментор на Катедрата за семејна медицина при Медицински Факултет-Скопје.

Стручна активност

Д-р Арбен Таравари е во редовен работен однос во ЈЗУ клиника за неврологија во Скопје, во Одделот за главоболки и болни синдроми. Посебен интерес за него претставуваат хередодегенеративните болести, паркинсонизмот, мигрени, главоболки и други болни синдроми.

Во декември 2007 година кандидатот ја започнал процедурата за поднесок за докторска дисертација со наслов „Клинички и генетски наоди кај болни со идиопатска Паркинсонова болест“.

Д-р Таравари успешно ги извршува задачите при употреба на методите: ЕЕГ и Доплер-сонографија на каротидните артерии.

Активно се служи со англиски, македонски, албански и турски јазик. Учествува во целокупната здравствена и научна дејност на Клиниката за неврологија.

Д-р Таравари при изборот за асистент доставил 9 труда и одбранет магистерски труд, рецензирани во Билтенот на Универзитетот бр. 937/08.

За сегашниот реизбор во звањето асистент, д-р Таравари ги доставил следниве трудови:

10. Таравари А, Петров И, Петрова В, Исмајли-Марку М, Камбери Б. Клинички наоди, неврофизиолошки и генетски наоди кај болни со идиопатска Паркинсонова болест. Мак мед преглед 2009; 62(2): 24-28.

Трудот претставува проспективно-ретроспективна студија кај 7 болни со идиопатска Паркинсонова болест (ИПБ) и 25 пациенти со разни форми на паркинсонизам. Материјалите за овој труд се користени од ЈЗУ Универзитетска клиника за неврологија-Скопје, Оддел за екстрапирамидни заболувања, за период од 1 година (2007-2008). Испитаниците се 7 болни со ИПБ, со просечна возраст (46,7 години), од кои 6 (85,7 %) се мажи и 1 (14,3 %) е жена.

Кај пациентите била земена детална анамнеза, направени биле детален клинички невролошки преглед, неврофизиолошки испитувања: ЕЕГ, ЕМГ, ЕП (ВЕП, СЕП, БАЕП); невроимејџинг-методи (КТМ, МНР на мозок); доплер на екстракранијалните и интракранијалните крвни садови и невропсихолошки испитувања.

Генетското испитување е ретроспективно-опсервациска анализа на родословното дрво кај фамилии со позитивна анамнеза (епидемиолошко-статистичка анализа).

Кај 7 пациенти со ИПБ биле присутни сите кардинални симптоми на оваа болест, и тоа: тремор, ригор, брадикинезија и редуцирани постурални рефлексн кај 100%. Брадилалијата била присутна кај 57,1 % од пациентите

со ИПБ. Од неврофизиолошките методи, ЕЕГ бил иритативно и неспецифично изменет кај 2 (28,5 %) од пациентите со ИПБ, ВЕП и СЕП бил нисковолтирано кај 2 (28,5%) од пациентите со ИПБ, останатите неврофизиолошки наоди биле уредни. Кортикални редуктивни промени на КТМ и МНР биле регистрирани кај 4 (57,1 %) од пациентите со ИПБ. Резултатите добиени со помош на неврофизиолошките и имејдинг-испитувањата покажале промени кои биле неспецифични и кореспондираат со објавените резултати кај истите нозолошки ентитети.

11. Taravari A, Traubner P, Gortha S, Petrov I, Petrova V, Ismajli-Marku M. Clinical, neurophysiological, neuropsychological findings and short genetic analysis in patients with idiopathic Parkinson's disease. Bratisl Lek Listy 2010; 111 (3): 156-159.

Целта на овој труд е да ги анализира резултатите на корелацијата на клиничките симптоми и нивните карактеристики со резултатите од неврофизиолошките и невропсихолошките испитувања, како и со кратката генетска анализа кај пациенти со идиопатска Паркинсонова болест (ИПБ). Трудот е проспективно-ретроспективна студија на 15 пациенти со ИПБ и 25 пациенти со различни форми на паркинсонизам.

Пациентите со ИПБ ги имале кардиналните симптоми на оваа болест: брадикинезија, ригор, тремор и редукција на постуралните рефлексии кај 100 % од пациентите. Клиничките, неврофизиолошките, невропсихолошките и невроимејдинг-методите на испитување покажале промени коишто се неспецифични и кореспондираат со тие достапни во литературата.

12. Arben Taravari, Igor Petrov, Vera Petrova, Merita Ismajli-Marku, Kadri Haxhihamza, Bajram Kamberi, Sani Bajrami. Neuropsychophysiological findings in patients with idiopathic Parkinson's disease. Medicus 2009; Vol. XII (2): 104-108.

Овој труд е проспективна студија на 22 пациенти со идиопатска Паркинсонова болест (ИПБ). Материјалите за овој труд се користени од ЈЗУ Универзитетска клиника за неврологија-Скопје, Оддел за екстрапирамидни заболувања. Просечната возраст на испитаниците била 55, 43 години, најмладиот пациент бил 26-годишен и највозрасниот 72-годишен.

Од пациентите била земена детална анамнеза, направени биле детален сомато-невролошки статус, неврофизиолошки испитувања (ЕЕГ, ЕМГ, ВЕП, СЕП, БАЕП) и невропсихолошки испитувања (Mini mental test, Wechsler test, Ray test, Ray-Osterit test, Huger test, Boston test, Minnesota test).

ЕЕГ-то било иритативно и неспецифично променето кај 7 (31,81 %) од пациентите, ВЕП и СЕП биле нисковолтирани кај 4 (18,18 %) од пациентите со ИПБ. На ЕМГ, случајно била откриена полиневропатија кај 2 (9,09 %) од пациентите со ИПБ.

На невропсихолошките испитувања, знаци на депресија биле регистрирани кај 15 (68,18 %), додека кај 5 (22,72%) бил регистрирани глобален когнитивен дефицит, кај пациентите со ИПБ.

Клиничките, неврофизиолошките и невропсихолошките испитувања покажале дека овие испитувања биле неопходни за дијагностицирање и редовно следење на пациентите со ИПБ.

13. Таравари А, Марку М, Хаџихамза К, Џафери И. Паркинсонизам и хередитет. Мак Мед Преглед 2008; 62(1): 11-16.

Целта на овој труд е да се анализира корелацијата на паркинсонизмот и хередитетот, како и да се анализира влијанието на генетскиот фактор врз одреден тип на паркинсонизам.

Овој труд е ретроспективен со карактер на опсервација. Била користена епидемиолошко-опсервациска метода. Материјалите за овој труд се користени од Клиниката за неврологија при Универзитетскиот клинички центар во Скопје. Анализирани биле материјали од десетгодишен период (1993-2002). Опфатени биле 239 болни со паркинсонизам, од кои 188 (78,66 %) со идиопатска Паркинсонова болест, 30 (12,55%) со секундарен паркинсонизам и 21 (8,79 %) со паркинсон плус синдроми.

Позитивна фамилијарна анамнеза за паркинсонизам била регистрирана кај 25 пациенти (10,4 %), од кои кај 14 (56 %) позитивна фамилијарна анамнеза се однесува на нивните родители.

Иако до неодамна се мислело дека паркинсонизмот е хередодегенеративна болест, во последно време многу автори, во нивните студии констатираат дека хередитетот не е главниот фактор во појавата на оваа болест. За манифестација на оваа болест влијаат повеќе фактори, во таа голема група на фактори секако е и генетскиот фактор.

14. Арбен Таравари, Игор Петров, Вера Петрова, Мерита Исмајли-Марку, Бајрам Камбери, Маир Исеини, Александар Христовски. Асоцираност на идиопатската Паркинсонова болест со депресијата. Medicus 2010; Vol. XIII (1): 114-118.

Трудот претставува проспективна студија кај 27 болни со идиопатска Паркинсонова болест (ИПБ). Материјалите за овој труд се користени од ЈЗУ Универзитетска клиника за неврологија во Скопје, Оддел за екстрапирамидни заболувања, за период од 2 години (2007-2009). Испитаниците биле 27 болни со ИПБ, со просечна возраст 58,4 години, од кои 16 (59,25 %) биле мажи и 11 (40,75 %) жени. Кај пациентите била земена детална анамнеза, извршен детален соматоневролошки статус, неврофизиолошки испитувања, невроимејџинг-испитувања и невропсихолошки испитувања.

Од 27 пациенти со ИПБ, симптоми на депресија биле регистрирани со помош на невропсихолошко тестирање кај 19 пациенти (70,37 %) од нив.

Резултатите добиени со невропсихолошкото тестирање покажале дека депресијата била доста честа кај ИПБ, овие податоци кореспондираат со објавените резултати од другите студии за асоцираност на ИПБ со депресија и деменција.

15. Lulëzim Agai, Vlladimir Mirçevski, Merita Ismajli-Marku, Arben Taravari. Dëmtimi dytësor i trurit-prezentim rasti. Medicus 2008; Vol. IX (1): 347-350.

Овој труд е приказ на случај за 38-годишен пациент, хоспитализиран во Клиниката за неврохирургија при Универзитетскиот клинички центар во Скопје, поради краниocereбрална траума. Пациентот по сопствено барање ја прекинал хоспитализацијата и се оддалечил од болница. Се вратил по два дена, поради влошена состојба, при што било регистрирано секундарно оштетување на мозокот, во форма на едно ново контузивно жариште, таму каде што при првичниот радиолошки преглед, компјутеризирана томографија на мозокот, направена при хоспитализацијата на пациентот, новите промени на втората компјутеризирана томографија се јавиле подоцна, како последица на редица интра- и екстракранијални феномени.

16. Barbov I, Taravari A, Petrov I. (Vascular) Mild cognitive impairment кај пациенти со мозочен удар. Medicus 2008, Vol. IX (1): 177-184.

Трудот се однесува на 120 пациенти на ЈЗУ Универзитетска клиника за неврологија во Скопје, испишани со дијагноза исхемичен (91) и хеморагичен (29) мозочен удар, кои биле евалуирани 6 и 12 месеци по ударот со невропсихолошки испитувања кои вклучувале скрининг батерија (мини ментал статус егзаминација - MMSE и Хачински исхемичен скор-ХИС) и опширна батерија од испитувања кај оние пациенти кои имале низок скор на MMSE. Васкуларната деменција била дефинирана според критериумите на DSM IV и ICD 10. Застапеноста на средното когнитивно нарушување (Mild cognitive impairment- MCI) по 6 месеци било 40% и после 12 месеци било 38%, што е висок процент. Деменција после 6 месеци развиле 7 (6%) а по 12 месеци 10% од пациентите. Од ова може да се заклучи дека пациентите со мозочен удар развиваат МЦИ во првите 6 месеци по ударот, а деменција во периодот до 1 година.

17. A. Taravari, I. Barbov, M. Marku, I. Ismaili, M. Iseni. Analizë epidemiologjike e parkinsonizmit në qytetin e Shkupit. Medicus 2008; Vol IX (1): 138-146.

Целта на овој труд е да се направи една кратка епидемиолошка анализа на разните типови паркинсонизам во градот Скопје. Трудот е ретроспективно-проспективен за период од 10 години, и има опсервациско-епидемиолошки карактер. Материјалите за изработка на овој труд биле искористени од Универзитетската клиника за неврологија во Скопје.

Вкупно биле обработени 239 истории на пациенти со паркинсонизам, просечна возраст од 60,95 години, од кои 86 (36%) биле жени и 153 (64%) мажи. Просечната инциденца за период од 10 години (1994-2003) била 3,8 за 100 000 жители, а периодот на преваленција за паркинсонизам во периодот 1994-2003 за територијата на град Скопје бил 5,1 на 100 000 жители. Паркинсонизмот како хередодегенеративна болест, посебно идиопатската форма, е „привилегија“ на повозрасните пациенти.

18. Bajram Kamberi, Farije Kamberi, Viktor Isjanovski, Arben Taravari, Merita Marku-Ismajli. Disa aspekte kliniko-epidemiologjike te ndryshimeve ne faktoret e riskut te te hospitalizuarit nga aksidenti vaskular cerebral per here te pare ne spitalin e Tetoves gjate viteve 2005-2007. Medicus 2009; Vol 12 (2): 113-118.

Трудот претставува кратка клиничко епидемиолошка анализа на неколку варијабли: етничка припадност, социодемографски фактори, начин на живот на пациентите со прв цереброваскуларен иктус (ПЦВИ). Проспективно биле евалуирани 704 пациенти со ПЦВИ (Албанци - 64,92 %, Македонци - 32,53 %, други - 2,56 %), на возраст над 20 години, хоспитализирани во Одделот за невропсихијатрија во Општата болница во Тетово, за периодот 2005-2007.

Соодносот Албанци/Македонци на хоспитализираните бил 1,99. Албанците биле прилично помлади од Македонците и другите (средната возраст $\pm$ СД; 67,96 $\pm$ 10,02; 68,25 $\pm$ 10,79; 68,67 $\pm$ 8,81). Македонците и другите имале поголем процент на ризик-фактори. Идентификацијата на промените во профилот на ризик-факторите бил првиот чекор во разоткривањето на можните причини пред настанувањето на болеста, додека најголемиот број на хоспитализираните Албанци во болница го рефлектирал демографскиот состав на населението во долниот Полог.

III. Помл. ас. д-р Драгана Петровска-Цветковска

Биографски податоци

Д-р Драгана Петровска-Цветковска е родена на 11.I 1976 година во Скопје, Р. Македонија, каде што и го завршила основното и средното медицинско училиште со одличен успех. На Медицинскиот факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ се запишала во учебната 1994/95 година, а дипломирала во 2000 година со просечна оценка 8,5. Во јуни 2001 година успешно го положила државниот испит и се стекнала со лиценца за работа како доктор на медицина. Постдипломски студии запишала во 2001 година при Медицинскиот факултет во Скопје и на 7. 2 2008 година го одбрала својот магистерски труд под наслов „Евалуација на терапевтската ефикасност на карбамазепин, топирамат и ламотригин

преку следење на редукција на фреквенцијата на напади и квалитетот на живот кај пациенти со епилепсија“.

Од јануари 2002 година д-р Петровска Цветковска е во редовен работен однос на Универзитетската клиника за неврологија во Скопје. Од учебната 2002/2003 година започнала со специјализација по специјалноста неврологија и во 2006 година успешно го положила специјалистичкиот испит со што се стекнала со звањето невролог. За помлад асистент по предметот неврологија на Медицинскиот факултет е избрана во март 2008 година.

Во 1997 година престојувала во Универзитетската болница „Шарите“ во Берлин. Во октомври 2005 година посетила Курс за електромиографија и евоцирани потенцијали во Белград, организиран од Европското здружение на Интернационалната федерација за клиничка неврофизиологија, каде што предавачи биле проф. д-р Ерик Столберг и д-р Бјорн Фалк. Посетувала и едукативен семинар со положен завршен испит за електроенцефалографија, во периодот од 26.9 2004 до 20.6 2005 година, организиран на Клиниката за неврологија во Скопје. Воедно зела учество како предавач (практичен демонстратор) на семинарот по електромиографија одржан на Клиниката за неврологија во Скопје, во периодот 20.4.-4.5.2007 година. Исто така, кандидатката зела и активно учество на Првата македонска работилница за научно пишување и публикување и медицина базирана на докази, македонско-хрватски научен кооперативен проект на Министерството за едукација и наука на Р. Македонија, на кое предавачи биле проф. д-р Дончо Донев (Институт за социјална медицина) и проф. д-р Матко Марушиќ (Хрватски едичински журнал), акредитирано со 15 поени.

Член е на повеќе невролошки здруженија: Здружение на невролози на РМ и Светското невролошко здружение, Лигата за епилепсија на РМ и Европската лига за епилепсија, а воедно е и генерален секретар на Здружението за клиничка неврофизиологија на Р.М.

Активно се служи со македонскиот, англискиот и германскиот јазик.

Досега има учествувано на повеќе македонски и меѓународни конгреси како автор и коавтор на повеќе стручни и научни трудови од областа на неврологијата.

Д-р Драгана Петровска-Цветковска за избор во звањето помлад асистент има рецензирани и објавени 17 труда во Билтен бр. 938, на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје од 14.3.2008 год. (трудови од број 1-17).

На овој конкурс помл. ас. д-р Драгана Петровска-Цветковска ги поднесува на увид и рецензија следниве трудови:

18. **Petrovska-Cvetkovska D, Nikodijevic D, Dzonov I.** Quality of Life in treatment of elderly patients with epilepsy: lamotrigine and topiramate versus conventional AEDs – carbamazepine and valproic acid. Abstracts from 8th European congress on epileptology Berlin, 2008: 176

Во трудот авторите го проценуваат квалитетот на живот кај 127 возрасни пациенти со епилепсија лекувани со АЕЛ и тоа 33 пациенти со топирамат (100-300 мг/ден), 31 пациент со ламотригин (100-300 мг/ден), 29 пациенти со карбамазепин (400-1200 мг/ден) и 34 пациенти третирани со валпроат (900-1500 мг/ден). Проценка на квалитетот на живот била направена со примена на прашалникот HRQL-QOLIE 89. Резултатите на студијата јасно покажале поголемо подобрување на квалитетот на живот кај пациентите третирани со АЕЛ од новата генерација: топирамат и ламотригин споредено со другите две групи на пациенти третирани со карбамазепин и валпроат, додека разликата помеѓу четирите иследувани групи во однос на редукција на нападите >50% е статистички незначајна.

19. **D.Petrovska**, D.Nikodijevic-Kedeva, I.Dzonov et al. Topamax as add-on therapy in patients with refractory epilepsy. Abstracts from 6th European congress on epileptology, Vienna 2004:149

Во овој труд авторите ја евалуираат ефикасноста на топирамат-топамакс (ТПМ) кај пациенти со рефракторна епилепсија. Студијата била спроведена кај 18 пациенти со рефракторна епилепсија, во период на следење од 48 недели по воведување на ТПМ во дневна доза 100-200 мг/ден. Следена била ефективноста на лекот во зависност од типот на нападите кај пациентите. Јасно биле дефинирани методите на следење на ефективноста од лекот: редукција на нападите <20%, од 20 до 50%, >50% редукција, како и следење на појава на несакани ефекти. Без промени во фреквенцијата на напади биле 31% од пациентите, 20-50% редукција имале 33% од пациентите, а >50% редукција имале 35% од иследуваните пациенти. Во однос на типовите на напади, 40% од пациентите со парцијални напади и 36% од пациентите со секундарно генерализирани напади имале сигнификантно намалување на фреквенцијата на нападите. Кај 27% од пациентите била регистрирана појава на несакани ефекти, главно транзиторни и минорни, и тоа: поспаност, нестабилност во одењето и др. Од резултати се заклучува дека ТПМ е АЕЛ кој е ефективен во третманот на рефракторна епилепсија и тоа и за парцијалните и за секундарно генерализираните напади.

20. **Петровска-Цветковска Д**, Тренчев Р, Георгиевска А, Долненец-Банева Н, Стојанов М, Бекаровска Радуловиќ С. Евалуација на ефикасноста на статините во превенција од повторен мозочен удар кај пациенти со атеросклеротичен мозочен удар. Зборник на апстракти од 4. Конгрес на невролозите на Р. Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2008:107-108.

Авторите на овој труд ја евалуираат ефикасноста на статините (симвастатин и аторвастатин) во превенција од повторен исхемичен мозочен удар (МУ), во студија спроведена на 67 пациенти со прележан ИМУ, во евалуациски период од 1 година по воведување на статините. Пациентите биле поделени во две групи: 31 пациент третирани со симвастатин (20-40 мг/ден) и 36 пациенти третирани со аторвастатин (20-

40 мг/ден). Евалуацијата на пациентите била со комјутеризирана томографија на мозокот (КТМ), стандардни лабораториски истражувања и екстракранијална колор-дуپлекс сонографија (ЦДС). Во евалуацискиот период, повторен МУ имале 10% од пациентите превенирани со симвастатин и 6% од пациентите превенирани со аторвастатин, а релативната редукција се покажала поголема во аторвастатин групата (18%) споредено со симвастатин групата (HR 0.82; 95% confidence interval, 0.69, 0.98; $p=0.03$). Резултатите на студијата упатуваат на заклучок дека статините се ефективни во превенција од повторен ИМУ со подобри резултати кај пациентите третирани со аторвастатин.

21. Д. Петровска, Д. Никодијевиќ-Кедева, И. Кузмановски и др. Корелација измеѓу МР и ЕЕГ прегледа код пацијентата са хипокампаалном склерозом Књига сажетака, 2. Конгрес епилептолога Србије и Црне Горе са меѓународним учештем, Београд, 2004:94.

Авторите на оваа студија ги анализираат и ги корелираат КТМ, МР и ЕЕГ-наодите кај 25 пациенти со хипокампаална склероза. Позитивен ЕЕГ-наод бил евидентиран кај 82% од пациентите, а МР позитивен наод бил регистриран кај 73% од пациентите. Сите пациенти имале негативен КТМ-наод. ЕЕГ-фокусот ипсилатерално корелирал со наодот во Т2 на МР кај 72% од пациентите, но кај друга група со „двојна патологија“, епилептогена активност била евидентирана на спротивната страна од МР-наодот на хипокампаална склероза. Заклучокот од студијата е дека во дијагнозата на хипокампаалната склероза е битен МР-наодот, но сепак круцијалното место го зазема ЕЕГ-амот.

22. Nikodijevic D, Petrovska-Cvetkovska D, Dzonov I et al. Quality of life in patients with refractory epilepsy treated with lamotrigine. Abstracts from 8th European congress on epileptology Berlin, 2008:180.

Во оваа студија авторите ја следат ефективноста и толерабилноста на ламотригин (100-300 мг/ден) во период од 1 година, кај 90 пациенти со рефракторна епилепсија, поделени во групи во зависност од типот на епилептичните напади. Ефективноста била проследена примарно преку евалуација на редукција на фреквенција на нападите и секундарно преку следење на промените во QOLIE 89 скорот и невропсихолошки тестови. Мониторирано било и појавувањето на некој несакан ефект од лекот. Најголем број пациенти (42,2%) имале секундарно генерализирани напади, а евалуацијата од 12 месеци покажала дека овој АЕЛ има висока ефикасност кај пациентите со рефракторна епилепсија, особено на план на подобрување на квалитетот на живот.

23. Kuzmanovski I, Cvetkovska E, Petrovska-Cvetkovska D. Effectiveness of levetiracetam as add-on therapy in patients with partial refractory epilepsy. Abstracts from 8th European congress on epileptology Berlin, 2008:220.

Во овој труд авторите даваат детален опис на спроведената студија во која ја иследуваат ефективността на леветирацетам (ЛЕВ) како антиепилептичен лек (АЕЛ) од најновата генерација кај пациенти со парцијална рефракторна епилепсија. Студијата била проспективна, спроведена на пациенти со парцијална рефракторна епилепсија веќе поставени на терапија со АЕЛ кај кои бил воведен ЛЕВ како дополнителна терапија. Групата ја формирале 13 жени и 8 мажи, а просечната старост кај пациентите варијала 15-45 години (просечно 27,1 година). Пациентите се следени во период од 9 месеци, а просечна доза на ЛЕВ била 1760 мг/ден. Ефективноста била следена преку проценка на редукција на нападите и следење на евентуална појава на несакани ефекти. Резултатите покажале дека комплетно ослободување од нападите имал 1 пациент (4,8%), >50% редукција имале 9 пациенти (42,8%), без промени во фреквенцијата на нападите биле 47,6% од пациентите, а влошување се следело кај еден пациент (4,8%). Несакани ефекти биле регистрирани кај 9,6% од пациентите, и тоа: агресија, агитација и нестабилност. Резултатите од студијата сугерираше на тоа дека ЛЕВ е ефективен АЕЛ од најновата генерација, со статистички значајно потврдена контрола на нападите кај пациенти со медикаментозно резистентна епилепсија.

24. D.Nikodijevic-Kedeva, **D.Petrovska**, I.Dzonov et al. Outcomes of add on treatment with new generation antiepileptic drugs for partial epilepsy patients. Abstracts from 6th European congress on epileptology, Vienna 2004:125.

Авторите во овој труд ја споредуваат ефективността и толерабилноста на ламотригин (100-200 мг/ден) и топирамат (100-200 мг/ден) во период од 24 недели од почетокот на третманот, кај 47 пациенти со рефракторна епилепсија, поделени во две групи во зависност од АЕЛ: ЛТГ-група: 24 пациенти и ТПМ-група: 23 пациенти. Ефективноста била проценета преку евалуација на редукција на фреквенција на нападите и секундарно преку следење на промените во QOLIE 89 скорот и невропсихолошки тестови. Следени биле и појавата и типот на несакани ефекти од АЕЛ. Редукцијата на напади била кај 48% од пациентите од ЛТГ-групата и 49% од пациентите од ТПМ-групата. Подобрување на QOLIE 89 скорот бил повисок во ЛТГ-групата пациенти (68%), споредено со ТПМ-групата (60%), а несакани ефекти се детектирани во двете групи, главно минорни и транзиторни. Заклучокот од студијата упатува дека двата АЕЛ имаат висока ефикасност кај пациентите со рефракторна епилепсија, особено на план на подобрување на квалитетот на живот, без сигнификантна разлика помеѓу групите.

25. Долненец-Банева Н, Стојанов М, Георгиевска А, Бекаровска Радуловиќ С, **Петровска-Цветковска Д**, Зафировска Ивановска Б. Студија на петдневен скрининг на корелациска врска на

невролошкиот дефицит од хематомот, едемот и леукотриените екскретирани во урина кај акутната примарна интрацеребрална хеморагија. Зборник на апстракти од 4. Конгрес на невролозите на Р.Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2008:43.

Авторите на овој труд поставиле јасно дефинирана цел на студијата: да се одредат вредностите на цистенил леукотриени (Цил-лт) во урина, хематомот, перихеморагичниот едем и скорот на невролошкиот дефицит и да се постави нивна заемна зависност, кај пациенти со акутна, примарна, супратенторијална интрацеребрална хеморагија (ИЦХ). Методи со кои биле следени 62 пациенти со ИЦХ првиот, третиот и петтиот ден од ИЦХ се: KTM (за мерење на волумен на хематом и едем), NIHSS-скалата (за процена на невролошкиот дефицит) и Цил-лт во урина бил проценет со ензимо-имуно-анализа. Студијата укажува на умерен до висок степен на зависност на невролошкиот дефицит од вредностите на едемот, хематомот и синтетизираниите леукотриени ($R=0.4$, $R=0.7$, $R=0.5$) на прием/3. ден и 5. ден од настанување на ИЦХ.

26. Радуловиќ-Беќаровска С, Беќаровски Н, Банева Н, Стојанов М, Тренчев Р, Георгиевска А, **Цветковска Д**. Улогата на крвниот притисок во исходот на интрацеребралните крварења и акутните исхемични мозочни удари. Зборник на апстракти од 4. Конгрес на невролозите на Р.Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2008:79.

Во овој труд авторите ја детерминираат поврзаноста на промената на крвниот притисок (КП) и дефинитивниот исход на акутните ИЦХ и ИМУ. Студијата е спроведена кај 64 пациенти, и тоа: 51 пациент со ИМУ, а 13 со ИЦХ. Методи на следење кај пациентите во студијата се KTM, SSS-скалата (за процена на невролошкиот дефицит) и континуирано мерење на крвниот притисок. Резултатите од студијата упатуваат дека висината на крвниот притисок е значаен фактор во прогнозата на мозочните удари и дека хипертензијата е поврзана со полош исход и поголем леталитет, особено кај пациентите со ИЦХ.

27. Георгиевска А, Тренчев Р, Стојанов М, Банева Н, Радуловиќ-Беќаровска С, **Петровска-Цветковска Д**. Одложени тромбоемболични компликации по ендоваскуларен третман на церебрални аневризми: приказ на случај. Зборник на апстракти од 4. Конгрес на невролозите на Р.Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2008:81.

Во овој труд авторите елаборирале случај на пациентка на возраст од 47 години, со одложени тромбоемболични компликации (исхемични лакуларни промени во регија на базални ганглии лево) после еден месец од спроведена ендоваскуларна интервенција-емболизација на аневризми на а.каротис интерна билатерално. На НК била примена заради акутно

настаната деснострани хемипареза со хемипарестезии и номинална дисфазија како позитивен наод во невролошкиот статус. Интервенцијата била проследена со уреден постоперативен ангиограм и без перипроцедурални компликации, а во профилактички цели била дадена краткорочно терапија со ацетил салицилна киселина 100 мг/ден. Заклучокот на авторите бил дека постои можен бенефит од пролонгирана антиагрегациона терапија и по перипроцедуралните временски рамки со цел превенција од одложените тромбоемболични компликации по ендоваскуларна интервенција.

28. Радуловиќ-Беќаровска С, Беќаровски Н, Банева Н, Стојанов М, Тренчев Р, Георгиевска А, **Цветковска Д**. Корелација помеѓу вредностите на Ц-реактивниот протеин и тежината на акутниот исхемичен мозочен удар. Зборник на апстракти од 4. Конгрес на невролозите на Р. Македонија со меѓународно учество, Охрид, 2008:82.

Целта на студијата на авторите е следење на нивото на Ц-реактивниот протеин (ЦРП) како значаен маркер и предиктор на исходот на бројни воспалителни и васкуларни болести. Студијата вклучила 64 пациенти со ИМУ, хоспитално третирани на Клиниката за неврологија и Клиниката за ургентна интерна медицина и токсикологија заради ИМУ. Кај сите пациенти бил направен КТМ, земен серум за анализа на вредноста на ЦРП во тек на првите 24 часа од појавата на ударот и проценета тежината на невролошкиот дефицит со употреба на скалата за удари од националниот институт за здравје (NIHSS). Класификацијата според NIHSS-скалата покажала дека 26 пациенти (40,36%) биле со лесна форма на ИМУ и кај нив просечната вредност на ЦРП била 13,22 ($p < 0,005$). Средно тешка форма на ИМУ имале 24 пациенти (37,5%) и кај нив просечната вредност на ЦРП била 26,66 ($p < 0,005$), а тешка форма имале 14 пациенти (22,87%), со просечната вредност на ЦРП од 47,55 ($p < 0,005$). Заклучокот од студијата била дека покаченото ниво на ЦРП корелира сигнификантно со тежината и исходот на акутните исхемични мозочни удари, и тој бил значаен предиктор за финалниот исход.

29. Д.Никодијевиќ-Кедева, **Д.Петровска**, С.Саздова-Бурневска и др. HROL-QUOLIE 89 у евалуацији тераписке ефикасности код пацијената са епилепсијом. Књига сажетака 2. Конгрес епилептолога Србије и Црне Горе са меѓународним учештем, Београд, 2004:150.

Во овој труд авторите ја евалуираат ефикасноста на три антиепилептични лекови: ламотригин, топирамат и карбамазепин преку следење на редукцијата на нападите и квалитетот на живот кај 110 пациенти со парцијална епилепсија. Регистрирана била евентуалната појава на несаканите ефекти од лекот. Анализите биле направени при вклучување и по шест месеци од третман со лековите. Редукцијата на напади била регистрирана кај 47% пациенти лечени со ламотригин, 49% пациенти третирани со топирамат и кај 51% пациенти лечени со

карбамазепин. Анализата на QUOLIE 89 резултатите покажала подобрување на квалитетот на живот кај 49% од пациентите лечени со ламотригин, кај 35% од пациентите на терапија со топирамат и кај 29% пациенти со карбамазепин. Како заклучок од студијата авторите наведуваат дека QUOLIE 89 е суптилен тест во евалуација на дејствата на АЕЛ.

30. И.Кузмановски, Д.Никодијевиќ-Кедева, **Д.Петровска** и др. Евалуација тераписког ефекта –а помочу неуропсихолошких тестова и процене редукције фреквенције напада помочу ЕЕГ. Књига сажетака 2 Конгрес епилептолога Србије и Црне Горе са меѓународним учештем, Београд, 2004:141.

Со цел да ја проценат ефективноста на ламотригин како add-on терапија кај пациенти со рефракторна епилепсија, авторите направиле студија на 47 пациенти во евалуациски период од 6-месечна примена на лекот. За таа цел го анализирале нивото на редукција на нападите и проценка на промените во когнитивните функции со примена на невропсихолошки тестови: RAVLT (тест на вербално учење), RCF (Ray complex figure), TMT (trial making test), и WMS-R (Wechler memory span revised) - тест за внимание и концентрација. Резултатите покажале редукција за >50% кај 48% од пациентите, а когнитивните тестови покажале подобрување на супсетовите за вербално и визуелно памтење, а помалку на концентрација код 60% од пациентите. Кај 76,4% се следело подобрување на следниве карактеристики на личноста: срдечност, друштвеност и претпазливост, како и на следниве емоционални состојби: среќа, очекувања, поголема адаптивност, самодоверба и социјална прифатеност. Резултатите ги упатиле авторите на заклучок дека ламотригинот е мошне ефективен во третман на рефракторната епилепсија, особено на план на подобрување на когницијата кај овие пациенти.

31. Лазарова С, Николовски Г, Цветковска Е, **Петровска Д** и др. МР и КТ корелативна студија код пацијената са рефракторном парцијалном епилепсијом. Књига сажетака 2 Конгрес епилептолога Србије и Црне Горе са меѓународним учештем, Београд, 2004:95.

Во оваа студија авторите ја анализираат сензитивноста на МР и КТ на мозокот кај 28 пациенти со рефракторна епилепсија, со посебен осврт кај пациенти со хипокампадна склероза. Сите пациенти имале позитивен наод на МР, додека само 39,2% од пациентите имале позитивен КТМ-наод. Од етиолошки фактори доминирале хипокампадна склероза (42,8%), церебралните малформации (40,2%) а кај мал број (7%) васкуларните малформации. Односот на етиолошките фактори и резултатите од МР покажале постоење на максимална корелација ($r=1.0$), и јака со резултатите од КТМ. Заклучокот од студијата бил дека МР на мозокот е убедливо најсензитивна метода во дијагноза на рефракторните епилепсии особено во анатомо-морфолошка дијагноза на хипокампадна склероза и церебралните малформации.

32. Н.Долненец-Банева, С.Радуловиќ-Беќаровска, **Д.Петровска-Цветковска**. Современи насоки во третманот на акутен исхемичен цереброваскуларен инсулт. Епилепсија 2009; 33/34:9-14

Во овој труд авторите детално ги елаборираат современите медицински ставови за третман на пациенти со акутен исхемичен инсулт (АИИ) и тоа со примена на медицина базирана на докази. Класификацијата на нивото и силата на доказите во упатствата ја користела скалата на поделба на нивото на А, Б и Ц, а јачината на докази на класа I, IIa, IIb и III. Во понатамошниот текст јасно било изнесено кој ја прави и што опфатува итната евалуација и дијагноза на АИИ (во првите 60 минути по пристигнување во единицата за третман на инсулти). Детално биле елаборирани сите постапки на третман кај овие пациенти, почнувајќи од општите мерки како и превенција и третман на акутните компликации. Посебен осврт бил даден на специфичниот третман со интравенска и интраартериска тромболиза, која мора да се примени во првите 6 часа од почетокот на АИИ и само доколку пациентот ги исполнувал критериумите (инклузивни и ексклузивни). Презентирани биле кои, и во кои дози се даваат антиагрегациски лекови, невропротективна терапија и видовите на хируршки интервенции кои се спроведуваат кај одредени состојби. Во понатамошниот текст авторите мошне јасно ги опишале невролошките компликации (мозочен едем, хеморагична трансформација и епилептични напади), како и кои мерки треба да се преземат за нивен третман.

33. Т. Чепреганова-Чанговска, Никодијевиќ Д, Цветковска Е, Мерита М, **Петровска Д** и др. Дилатација на периваскуларните простори на Virchow-Robin: невролошко-радиолошка корелација. Епилепсија 2009; 33/34:31-35.

Во овој труд авторите во воведот даваат детален опис и хронологија на сознанијата на периваскуларните простори т.н. Вирхов-Робинови простори. Наведуваат дека првите анализи биле направени од микроструктура на мозочното ткиво, добиени од парчиња од дисекцијата, така што со тек на времето (особено со појавата на анатоомо-морфолошките дијагностички методи), со оваа проблематика наместо патолозите се повеќе биле истражувачка цел на радиолозите и секако невролозите. Во понатамошниот текст авторите прикажале дека со невроимејџинг-методите се прикажува присуство на течност со исти карактеристики како и ликворот, со најчеста локализација на ниво на базалните ганглии како и на ниво на супокортикалната бела маса, што одговара на дилатацијата на периваскуларните простори. Во заклучокот авторите навеле дека во клиничката практика, откривањето на овие лакуни исполнети со течност со слични карактеристики како и ликворот, претставува секојдневен проблем во нивната дијагноза, особено во прогностички цели кај овие пациенти.

IV. Помл. ас. д-р Мерита Исмајли Марку

Биографски податоци

Помл. ас. д-р Мерита Исмајли Марку е родена во 1970 година во Белград (Р. Србија). Средно медицинско училиште завршила во Приштина, а Медицински факултет на Универзитетот во Загреб (Р Хрватста) во 1996 година. По завршувањето на Медицинскиот факултет д-р Исмајли Марку ја одработила задолжителната едногодишна практика во Клиничкиот центар во Приштина. Од октомври 1996 до март 1997 година била вработена во Оксфам, односно тоа било проект за подигање на свеста на руралната популација преку здравствена едукација на женската популација. Во 1997 година, таа исто така била координатор на проектот на Open Society Institute за превенција на ХИВ, дрога и алкохол, каде што биле држени предавања, дискусија, испитувања, проект кој опфатил 10 средни училишта во 5 градови на Косово, односно бил направен прв обид за воведување на сексуалната едукација во средните училишта. Во 1998 година, во рамките на Отвореното општество била вклучена во разни проекти од областа на здравствената едукација. Од јуни 1998 до јули 1999 година работела како лекар по општа практика во приватната амбуланта "Shendeti" во Скопје. Од септември 1999 до септември 2002 година била менаџер по оперативни работи во компанијата „Вестерн Унион“ во Скопје. На Клиниката за неврологија се вработила во септември 2002 година, каде што била вклучена во секојдневната рутинска работа со пациенти, при што особено покажала интерес кон епилепсијата. Во 2003 година д-р Марку ја започнала специјализацијата по неврологија, а специјалистичкиот испит го положила на 24 април 2007 година. Кандидатката исто така работи и на електромиографска и електроенцефалографска дијагностика. Во периодот од септември 2004 до март 2005 година стекнала работно искуство како доктор на едукација на Одделот на епилептологија и ЕЕГ (кај проф. Wiesser). Во 2003 година д-р Исмајли Марку се запишала постдипломски студии и магистрирала на тема „ЕЕГ карактеристики за диференцијација на лезии на проксимален од дистален дел на периферен мозочен неврон“, во 2009 година, со што се стекнала со звањето магистер на медицински науки. Во 2006 година д-р Исмајли Марку посетувала 6-неделен курс „Менаџмент и управување во здравството“.

Кандидатката зборува англиски, хрватски и македонски јазик.

При изборот за помлад асистент кандидатката приложила 7 трудови рецензирани во Билтенот на Универзитетот бр. 938/2008.

За сегашниот избор во звањето асистент, д-р Исмајли Марку достави два труда:

8. A. Taravari, I. Barbov, M. Marku, I. Ismaili, M. Iseni. Analizë epidemiologjike e parkinsonizmit në qytetin e Shkupit. Medicus 2008; Vol IX (1): 138-146.

Целта на овој труд е да се направи една кратка епидемиолошка анализа на разните типови паркинсонизам во градот Скопје. Трудот е ретроспективно-

проспективен за период од 10 години, и има опсервациско-епидемиолошки карактер. Материјалите за изработка на овој труд биле искористени од Универзитетската клиника за неврологија во Скопје. Вкупно биле обработени 239 истории на пациенти со паркинсонизам, просечна возраст од 60,95 години, од кои 86 (36%) биле жени и 153 (64%) мажи. Просечната инциденција за период од 10 години (1994-2003) била 3,8 за 100 000 жители, а периодот на преваленција за паркинсонизам во периодот 1994-2003 за територијата на град Скопје бил 5,1 на 100 000 жители.

Паркинсонизамот како хередодегенеративна болест, посебно идиопатската форма, е „привилегија“ на повозрасните пациенти.

9. Цветковска Е.; Васков Т., Василевска К., Кузмановски И., Марку Исмајли М. Фронтални когнитивни функции кај пациенти со јувенилна миоклонична епилепсија. Medicus 2008; Vol XIII (2): 109-112.

Јувенилната миоклонична епилепсија (ЈМЕ) се смета за прототип на идиопатската генерализирана епилепсија (ИГЕ), но се е поголем бројот на неврофизиолошките, невропсихолошките и анатомоморфолошките наоди за попроминентна фронтална инволвираност во однос на другите мозочни структури. Целта на овој труд била да се евалуираат фронталните когнитивни функции кај пациенти со ЈМЕ кај 17 пациенти со сигурна дијагноза на ЈМЕ, на возраст од 14 до 37 години, каде што епилепсијата била во рачг од неколку месеци до 22 години. Резултатите од студијата биле во согласност со наодите од другите студии со произразени фронтални растројства кај пациентите со ЈМЕ. Процентите на пациентите кои покажале такви абнормалности се движеле од една четвртина до половина, и поради тоа авторите сметаат дека се неопходни понатамошни испитувања пред да се донесат генетализирани дефинитивни заклучоци.

ЗАКЛУЧОК И МИСЛЕЊЕ

Резензентската комисија ги разгледа приложените документи од кандидатите за повторен избор во звањето асистент и за избор од помлад асистент во асистент. Во текот на оваа постапка, помл. ас. д-р Мерита Исмајли Марку поднесе писмен отказ на Клиниката (од 10 февруари 2011 година). Во овие околности, нејзиниот избор во звањето асистент е запрен. По анализата на приложената документација, Комисијата констатира дека д-р Татјана Чепреганова Чанговска и д-р Арбен Таравари ги исполнуваат условите за реизбор во звањето асистент, а д-р Драгана Петровска Цветковска за избор во звањето асистент.

Комисијата има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да ги реизбере во звањето асистент ас. д-р Татјана Чепреганова Чанговска и ас. д-р Арбен Таравари, а помл. ас. д-р Драгана Петровска Цветковска да биде избрана во звањето асистент.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Снежана Влашки Јекиќ, с.р.
2. Проф. д-р Вера Петрова, с.р.
3. Проф. д-р Весна Пејоска Геразова, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ОБРЕДНАТА СИМБОЛИКА ВО
АНТИКАТА И ВО МАКЕДОНСКАТА НАРОДНА ТРАДИЦИЈА“,
ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ЛИДИЈА КОВАЧЕВА, ПРИЈАВЕНА НА
ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на одлуката на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје од својата XII редовна седница одржана на 17. XI 2010 г., за формирање Комисија за оцена на докторската дисертација под наслов „Обредната симболика во антиката и во македонската народна традиција“, поднесена од м-р Лидија Ковачева, а пријавена на Институтот за класични студии, ние, долупотпишаните избрани членови слободни сме да го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Приложениот ракопис на докторската дисертација под наслов „Обредната симболика во антиката и во македонската народна традиција“, поднесена од м-р Лидија Ковачева, има вкупно 301 компјутерски обработена страница. Од тоа, на списокот на користената литература отпаѓаат 10 страници (292-301) и таа содржи 147 единици.

Трудот е поделен на 6 поглавја. Во I поглавје (4-11 стр.) е даден Воведот, II поглавје (12-83 стр.) го носи насловот „Толкување на календарите од антиката до денес“, насловот на III поглавје (84-229 стр.) гласи „Обредната симболика во народните празници кај Старите Грци и во македонската народна традиција“, IV поглавје (кое поради печатна грешка е запишано како V, а ги зафаќа страниците 230-269) гласи „Обредната симболика на културните места и религиските практики кај Старите Грци и во македонската народна традиција“, V поглавје (270-191 стр.) го донесува Заклучокот и последното VI поглавје, како што беше речено, е посветено на користената литература.

Воведот упатува на неколку клучни теми кои претставуваат појдовна точка на истражувањето. Прво, се истакнува значењето на симболизмот во обредните дејства кои се практикуваат во народните религиски празници, а потоа се прави осврт на поимот на синкретизмот како феномен кој се јавува на просторите на Балканот и Источното Средоземјоморие уште од бронзеното доба во ликот на критско-микенската цивилизација (од каде што доаѓа и самото име *син-креџизам*). Откако во класичниот период на старогрчката цивилизација ќе се повлече за сметка на класичната хеленска култура, синкретизмот како израз на заемно влијание на разнородни култури и во случајов, религиозни претстави, повторно ќе се јави во покласичниот период, кога во рамките на античката македонска држава под влијание на космополитскиот дух, Балканот ќе биде преплавен од

ориентални култови. Мешањето на религиите ќе продолжи на Балканскиот Полуостров и за време на Римската Империја, а усвојувањето на христијанската религија како официјална во Византија ќе доведе до постапно губење на изворната балканска култура. Со доселувањето на Словените на Балканскиот Полуостров доаѓа до нов облик на религиозен синкретизам меѓу христијанските и паганските словенски елементи. Во исто време, можат да се препознаат и некои траги од старобалканските религиозни практики. На крајот се создава една симбиоза на разнородни културни и религиозни влијанија каде што можат да се анализираат нивните посебности.

Во II поглавје кое го носи насловот „Толкување на календарите од антиката до денес“, направен е темелен преглед на пресметувањето на времето од антиката наваму. Оправданоста на овој преглед се гледа во суштествената врска меѓу календарот и религиозните празнувања. Патем се сутерира дека и самиот збор *календар* потекнува од грчкиот збор *kaleō* со значење *довикнувам, повикувам*, што упатува на објавувањето од страна на врховниот свештеник на почетокот на тековниот месец (стр. 27-8).

Покрај овој генерален осврт, се укажува и на некои паралели меѓу античката хеленска и македонската народна традиција во однос на сончевите и месечевите мени според кои се создаваат народните календари. Така, на пример, се истакнува верувањето кај Македонците според кое Сонцето се раѓа и умира секој ден во однос на славната Хераклитова изрека според која *Сонцето е ново со секој нов ден* (33-4).

Во заклучниот дел на поглавјето се подвлекува значенската испреплетеност на календарот како во антиката така и во македонската народна традиција. Календарот обединува повеќе аспекти: астролошки (комбинирање на соларниот и лунарниот календар), религиозен (имплементација на религиозните празнувања), обреден аспект (комбинирање на разни обичаи и обредите поврзани со нив), демонолошки аспект (периодично појавување на митолошките суштества) и фолклорен аспект (одредување на календарската реглементација на пеење, гатанки и сл.).

Прегледот на целиот овој материјал е направен детално, темелно и со повикување на соодветна научна литература за коешто сведочат бројните и на места мошне детални белешки и коментари.

Третото поглавје е најобемно (84-229 стр.) и го содржи тежиштето на целото истражување. Поделено е на пет дела на кои им претходи воведното излагање (84-89 стр.). Практично, тука вниманието се свртува кон главната тема, односно, обредната симболика во народните празници кај Старите Грци и во македонската народна традиција.

Кандидатката Ковачева тргнува од суштествената врска меѓу народниот календар и обредните празнувања укажувајќи на фактот дека календарот по својата генеза претставува свет календар. Тој изворно е сочинет од празници, односно од празнични обредни циклуси. Самите обреди и празничните обичаи се резултат на долговековното искуство и

традиција па оттаму е очекувано што по својата природа тие содржат голема мера на синкретизам. Иако религиозниот синкретизам е стара одлика која важи за многу култури, тој посебно се забележува на просторот на Балканот каде што доаѓа до мешање и симбиоза на религиозните претстави уште од најстарите времиња. На почвата на Македонија, долго време пред доселувањето на Словените егзистирале разни форми на старогрчката култура и религија кои подоцна се преплетуваат со ориенталните елементи и посебно со христијанството. По зајакнувањето на христијанството, одреден период имаме појава на религиозен дуализам. Но, благодарение на настојувањата на народот да ја зачува паганската религија, христијанската црква прифатила некои пагански обреди и верувања. Оттука, народната религија на македонската почва се јавува како спој на ненадминливи духовни вредности чии корени навлегуваат длабоко во антиката (стр. 88).

Празниците од своја страна се распределени во празнични циклуси, соодветно на годишните календарски циклуси. Празничните обредни комплекси кај Старите Грци и во македонската народна традиција се распределени во текот на годината во корелација со природните појави и сезонските промени кои се точно временски утврдени. Народните празници во основа го одразуваат животниот ритам на космосот сфатен како драматична борба на силите на вечните циклични промени: живот-смрт-живот (стр. 89).

Најважниот празник кој се празнувал на почвата на Стара Грција бил празникот со кој се дочекувала Новата година. Тој првично се славел за време на прибирањето на реколтата во есенскиот еквиноциум, а подоцна годината започнувала со летниот солстициум. М-р Ковачева подвлекува дека и во македонската народна традиција се следи ритамот на космичкиот циклус, но новогодишните празници се лоцираат во периодот на зимскиот солстициум, врзан за божикниот обреден комплекс. Сепак, заедничко е тоа што и во старогрчката и во македонската традиција клучните празници се локализирани околу четирите важни промени на положбата на Сонцето во однос на Земјата во текот на една година: пролетен и есенски еквиноциум и летен и зимски солстициум. Таа паралела ќе послужи како база за споредбеното истражување што следи понатаму. Притоа се истакнува дека таквото паралелно толкување на старогрчките циклуси и македонските обредни комплекси овозможува подобро да ги согледаме корените на македонските народни празници (стр. 94).

Свртувајќи се кон летниот обреден циклус, м-р Ковачева прво ги проследува празниците во Атика (во месеците: *Hekatombaion*, *Metageitnion* и *Boēdromion*), а потоа се осврнува на летните празници во македонската народна традиција од јуни до крајот на август. Истражувајќи го споредбено овој циклус, таа прво укажува на разликите во однос на започнувањето на годишниот календарски циклус, но наедно истакнува дека можат да се анализираат подетално разликите и сличностите од обредниот аспект.

Така, кај празниците од летниот обреден циклус се јавуваат разлики во однос на партиципиентите (за разлика од старогрчката традиција на

ограничување, во македонската немаме ограничувања), но исто така и во поглед на некои обреди (обредни процесии, ноќни фестивали, иницијации и сл.) кои ги нема во македонската традиција (стр.118). Наспроти тие разлики се јавува заедничката симболика која е овоплотена во симболиката на житото. Во антиката таа е врзана за Елевсинските мистерии и култот на Деметра како божица на земјоделството, вегетацијата и плодноста, а во македонската традиција наидуваме на комплексна симболика во која се преплетуваат симболиката на старословенскиот бог Перун, христијанскиот светец Илија и претставата за старогрчкиот врховен бог Севс. Како подлога на споредувањето се земаат жетварските обреди, а притоа посебно се истакнува обредниот чин на *врзување брада* на Перун и Волос која подоцна се изедначува со брадата на свети Илија, а наедно претставува далечен одзив и на ликот на Севс (120-121).

Сличности можат да се откријат и во некои други детали како што се *девојкише* како носители на жетварските обреди: во античката традиција тоа се девојките *Kanephoroi*, а во македонската народна традиција ги наоѓаме жетварските обреди при кои девојката од семејството кое го празнува празникот симболично отсекува клас од жито. На двете страни е застапен чинот на пресекување на класот од жито со жртвениот срп што упатува на симболиката на кастрација како прекин на животот од кој подоцна се раѓа нов животен облик (стр. 122).

Есенскиот празничен циклус кај Старите Грци ги опфаќал месеците *Pyanepsiōn*, *Maimaktēriōn* и *Poseideōn* кои одговараат на периодот од септември/октомври до ноември/декември. Меѓу другите, тука посебно се истакнуваат празниците *Pyanepsia* (посветен на есенската берба на овоштието) *Oschophoria* (празник на гроздоберот во чест на богот Дионис), *Thesmophoria* (еден од најраспространетите празници на аграрната божица Деметра) и *Dionysia*, односно *Селскише* или *Малише Дионисии* (повторно во чест на Дионис). Воспоставувајќи паралела со некои македонски народни празници од есенскиот циклус, м-р Ковачева укажува на разликите (во однос на хронолошките отстапувања и отсуството на некои ритуали), но детално се задржува на сличностите во обредната постапка. Таа наоѓа сличности со празнувањето на *Pyanepsia* и коледарскиот обреден комплекс кај нас: употребата (дарување) на разновидно овоштие како симбол на плодородието и сл. На таа линија се укажува и на *лазаркише* или *русалкише*, кои и покрај хронолошкото отстапување содржат слични обредни елементи: процесија од деца и девојчиња, пеење песни, собирање на плодови и слични земјоделски производи во посебни торбичиња за таа намена. Посебно се укажува на сличностите меѓу старогрчкото празнување на *Oschophoria* и празнувањето на *Василица*: учеството на преоблечени момчиња во женска облека, носење на пратови и гранчиња, пеењето на пригодни песни и други обредни дејствија (стр. 160).

Зимскиот празничен циклус кај Старите Грци ги опфаќа месеците *Gamēliōn* (декември/јануари) *Anthēstēriōn* (јануари/февруари) и *Elaphēboliōn* (февруари/март). Во овој период м-р Ковачева упатува на некои паралели

меѓу античките празници *Gamelia* и *Anthesteria* од една страна и *Млагенци* и *Дуовген* од друга страна. Паралелата меѓу *Gamelia* и *Млагенци* се воспоставува врз основа на нивната врска со младоста и младите двојки кои стапуваат во брак. И покрај тоа што овие два празника не кореспондираат сосема во однос на сезонската поставеност, симболиката што ја носат и некои обредни дејствија суштествено ги поврзуваат (стр.194). Паралелата меѓу *Anthesteria* и *Дуовген* открива цела низа од допирни точки. Кандидатката ги издвојува следниве. Прво, кај обете празнувања во основа лежи култот на мртвите, понатаму празникот означува време и простор (гробништа) кога живите можат да општат со умрените, воспоставувањето на комуникацијата со умрените се остварува со помош на магиско-обредна постапка на канење на душите на покојниците да присуствуваат на заедничката гозба, употребата на зрнести прехранбени производи како храна итн. (стр. 195-198).

Пролетниот празничен циклус кај Старите Грци ги опфаќал месеците: *Mounychiōn* (март/април), *Thargēliōn* (април/мај) и *Skirophoriōn* (мај/јуни). Меѓу празниците што се издвојуваат за паралелното истражување ги бележиме *Thargelia*, *Skira* и *Bouphonia*. Кандидатката притоа истакнува дека некои елементи на обредните дејства во овие празници упатуваат на одредена сличност со *Доголскиот* обичај, *кулшо* на змијаше и празникот *Гурјовген* во македонската традиција. Наспроти ритуалот на избирање двајца грди мажи кои биле предмет на очистителниот ритуал за време на празникот *Thargelia* (стр. 203-204), се посочува изборот на девојче-сираче облечено во искинато руво кое низ обредната постапка треба да ја спаси заедницата од суша според обичајот *Доголе* (стр. 221). Следната паралела се воспоставува во однос на старогрчкиот празник *Skira*, при што се користи обредниот предмет на колач со облик на змија и *кулшо* на змијаша во македонската традиција (посебно запазен во с. Орман, Скопско), при што змијата е култниот предмет со магиска моќ кој се врзува за празникот *Благовец* (стр. 224).

Во последниов случај, м-р Ковачева се повикува на архаичните обележја на култот на змијата како семеен култ чии траги можат да се забележат уште во минојско-микенската цивилизација, а потоа и на облиците на култот во класичниот период на старогрчката култура, во македонската народна традиција и на влијанието на христијанството.

Во четвртото поглавје кандидатката се задржува на обредната симболика на култните места и религиските практики кај Старите Грци и во македонската народна традиција (стр. 233-269). Тука, на самиот почеток, се истакнува посебното значење на култните места при оформувањето на обредните дејства и обликувањето на народните религии. Тргувајќи од искуството на древните народи, м-р Ковачева како најзначајни култни места ги истакнува: дрвјата, каменот и водата (стр. 234).

Култот на светите дрвја е неизоставен дел од старогрчката народна традиција која главно се врзувала за смоквата и маслинката како свети

дрвја. Во македонската традиција исто така наидуваме на култот на светите дрвја, но тука се работи за дабот, липата, јаворот и врбата.

Наспроти овие надворешни разлики, се истакнува заедничкото потекло на култот како резултат на синкретизмот на религиозните верувања во рамките на индоевропската традиција (стр. 235). Во старословенската религија се јавува култот на космичкото дрво, а христијанството од своја страна прифаќа некои елементи на култот на дрвото што во македонската традиција ги препознаваме во фрлањето на дрвениот крст во вода на празникот *Водици* и палење на бадникови огнови. Простор за соодветство меѓу старогрчката и македонската традиција има со оглед на изборот на впечатливи дрвја надвор од населени места, на нивното оградување и означување на свет простор, на нивното чествување на определени празници (стр. 237).

Култните камења си наоѓаат свое место во старогрчката традиција како т. н. *herma*, камен-столб поставен на јавни патишта и крстосници, но и како надгробни камени споменици. Во македонската традиција употребата на култните камења е поширока, но соодветство може да се најде со оглед на присуството на погребните камења како симболи на цврстината, траењето и вечноста на споменот.

Култот на светите води наоѓа совпаѓање во однос на нивната прочистителна моќ и посебно во врска со култот на мртвите кој се манифестира во капењето на покојниците.

Во однос на симболизмот на религиските практики, се констатираат разликите кога станува збор за чинот на прочистување. Додека прочистувањето во старогрчката традиција е социјален чин, во македонската традиција под влијанието на христијанството прочистувањето се остварува преку постови, молитви и сл. Практикувањето на *леанка* (излевање на течност како ритуален чин) кај Старите Грци бил стандардна пракса за воспоставување контакт со светот од онаа страна, што може да се забележи и во македонската народна традиција при излевање на пијалак во име на некој покојник.

Во Заклучокот на својот докторски труд (стр. 270-291), кандидатката Ковачева прави стегнат преглед на целокупното истражување со нагласка на резултатите до кои дошла во секој сегмент поединечно. Во завршниот дел се истакнува дека обредната симболика во македонската народна традиција влече длабоки корени од старите пагански обичаи на оваа почва кои со прифаќањето на христијанството доживеале соодветна трансформација. Но таа преобразба не може да ги избрише во целост трагите кои нашата религиозна традиција ја врзуваат за античкото религиозно наследство кое од своја страна води кон најдалечните заеднички корени на разни таинствени и мистични дејства низ кои човекот се дефинира себеси во светот.

Осврнувајќи се критички на докторската теза на кандидатката м-р Лидија Ковачева, би можеле да истакнеме неколку забелешки и одлики.

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ПО ПРЕДМЕТИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНАТА
ОБЛАСТ ЕЛЕКТРОНИКА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И
ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, на својата седница одржана на ден 22. XII 2010 година, донесе одлука број 02-3617/7, со која нè одреди за членови на Рецензентската комисија во врска со конкурсот за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област електроника, објавен во дневниот печат на 23.XI 2010 година.

По прегледот на доставената документација, а врз основа на Законот за високото образование на Република Македонија и актите на Факултетот, како и од долгогодишното познавање на кандидатот, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс за избор на наставник во сите звања, за наставно-научната област електроника, се пријави кандидатот д-р Јосиф Косев, дипл.инж., вонреден професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, за звањето редовен професор во наставно-научната област електроника.

1. Биографски податоци

Кандидатот д-р Јосиф Косев е роден на 14 октомври 1958 год. во Штип. Основното и средното образование ги завршил во Скопје со одличен успех како првенец на гимназијата „Георги Димитров“ во 1977 год. Електротехничкиот факултет во Скопје, насока: електроника, го завршил во 1983 год. со просечен успех 9,81 и дипломска работа со наслов „Д/А конвертори“, оценета со оцена 10. По дипломирањето, во периодот 1983 - 1984 год., работел во „Металски Завод Тито“ РО ФАМ, најнапред како приправник, а потоа и како конструктор на електроопрема. Во 1984 год. е избран за помлад асистент на Електротехничкиот факултет во Скопје, за областа електроника. Постдипломските студии ги завршил во 1991 год. на Електротехничкиот факултет во Скопје со просечна оцена од предметите 10 и одбрана на магистерскиот труд *Прилог кон проблематиката на дизајнирање и реализација на програмабилен логички контролер и алати за негова имплементација*. Истата година е избран за асистент на Електротехничкиот факултет во Скопје, во Заводот за електроника. Во истото звање е преизбиран во 1994 и 1998 година. Докторската дисертација под наслов *Преобразувачи на електрична енергија со прелевање електричен полнеж* ја одбрал на 4.VII 2001 година на Електротехничкиот факултет во Скопје. Во истата година бил избран во звањето доцент, а во јуни 2006 година во звањето вонреден професор по групата предмети од областа електроника на Електротехничкиот факултет во Скопје.

Како член за реализација на проектот *“Development of Power Electronics Courses”* (TEMPUS Phare Joint European Project - European Commission Contract No:S_JEP-12103-97, 1997-2001), во јули 2000 година престојувал 1 месец на Универзитетот во Surrey, Guildford, Англија. Како член за реализација на проектот *“Master studies in DSP based on Blended Learning Approach”*, TEMPUS JEP CD_JEP-41048-2006 DSPBLEND (2007-2009 год.), во септември 2008 година престојувал на Универзитетот во Познан, Полска, а во декември 2008 и во февруари 2009 год. на Универзитетот во Марибор, Словенија. Како координатор за РМ во проектот *“Embedded system design”* во два наврата во 2009 и 2010 год. бил во посета на IHP Microelectronics во Франкфурт (Одра), во Германија.

Во текот на студиите бил член на Советот на студенти и на студентското продеканско тело. Како асистент бил делегат во Советот на Факултетот, а и делегат во Наставно-научниот совет од редот на асистентите. Од 1993 до 2008 година, во неколку

мандатни периоди бил раководител на Лабораторијата за електроника при Електротехничкиот факултет, односно Факултетот за електротехника и информациски технологии. Од октомври 2008 год. е раководител на Институтот за електроника при Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

Активно учествувал во работата на Комисијата за самоевалуација на ЕТФ/ФЕИТ во периодот 2007-2010. Бил ангажиран и во работата на Комисијата за акредитирање на Факултетска лабораторија за инспекциски и сертификациски дејности и испитувања и калибрација, при што посетувал соодветни курсеви.

Член е на IEEE од 1994 год. во друштвата: Computer Society, Circuits and Systems Society и Power Electronics Society, а во Друштвото за ЕТАИ на Македонија од 1986 год. Активно ги владее англискиот и српскиот јазик, а разбира словенечки, бугарски и руски.

Покрај редовното ангажирање во наставниот процес, д-р Јосиф Ќосев активно се ангажирал и во унапредување на наставата, стручно-апликативната дејност и научноистражувачката работа, а дал солиден придонес и во развојот на меѓународната соработка.

2. Наставно-образовна дејност

Во текот на работењето како помлад асистент и асистент, д-р Јосиф Ќосев одржувал аудиториски и лабораториски вежби на повеќето од предметите од наставно-научната област електроника, со значително поголема ангажираност од нормираната. Креатор е на концепцијата и изведбата на поголем број лабораториски вежби, особено од предметот импулсна електроника. Во рамките на својот ангажман подготвил интерни збирки задачи за повеќе предмети, упатства за лабораториски вежби, како и упатство за употреба на програмскиот пакет за симулација на електронски кола - PSPICE. Во рамките на соработката со Педагошкиот завод на Македонија учествувал во изработката или самостојно подготвил неколку семинарски материјали наменети за средните училишта во Република Македонија.

По изборот во звањето доцент бил ангажиран во подготовката и одржувањето на: предавања и вежби по предметите: електроника за ЕЕ, електронски склопови на електроника-степен; предавања од микроелектроника за насоката електроника на ЕТФ и аудиториски и лабораториски вежби од основни кола во енергетската електроника. Ја креирал програмата и изведувал предавања и вежби според принципите на ЕКТС по предметот основи на електрониката за студиите по геодезија на Градежниот факултет во Скопје, а подоцна и по предметот дизајн на електронски кола во деветти семестар на Електротехничкиот факултет. На магистерските студии ги држел предметите методи за намалување на шумови кај електронските кола и дизајн на електронски кола и системи. Ангажиран бил и со изработка на програмата и одржувањето предавања по новите предмети осмислени според ЕКТС: основи на енергетската електроника и применета електроника, за енергетичарските насоки. Ги поставил и подготвил упатства за лабораториските вежби по предметот основни кола во енергетската електроника, како и упатство за лабораториски вежби по предметите електроника и индустриска електроника. Бил ментор на повеќе дипломски работи и две магистерски работи од областа електроника. Учествувал како консултант при изработката на нови програми за средни стручни училишта, финансирано од GTZ.

По изборот во звањето вонреден професор ја изработил програмата и држел предавања, а по потреба аудиториски и лабораториски вежби по предметите: сензори, кондиционери и системи за аквизиција и вгнездени компјутерски системи и системи за работа во реално време, според ЕКТС.

На новите магистерски студии, втор циклус студии по ЕКТС, ги конципирал програмите и држел предавања по предметите: проектирање системи со 16/32-битни микроконтролери, DSP микроконтролери и дигитално процесирање на сигнали во реално време на програмите Вградливи микрокомпјутерски системи и Дигитално процесирање на сигнали, предметот преобразувачи со прелевање електричен полнеж на програмата Енергетска електроника, а го држи и предметот дизајнирање со аналогни и комбинирани сигнали на програмата Систем во чип.

Д-р Јосиф Косев има подготвено материјали за наставата во електронска форма, коишто студентите ги добиваат на почетокот од семестарот, за сите предмети што ги држел.

На докторските студии, трет циклус студии по ЕКТС, ги конципираше предметите: методи за проектирање вградливи микрокомпјутерски системи – со проф. Стојчев од Ниш, микроелектронски технологии и структури – со доц. К. Ралева и DSP архитектури и пресметки.

Бил предавач и на две школи – РОБОМАК 2008 со предавањето „32-bit microcontrollers for robotic applications“ и на „Embedded System Design - Sarajevo summer school“ во 2010 со предавањето „Switched Capacitor Power Converters: Theory and SoC Applications“. Исто така бил рецензент на учебник за средно образование.

3. Научноистражувачка и стручно-апликативна дејност

Во текот на својата научноистражувачка работа до изборот во звањето вонреден професор, кандидатот д-р Јосиф Косев објавил 32 труда што се рецензирани во билтените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр. 556 од 20.V 1991, бр. 627 од 15.XI 1994, бр. 702 од 27.II 1998, Билтен бр. 768 од 1.X 2001 година и Билтен бр. 898 од 1.VI 2006 година, од кои во 19 од нив кандидатот се јавува како прв автор.

По изборот во звањето вонреден професор, кандидатот приложил 11 објавени трудови.

Трудот [1] претставува истражување на поведението на една класа преобразувачи со превклучување кондензатори во континуално-дискретниот простор на состојби, со користење идеализирани компоненти, но без примена на типичните занемарувања на експоненцијалните процеси во континуалниот домен. За разлика од типичните трудови во оваа област кои го истражуваат поведението во стационарната состојба и при мали нарушувања околу неа, резултатите од овој труд даваат посебен увид во предните процеси кај соодветната класа преобразувачи, а во стационарниот режим се поклопуват со претходно споменатите. Истражено е поведението при различни соодноси на капацитивностите од кондензаторите, а за излезниот бранов облик истражен е потребниот фактор на исполнетост за минимизирање на брановитоста. Посебно интересна е сингуларната појава на директно влегување на преобразувачот во стационарна состојба при одреден сооднос на кондензаторите и факторот на исполнетост.

Трудот [2] претставува продолжение на истражувањето од претходниот труд со примена на апроксимација на експоненцијалниот процес со линеарен процес при што теоретски е покажан извонредно широкиот домен на валидноста на таа апроксимација. Споредбата со претходниот труд покажува дека се губат некои минорни варијации во поведението во стационарната состојба, но клучните појави, како што е директниот влез на преобразувачот во стационарна состојба при еднаквост на сите кондензатори и соодветна вредност на факторот на исполнетост, остануваат во важност. Од изведените релации е покажана независноста на брановитоста на излезниот напон од фреквенцијата што е искористено како појдовна точка во изведената процедура за дизајн, а како метода за управување со излезниот напон е применета директната промена на фреквенцијата. Резултатите се проверени на конкретен случај со помош на симулаторот PSPICE.

За разлика од претходните трудови, трудот [3] претставува истражување на применливоста на класичните методи за програмирање од вградливите микрокомпјутерски системи кај индустриските системи базирани врз PLC. На конкретен пример е покажано дека ако се одбере оптимално множество инструкции со најмал број циклуси, тогаш можат да се реализираат стандардизирани модули за аквизиција и кондиционирање на сигналите со висока добивка во однос на потребните PLC - ресурси и минимални загуби во однос на реалновременските барања кај нив. „Загубите“ се проценуваат од редот на неколку проценти зголемување на процесирачкото време, додека добивките во однос на програмската меморија достигнуваат преку 30 пати. Предложената

методологија е аплицирана во SCADA - системите за аквизиција и надзор на електричните печки во ФЕНИ ИНДУСТРИ – Кавадарци.

И трудот [4] припаѓа на групата трудови од областа на мерната инструментација базирана врз вградливи микрокомпјутерски системи, но со суштинска улога на микроконтролерската единица во самата метода на мерење. Прикажана е метода со едноставно коло базирано врз симетричен мерен мост со едноставна калибрација и вградена температурна компензација. Системот е спореден со класичните програмабилни кондиционери. Добиени се солидни перформанси и покрај значително поедноставната (и поевтина) конфигурација.

Трудот [5] е произлезен од проектот “Развој на мултифункционален регистратор на источени флуиди”, каде што се анализирани и разрешени низа проблеми на компатибилност на дизајнираниот вградлив микрокомпјутерски мерен систем со IFSF - стандардите и е постигната компатибилност со постојни уреди поврзани во LON - податочната мрежа. Посебен придонес е креираната методологија за развој на LON- компатибилни уреди без користење на скапите алати од компанијата Echelon.

Трудот [6] е произлезен од потербите за разрешување практичен проблем, но во проектот „Систем за тестирање и калибрација на хибридно интегрирано коло за мерење вибрации при негово вградување во интелигентен вибро-сензор“. Разрешен е проблемот со тестирање на хибридно коло од интелигентниот сензор за вибрации, како пред вградување во кукиштето, така и по вградувањето. При тоа е применет специфичен на чин на екситирање на електродинамичкиот побудувач на вибрации заради постигнување доволно чист синусен сигнал на забрзувањето без користење на повратна врска. Решението е применето во функционален прототип и резултатите се потврдени со мерења.

Трудот [7] дава опис на оптимална имплементација на Саппу алгоритмот за детекција на рабови во високо компресирани слики на вградлив микрокомпјутерски систем со ниски перформанси. Направените експерименти ја покажуваат можноста да се имплементира Саппу операторот во реално време за слики со ниска резолуција на вградлив микрокомпјутерски систем.

Трудот [8] ја следи линијата на интерес за мерни уреди базирани врз микроконтролерска поддршка и флексибилни програмабилни кондиционери. Дискутирани се основните карактеристики на кондиционерите за отпорнички мерни сетила и методите за линеаризација и температурна компензација и во тој контекст направено е испитување на конкретен програмабилен кондиционер. За таа цел е изработен соодветен хардверски интерфејс. Кондиционерот е применет во конкретен безжичен сензор и истражени се перформансите на безжичната врска во реални услови на мерења при брзо ротационо движење. Дојдено е до интересно сознание дека дострелот при ротационото движење е два пати помал отколку при мирување.

Трудот [9] ги сумира наставните активности на ФЕИТ кои се во насока на обука на студентите од прв и од втор циклус во областа вградливи микрокомпјутерски системи. Дадена е проценка на добрите страни и недостатоците во наставата како и можностите за подобрување на нивото преку работилниците и школите во рамките на проектот „Embedded System Design“, финасиран од DAAD.

Трудот [10] претставува компилација на материјали од Ректоратот, ФЕИТ и законските решенија во врска со докторските студии на УКИМ со цел да предложат насоки во развој на соработката со странските партнери во изведувањето на наставната и истражувачката дејност со идните студенти од трет циклус на студии.

Трудот [11] претставува анализа на системите за CNC од аспект на управувачките функции и е подготвителна фаза од истражувањето во рамките на магистерски труд. Во

трудот е презентирано и веќе изработено решение за погонскиот дел со чекорни мотори и управување во отворена јамка.

До изборот за вонреден професор, д-р Јосиф Косев учествувал во еден меѓународен проект финансиран од Европската унија и дал придонес во три научно-истражувачки проекти финансирани од Министерството за образование и наука на Р. Македонија. Покрај тоа, по изборот во наставно-научното звање вонреден професор, учествувал во следниве проекти:

1. „Хардверско-софтверско моделирање и симулација на уреди за напојување базирани на горивни ќелии“, раководител: проф. д-р Гоце Арсов, проект финансиран од МОН, тригодишен, 2005-2008;
2. „Master studies in DSP based on Blended Learning Approach“, TEMPUS JEP CD_JEP-41048-2006 DSPBLEND (2007-2009 год., раководител: проф. д-р. Софија Богданова).

Од 2009 година, во три наврати е координатор за РМ во меѓународниот проект финансиран од DAAD: „Embedded System Design“. Една од главните цели на проектот е подигањето на нивото на научноистражувачката работа на магистерските и докторските студии во соодветната област на универзитетите во земјите - партнери од Југоисточна Европа, пред сè преку учество на студентите во летни школи, работилници и истражувачки престои кај партнерот од Германија – Institute for High Performance Microelectronics од Франкфурт на Одра и Универзитетот во Котбус – Германија (University of Cottbus).

Д-р Јосиф Косев бил раководител и на два развојно-истражувачки проекта софинансирани од МОН на Р. Македонија: „Уред за мерење на големината на сообраќајот на улиците и патиштата“ во 2006 год. и „Систем за тестирање и калибрација на хибридно интегрирано коло за мерење вибрации при негово вградување во интелигентен вибросензор“ во 2007 год. Проектите претставуваат спрега на науката со интересите на стопанството со цел да се создадат нови производи. Тековно, д-р Јосиф Косев е раководител на научноистражувачкиот проект „Вградливи микрокомпјутерски системи со енергетска пресметливост“, финансиран од Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

4. Стручно-апликативна дејност

Во рамките на неговата стручно-апликативна дејност, д-р Јосиф Косев покажал значајни резултати. Резултатите на стручен план, како и објавените стручни трудови до неговиот последен избор во звањето вонреден професор се наведени во претхоспоменатите билтени на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Стручно-апликативната дејност на д-р Јосиф Косев по последниот избор во вонреден професор се состои во:

1. изработка на пет апликативни проекти за потребите на компании во Р.Македонија, доминантно од областа на индустриската електроника и автоматизација;
2. активно учество и придонес при изработка на документи: „Меморандум за соработка“ и „Договор за спонзорство“ со компанијата Сеавус – Скопје, како и презентации и преговори за донација на опрема за ФЕИТ од страна на Texas Instruments – USA;
3. промовирање на Институтот за електроника во рамките на активностите на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

5. Дејности од поширок интерес

Покрај активностите презентирани во биографските податоци (престои во странство, раководител на Лабораторијата за електроника, раководител на Институтот за електроника, учество во две факултетски комисии), д-р Јосиф Косев активно учествувал во подготовката на пријавата во еден меѓународен проект, а бил носител на пријавата во

два национали проекта. Во неколку наврати ги подготвувал документите и спецификациите за Лабораторијата за вградливи микрокомпјутер-ски системи (која веќе е во фаза на објавен тендер), а работел и на документацијата при пријавата на Лабораторијата за електромагнетна компатибилност.

Од почетокот на вториот циклус студии д-р Јосиф Косев е координатор на студиската програма Вградливи микрокомпјутерски системи на ФЕИТ.

Кандидатот исто така е член на програмскиот одбор на националната конференција ЕТАИ и на меѓународната конференција ИНФОТЕХ (Босна и Херцеговина). Како координатор на проектот "Embedded System Design", д-р Јосиф Косев дал посебен придонес во отворањето перспективи за научноистражувачка работа на помладите колеги обезбедувајќи им стипендии за научноистражувачки престои во странство.

Во 2010 година на манифестацијата „Технома 2010“ ја поделил наградата на списанието „Емитер“ со својот студент Лазе Димитриевски за експонатот „Економичен уред за испитување на вибро-сензори“.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од поднесената документација, приложените трудови и личните сознанија, може да се констатира дека во својата досегашна дејност кандидатот д-р Јосиф Косев постигнал значајни резултати на научен, наставно-педагошки и стручен план. Тој активно учествувал во реализацијата на повеќе научноистражувачки, развојни и апликативни проекти или раководел со нив, а секоја негова активност се карактеризира со професионален и темелен пристап. Со својата работа и дела дал значаен придонес во развојот на областа електроника и на Факултетот во целина.

Според тоа, Рецензентската комисија заклучува дека кандидатот во целост ги исполнува сите формални и суштински условите за звањето во кое конкурира, и со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, д-р Јосиф Косев, дипломиран електротехнички инженер, да биде избран во звањето редовен професор по предметите од наставно-научната област електроника.

Скопје 20.I 2011

Рецензентска комисија

Проф. д-р Методија Камиловски, претседател с.р.

Проф. д-р Гоце Арсов, член с.р.

Проф. д-р Миле Стојчев –Електронски факултет во
Ниш, член с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Јосиф Ѓорѓе Косев
(име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за електротехника и информациски технологии - Скопје
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: електроника

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Настава од прв циклус 17*1,8 + 9*1,2	41,4
	2010 - зимски семестар	
	Електроника 1 (3 часа)	1,8
	Основи на енергетската електроника (3 часа)	1,8
	201 - летен семестар	
	Вгнездени компј. сист. и сист. за работа во реално време (3 часа)	1,8
	Микроелектроника (3 часа)	1,8
	Основи на електрониката (ГФ) (2 часа)	1,2
	2009 - зимски семестар	
	Сензори кондиционери и системи за аквизиција (3 часа)	1,8
	Основи на енергетската електроника (3 часа)	1,8
	Основи на електрониката (ГФ - вонредно) (2 часа)	1,2
	2009 - летен семестар	
	Вгнездени компј. сист. и сист. за работа во реално време (3 часа)	1,8
	Микроелектроника (3 часа)	1,8
	Основи на електрониката (ГФ) (2 часа)	1,2
	2008 - зимски семестар	
	Сензори кондиционери и системи за аквизиција (3 часа)	1,8
	Основи на енергетската електроника (3 часа)	1,8
	2008 - летен семестар	
	Вгнездени компј. сист. и сист. за работа во реално време (3 часа)	1,8
	Микроелектроника (3 часа)	1,8
	Основи на електрониката (ГФ) (2 часа)	1,2
	2007 - зимски семестар	
	Сензори кондиционери и системи за аквизиција (3 часа)	1,8
	Основи на енергетската електроника (3 часа)	1,8
	Дизајн на електронски кола (2 часа)	1,2
	Основи на електрониката (ГФ - вонредно) (2 часа)	1,2
	2007 - летен семестар	
	Применета електроника (3 часа)	1,8
	Основи на електрониката (ГФ) (2 часа)	1,2
	2006 - зимски семестар	
	Основи на енергетската електроника (3 часа)	1,8
	Дизајн на електронски кола (2 часа)	1,2
	2006 - летен семестар	
	Применета електроника (3 часа)	1,8
	Основи на електрониката (ГФ) (2 часа)	1,2
2.	Настава од втор циклус 8*1,5	12
	2010 - зимски семестар	

	Проектирање системи со 16/32 битни микроконтролери (2 часа)	1,5
	ДПС во реално време (2 часа)	1,5
	2010 - летен семестар	
	Проектирање системи со DSP микроконтролери (2 часа)	1,5
	2009 - зимски семестар	
	Проектирање системи со 16/32 битни микроконтролери (2 часа)	1,5
	ДПС во реално време (2 часа)	1,5
	2009 - летен семестар	
	Проектирање системи со DSP микроконтролери (2 часа)	1,5
	2008 - зимски семестар	
	Проектирање системи со 16/32 битни микроконтролери (2 часа)	1,5
	ДПС во реално време (2 часа)	1,5
3.	Вежби $8 \cdot 0,9 + 0,45$	7,65
	Основи на електрониката (ГФ) (2010 летен)(2 часа)	0,9
	Основи на електрониката (ГФ-вонредно) (2009 зимски)(2 часа)	0,9
	Основи на електрониката (ГФ) (2009 летен)(2 часа)	0,9
	Основи на електрониката (ГФ) (2008 летен)(2 часа)	0,9
	Основи на електрониката (ГФ-вонредно) (2007 зимски)(2 часа)	0,9
	Сензори кондиционери и системи за аквизиција (1час)	0,45
	Дизајн на електронски кола (2 часа)	0,9
	Основи на електрониката (ГФ) (2007 летен)(2 часа)	0,9
	Основи на електрониката (ГФ) (2006 летен)(2 часа)	0,9
4.	Консултации со студенти	1,48
	$ГФ=(6 \cdot 50+100) \cdot 0,002=0,8$; $ФЕИТ=(100+8 \cdot 30) \cdot 0,002=0,68$	
5.	Ментор на дипломска работа (7)	1,4
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат (1)	0,5
7.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (5)	0,5
8.	Рецензент на учебник за средно образование (1)	0,5
9.	Пакет материјали за одреден предмет	9
	Основи на електрониката (ГФ) (прв циклус студии)	1
	Сензори, кондиционери и системи за аквизиција (прв циклус студии)	1
	Вгнездени комп. сист. и сист. за раб. во реално вр. (прв циклус студии)	1
	Основи на енергетската електроника (прв циклус студии)	1
	Дизајн на електронски кола (прв циклус студии)	1
	Применета електроника (прв циклус студии)	1
	ДПС во реално време (втор циклус студии)	1
	Проектирање сист. со 16/32-bit. микроконтролери (втор циклус студии)	1
	Проектирање сист. со DSP микроконтролери (втор циклус студии)	1
10.	Настава на летни школи и работилници	2
	J.Kosev, "Switched capacitor converters: overview, theory and SoC applications", Sarajevo Summer school, September 2010, DAAD project "Embedded System Design"	1
	J.Kosev, "32bit Microcontrollers in robotic applications", РОБОМАК 2008, февруари 2008	1
11.	Рецензент на учебник за средно образование	0,5
	"ЕЛЕКТРОНИКА за втора година електротехничка струка (електроничар за компјутерска техника и автоматика)" од Наташа Божиновска	
	Вкупно	77,23

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Ментор на магистерска работа (2)	2
2.	Национален координатор на меѓународен научен проект	6
	Embedded System Design, DAAD, 2009, 2010	
3.	Учесник во меѓународен научен проект	5
	"Master studies in DSP based on Blended Learning Approach", TEMPUS JEP CD_JEP-41048-2006 DSPBLEND (2007-2009 год., раководител: проф. д-р. Софија Богданова)	
4.	Раководител на национален научен проект	12
	„Систем за тестирање и калибрација на хибридно интегрирано коло за мерење вибрации при негово вградување во интелигентен вибро-сензор“, развојно-истражувачки проект финансиран од МОН, 2007 год.	
	„Уред за мерење на големината на сообраќајот на улиците и патиштата“, развојно-истражувачки проект финансиран од МОН, 2006 год.	
5.	Учесник во национален научен проект	3
	„Хардверско-софтверско моделирање и симулација на уреди за напојување базирани на горивни ќелии“, финансиран од МОН, тригодишен, 2005-2008 (раководител проф. д-р Гоце Арсов)	
6.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	10,2
[1]	J.Kosev, G.Arsov, "An exact approach to the analysis of the ideal step-down charge-pump parallel-series power converter", 14 th International symposium on power electronics, Ee2007, Novi Sad, 7-9 Nov, 2007	2,7
[2]	J.Kosev, "A Series-Parallel Switched-Capacitor Power Converter Design Approach", 8 th International symposium on industrial electronics, Indel 2010, Banja Luka, 4-6 Nov, 2010	3
[3]	J.Kosev, A.Vanovski "Code optimization by implementing pointer-based modules in PLC programming", 8 th International symposium on industrial electronics, Indel 2010, Banja Luka, 4-6 Nov, 2010	2,7
[4]	Z.Kokolanski, J.Kosev, C.Gavrovski, V.Dimcev, "Comparing the classical and alternative resistive bridge signal conditioning", 8 th International symposium on industrial electronics, Indel 2010, Banja Luka, 4-6 Nov, 2010	1,8
7.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир	6,6
[5]	В.Сарк, Ј.Косев, М.Макрадули, „Дизајн и имплементација на вградив компјутерски систем за комуникација во LON податочна мрежа“, ЕТАИ 2009, Охрид, 26-29 септември 2009 год.	1,6
[6]	Л.Димитриевски, Ј.Косев, „Економичен уред за испитување на сензори за вибрации“, ЕТАИ 2009, Охрид, 26-29 септември 2009 год.	1,8
[7]	М.Дрндареvски, Ј.Кјосев, З.Ивановски, "Optimized implementation of adapted edge detection algorithm on embedded platform", ЕТАИ 2009, Охрид, 26-29 Sept. 2009	1,6
[8]	Ж.Коколански, Ј.Косев, Ц.Гавровски, „Безжичен програмабилен кондиционер за отпорнички мерни сетила“, ЕТАИ 2009, Охрид, 26-29 септември 2009 год.	1,6
7.	Учество на научен/стручен собир со реферат	2,9
[9]	J.Kosev, "Embedded design curriculum in Skopje", DAAD Project Meeting Regarding Curriculum Improvement, East Sarajevo, Bosnia &	1

	Herzegovina, 17-18 Sep 2009	
[10]	J.Kosev, "Doctoral studies at the University SS Cyril and Methodius in Skopje and Faculty of Electrical Engineering and Information Technologies", DAAD Project Meeting "Embedded System Design", Skopje, Macedonia, 10-11 May 2010	1
[11]	A.Palazov, J.Kosev, "Embedded system for CNC machine", DAAD Workshop "Embedded System Design", Nis, Serbia, 5-9 July 2010	0,9
	Вкупно	47,7

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поен и
1.	Идеен проект – одговорен проектант	10
	„Преработка и дополние на решението од Електропечка 1 за примена кај Електропечка 2 во ФЕНИ ИНДУСТРИ – Кавадарци“ за НИК Системи ДООЕЛ Скопје, септември-октомври 2010	2
	„Развој на хардверско-софтверски продукти од областа на мерење и анализа на машински вибрации во технолошките постројки“ за ИНА Енергосистеми Скопје, април 2008	2
	„Schenk DISOCNT-MASTER MODBUS аквизиција кај вагите во цементарата Титан - Усје“ за НИК Системи ДООЕЛ Скопје, мај 2007	2
	„Избор и примена на оптимално множество инструкции и структура на софтверското решение за кондиционирање и аквизиција на сигналите со помош на ПЛК кај Електропечка бр.1 во ФЕНИ ИНДУСТРИ – Кавадарци“ за НИК Системи ДООЕЛ Скопје, октомври 2006	2
	„Преработка на софтвер за управување со асфалтна база од ПЛК Mitsubishi и MEDOC околина во ПЛК OMRON и CX-Programmer околина“ за НИК Системи ДООЕЛ Скопје, јули 2006	2
2.	Учество во промотивни активности на Факултетот/Институтот	1,5
	„Institute of Electronics“, презентација по повод посетата и разговорите за донација со претставник на Texas Instruments, септември 2010	0,5
	„Презентација на Институтот за електроника“, февруари 2010	0,5
	„Меморандум за соработка“ и „Договор за спонзорство“ со СЕАВУС – Скопје, март 2008	0,5
	Дејности од поширок интерес	
1.	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир	1
	ЕТАИ 2009 и 2007	1
2.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	1
	„ИНФОТЕХ-ЈАХОРИНА“ – носител Електротехничкиот факултет при Универзитетот во Источно Сарајево во соработка со Ниш, Нови Сад, Бања Лука и Скопје	1
3.	Награда за научни постигнувања од струкова организација	1
	„ТЕХНОМА 2010“ – награда на „Емитер“ за „Економичен уред за испитување на вибро-сензори“	1
4.	Студиски престој во странство до три месеци	1,5
	- септември 2008, Познан, Полска, University of Poznan, Faculty of	0,5

	electronics and telecommunication	
	- декември 2008, Марибор, Словенија, University of Maribor, FERI	0,5
	- февруари 2009, Марибор, Словенија, University of Maribor, FERI	0,5
5.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект – носител	3
	Научноистражувачки проект при МОН на РМ: „Вградливи микрокомпјутерски системи со енергетска пресметливост“, февруари 2010	1
	Научноистражувачка и апликативна лабораторија при МОН на РМ: Лабораторија за вградливи микрокомпјутерски системи, февруари 2010	1
	Развојно-истражувачки проект при МОН на РМ: „Систем за тестирање и калибрација на хибридно интегрирано коло за мерење вибрации при негово вградување во интелигентен вибро-сензор“, февруари 2007.	1
6.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект – соработник	1
	“Master studies in DSP based on Blended Learning Approach”, TEMPUS JEP CD_JEP-41048-2006 DSPBLEND (раководител: проф. д-р. Софија Богданова), јуни 2006	1
7.	Раководител на внатрешна организациона единица	6
	Раководител на Институтот за електроника 2008 -	3
	Раководител на Лабораторијата за електроника - 2008	3
8.	Член на факултетска комисија	1
	Комисија за акредитација на Факултетска лабораторија за инспекциски, сертификациски дејности и испитувања и калибрација, 2006-2010	0,5
	Комисија за самовалуација на ФЕИТ 2006-2011	0,5
9.	Координатор на студиска програма	1
	Координатор на студиската програма од втор циклус „03-Вградливи микрокомпјутерски системи“	1
	Спортска дејност	-----
	Вкупно	28

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	77,23
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	47,70
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	-----
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	28,00
Вкупно	152,93

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Методија Камиловски, претседател с.р.
2. Проф. д-р Гоце Арсов, член с.р.
3. Проф. д-р Миле Стојчев – Електронски факултет во Ниш, член с.р.

Скопје 20. I 2011

РЕЦЕНЗИЈА
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „КОМПАРАТИВНА
АНАЛИЗА И СТРУКТУРА НА МОРФОЛОШКИОТ,
БАЗИЧНИОТ И СПЕЦИФИЧНИОТ МОТОРЕН ПРОСТОР
КАЈ СТУДЕНТИ ОД ВТОРА ГОДИНА НА ФАКУЛТЕТОТ
ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА ВО СКОПЈЕ, ПРЕКУ
ПОСТИГНУВАЊАТА ВО АТЛЕТСКИОТ ПЕТТОБОЈ”,
ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р АЛЕКСАНДАР СИМЕОНОВ,
ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА
ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичка култура во Скопје, бр. 0201 – 30 / 08 25. I. 2011 година, донесена на седницата од 25. I. 2011 година, формирана е Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација „КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА И СТРУКТУРА НА МОРФОЛОШКИОТ, БАЗИЧНИОТ И СПЕЦИФИЧНИОТ МОТОРЕН ПРОСТОР КАЈ СТУДЕНТИ ОД ВТОРА ГОДИНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА ВО СКОПЈЕ, ПРЕКУ ПОСТИГНУВАЊАТА ВО АТЛЕТСКИОТ ПЕТТОБОЈ” од м-р Александар Симеонов, во состав:

1. проф. д-р Зоран Радик-ментор
2. проф. д-р Јован Јовановски-претседател
3. проф. д-р Војо Настевски-член
4. проф. д-р Роберт Христовски-член
5. проф. д-р Вујица Живковиќ-член

Комисијата, по прегледот на поднесената докторска дисертација, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација е отпечатена на 114 страници текст, содржи 31 табела и е поделена во седум глави.

Во првата глава (Вовед), авторот на соодветен, стручен и логичен начин ја презентира суштината за поведување истражувачка постапка во просторот на атлетскиот петтобој, како еден дел од испитот којшто се полага како колоквиум во месец мај. Атлетскиот петтобој, како сегмент од атлетиката, има за цел да ги испита психомоторните способности на студентите, односно постигнатите резултати треба да дадат резултати за стекнатите знаења во учењето на 17 атлетски дисциплини. Атлетиката со својата мултидисциплинарност дава широка наобразба во поглед на моторните способности и формира сестрано изградена личност, која владее со брзината, силата, издржливоста, координацијата, флексибилноста. Изучената методика и техника на атлетските дисциплини научно се испитани со квалитативна биомеханичка анализа, со којашто е дефиниран редоследот на моторните вежби за учење до комплетна техника. Техниката на атлетските дисциплини е објаснета со

изолирање на биомеханички и кинематички показатели. Сето тоа е основа за спроведување на истражувачка постапка во која се анализираат две групи на студенти, за да се утврдат разлики во нивните психомоторни способности, бидејќи од искуството со студентите согледуваме дека многу тешко го реализираат атлетскиот петтобој. Авторот исто така ги претставил и нормите во петте атлетски дисциплини. Нормите значат постигнат резултат и оценка за постигнатиот резултат од шест до десет. На крај од сите оценки се изведува една општа оценка, која влегува во крајната оценка од практичниот и од теоретскиот дел. Авторот на тој начин го најавува проблемот на истражувањето.

Во втората глава, на 31 страница, презентирани се трудови од автори кои ги третираат морфолошките карактеристики и моторните способности кај одредена популација, каде што се применети мултивајатни методи за сознанија на латентната структура и за влијанието на одредени параметри врз соодветни критериуми и такви истражувања каде што се применувани анализи на разлики помеѓу различни популации. За дефинирање на втората глава презентирани се вкупно 76 автори кои во своите истражувања ги користеле параметрите кои се од интерес за авторот. Досегашните истражувања се поделени на два дела. Во првиот дел се презентирани истражувањата кои се почеток на научната мисла во атлетиката. Овој дел го карактеризираат пет труда на автори од различни европски земји. Вториот дел содржи 71 истражување од современата атлетика, во кои се применети разни методи во истражувачката постапка.

Третата глава се однесува на предметот, целта, задачите и хипотезите на истражувањето. Предмет на истражувањето се морфолошките карактеристики, базичните и специфичните моторни способности, кај две различни генерации студенти на Факултетот за физичка култура во Скопје.

Целта во истражувањето е утврдување на разлики помеѓу две генерации студенти, коишто ја поминале наставата по предметот атлетика и коишто успешно го положиле предметот атлетика (колоквиум, практичен дел и теоретски дел).

Задачите ги наметнуваат предметот и целта на истражувањето. Преку седум задачи авторот треба да утврди влијание на морфолошките карактеристики кај двете генерации врз успехот во атлетскиот петтобој и да го утврди влијанието на моторните способности кај анализираниите групи во атлетскиот петтобој. Кај морфолошките и моторните варијабли ќе утврдува латентна структура за успех во атлетскиот петтобој и утврдува разлики помеѓу двете групи испитаници во морфологијата, моториката и во успехот во атлетскиот петтобој.

Во истражувањето се поставени пет хипотези, со кои се претпоставува дека кај морфолошките карактеристики, моторните способности и успехот во атлетскиот петтобој, анализирани кај двете популации студенти, ќе се утврдат разлики.

Во четвртата глава е опишан методот на работа на 18 страници. Во неа јасно се дефинирани: примерок на испитаници, примерок на анкетен лист, морфолошки карактеристики, моторни варијабли, критериумски варијабли, програма и постапка на мерењата, услови на мерење, точки и нивоа на мерење, техника на мерење на морфолошките карактеристики, тестови за моторните способности и методи за обработка на податоците.

Примерокот на испитаници го сочинуваат по сто испитаници во двете групи, вкупно 200, на возраст од 20 до 21 година, со разлика во возраста од ± 6 месеци, студенти на Факултетот за физичка култура во Скопје. Анкетниот лист се однесува на здравјето на студентите, во кој треба да кажат дали врз нив имало направена хируршка интервенција и дали прележале некоја потешка болест. Со него се утврдува здравствената сосостојба на секој студент, бидејќи практичниот дел е напорен за испитаниците. Морфолошките карактеристики опфаќаат 13 варијабли распоредени во четири сегменти: лонгитудинална димензионалност на скелетот, маса и волумен на телото, трансверзална димензионалност на телото и поткожно масно ткиво. Моторниот простор е дефиниран со 16 моторни варијабли кои се применуваат во тренингот на атлетската пракса. Критериумските варијабли ги сочинуваат оценките од атлетскиот петтобој, а се претставени во две табели кои презентираат резултат и оценка за тој резултат од 6 до 10. Програмата за мерење ги содржи морфолошките и моторните варијабли, кои се користат како предиктори за критериумот. Условите за мерење се однесуваат на морфолошките карактеристики, при што е прецизирано местото на мерењето, спортската облека, одредување на антропометриски точки, читање на инструментите за мерење додека е на испитаникот и точноста на инструментот-баждарење. Опишани се точките и нивоата за мерење, односно точно поставување на мерните инструменти на точките и нивоата. Техниката на мерење ги опфаќа потребните инструменти за мерење на морфолошките карактеристики и 14 варијабли од антропометријата. Преку описот на тестовите од моториката, вкупно 16, опишана е постапката за правилно изведување на елементите за тестирање. На крајот од оваа глава дадени се методите со кои ќе се обработуваат податоците од истражувачката постапка. Притоа наведени се дескриптивната статистика, факторската анализа, регресиската анализа и за утврдување разлики во мултиваријантниот и униваријантниот простор, МАНОВА И АНОВА.

Во петтата глава, Резултати и дискусија, авторот најпрво направил основна статистика посебно кај двете групи, која ги содржи следниве показатели: аритметичка средина, минимален и максимален резултат, стандардна девијација, скјунес и куртосис и Колмогоров-Смирнов тест. Основна статистика на критериумските варијабли, корелација на морфолошките варијабли за двете групи, корелација на моторните варијабли за двете групи испитаници, понатаму врз податоците применета е факторска анализа за утврдување на латентната структура при што се изолирани три латентни фактори и кај двете структури морфолошки и моторни параметри. За утврдување на влијанието на морфолошките и моторните латентни фактори врз успешноста во атлетскиот петтобој, применета е регресиска анализа посебно на морфолошките карактеристики и посебно кај моторните способности екстрахирани со факторска анализа. Покрај овие две структури направена е регресија и врз петте атлетски дисциплини посебно од атлетскиот петтобој. На крај од применетата методологија, за да се утврдат разлики помеѓу двете групи испитаници, направена е постапка АНОВА и МАНОВА. Бидејќи дистрибуцијата на моторичките тестови од атлетскиот петтобој значајно отстапува од нормалната дистрибуција и поседуваат степенев закон, применет е непараметриски тест – Mann-Whitney U Test.

Шестата глава авторот ја посветил на значењето на истражувањето, и тоа теоретско и апликативно. Атлетскиот петтобој, како еден од потешките делови на испитот по атлетика, со ова истражување утврди одредени сознанија за морфолошката градба на студентите од двете групи, која би била интересна за создавање одреден стереотип на студент, којшто поуспешно би требало да ги совлада атлетските дисциплини и со какви способности треба да располагаат студентите за да бидат успешни во петте атлетски дисциплини. Значајно во истражувањето е и тоа што во процесот на подготовките на студентите за полагање на атлетскиот петтобој може да се користат вежбите од моторните тестови кај кои е утврдено значајно влијание.

Заклучоците се презентирани на 10 страници текст во 7 глава. Дескриптивните статистички показатели и кај двете групи студенти покажаа поголеми отстапувања на резултатите, што упатува на слаби и просечни резултати, кои ги потврдуваат и графичките вредности. Исто така и критериумските параметри ни укажуваат дека испитаниците поседуваат многу слаби способности во петте атлетски дисциплини. Тие не се разликуваат многу во морфолошката градба. Исто така, тие и во делот на моториката покажуваат слаби резултати, што се толкува како недоволна подготовка. Морфолошката градба и на двете групи студенти најмалку одговара за дисциплината фрлање фуле. Факторската анализа, со која беа изолирани латентни фактори, укажа на тоа дека избраните варијабли се правилно избрани за ова истражување. Исто така и за системот моторни варијабли може да се каже дека е соодветен за проценка и кај двете групи ентитети. За утврдување на влијанието на морфолошките и моторните фактори како предиктори направена со сите пет атлетски дисциплини, како и со општата оценка од сите нив, покажуваат значајно влијание кај сите како систем, па затоа тие може да се користат во практиката. Разликите помеѓу двете групи испитаници од мултиваријантната анализа на варијансата МАНОВА, утврдени се значајни разлики. Исто така и кај униваријантната анализа АНОВА, утврдени се значајни разлики кај анализираните морфолошки карактеристики и моторни способности. Карактеристично за двете групи испитаници е што мал број го положуваат колоквиумот. Поставените хипотези се прифатени, што му овозможува на авторот да изведе научни заклучоци.

Литературата содржи 55 наслови, во целост ги поткрепува идејата, предметот, целите и хипотезите со цел утврдување заклучоци и насоки за практична работа. Таа со своите наслови има значајно влијание врз сознанијата на авторот во истражувачката постапка.

Заклучок и предлог

Докторската дисертација „Компаративна анализа и структура на морфолошкиот, базичниот и специфичниот моторен простор кај студенти од втора година на Факултетот за физичка култура во Скопје, преку постигнувањата во атлетскиот петтобој“ од м-р Александар Симеонов, според методологијата на обработка и според придонесот е резултат на самостојна научна работа на авторот, со што ја потврдил неговата

оспособеност за научна работа и придонесот за развојот на кинезиологијата.

Комисијата, имајќи ги наодите во докторската дисертација на кандидатот м-р Александар Симеонов, му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичка култура при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, да ја прифати докторската дисертација на кандидатот и да овозможи нејзина јавна одбрана.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Зоран Радик, ментор, с.р.
2. Проф. д-р Јован Јовановски, претседател, с.р.
3. Проф. д-р Војо Настевски, член, с.р.
4. Проф. д-р Роберт Христовски, член, с.р.
5. Проф. д-р Вујица Живковиќ, член, с. р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ ЗА УЧЕБНИК ПО ИСТОРИЈА НА НОВИНАРСТВОТО ОД АВТОРОТ ПРОФ. Д-Р ТОМЕ ГРУЕВСКИ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, по препорака на Институтот за новинарство, медиуми и комуникации, на 23. седница одржана на 7 јули 2010 година, едногласно, утврди потреба за издавање на учебник по предметот историја на новинарството од проф. д-р Томе Груевски. Исто така, Наставно-научниот совет донесе одлука проф. д-р Билјана Поповска и проф. д-р Ѓорѓи Тоновски, да бидат избрани за рецензенти на трудот „Историја на новинарството“ од д-р Томе Груевски, професор на студиите по новинарство, медиуми и комуникации.

Предложениот ракопис за учебник по предметот историја на новинарството, го прочитавме со интерес и особено внимание и врз основа на нашето мислење, на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје му го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Приказ на трудот

Ракописот за учебник „Историја на новинарството“ од авторот проф. д-р Томе Груевски е во обем од 20 авторски табаци пишуван во компјутерска техника со нормален проред и стандарден слог на букви. Материјата што е обработена во трудот е поделена во дванаесет глави, предговор и список на домашна и странска литература од областа на историјата на комуникациите и новинарството.

Историјата на новинарството може да се опишува и како историја на генерациите од која секоја ја наследува претходната. Првата генерација е на Бенџамин Франклин и Камиј Демулен: славната генерација на *политичкото новинарство*, која кон крајот на XVIII век,

на двата брега на Атлантикот, лично со своите весници учествувала во формирањето на модерното јавно мнение.

Втората генерација е на Емил де Жирарден, лордот Нортклиф, Јозеф Пулицер и Вилијам Рандолф Херст: генерацијата на *комерцијалното новинарство* која ги откри и ги спроведе вредностите на веста како стока и весниците како средство за масовно комуницирање.

Третата генерација е на Волтер Липман, Роберт Капе, Боб Вудворд и Карл Бернштајн: генерацијата на *одговорното новинарство*, обележана со судирот помеѓу улогата на средствата и гарантираните права на информирање и логиката на приватниот профит на се помокните мултинационални медиумски олигархии.

Четвртата генерација: генерацијата на *глобалното новинарство* и светските комуникации. Нејзиниот симболичен датум на раѓање е 1983 година кога американското списание "Time" на насловната страница го објави *персоналниот компјутер*. Настапи фазата на дигитализација, односно пренесување на јазикот по пат на бинарни кодови кои ги користат електронските кола на компјутерите. Мултимедијалните средства ги остваруваат најразличните облици на човековото изразување и комуницирање.

Сложеноста на испитуваниот феномен, како што е историјата на новинарството, е очигледна. Затоа во книгава се обработуваат историските, социолошките, комуниколошките, правните, политичките, економските и други аспекти. Историјата на новинарството е млада наука и таа тука има неприкосновен статус како една од комуниколошките науки.

Всушност, така се третира и понудената содржина во книгава. Имајќи предвид дека новинарството делумно се реализира преку печатот, а историски и настанало со него, разбирливо е што доаѓа до делумно преклопување на историјата на печатот со историјата на новинарството, што, пак, не може да остане без соодветни методолошки импликации. Со развојот на општественото комуницирање и примената на други медиуми (радиото, филмот, телевизијата, интернетот), новинарството не само што се диференцира како дејност според медиумите во кои се реализира (радионовинарство, ТВ-новинарство, филмска журналистика), туку и во рамките на вака медиумски поделеното новинарство се структурираат и соодветни историски поддисциплини: историја на радионовинарството, историја на телевизиското новинарство итн. Според тоа, историјата на печатот на методолошки план ги користи истите методолошки постапки како и историите на другите

медиуми, а делумно ги користи и истражувачките искуства на разните научни дисциплини што се занимаваат со одредени аспекти на медиумите (новинарството во медиумите, техниката на медиумите, економија на медиумите, медиумското право итн.). Со оглед на фактот дека печатот претставува сложен систем кој може да биде проучуван од аспект на разни науки (социологијата, правото, економијата, историјата и др.), разбирливо е што во третирањето на одредени истражувачки теми поврзани со печатот секоја наука ќе го примени својот методолошки корпус.

Претходниве укажувања имаат цел да ја афирмираат интердисциплинарноста на комуниколошките истражувања, односно примената на разни методи при реализирањето на истражувачкиот зафат. Во принцип, препораката што се дава за истражувањето на јавното информирање да се користат повеќе методи истовремено, така што тие меѓусебно да се дополнуваат и да постигнат поцелосен и пообјективен резултат, е прифатлива и продуктивна.

Историјата на печатот е значајна не само за теоријата на печатот, туку и за водењето на економската политика. Како што истакнува Денис Мек Квејл таа претставува “информирана свест” за тоа што се случувало со печатот во клучните фази од неговиот развој, бидејќи од теоријата на медиумите, а нема причини тоа да не важи и за историјата на медиумите, се очекуваат концепти, а потоа и хипотези.

Содржината на книгата е структурирана во дванаесет глави, со обемен предговор и литература што е користена при пишувањето на материјалот. Таа кореспондира со наставната содржина на предметот историја на новинарството што се изучува на Студиите по новинарство на Правниот факултет “Јустинијан Први” во Скопје. Пред секоја глава во книгава има воведни напомени за понуденото четиво што следува и на крајот е понуден преглед на цитираната литература.

Во првата глава се обработуваат предметот и методите на историјата на новинарството, истражувањата во областа на новинарството, методолошките проблеми и постапките на истражувањето.

Втората глава на трудот е посветена на историјата на комуникациите, зависноста на информирањето од материјалот на медиумите, зачетоците на јавното, информирање, ширењето на читателската публика, развојот на печатарството и неговата техничка основа.

Третата глава е посветена на т.н. весникарско новинарство во која се обработува предисторијата на печатените медиуми, распространетоста на печатот во светот, појавата на првите весници, комерцијализацијата, новинарството и професионализмот, фазите во развојот на печатот.

Секогаш актуелната тема за медиумите и проблемот на нивната слобода и, наспроти тоа, цензурата, е обработена во четвртата глава.

Во петтата глава, веќе, го гледаме „светскиот систем на вести“, или, како што авторот ги нарекува, новинарските агенции, потоа безжичната телеграфија и радиото, агенциското новинарство и влијанието на агенцискиот материјал на новинарскиот стил и содржина.

Златниот период на журналистиката, и по обем и по интерес зазема централно место во содржината на книгата. Шестата глава е посветена на: американскиот нов журнализам, на монополите на печатот, скандалите и аферите во новинарството, репортерското новинарство, фото-журнализмот како посебна дејност во новинарството, развојот на новинарските жанрови и на крај е обработена новинарската дејност на Карл Маркс и Фридрих Енгелс.

Седмата глава на овој труд е најобемна и во неа се обработува најблагородната тема, за појавата и развојот на македонскиот печат и новинарство, журналистичката дејност на македонските преродбеници, првите македонски весници, весниците на националностите во Македонија и македонските весници, секаде во светот.

Двете наредни глави, осмата и деветтата, се посветени на новинарството меѓу двете светски војни и печатот и новинарството по Втората светска војна.

Историјата на аудиовизуелните медиуми (филмот, радиото, телевизијата, интернетот) и според нив, соодветните видови новинарство, се обработуваат во десеттата глава на книгата.

Единаесеттата глава го прикажува радиодифузниот систем во Република Македонија од осамостојувањето на Македонија и конституирањето на новиот комуникациски систем.

Последната, дванаесетта глава, ги прикажува односите во меѓународното комуницирање, владините и невладините организации, потоа меѓународните организации за радио и телевизија, другите меѓународни организации, институции и тела и здруженија што постојат во светот.

На крајот од трудот е понудена пообемна користена и цитирана, домашна и странска, литература за проучување на историјата на комуникациите и новинарството во светот и кај нас.

Целта на авторот е да им помогне и да им понуди нова книга на студентите на студиите по новинарство, да се запознаат со почетоците и развојот на комуницирањето од првите човекови облици па сè до појавата и развојот на масовното комуницирање, како посебен облик на комуницирање кога со појавата на масовните медиуми се појавило и новинарството. Негова цел (била и /или) е да им понуди преглед на современите историски и теоретски истражувања од тоа подрачје. Обработувајќи ги сите поими и појави, авторот настојува, секогаш, да говори за нивните комуниколошки особини и карактеристики. За секој медиум за масовно комуницирање (печат, радио, телевизија, интернет), покрај опишувањата на нивната историја од технички аспект, ги опишува и посебните видови новинарства: весничко новинарство, радионовинарство, телевизиско новинарство и т.н.

Применувајќи го компаративниот метод и македонското новинарство, печатот, радиото и телевизијата имаат ист третман, на глобален план, со сите други видови новинарства во светот. Авторот предупредува дека евентуалните концептуални пропусти што можат да настанат при обработката на оваа материја, која временски опфаќа период подолг од два милениума, треба да се сфатат најдобронамерно. Сите досегашни, напишани, истории на журналистиката во светот имаат свои специфики и “национални обоености” во кои секој автор се занимава и со историјата на новинарството во својата држава. Таква “обоеност” има и оваа историја.

Авторот се придржувал на наставниот план по предметот којшто го предава повеќе години на студиите по новинарство, комуникации и масовни медиуми, на додипломските студиите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Книгата е наменета, пред сè, за студентите на студиите по новинарство, комуникации и масовни медиум на Правниот факултет “Јустинијан Први” во Скопје, но и за сите други студенти во Република Македонија што го изучуваат новинарството како наставен предмет и историјата на комуникациите.

II. Оцена на трудот

Учебникот под наслов ИСТОРИЈА НА НОВИНАРСТВОТО, од авторот проф. д-р Томе Груевски, е резултат на неговата повеќегодишна научно-теоретска и истражувачка работа во областа на историјата на комуникациите, особено во областа на масовното комуницирање како највисок и најсложен облик на комуникација и новинарството како социјална дејност, но пред сè, новинарството како наука. Имено, професорот д-р Томе Груевски е автор на 15 трудови: монографии, научни и стручни и публицистички трудови од областа на комуникологијата, теоријата и историјата на комуникациите и новинарството, односите со јавноста и др. Овој труд е резултат на неговите богати сознанија и искуства стекнати во неговата професорска практика но, исто така, тоа е резултат на неговите сознанија и проучувања што ги прави во оваа област како доктор по информативни и комуниколошки науки. Трудот е структуриран според сите нормативи на универзитетски учебник и е пишуван со јасен и разбирлив јазик, лесен за читање и восприемање на четивото.

Имајќи ги предвид изнесените оценки за овој ракопис, со задоволство му предлагаме на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, да го прифати овој извештај со позитивна оцена и да го одобри трудот со наслов „историја на новинарството“, како учебник по предметот „историја на новинарството“, што се изучува на студиите по новинарство, медиуми и комуникации на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Скопје, јануари 2011 година

Рецензенти

Проф. д-р Билјана Поповска с.р.

Проф. д-р Ѓорѓи Тоновски с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ ПО ПРЕДМЕТОТ ФАРМАКОЛОГИЈА СО ТОКСИКОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата VII редовна седница одржана на 18.XI 2010 година по конкурсот за преизбор на еден асистент по предметот фармакологија со токсикологија, донесе решение за формирање Комисија во состав:

1. проф. д-р Стојмир Петров
2. проф. д-р Никола Лабачевски и
3. проф. д-р Маја Сланинка - Мицевска.

На распишаниот конкурс објавен во весникот „Утрински весник“ на 19.X 2010 година, за преизбор на еден асистент по предметот фармакологија со токсикологија се пријави кандидатот ас. д-р Круме Јаковски, вработен на Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија. Рецензентската комисија, откако ги разгледа доставените материјали од кандидатот, има чест на Наставно-научниот совет да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

М-р Круме Јаковски е роден на 19.XI 1966 година во Скопје, каде што завршил основно училиште и гимназија со одличен успех. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишал во 1985 година и студиите ги завршил на 6.VII 1995 година со среден успех 9,15. Од 11.XII 1995 година е вработен како лекар во Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија при Медицинскиот факултет во Скопје.

Наставна активност

Од 19.XI 1996 година, м-р Круме Јаковски, како редовно вработен во Институтот за претклиничка и клиничка фармакологија со токсикологија, активно е вклучен во изведувањето на практичната настава за студентите по медицина, стоматологија и фармација. Активно учествува во осовременувањето на практичната настава и во изготвувањето на испитните прашања, кои се однесуваат на практичниот дел од испитот по предметот фармакологија со токсикологија. На 24.X 1997 година е избран во звањето помлад асистент. Во октомври 2003 година е преизбран за помлад асистент, а во мај 2008 година е избран во звањето асистент по предметот фармакологија со токсикологија.

Научна и стручна активност

М-р Круме Јаковски, од моментот на вработувањето во Институтот па до денес, активно учествува во научноистражувачката и апликативната дејност на Институтот. Како испитувач и главен испитувач е вклучен во голем број студии на биоеквивалентност, фармакодинамски студии и во клинички испитувања на лекови. Од овие испитувања, м-р Круме Јаковски се запозна со основите на клиничките испитувања на лекови, со методите на анализа и сумирање на добиените резултати во стручен извештај.

Активно учествува во работата на Националниот центар за следење на несаканите дејства на лековите.

Во текот на последните 5 години е избран за член во неколку комисии при Министерството за здравство: Комисија за класификација на отрови, Комисија за регистрација на медицински помагала итн.

На 31.I 2003 година го положил специјалистичкиот испит по клиничка фармакологија, при што се стекнал со звањето специјалист по клиничка фармакологија.

Испитите од постдипломските студии ги положил со успех. На 28.XII 2006 година ја одбранил магистерската тема под наслов **Превентивни ефекти на одредени лекови врз нефротоксичноста предизвикана од циклоспорин кај стаорци.**

Член е на: Здружението на фармаколози на Македонија, Лекарската комора на Македонија и Македонското лекарско друштво. Активно се служи со англискиот јазик.

Кандидатот при досегашните избори има објавено 19 труда, кои се рецензирани во билтените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр. 691 од 29.IX 1997 (стр. 460); бр. 802 од 15.IV 2002 (стр. 151); бр. 815 од 15.XI 2002 (стр. 115); бр. 828 од 15.V 2003 (стр. 216); бр. 937 од 29.II 2008 (стр. 1).

СПИСОК НА ТРУДОВИ ЗА РЕЦЕНЗИЈА

20. Petrova-Kostova E, Slaninka-Miceska M, Jovanoska E, **Jakovski K**, Miloshevska K. Dual inhibition of angiotensin converting enzyme and neutral endopeptidase as a new therapeutic approach in the treatment of arterial hypertension. Acta morphol 2005; 2 (1): 39-42.

Во овој труд се разработени карактеристиките на двојните инхибитори на ангиотензин-конвертирачкиот ензим (АКЕ) и на неутралната ендопептидаза (НЕП) како нов тераписки пристап во изнаоѓањето терапевтици за лекување на артериска хипертензија. Синергистичките ефекти на комбинираната инхибиција на АКЕ и НЕП се базираат на комбинираната инхибиција на синтезата на ангиотензин II и деградацијата на вазоактивните пептиди или супстрати за НЕП, вклучувајќи го и брадикининот и натриуретичните пептиди, што сумарно придонесува кон вазодилатација, зголемена диуреза и подобрување на миокардната функција. Во досега спроведените клинички студии, двојните вазопептидазни инхибитори ја потврдиле ефикасноста во терапијата на артериска хипертензија и хронична срцева слабост, дури и кај пациенти со дијабетес, ендотелна дисфункција и ренална инсуфициенција.

21. Петрова-Костова Е, Јованоска Е, Зафиров Д, **Јаковски К**, Балканов Т, Сланинка-Мицеска М. Антицитокинската терапија кај воспалителните цревни заболувања и ревматоиден артритис. Македонски медицински преглед, 2005;59:71-5.

Овој труд дава преглед на антицитокинската терапија како нова можност за лекување на воспалителните цревни заболувања. Контролираните, рандомизирани испитувања со анти-TNF алфа-антитела укажуваат на поволен ефект од оваа терапија кај пациенти со умерена до тешка активна Кророва болест кои не реагирале на стандардна терапија. Понатаму во трудот е даден осврт на ITF2357, кој е нов препарат што ја инхибира продукцијата на проинфламаторните цитокини, како и на CDP870 (certolizumab pegol) кој претставува фрагмент од антитело за хуманиот TNF-алфа. Кај пациенти со ревматоиден артритис и Кророва болест администрацијата на CDP870 ефикасно ги редуира симптомите на овие болести.

22. Kostova E, Jovanoska E, Zafirov D, **Jakovski K**, Maleska V, Slaninka-Miceska M. Dual inhibition of angiotensin converting enzyme and neutral endopeptidase produces effective blood pressure control in spontaneously hypertensive rats. *Bratisl Lek Listy*. 2005; 106 (12):407-11.

Оваа студија е спроведена со цел да се процени хипотензивниот ефект на омапатрилат, кој е двоен инхибитор на ангиотензин-конвертирачки ензим (АКЕ)/неутрална енопептидаза (НЕП) во споредба со кандоксатрил (НЕП инхибитор) и еналаприл (АКЕ инхибитор) кај спонтано-хипертензивни стаорци. Студијата била спроведена кај 130 машки стаорци кои биле поделени во 4 групи и третирани перорално со гастрична сонда во тек на 14 дена. Добиените резултати покажуваат дека омапатрилат (40 mg/kg tt) и еналаприл (20 mg/kg tt) манифестираше поизразен хипотензивен ефект во споредба со кандоксатрил (30 mg/kg tt). Двонеделниот третман со омапатрилат ја инхибирал серумската активност на АКЕ и ги зголемил плазматските концентрации на НЕП, поради што би можел да се разгледува како потенцијален агенс за терапија на хипертензија.

23. Зафиров Д., Тројачанец Ј., Сланинка-Мицеска М., **Јаковски К.**, Зенделовска Д., Коловска В., Милошевски П., Петров С. Ефекти на амифостин во превенција на нефротоксичност индуцирана со цисплатин кај стаорци. *Maced Pharm bull* 2006; 52 (1,2): 25-32.

Амифостин е релативно нов цитопротективен лек, наменет за намалување на кумулативната ренална токсичност индуцирана со повторувана администрација на цисплатин. Основна цел на спроведената студија била да се утврди ефектот на овој лек во превенција на нефротоксичност експериментално индуцирана со долготрајна администрација на цисплатин во тек на 8 недели. Добиените резултати покажуваат дека амифостин, иако не комплетно, во голема мера ја редуцира нефротоксичноста индуцирана со долготрајна администрација на цисплатин.

24. Zendelovska D, Simeska S, Sibinovska O, Kostova E, Milosevska K, **Jakovski K**, Jovanovska E, Kikerkov I, Trojacanec J, Zafirov D. Development of an HPLC method for the determination of nifedipine in human plasma by solid-phase extraction. *J Chromatogr B Analyt Technol Biomed Life Sci* 2006; 839:85-8.

Нифедипин, дихидропиридински блокатор на калциумовите канали, многу се користи во третман на хипертензијата и други кардиоваскуларни заболувања. Развиен е селективен, сензитивен и прецизен метод (HPLC), кој е валидиран и употребен за одредување на нифедипин во примероци од човечка плазма. Изведени се серии на студии за утврдување на ефектите на составот на мобилната фаза, концентрацијата на пуферот, pH на мобилната фаза и концентрацијата на органските модификатори, за да се развие погоден и лесен за употреба метод за квантитативна анализа на нифедипин.

25. **Јаковски К.**, Јаковска Т., Лабачевски Н., Костова Е., Атанасовска Е., Петров С. Фармаколошки пристап кон нефротоксичноста предизвикана од хронична администрација на циклоспорин. *Макед. мед. преглед*, 2007; 61 (4-6): 153-158.
- Овој труд дава приказ на механизмот на дејство на циклоспорин, лек кој се користи при многу состојби каде што е потребно постигнување на имunosупресија, но најчесто се користи при алогена трансплантација на органи. Понатаму се наведени можните процеси кои доведуваат до акутна и хронична нефротоксичност при терапија со циклоспорин, презентирани се сегашните процедури за превенирање на нефротоксичноста, како и можните

фармаколошки приоди кон овој актуелен проблем со употреба на: калциумови антагонисти, азотен оксидул, пентоксифилин, циклофилин А, витамин Е, антагонисти на AT₁ рецепторите и ангиопептин.

26. **К. Јаковски**, Д. Зенделовска; О. Сибиновска; И. Кикерков; Д. Зафиров; К. Костов; П. Милошевски. Влијание на лакцидипин и витамин Е врз нивоата на MDA (malondialdehyde) при хронична нефротоксичност предизвикана со циклоспорин кај стаорци. *Physioacta*, 2008, Vol 2 – No. 2:65-71

Третман со Cs А доведува до индукција на липидната пероксидација во култура на клетки; ослободувањето на слободни радикали во крвните садови и исхемичниот интерстициум го потенцира васкуларното оштетување и фибротичната реакција. Липидните пероксиди, добиени од полинезаситени масни киселини, се нестабилни и се разградуваат до реактивни карбонилни состојки, меѓу кои спаѓа и MDA (malondialdehyde). При хроничен третман со Cs А нивоата на MDA во плазмата се покачуваат до 160% над нормалните вредности. Во нашиот труд е следен ефектот на овие два лека од различни групи на дејствување во однос на очекуваните покачени нивоа на MDA при хронична нефротоксичност предизвикана од терапија со циклоспорин. Витамин Е, како и Lacidpine, доведува до одржување на степенот на липидна пероксидација во текот на целото испитување, односно не дозволува пораст на плазматските вредности на MDA во значајна мера над базалните вредности. Постапувањето и валидирањето на методата за одредување на MDA во плазма ќе биде од огромна корист за клиничките доктори за рано откривање и процена на оштетувањето на бубрежната функција во однос на липидната пероксидација и можноста за нејзино навремено превенирање.

27. Атанасовска Е., Петров С., Милошевски П., Сланинка-Мицеска М., Костова Е., **Јаковски К.**, Зафиров Д., Ѓорѓиевска К., Кикерков И., Лабачевски Н. Влијание на хроничната администрација на фруктоза врз метаболичките и хемодинамските параметри кај Wistar-стаорци. *Physioacta*, 2008, Vol 2 - No. 2:17-28.

Презентираната студија била спроведена со цел да се определи влијанието од хронично зголемениот дневен внес на фруктоза (додадена како 10% раствор во водата за пиење) врз параметрите на метаболичкиот синдром кај Wistar-стаорци. Добиените резултати покажуваат дека хроничното додавање на фруктоза во водата за пиење во период од 8 недели предизвикува: хиперинсулинемија, нарушена глюкозна толеранција (определено преку зголемување на површината под крива (AUC₀₋₁₂₀ Area Under Curve) на глюкозата при орален глюкозо-толеранс тест), хипертриглицеридемија, зголемување на вредностите на слободните масни киселини, хипертензија, а намалување на серумските концентрации на HDL-холестеролот. На овој начин се добива корисен експериментален модел за проучување на метаболичкиот синдром и евентуалните ефекти на различните третмани врз неговите компоненти.

28. **Јаковски К.**, Петров С., Сланинка-Мицеска М., Балканов Т., Атанасовска Е., Ѓорѓиевска К., Костова Е., Димитровска М., Цековска С., Спасовски Г. Експериментален модел на нефротоксичност при третман со циклоспорин и истовремена администрација на ренопротективни лекови. *Макед. мед. преглед*, 2008; 62 (2): 22-29.

Оваа студија била спроведена со цел да се утврди ефектот на истовремената администрација на циклоспорин и нефропротективните лекови (лацидипин, L-аргинин, пентоксифилин и витамин Е) во период од 4 недели врз бубрежната

функција, која била евалуирана преку проценка на вредностите на NAG, MDA, уреа во серум, креатинин во серум и клиренсот на креатинин во тек и по завршување на терапијата. Истовремениот третман со циклоспорин и лекови за кои се знае дека имаат ренопротективно дејство ги покажал различните заштитни ефекти на одделните лекови врз бубрежната функција.

29. Тројачанец Ј, Зафиров Д, Сланинка-Мицеска М, Костова Е, **Јаковски К**, Коловска В, Цековска С, Петров С. Ефектите на еналаприл на стрептозоцин индуцираната дијабетична нефропатија кај стаорци. *Physioacta*, 2008, 2 (1):9-22.

Во оваа студија биле проценувани ефектите на еналаприл (АКЕ-инхибитор) во третманот на дијабетичната нефропатија, експериментално предизвикана со еднократна интраперитонеална администрација на стрептозоцин. Третманот со еналаприл индуцирал сигнификантно намалување на симптомите и знаците на бубрежните оштетувања во однос на контролната група на животни, од што бил изведен заклучокот дека АКЕ-инхибиторите (односно еналаприл) би можеле да имаат значајна улога во третманот на дијабетичната нефропатија.

30. Atanasovska E, **Jakovski K**, Kostova E, Petlichkovski A, Dimitrovski C, Bitovska I, Kikerkov I, Petrovski O, Labachevski N. Effects of rosiglitazone on metabolic parameters and adiponectin levels in fructose-fed rats. *Macedonian Journal of Medical Sciences*. 2009 Mar 15; 2 (1): 22-29.

Оваа студија била спроведена со цел да се испита влијанието на росиглитазон (агонист на пероксизом пролифератор-активирачките рецептори- гама, ППАР-гама) врз метаболичките параметри и дистрибуцијата на масното ткиво кај експериментален модел на метаболички синдром добиен со хронична администрација на фруктоза во водата за пиење кај стаорци од сојот Wistar. Третманот со росиглитазон, во траење од 4 недели, предизвикал значајна редукција на вредностите на глукоза во плазма на гладно, површината под крива (AUC₀₋₁₂₀ Area Under Curve) на глукозата, серумски триглицериди, слободни масни киселини, систолен крвен притисок, а значајно зголемување на серумските вредности на адипонектин. Росиглитазон индуцирал зголемен прираст на телесната маса на третираниите животни и редистрибуција на масното ткиво од висцералните кон супкутаните масни наслаги.

31. Zafirov D, Petrusevska G, Sikole A, Trojacanec J, Labacevski N, Kostova E, **Jakovski K**, Atanasovska E, Petrov S. Erythropoietin reduces cumulative nephrotoxicity from cisplatin and enhances renal tubular cell proliferation. *Prilozi*. 2009;29 (2):167-84.

Главни цели на спроведената студија биле да се утврди ефектот на рекомбинантниот хуман еритропоетин во превенција на нефротоксичност, индуцирана кај Wistar-стаорци со долготрајна администрација на цисплатин во тек на осум недели и да се процени неговиот ефект на бубрежната тубуларна клеточна пролиферација. Добиените резултати покажуваат дека епоетин алфа сигнификантно ги ублажува функционалните бубрежни нарушувања и бубрежни оштетувања, зголемувајќи ја толерабилноста кон повисоки дози на цисплатин. Истовремено, добиените резултати во однос на тубуларниот пролиферативен индекс потврдуваат дека еден од можните механизми преку кој еритропоетинот го остварува своето ренопротективно дејство е стимулација на тубуларната клеточна пролиферација и регенерација.

ЗАКЛУЧОК

На конкурсот за еден асистент (преизбор) по предметот фармакологија со токсикологија се пријави кандидатот м-р Круме Јаковски.

Од изнесеното, а врз основа на наставната, стручната и научноистражувачката дејност, може да се види дека кандидатот м-р Круме Јаковски ги поседува сите квалитети за преизбор во звањето асистент по предметот фармакологија со токсикологија.

Оценувајќи ги сите квалитети на кандидатот, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, м-р Круме Јаковски да биде преизбран за асистент по предметот фармакологија со токсикологија.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Стојмир Петров, с.р.

Проф. д-р Никола Лабачевски, с.р.

Проф. д-р Маја Сланинка-Мицевска, с.р.

ПРЕГЛЕД

на пријавени теми за изработка на магистерски труд прифатени
од Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје
на седницата одржана на 3.2.2011 година

Кандидат	Тема	Ментор
Дејан Милевски	Оптимизација на продажна мрежа во телекомуникацискиот бизнис	Вон.проф. д-р Радмил Поленаковиќ
Методије Томовски	Оптимирање на повеќегоривните мотори кои работат со биогорива со посебен осврт на животната средина	Проф. д-р Миле Димитровски
Мики Крстевски	Анализа на производните трошоци кај металните конструкции	Вон проф. д-р Димитри Козинаков
Тони Костов	Концепт на почисто производство имплементиран преку 3Rs методологијата	Вон. проф. д-р Атанас Кочов

Декан

Проф. д-р Атанас Кочов

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „*РАКОВОДЕЊЕ СО ДЕВИЗНИОТ РИЗИК КАЈ
КОМЕРЦИЈАЛНИТЕ БАНКИ*“, ИЗРАБОТЕНА
НА КАНДИДАТОТ М-Р ВЛАДО ПОПОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, донесена на седницата одржана на 29.10.2010 година, определени сме за членови на Комисијата за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Владо Поповски на тема „*Раководење со девизниот ризик кај комерцијалните банки*“. Претходно, темата беше прифатена со одлука на Наставничкиот колегиум за постдипломски студии и Наставно-научниот совет на Економскиот факултет. По читањето на трудот, Комисијата на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Материјата елаборирана во докторската дисертација на кандидатот м-р Владо Поповски на тема „*Раководење со девизниот ризик кај комерцијалните банки*“ е презентирана на вкупно 372 страници, во кои се содржани 322 страници основен текст со инкорпорирани табели, графикони и слики, 21 страници воведни и заклучни согледувања и 29 страници на кои се презентирани содржината, користената литература и прилозите.

Докторската дисертација, не земајќи ги предвид воведните и заклучните разгледувања, тематски е структурирана во четири целини кои се однесуваат на одделни аспекти на проблематиката на раководењето со девизниот ризик кај комерцијалните банки, и тоа:

1. Ризици во банкарското работење,
2. Политика на девизниот курс и девизниот ризик во мала отворена економија,
3. Раководење со девизниот ризик кај комерцијалните банки,
4. Природата на девизниот ризик во процесот на приближување кон ЕУ.

Во првиот дел на докторската дисертација насловен како *Ризици во банкарското работење*, кандидатот врши презентирање на основните видови ризици со кои се среќаваат банките во секојдневното работење, истакнувајќи притоа дека широкиот спектар на различни видови ризици претставува директна последица на постоењето на голем број аспекти на класифицирање на ризиците во стручната литература и во банкарската практика. Истовремено, кандидатот укажува на неопходноста од постоење на соодветно раководење со ризикот дефинирајќи го како сеопфатен и комплексен процес кој создава соодветно опкружување, одржување на ефикасна структура на управување со ризикот, следење и ублажување на ризичните активности и установување на адекватна рамка на интерни контроли. Во продолжение, кандидатот прави поединечен осврт на неколку основни ризици во банкарското работење, и тоа: ликвидносниот ризик, кредитниот ризик вклучувајќи го и ризикот на земјата, ризикот од концентрација на изложеноста на банката, оперативниот ризик, вклучувајќи го и ризикот од неадекватност на информативните системи, ризикот на каматните стапки и ризикот на девизниот курс. Во таа насока, кандидатот најнапред го презентира *ликвидносниот ризик*, дефинирајќи го како ризик банката да не може да обезбеди доволно средства за измирување на своите краткорочни обврски во моментот на нивното достасување, или потребните средства да ги обезбеди со многу повисоки трошоци. Истакнувајќи ја неговата суштествена важност за банкарското работење, кандидатот го дефинира *кредитниот ризик* како ризик од загуба за банката, поради неможноста на нејзините клиенти да ги измируваат своите обврски кон неа во договорениот рок и износ. Дефинирајќи го *оперативниот ризик* како можност за загуба која произлегува од неадекватни и неуспешни интерни процедури, човечки фактор, системски или екстерни случувања, укажува на фактот дека контролата на овој ризик од страна на банката подразбира формализирање на банкарските постапки преку однапред пропишани процедури за работење, користење на управувачки информации, правилна селекција и постојана обука на вработените, како и постојано следење на новините во областа на техниката и технологијата. *Каматниот ризик* претставува еден од најзначајните облици на пазарен ризик на кој е изложена банката извршувајќи ја функцијата на финансиски посредник. Изложеноста на банката на каматен ризик настанува заради промената на каматните стапки и рочната неусогласеност на пласманите и изворите. Овој дел на докторската дисертација е заокружен преку презентирањето на *ризикот на девизниот курс* кој претставува резултат на промените на девизните курсеви и произлегува од несовпаѓањата во вредностите на средствата и обврските на банката кои се деноминирани во различни валути.

Во вториот дел на докторската дисертација насловен како *Политика на девизниот курс и девизниот ризик во мала и отворена економија*, покрај презентирањето на класификацијата на девизните курсеви, теоретските аспекти на различните модели на девизни курсеви, поделбата и развојот на одделните режими на девизните курсеви, особено внимание е посветено и на значењето на девизниот курс во мала и отворена економија каква што е Република Македонија. Во таа насока, најнапред е направен осврт на позначајните традиционални модели на девизни курсеви кои се идентификуваат во зависност од пристапот што го земаат при утврдување или предвидување на девизните курсеви, и тоа: паритет на куповната сила каде што девизниот курс е прикажан како релативна цена на стоките; монетраниот пристап со девизниот курс како релативна цена на парите; каматниот пристап согласно со кој девизниот курс се утврдува како релативна цена на каматата; пристапот на билансот на плаќања каде што девизниот курс се смета за релативна цена на тековните и капиталните приливи и портфолио пристапот со девизниот курс како релативна цена на активата. Вториот дел на докторската дисертација кандидатот го заокружува осврнувајќи се на значењето на девизниот курс како интермедијарен таргет, како и изборот на режим на девизен курс во малите и отворени економии, анализирајќи три главни аспекти: 1) Баласа – Самуелсон ефектот и реалниот девизен курс; 2) трансмисиониот ефект на девизниот курс врз инфлацијата и 3) евроизацијата, односно валутната супституција. Концентрирајќи ги анализите базирани на овие три аспекти на примерот на Република Македонија како мала и отворена економија, кандидатот уште еднаш ја потврдува оправданоста на изборот на монетарната стратегија на таргетирање на девизниот курс во нашата земја.

Раководењето со девизниот ризик кај комерцијалните банки, имајќи ја предвид сè поголемата интеграција на финансиските пазари, добива сè поголемо значење на кое кандидатот се осврнува во третиот дел од докторската дисертација. Најнапред ја истакнува важноста на девизниот пазар, кој вршејќи ја улогата на детерминатор на релативната вредност на различните валути, ги поврзува останатите финансиски пазари, има директно влијание врз надворешната трговија на секоја земја, ги детерминира тековите на меѓународните инвестиции и има соодветно влијание врз каматната стапка и стапката на инфлација во рамките на домашната економија. Потоја, тој прави осврт на ризикот при промптна купопродажба на девизи, ризикот при терминска купопродажба на девизи како и другите видови на ризици кои се јавуваат при купопродажба на девизи. Во услови на голема флукуација на девизните курсеви, особено на оние валути кои се водечки во вкупниот светски промет и меѓународната трговија, проблематиката на девизниот ризик

станува централно и најважно прашање при донесувањето на деловните одлуки од страна на учесниците во меѓународната размена. Во продолжение, вниманието е насочено кон развојот и користењето на дериватите во земјите во развој и земјите од Југоисточна Европа, со посебен акцент на можностите за развој на пазарот на деривати во Република Македонија.

Последниот дел на докторската дисертација, насловен како *Природата на девизниот ризик во процесот на приближување кон Европската унија*, започнува со отворање на прашањето за доларизацијата, предностите и недостатоците кои претставуваат резултат на нејзината примена, како и можните ризици кои се појавуваат во доларизираниите економии. Понатаму, вниманието е насочено кон проблематиката на избор на режим на девизен курс како важна одлука од чии ефекти зависи вкупниот макроекономски и стопански амбиент на една земја, при што како основни фактори кои имаат пресудно влијание во процесот на одлучување се наведени следниве: големината и степенот на отвореност на економијата, стапката на инфлација, флексибилноста на пазарот на работна сила, степенот на финансискиот развој, кредибилитетот на креаторите на политиката и капиталната мобилност. Во продолжение, врз основа на искуството на Република Македонија, го анализира влијанието на варијабилноста на девизниот курс врз меѓународната трговија, за на крајот да истакне дека токму примената на режимот на фиксен девизен курс во Република Македонија креира поволен економски амбиент и има позитивно влијание врз надворешната трговија. Исто така, користејќи ги резултатите од емпириските истражувања заради утврдување на позитивното влијание на режимот на девизниот курс врз извозните перформанси на Република Македонија, уште еднаш ја потврдува оправданоста на изборот на фиксен девизен курс во нашата земја. Меѓутоа, кандидатот истакнува дека и покрај тоа што стратегијата на фиксен курс на денарот ја обезбеди неопходната контрола врз порастот на цените и независно од повремениите критики, го подигна кредибилитетот на Централната банка, нејзината повеќегодишна и континуирана примена ја наметнува потребата од размислување за излезно решение со цел да се избегнат основните слабости на постојниот концепт – нефлексибилноста на монетраната политика и неможноста да се амортизираат евентуалните шокови кои ја погаѓаат економијата. Имајќи ги предвид традицијата и однесувањето на економските субјекти во нашата земја, укажува на тоа дека промените треба да се прават многу внимателно со цел да се задржи макроекономската стабилност и да не се иницираат инфлаторни очекувања. Од влезот на странските банки, сепак, емпириските искуства ги

потврдуваат користите што со себе ги носи влезот на странската конкуренција во домашниот банкарски сектор.

Оцена на докторската дисертација и предлог

Врз основа на читањето на дисертацијата, Комисијата ги дава следниве оценки:

- докторската дисертација на тема *„Раководење со девизниот ризик кај комерцијалните банки“* обработува едно суштествено прашање од областа на банкарството и меѓународната трговија, со посебен акцент на потребата и важноста на управувањето со девизниот ризик, како една од клучните активности на банките за непречено вршење на надворешно трговската размена и зачувување на макроекономската стабилноста на домашната економија;
- кандидатот ја обработил дисертацијата методолошки коректно и содржински успеал да опфати релевантни прашања од оваа област;
- темата е обработена на концизен начин, при што кандидатот користел релевантна домашна и странска литература. Тоа му овозможило да дојде до одредени заклучоци и ставови за обработената тема;
- презентираната структура на докторската дисертација ја остварува својата основна цел, а тоа е преку сублимирање на основните методи, практики и стратегии врз основа на кои функционира девизниот пазар и се реализира надворешно – трговската размена во една економија, да се оформи еден базичен концепт за управување со девизниот ризик рангирано како високоприоритетна задача на комерцијалните банки.

Врз основа на погоре изнесените констатации и оценки, Комисијата заклучува дека поднесената дисертација наполно ги задоволува критериумите за докторска дисертација. Со оглед на тоа, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје:

1. да го прифати извештајот за позитивна оцена на докторската дисертација на тема „*Раководење со девизниот ризик кај комерцијалните банки*“;
2. да му одобри на кандидатот м-р Владо Поповски јавна одбрана на докторската дисертација.

Скопје, 25. 1.2011 година

Комисија за оценка и одбрана

Проф. д-р Михаил Петковски, с.р.

Проф. д-р Горан Петревски, с.р.

Проф. д-р Љубе Трпески, с.р.

Проф. д-р Владимир Филиповски, с.р.

Проф. д-р Сашо Арсов, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН СОРАБОТНИК - АСИСТЕНТ ПРИ ОДДЕЛОТ ЗА
МАТЕМАТИКА И ИНФОРМАТИКА НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО
СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, бр. 02-3161/4 од 28.12.2010 година, именувани сме за рецензенти за избор на еден соработник-асистент при Одделот за математика и информатика.

На конкурсот, објавен на 1.12.2010 година во весниците "Утрински весник" и "Факти", се пријави кандидатот м-р Бојан Прангоски. Врз основа на поднесената конкурсна документација и личното познавање на кандидатот, до Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет го доставуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Кандидатот Прангоски Бојан е роден на 29.7.1984 година во Прилеп, каде што го завршил основното и средното образование. Во текот на неговото школување учествувал на сите натпревари по математика, притоа на државните натпревари има освоено една прва и пет втори награди. Бил два пати член на македонската математичка Олимписка репрезентација, и тоа во 2002 година на Меѓународната математичка олимпијада во Глазгов, Велика Британија и во 2003 година на Балканската олимпијада во Тирана, Албанија, каде што има освоено бронзен медал. За постигнатите успеси на натпреварите по математика, Општинскиот совет на Прилеп во 2003 година му го доделил највисокото општинско признание "3-ти ноември". Во учебната 2003/04 година се запишал на студии по теориска математика на Природно-математичкиот факултет во Скопје, кои ги завршил со среден успех 9,97 на 14.11.2007 година. Воедно бил избран за студент на генерацијата при Институтот за математика. Во текот на неговите студии, два пати учествувал на меѓународни математички натпревари за студенти и тоа во Благоевград, Бугарија, во 2005 и во Одеса, Украина, во 2006 година, каде што бил високо рангиран.

За време на студирањето активно бил вклучен во реализацијата на натпреварите по математика за средношколци. Во периодот од 2004 до 2007 бил член на комисијата за предлагање, избор и координација на задачи за Македонската математичка олимпијада. Исто така, во текот на студиите бил соработник на математичкото списание "Сигма" во рубриката подготвителни задачи за натпревари.

Од 09.7.2008 година е вработен на Машинскиот факултет како соработник - помлад асистент на Одделот за математика и информатика. Во февруари 2008 година се запишал на постдипломски студии по теориска математика на Институтот за математика на Природно - математичкиот факултет во Скопје. На 6.11.2010 година успешно ја одбрал магистерската работа со наслов *Дистрибуциони гранични вредности на аналитички функции во n - димензии*, со што се стекнал со звањето магистер на математички науки.

НАСТАВНА АНГАЖИРАНОСТ

Во текот на изминатиот период, од неговото вработување на Машинскиот факултет до сега, кандидатот одржувал вежби по следниве предмети: математика 1, математика 2, инженерска математика, линеарна алгебра, компјутери и апликативен

софтвер. Притоа кандидатот непрекинато беше ангажиран со голем број на часови и во секој од семестрите со голем број на студенти.

Крајно коректно и совесно ги исполнуваше зададените наставни обврски на задоволство на бројните студенти.

НАУЧНА И СТРУЧНА АКТИВНОСТ

Во текот на изминатиот период, од вработувањето па досега, кандидатот беше активно вклучен во многу активности на математичката научна и стручна средина во Република Македонија. Учесник е во вкупниот систем на натпревари по математика за основно и средно образование во Р. Македонија. Притоа учествувал како:

- заменик-водач на македонската олимписка репрезентација на БМО, 2010 (Кишинев, Молдавија);
- член на комисија за задачи за натпревари по математика во основното образование во Република Македонија, 2008-2010;
- член на комисија за задачи за натпревари по математика во средното образование во Република Македонија, 2008-2010.
- координатор на Балканската математичка олимпијада, одржана во Охрид, 2008.

Кандидатот Бојан Прангоски е уредник на математичкото списание СИГМА за учениците од средното образование.

НАУЧНИ И СТРУЧНИ ТРУДОВИ

Резултат на погоре регистрираните активности на кандидатот м-р Бојан Прангоски, се следниве научни и стручни трудови:

1. Шорт листа за ММО, 2008, Весна Манова Ераковиќ, Алекса Малчески, Мирко Петрушевски, Илија Јовчески, Здравко Цветковски, Бојан Пранговски.
2. Шорт листа за ЈММО, 2008, Весна Манова Ераковиќ, Алекса Малчески, Мирко Петрушевски, Илија Јовчески, Здравко Цветковски, Бојан Пранговски, Симона Самарџиска.
3. Шорт листа за ММО, 2009, Весна Манова Ераковиќ, Алекса Малчески, Мирко Петрушевски, Илија Јовчески, Здравко Цветковски, Бојан Пранговски.
4. Шорт листа за ЈММО, 2009, Весна Манова Ераковиќ, Алекса Малчески, Мирко Петрушевски, Илија Јовчески, Здравко Цветковски, Бојан Пранговски.
5. Шорт-листа со задачи на БМО, јуни 2008, Охрид 2008 (комитет за селекција на задачи).
6. Шорт листа за ММО, 2010, Весна Манова Ераковиќ, Алекса Малчески, Мирко Петрушевски, Илија Јовчески, Здравко Цветковски, Бојан Пранговски.
7. Шорт листа за ЈММО, 2010, Весна Манова Ераковиќ, Алекса Малчески, Мирко Петрушевски, Илија Јовчески, Здравко Цветковски, Бојан Пранговски.
8. Натпревари по математика, 2010, СММ 2010-09-30, Весна Манова-Ераковиќ, Бојан Прангоски и др.
9. Macedonian mathematical competitions, Macedonian Mathematical Society, 2008, Весна Манова Ераковиќ, Бојан Прангоски и др.
10. Macedonian mathematical competitions, Macedonian Mathematical Society, 2009, Весна Манова Ераковиќ, Бојан Прангоски и др.

11. Macedonian mathematical competitions, Shortlist problems with solutions for secondary school , Macedonian Mathematical Society, 2010, Весна Манова Ераковиќ, Бојан Прангоски и др.
12. Дистрибуциони гранични вредности на аналитички функции во n -димензии, ноември 2010 год, магистерска работа.

КОМЕНТАР НА ТРУДОВИТЕ

Кон трудовите со реден број 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, и 11, Бојан Прангоски се појавува како автор и коавтор на оригинални задачи прифатени на посочениот домашен или меѓународен натпревар по математика за основното и средното образование.

Кон трудот со реден бр.12 -магистерската работа, кандидатот се запознава и длабоко навлегува во теоријата на дистрибуциони гранични вредности на аналитичките функции во повеќе димензии. Притоа, тој дава оригинални примери за потврдување на некои теореми, како и оригинални докази за неколку теореми.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изложеното во овој извештај, членовите на Рецензентската комисија констатираа дека помл. ас. Бојан Прангоски, во изминатиот период поминат на Машинскиот факултет, се покажа како совесен и коректен соработник кој веќе е длабоко воведен и во научната работа.

Па, од тие причини, Рецензентската комисија со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет, кандидатот Бојан Прангоски да биде избран во звањето асистент при Одделот за математика и информатика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Лазо Димов, Машински факултет - Скопје, с.р.
2. Проф. д-р Душан Чакмаков, Машински факултет - Скопје, с.р.
3. Вонр. проф. д-р Алекса Малчески, Машински факултет - Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ДОЦЕНТ ПО
ПРЕДМЕТИТЕ: ДИДАКТИКА, МЕТОДИКА НА ВОСПИТНА РАБОТА
И АНДРАГОГИЈА, ЗА ГРУПИТЕ ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА И
ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ НА АЛБАНСКИ НАСТАВЕН
ЈАЗИК НА ПЕДАГОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, со одлука бр. 02-614/4 од 28.12.2010 год. а во врска со конкурсот објавен во весниците „Дневник“ од 13.12.2010 и „Лајм“ од 15.12.2010 год. за избор на еден извршител во наставно-научно звање по предметите: *дидактика*, за групите одделенска настава и предучилишно воспитание на албански наставен јазик, *методика на воспитна работа*, за групите одделенска настава и предучилишно воспитание на албански наставен јазик, и *андрагогија*, за групите одделенска настава и предучилишно воспитание на албански наставен јазик, на Педагошкиот факултет „Св.Климент Охридски“ во Скопје, формира

Рецензентска комисија во состав:

1. проф. д-р Снежана Адамческа, претседател,
2. проф. д-р Сузана Никодиновска Банчотовска, член,
3. проф. д-р Гулумсере Касапи, член.

На конкурсот се пријави само кандидатката д-р Теута Питарка Шабани, асистент на Педагошкиот факултет „Св.Климент Охридски“ во Скопје.

По разгледувањето на приложената документација од страна на кандидатката д-р Теута Питарка Шабани, како и врз основа на непосредното познавање на нејзиниот досегашен ангажман како помлад асистент и асистент, Рецензентската комисија има чест на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св.Климент Охридски“ во Скопје да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс во весниците „Дневник“ и „Лајм“ за избор во наставно-научно звање по предметите: *дидактика*, *методика на воспитна работа* и *андрагогија*, за групите одделенска настава и предучилишно воспитание на албански наставен јазик, на Педагошкиот факултет „Св.Климент Охридски“ во Скопје, се пријави кандидатката д-р Теута Питарка Шабани.

Биографски податоци

Д-р Теута Питарка Шабани е родена на 11.8.1971 година во Скопје. Основно и средно образование завршила со одличен успех. Дипломирала на Филозофскиот факултет во Скопје, група: педагогија, во 1995 год.

Кандидатката д-р Теута Питарка Шабани постдипломските студии ги продолжила на Институтот за педагогија при Филозофскиот факултет во Скопје, каде што магистрирала во 2004 год. на тема **Испражувачки податоци на учениците во природно научно предметно подрачје во одделенската настава** и се стекнала со научно звање – **магистер на педагошки науки**.

Во ноември 2010 година, кандидатката д-р Теута Питарка Шабани на Институтот за педагогија при Филозофскиот факултет во Скопје ја одбрани својата докторска дисертација под наслов **Описното оценување на учениците во природно научно предметно подрачје во одделенската настава** и се стекна со научно звање – **доктор на педагошки науки**.

Во однос на работното искуство, кандидатката д-р Теута Питарка Шабани од дипломирањето до 1998 година работела како училиштен педагог во основното училиште „Бајрам Шабани“ во с.Кондово, Скопје. Од 1.2.1998 година е во работен однос на Педагошкиот факултет „Св.Климент Охридски“ во Скопје.

Избори и наставни активности

Кандидатката д-р Теута Питарка Шабани со доаѓањето на Педагошкиот факултет во Скопје, со одлука на Наставно-научниот совет од 27.12.2000 год., се ангажира во наставно-научната област методика на наставно-научните области на студиите за предучилишно воспитание и одделенска настава на албански наставен јазик, во звањето помлад асистент, за предметите: дидактика и методика на наставата по природа и општество, за групата предучилишно воспитание и училишна педагогија за групата одделенска настава на албански наставен јазик. Со одлука на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет од 23.6.2004 год., непосредно по одбраната на магистерскиот труд, избрана е во звањето асистент по предметите: дидактика и педагошка практика за одделенска настава и предучилишно воспитание, методика на наставата по природа и општество, за групата предучилишно воспитание и училишна педагогија, за групата одделенска настава на албански наставен јазик. Со одлука на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет од 11.5.2007 год., преизбрана е во соработничко звање асистент од областа на педагошките науки по предметите: дидактика, методика на воспитна работа и педагошка практика, за групите одделенска настава и предучилишно воспитание и училишна педагогија за групата за одделенска настава на албански наставен јазик.

Научноистражувачка дејност и активности:

- учесник во проектот „Нова генерација учебници“ со поддршка на Светската банка и Институтот Отворено општество-Македонија, за избор на учебници за четврто одделение за учебната 1999-2000 година;
- учесник во семинар организиран од Ректоратот на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ за методологијата на доделување кредити во кредит-трансфер системот, одржан во март 2002 год;
- учество во меѓународниот научен собир под наслов „Современото предучилишно воспитание и основно образование – состојби и перспективи“, Охрид, 2002;
- учество во меѓународниот проект организиран од Темпус-програмата „Методологијата на наставата по природни науки“, Дубровник, 2003;
- учество во работата на меѓународниот научен собир на тема „Хуманистички пристап и заедништвото во воспитувањето“, Крижевци, 2003;
- учество во меѓународен научен собир на тема „Воспитно-образовните функции на предучилишното и на основното образование во современи услови“, Струга, 2004;
- учество на семинарот „Креативна настава и учење“, Охрид, 2005;
- учество на семинарот „Развој на курикулумот во светлото на болоњскиот процес, ЕКТС како врска меѓу академското признавање, квалификационата рамка и обезбедувањето квалитет“, Охрид, 2006;
- учество на семинарот „Обука за образование за социјална правда“, Охрид, 2006;
- учество на Семинар за модернизација на програмите за иницијална обука на наставници, Скопје, април 2007;
- учество во меѓународен собир на тема „Современи тенденции во формирањето на наставниот кадар за предучилишно воспитание и одделенска настава“, Струга, 2007;
- учество на Семинар за обука на обучувачи во рамките на Проектот за основно образование (УСАИД) и компонентата Унапредување на оценувањето на учениците, Битола, 2007;
- учество на Четвртиот меѓународен научен собир на тема „Современи тенденции во образованието“, Охрид, 2008;
- учество на семинари во улога на обучувач во рамките на проектот „Примена на стандардите за оценување на учениците“ со наставници од предметна настава, поддржано од УСАИД и МЦГО;

- учество на семинари во улога на обучувач во рамките на проектот „Училиште по мерка на детето“ - Компонента: Подобрување на оценувањето на учениците, со наставници од одделенската настава, поддржано од УНИЦЕФ и МОН;

- студиски престој на Универзитетот во Гронинген, Холандија, 18-29.1.2009 год;

- учество на Петтиот меѓународен научен собир на тема: „Образование за хумано општество“, Охрид, 2010.

Објавени научни и стручни трудови :

1. „Воспитната функција на училишните институции“, објавен во „Флака“, 29.10.2002;
2. „Формирање на поимот број во почетните одделенија“, објавен во „Флака“, 2-3.11.2002;
3. „Теорија на множеството-основа на математичкото образование“, објавен во „Флака“, 4.11.2002;
4. „Фазите на развој на цртањето кај децата“, објавено во „Факти“, 30.9.2002;
5. „Организација на наставен час по математика“, објавен во „Флака“, 1.11.2002;
6. „Алтернативните училишта-вообичаена практика во современиот свет“, објавен во „Флака“, 3.12.2002;
7. „Ефикасниот наставник-создавач на педагошки вредности“, објавен во „Флака“, 10.12.2002;
8. „Како да се бориме против формализмот во знаењата на учениците“, објавен во „Флака“, 5-8.12.2002;
9. „Истражувачки постапки на учениците во наставата-потреба на современото училиште“, објавен во зборникот „Современото предучилишно воспитание и основното образование-состојби и перспективи“, Педагошки факултет, Скопје, 2003, стр.531-536;
10. „Процесот на мислење и формирањето на поими во наставата по природа и општество“, објавен во зборникот „Современо предучилишно воспитание и основно образование- состојби и перспективи“, Педагошки факултет- Скопје, 2003, стр. 134-136;
11. „Истражувањето на учениците во современата настава“, објавен во „Педагошка практика“, година 2, број 1, Педагошки факултет - Скопје, 2004, стр. 137-139;
12. „Мултимедијалноста во наставата како одлика на современото училиште, објавен во зборникот „Воспитно- образовни функции на предучилишното и основното образование во современи услови“, Педагошки факултет - Скопје, 2005, стр. 311-313;
13. „Некои позитивни ефекти од употребата на активни форми на учење на учениците во одделенската настава“, објавен во зборникот „Современи тенденции во формирањето на наставниот кадар за предучилишно воспитание и одделенска настава“, Педагошки факултет - Скопје, 2007, стр. 381-384;
14. „Novelities in the system of observing, checking and evaluating students achievements in primary education“ објавено во Зборникот „Novelities in

- Contemporary intentions in education" книга 1, Педагошки факултет- Скопје 2008 год, стр.23-27;
15. "Monitoring, checking and formative assessment of the achievements of the students in the primary education", објавено во зборникот "Education in Balkans Today", 01-03.10.2009, Едрене, Турција, стр. 544-547;
 16. „Потребата од афирмирање на воспитната компонента во училиштето“, објавен во зборникот на апстракти „Образование за хумано општество“, Педагошки факултет- Скопје, 2010.

Докторската дисертација на д-р Теута Питарка Шабани претставува научно релевантен труд од висока научна и педагошка важност. Согласно со актуелноста на проблемот на описното оценување на постигањата на учениците во природно научното програмско подрачје во почетните одделенија на основното образование, во трудот наведениот проблем се третира во согласност со неопходната теоретска и емпириска основа карактеристична за сите педагошки истражувања. Поточно, трудот е конципиран на пет глобални дела, и тоа: Теоретска елаборација на проблемот, Методологија на истражувањето, Презентација и анализа на резултатите од истражувањето, Дискусија на добиените резултати и Заклучни согледувања. Трудот содржи вкупно 432 страници компјутерски обликуван текст, 58 прилози од автентични ученички изработки, дневни планирања на наставниците, различни единици на бележење на постигањата на учениците, како и неколку свидетелства со описни оценки, 105 библиографски единици од релевантни домашни и странски автори.

Заклучок и предлој

Од досега изнесеното и врз основа на доставената документација, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката д-р Теута Питарка Шабани ги исполнува формалните услови за избор во наставно-научното звање доцент. Кандидатката има соодветно: високо образование, магистратура и докторат од областа на педагогијата, има објавено солиден број на научни и стручни трудови од областа на педагогијата, учествувала со трудови на научни собири, учествувала во научноистражувачки проекти, успешно изведувала вежби по предметите дидактика, методика на воспитна работа, училишна педагогија и педагошка практика.

Според тоа, исполнети се законските услови за избор во звањето доцент.

Врз основа на изнесеното, Комисијата во состав: проф. д-р Снежана Адамческа, проф. д-р Сузана Никодиновска Банчотовска и проф. д-р Ѓулумсере Касапи, на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје му предлага д-р Теута Питарка Шабани да биде избрана во наставно-научното звање доцент по предметите: **дидактика, методика на воспитна работа и андрагогија**, за групите одделенска настава и предучилишно воспитание на албански наставен јазик.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Теута Кенан Питарка Шабани

Институција: Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“, Скопје

Научна област: педагошки науки (дидактика, методика на воспитна работа, училишна педагогија и педагошка практика)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa:	Поени
1	Одржување на вежби по предметот дидактика, одделенска настава, за време од 1 семестар, во 4 групи $(12 \times 15 \times 0,03) \times 3$ семестри	16,2
2	Одржување на вежби по предметот дидактика, предучилишно воспитание, за време од 1 семестар, во 2 групи $(4 \times 15 \times 0,03) \times 3$ семестри	5,4
3	Одржување на вежби по предметот методика на воспитна работа, одделенска настава, за време од 1 семестар, во 4 групи $(8 \times 15 \times 0,03) \times 3$ семестри	10,8
4	Одржување на вежби по предметот методика на воспитна работа, предучилишно воспитание, за време од 1 семестар, во 2 групи $(4 \times 15 \times 0,03) \times 3$ семестри	5,4
5	Одржување на вежби по предметот училишна педагогија, одделенска настава, за време од 1 семестар, во 4 групи $(8 \times 15 \times 0,003) \times 3$ семестри	10,8
6	Одржување на теренска настава по предметот предучилишна практика, предучилишно воспитание, за време од 2 семестра во 3 групи по два часа неделно $(6 \times 15 \times 0,04) \times 6$ семестри	21,6

7	Консултации со студенти по предметот дидактика, време од 2 семестра, 2 дена неделно по 2 часа (260×0,002×2)	1,04
8	Консултации со студенти по предметот методика на воспитна работа, време од 2 семестра, 2 дена неделно по 2 часа (260×0,002×2)	1,04
9	Консултации со студенти по предметот училишна педагогија, време од 2 семестра, 2 дена неделно по 2 часа (260×0,002×2)	1,04
10	Консултации со студенти по предметот педагошка практика за време од 2 семестра, 2 дена неделно по 2 часа (60×0,002×2)	0,24
11	Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно списание: „Истражувањето на учениците во наставата, Педагошка практика 2, бр 1, Педагошки факултет - Скопје, 2004, стр.137-139.	4
12	Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно списание: „Процесот на мислење и формирањето на поими во наставата по природа и општество, Педагошка практика 2, бр 1, Педагошки факултет - Скопје, 2004, стр. 134-137.	4
Вкупно		81,56

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одбранета докторска теза: „Описното оценување на учениците во природно научното програмско подрачје во одделенската настава“, Институт за педагогија, Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, 2010.	8
2	Одбранета магистерска теза: „Истражувачки постапки на учениците во природно научното предметно подрачје во одделенската настава“, Институт за педагогија, Филозофски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, 2004.	4
3	Учесник во национален проект: „Нова генерација учебници“ што се реализира од Светска банка и Институтот Отворено општество-Македонија, за избор на учебници за четврто одделение за учебната 1999/2000 год.	3
4	Учесник во семинарот „Методологија на доделување на кредити во кредит-трансфер системот“, Скопје, 2002.	3

5	Учесник во научен собир со меѓународно учество „Современото предучилишно воспитание и основно образование – состојби и перспективи“, Охрид, 2002.	1
6	Учество во меѓународен проект TEMPUS : "Improvement of Teaching Quality in South East Europe – Methodology of teaching Mathematics", Дубровник, 2003.	5
7	Учество во меѓународен научен собир на педагошки работници во организација на движењето на Фоколари и детската градинка "Зрака сунца", на тема "Хуманистички пристап и заедништвото во воспитанието", Крижевци, 2003.	1
8	Учесник во научен собир со меѓународно учество "Воспитно образовни функции на предучилишното и на основното образование во современи услови", Струга, 2004.	1
9	Учесник во проект "Креативна настава и учење – Развој на курикулуми во светлото на Болоњскиот процес ЕКТС како врска меѓу Академското признавање, Квалификационата рамка и Обезбедувањето квалитет", јануари-февруари 2006.	3
10	Учесник во научен собир со меѓународно учество „Современи тенденции во формирањето на наставен кадар за предучилишно воспитание и одделенска настава“, Струга, 2006.	1
11	Учесник во национален проект „Креативна настава и учење – Со читање и пишување до критичко мислење“, Охрид, 2006.	3
12	Учесник во национален проект „Образование за социјална правда“, Охрид, 2006.	3
13	Учесник во научен собир со меѓународно учество „Современи тенденции во образованието“, Охрид, 2008.	1
14	Учесник во национален проект: „Креативна настава и учење – Модернизација на програмите за иницијална обука на наставници“, април, 2007.	3
15	Учесник во национален проект: „Примена на стандарди за оценување на учениците во основно образование, компонента: Унапредување на оценувањето“, УСАИД и МЦГО, 2007-2010.	3
16	Учесник во научен собир со меѓународно учество „Образование за хумано учество“, Охрид, 2010.	1
17	Труд со оригинални научни резултати, објавен во списание: „Воспитната функција на училишните институции“, Флака, 29.10.2002.	2
18	Труд со оригинални научни резултати, објавен во списание: „Формирање на поимот број во почетните одделенија“, Флака, 2-3.11.2002.	2
19	Труд со оригинални научни резултати, објавен во списание: „Теорија на множествата – основа на математичкото образование“, Флака, 4.11.2002.	2
20	Труд со оригинални научни резултати, објавен во списание: „Фазите на развој на цртањето кај децата“, Флака, 30.9.2002.	2
21	Труд со оригинални научни резултати, објавен во списание: „Организација на наставен час по математика“, Флака, 1.11.2002.	2

22	Труд со оригинални научни резултати, објавен во списание: „Алтернативните училишта – вообичаена практика во современиот свет“, Флака, 3.12.2002.	2
23	Труд со оригинални научни резултати, објавен во списание: „Ефикасниот наставник – создавач на педагошки вредности“, Флака, 10.12.2002.	2
24	Труд со оригинални научни резултати, објавен во списание: „Како да се бориме против формализмот во знаењата на учениците“, Флака, 5-8.12.2002.	2
25	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови со меѓународен карактер и учество: „Истражувачки постапки на учениците во наставата – потреба на современото училиште, Современо предучилишно воспитание и основно образование – состојби и перспективи, Охрид, 2003, стр.531-536.	3
26	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови со меѓународен карактер и учество: „Мултимедијалноста во наставата како одлика на современото училиште“, објавен во зборникот „Воспитно-образовни функции на предучилишното и основното образование во современи услови“, Педагошки факултет Скопје, 2005., стр.311-313.	3
27	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови со меѓународен карактер и учество: „Некои позитивни ефекти од употребата на активни форми на учење на учениците во одделенската настава“, објавено во зборникот „Современи тенденции во формирањето на наставниот кадар за предучилишно воспитание и одделенска настава“, Педагошки факултет - Скопје, 2007 стр.381-384.	3
28	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови со меѓународен карактер и учество „Novelities in the system of observing, checking and evaluating students achievements in primary education“, објавено во зборникот „Novelities in Contemporary intentions in education“, книга 1, Педагошки факултет - Скопје, 2008, стр. 23-27.	3
29	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови со меѓународен карактер и учество "Monitoring, checking and formative asesment of the achievments of the students in the primary education", објавен во зборникот "Education in Balkans today", Едрене, Турција, 2009, стр.544-547.	3
30	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови со меѓународен карактер и учество „Потребата од афирмирање на воспитната компонента во училиштето“, објавен во зборникот „Образование за хумано општество“, Педагошки факултет - Скопје, 2010.	3
Вкупно		78

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Учесник во проект како обучувач за наставници од основно училиште: „Примена на стандардите за оценување на учениците во основно образование – Компонента: Подобрување на оценувањето”, УСАИД и МЦГО, 2007-2010.	0,5
2	Евалуатор на проектот “Примена на стандардите за оценување на учениците во основно образование – Компонента: Подобрување на оценувањето”, УСАИД и МЦГО, 2007-2010.	1
	Вкупно	1,5

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Студиски престој во странство (до три месеци), за професионална обука на наставници и наставнички кадар, University centre for learning and teaching, Groningen, Holand, 2009.	0,5
2	Заменик-претседател на Испитна комисија за полагање на стручен испит на приправници наставници во одделенската настава за периодот 2005-2007 год, бр.58/00 и 44/02	1
3	Член на стручна комисија на Одборот за вреднување на учебници во Р.Македонија, бр.14-1578/5 од 19.5.1998.	1
4	Член на работна група за реализација на условите дадени во Проектот за модернизација на образованието во Република Македонија, бр.02-168/1 од 5.4.2007	1
	Вкупно	3,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	81,56
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	78
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	0
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	1,5
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	3,5
Вкупно	164,56

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Снежана Адамческа, претседател с.р.
2. Проф. д-р Сузана Никодиновска Банчотовска, член с.р.
3. Проф. д-р Гулумсере Касапи, член с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТИ ПО ПРЕДМЕТОТ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Сл. весник на РМ бр. 35/08, 103/08 и бр. 26/09) и членовите 42-46 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ во Скопје со Анекс 1 и Анекс 2 од овој Правилник, Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата VII редовна седница одржана на 18.11.2010 година, донесе решение за избор на три асистенти по предметот дерматовенерологија и формира Рецензентска комисија во состав:

1. проф. д-р Александар Анчевски
2. проф. д-р Весна Гривчева-Пановска
3. доц. д-р Сузана Николовска

На конкурсот за избор на три асистенти по предметот дерматовенерологија објавен во весникот „Утрински весник“ на 19.10.2010 година, се пријавија кандидатите: помл. ас. д-р Моника Муратовска, помл. ас. д-р Силвија Дума и помл. ас. д-р Влора Керими. По разгледувањето на приложената документација, Рецензентската комисија го доставува до Наставно-научниот совет следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. ПОМЛ. АС. Д-Р МОНИКА МУРАТОВСКА

Биографски податоци

Д-р Моника Муратовска е родена во Скопје во 1970 година, каде што завршила основно и средно училиште МУЦ „Д-р Панче Караџов“, насока – медицински сестри. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишала во 1989/90 година и дипломирала во 1995 година со среден успех 8,32.

Како доктор по општа практика, работела во П.З.У. „Јета Медика“ во периодот 1999-2001 и во П.З.У. „Вероника“ во периодот 2001-2002. Во 2002 година се вработила на Ј.З.У. Универзитетска Клиника за дерматологија во Скопје. Специјалистичкиот испит по

дерматовенерологија го положила во 2007 година. Работи како лекар-специјалист во Отсекот за сексуално преносливи инфекции (СТИ).

Член е на Македонското лекарско друштво (МЛД), Здружението на дерматовенеролози на Македонија и на Лекарската комора на Р. Македонија.

Активно се служи со англискиот јазик.

Наставно-образовна дејност

Во 2008 година била избрана за помлад асистент. Редовно ја реализира практичната настава за студентите по медицина и стоматологија. Покрај вршењето на здравствената дејност, активно учествува во практичната обука за специјализантите по дерматовенерологија.

Научноистражувачка дејност

Учествувала на стручни состаноци и конгреси од областа на дерматологијата и венерологијата во земјата и во странство.

Трудови доставени за рецензија:

1. MYCOPLASMA И CHLAMYDIA TRACHOMATIS ВО ГЕНИТАЛНИ ИНФЕКЦИИ КАЈ МАЖИ

Цветковиќ К., Муратовска М.

IV конгрес на дерматовенеролозите на Македонија, Охрид, 23-26 септември 2009, Зборник на резимеа, 133.

Трудот претставува епидемиолошка студија за застапеноста на инфекцијата со Mycoplasma и Chlamydia trachomatis кај машката популација на територијата на Р. Македонија во 2008 година. За таа цел, авторите ги анализирале наодите од вкупно 250 уретрални брисеви кај пациенти кои се јавиле на преглед во Амбулантата за сексуално преносливи инфекции на Универзитетската клиника за дерматологија во Скопје, во текот на 2008 година. Најчест изолиран причинител на Urethritis non-gonorrhoeica бил Chlamydia trachomatis, изолиран кај 160 пациенти од вкупно 210 позитивни пациенти. Ureaplasma urealyticum била позитивна кај 33 пациенти, а Mycoplasma hominis кај 17 пациенти. Изолираните причинители на Urethritis non-gonorrhoeica кај испитуваните пациенти, според направениот антибиограм, покажале најголема осетливост кон azithromycin.

Авторите заклучиле дека комплетниот третман на пациентите со негонороеичен уретрит се состои во микробиолошка потврда на причинителот и антибиограм со цел да се примени соодветна терапија.

2. ПОМЛ. АС. Д-Р СИЛВИЈА ДУМА

Биографски податоци

Д-р Силвија Дума е родена во Скопје во 1974 година. Основно образование и средно медицинско училиште „Д-р Панче Караџов“

завршила во Скопје во 1992/3 година. Дипломирала на Медицинскиот факултет во Скопје во 2000 година со среден успех 8,03.

Во 2001 година се вработила на Ј,З,У, Универзитетска клиника за дерматологија во Скопје. Специјалистичкиот испит по дерматовенерологија го положила во 2008 година. Работи како лекар-специјалист во Отсекот за онкологија и дермоскопија.

Член е на Македонското лекарско друштво (МЛД), Здружението на дерматовенеролози на Македонија и на Лекарската комора на Р. Македонија.

Активно се служи со англискиот јазик.

Наставно-образовна дејност

Во 2008 година била избрана за помлад асистент. Учествува во креирањето и реализацијата на практичната настава за студентите по медицина и стоматологија. Покрај вршењето на здравствената дејност, активно учествува во практичната обука за специјализантите по дерматовенерологија.

Научноистражувачка дејност

Запишана е на постдипломски студии по дерматовенерологија на Медицинскиот факултет во Скопје во 2002 година. Активно учествувала со презентација на секциските состаноци на Здружението на дерматовенеролози на Македонија.

Рецензирани трудови за досегашни избори:

I. Трудовите под реден број 1-2 се рецензирани во постапката за избор на помлад асистент. Рефератот е објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, број 937/2008.

3. ПОМЛ. АС. Д-Р ВЛОРА КЕРИМИ

Биографски податоци

Д-р Влора Керими е родена во Куманово во 1974 година. Средно училиште завршила во 1993 година во Прешево, Р. Србија. На Медицинскиот факултет, Универзитет во Тирана, се запишала во 1993/94, а дипломирала во 2000/01 година со просечна оценка 8,03.

Нејзиното прво вработување како доктор по медицина е во периодот 2002-2003 во Американскиот црвен крст (ARC). Во МУЦ „Д-р Панче Караџов“, како професор по предметот анатомија, физиологија и микробиологија, работела во периодот 2003-2004 година. На Универзитетската клиника за дерматологија е во редовен работен однос од 2005 година. Специјализацијата по дерматовенерологија ја завршила во периодот 2005-2008 година. Како специјалист работи во Отсекот за микологија и Отсекот за медицинска козметологија.

Член е на Здружението на дерматовенеролози на Македонија.

Мајчин јазик и е албанскиот, а се служи со македонскиот, англискиот, турскиот и српскиот јазик.

Наставно-образовна дејност

Во 2008 година била избрана за помлад асистент. Учествува во реализацијата на практичната настава за студентите по медицина и стоматологија. Покрај вршењето на здравствената дејност, активно учествува во практичната обука за специјализантите по дерматовенерологија.

Научноистражувачка дејност

По вработувањето активно учествувала на конгреси и симпозиуми во земјата и во странство: во 2008 учествувала на „Првиот интернационален симпозиум на венеролозите од Косово“, Приштина; во 2010 година партиципирала со постерпрезентации на „VII Пролетен симпозиум на Европската академија за дерматологија“, Цавтат, „IV Конгрес на дерматовенеролозите на Македонија“, Охрид и на „19-ти Конгрес на Европската академија за дерматологија“, Гетеборг. Се усовршувала од областа на козметологијата во Јуни 2010, на „Летната школа за дерматолошка козметологија“, Софија.

Рецензирани трудови за досегашни избори

I. Трудовите под реден број 1-2 се рецензирани во постапката за избор на помлад асистент. Рефератот е објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, број 937/2008.

Трудови доставени за рецензија:

1. DERMATOPHYTOSES IN REPUBLIC OF MACEDONIA
Agron Starova, **Vlora Qerimi**, Fation Hysa, Fadil Cana
Medicus 2010; Vol XIII (1):132-8.

Во трудот е евалуирана застапеноста на дерматофитозите и дерматофитските специеси во Р. Македонија. Пациентите кои се јавиле на преглед во Амбулантата за микологија на Универзитетската клиника за дерматологија во Скопје, во периодот јуни 2007 – јануари 2009 година биле иследувани со нативен препарат и со култура. Резултатите покажале најголема застапеност на онихомикозите (37,5%), а најчест причинител на дерматофитозите бил *Trichophyton rubrum* (48,83%). Авторите заклучиле дека добиените резултати се резултат на повисокиот стандард на живеење и резистентноста на *Trichophyton rubrum* на постојните антимикотични терапевтици. Авторите го потенцираат ќе поголемиот број пациенти со *Tinea capitis* предизвикана од *Microsporum canis* кој укажува на постоење на сериозен епидемиолошки проблем во Р. Македонија.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на извршениот увид во доставената документација и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од јуни 2009, Комисијата утврди дека помл. ас. д-р Моника Муратовска, помл. ас. д-р Силвија Дума и помл. ас. д-р Влора Керими ги исполнуваат критериумите за избор во звањето асистент по предметот дерматовенерологија.

Рецензентската комисија има чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да му предложи: помл. ас. д-р Моника Муратовска, помл. ас. д-р Силвија Дума и помл. ас. д-р Влора Керими да бидат избрани во звањето АСИСТЕНТ по предметот дерматовенерологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Александар Анчевски с.р.
2. Проф. д-р Весна Гривчева-Пановска с.р.
3. Доц. д-р Сузана Николовска с.р.

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА ПОМЛАД АСИСТЕНТ ПО ПРЕДМЕТОТ
РАДИОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата VII редовна седница одржана на 18.11.2010 година, донесе решение за преизбор на помлад асистент по предметот РАДИОЛОГИЈА и формира РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА во состав: проф.д-р Светлана Антевска Грујоска, проф.д-р Василчо Спиров и проф.д-р Антонио Глигориевски.

На конкурсот за избор на лица во наставно-научни, научни и соработнички звања на Медицинскиот факултет во Скопје, објавен во дневниот весник „Утрински весник“ се пријави пом.ас. д-р Петар Јаневски.

Врз основа на приложената документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија има чест да го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Петар Јаневски е роден на 20.1.1981 во Скопје, Република Македонија. Основно и средно образование завршил во Скопје. Дипломирал на Медицинскиот факултет во Скопје во мај 2006 година, со среден успех 9,41. Одлично го познава говорниот и стручниот англискиот јазик, а пасивно се служи со словенечки, полски и шпански јазик. Има одлично познавање од компјутерски софтвер и хардвер. Во текот на студиите е член на Интернационалната федерација на студенти по медицина (IFMSA) и на Европската медицинска студентска асоцијација (EMSA). Член е на организационите одбори на три интернационални студентски конгреси, како и член на извршниот комитет на Генералното собрание на IFMSA одржано во Охрид.

Во рамките на професионалната студентска размена, во јули 2003 престојувал еден месец на Одделот за хирургија во „Hospital of Professor Zemskov“ во Киев, Украина; во јули 2004 престојувал два месеца на Одделот за хирургија во Универзитетската болница во Вроцлав, Полска; во август 2005 престојувал еден месец на Одделот за торакална хирургија во „Hospital Universitario Virgen De La Arrixaca“ во Мурсија, Шпанија.

По завршувањето на студиите, во декември 2007 година се вработил во Универзитетската клиника за радиологија во Скопје, а во мај 2008 е избран за помлад асистент на Медицинскиот факултет во Скопје по предметот радиологија.

Д-р Петар Јаневски е учесник и на повеќе домашни и странски интернационални радиолошки конгреси, како и замениксекретар на Интернационалниот конгрес на радиолози, оджан во Охрид 2009 година.

Стручно-научна дејност

Д-р Петар Јаневски во февруари 2007 по завршувањето на лекарскиот стаж, положил државен испит и се стекнал со лиценца за работа. Во декември 2006 година запишал постдипломски студии по јавно здравство, а во мај 2007 запишал специјализација по рендген дијагностика на Медицинскиот факултет во Скопје.

Д-р Петар Јаневски е автор и коавтор на повеќе стручни трудови.

Рецензирани трудови:

Билтен на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр.
939
од 1.4.2008

1. Aleksandar Dimov, **Petar Janevski**, Sasko Nikolov, Irena Suplinovska, Mile Petrovski, Riste Simeonov
**TREATMENT OF TRAUMATIC PSEUDOCYST OF PANCREAS
CAUSED BY BICYCLE HANDLEBAR INJURY
ZIMS 6 (Zagreb International Medical Summit)**
2. Bojadzieva Biljana, Papazova M, Korneti K, Nakeva N, **Janevski P**
Institute of Anatomy, Medical Faculty, Skopje, R.Macedonia
**ANATOMY AND SPECIFIC VARIATIONS IN NASOETHMOID
REGION AND THEIR CLINICAL SIGNIFICANCE
Acta Morphologica Vol. 4 (2) 2007**

Трудови за рецензија:

3. Vjolca Aliji, Menka Lazareska, Dusko Mihajlovski, Antonio Gligorievski, Zoran Trajkovski, Aleksandar Stojkoski, **Petar Janevski**
University Clinic of Radiology, Skopje, Macedonia

**Aortic coarctation associated with intracranial aneurysm
- case report
7th Balkan Congress of Radiology, Istanbul 2009**

Вовед: Коарктацијата (ЦоА) претставува конгенитален дефект на сидот на аортата со стеснување на местото на инсерција на дуктус артериосус (лигаментус). Постојат 2 типа: предуктален (инфантилен) тип - проксимално стеснување и постдуктален (адултен) тип дистално од инсерцијата. Вториот е придружен со скалопирање на ребрата, артериска хипертензија и разлика во крвниот притисок меѓу горните и долните

University Clinic of Radiology, Skopje, Macedonia

CHOLEDOCHAL CYST TYPE 1 - case report
5th Congress of Radiologist of Macedonia with International
Participants, Ohrid 2009

Целта на трудот е да ја покаже дијагностичката вредност на МР и МРЦП во патологијата која е ретка.

Цистите на холедохот се ретки конгенитални, не наследни, аномалии на интрахепаталниот и екстрахепаталниот тракт. Цистичната дилатација може да го зафати секој дел на билијарното стебло и може да се јави изолирано или во поголем број. Во трудот е прикажано 18-месечно дете со напреднат иктерус и хепатомегалија, хипербилирубинемија и покачени хепатални трансминази.

Ултрасонографијата покажала анехогена, скоро сферична, хомогена формација со рамни контури во директен контакт со долната страна на хепарот. На МР и МРЦП цистите се прикажале како големи фузиформни или сакуларни маси со хипосигнал во T1 и хиперигнал во T2 пулс секвенцата.

6. Stojkovski A, Mihajlovski D, Trajkovski Z, Janevski P, Risteski F, Jovanovska-Stojovska E.
University Clinic of Radiology, Skopje, Macedonia

JUVENILE ANGIOFIBROMA: PRESURGICAL
EMBOLIZATION WITH PVA PARTICLES – case report
5th Congress of Radiologist of Macedonia with International
Participants, Ohrid 2009

Целта на трудот е да се прикаже ефектот на предоперативната емболизација со ПВА партикли врз васкуларните неоплазми. Во трудот е прикажан 17-годишен пациент со дијагностициран назален ангиофибром со патолошка васкуларизација на туморската маса, каде била извршена предоперативна емболизација со ПВА партикли на патолошката васкуларизација. По интервенцијата, контролната ангиографија покажала значителна редукција на патолошката васкуларизација на супстратот, со што се намалило интраоперативното крварење.

7. Janevski P, Lazareska M, Stojkoski A, Stojovska-Jovanovska E, Popovska M, Talevski D.
University Clinic of Radiology, Skopje, Macedonia
University Clinic of Orthopedic Surgery, Skopje, Macedonia

FIBROUS DYSPLASIA – case report
5th Congress of Radiologist of Macedonia with International
Participants, Ohrid 2009

Целта на трудот е да се прикаже улогата на МР во дијагностицирање на фиброзната дисплазија.

екстремитети. ЦоА може да се појави како изолиран дефект или придружен со други васкуларни аномалии: кардијални (кај 85% бикуспидална аортна валвула) и екстракардијални (во 3-5% аневризми на Вилисовиот круг и големите колатерални артерии на горната половина на телото).

Приказ на случај: Прикажано е 11-годишно момче со хипертензија 9220/110 Хг/мм со дијагностицирана коарктација на аортата и сомнение за мозочно крварење. Пациентот е подложен на следниве радиолошки иследувања: КТ на мозокот со наод кој сугерира дилатација на левата артерија церебри медија, без екстра или интрацеребрално крварење. Предложена е КТА на мозокот и КТА на торакалниот дел од аортата, кои се реализирани со двофазна апликација на контрастно средство, иницијално 40мл контраст со автоматски инјектор со проток од 4мл/сек за скенирање на торакалната аорта. Потоа се аплицирани 30мл за КТА на мозочните крвни садови. Наодот потврди постоење на ЦоА под излезот на левата артерија супклавија со пре и постстенотична дилатација и присуство на развиени колатерали. КТА на Вилисовиот круг детектира сакуларна аневризма на последното двоене на левата интерна каротидна артерија.

Заклучок: МДКТ е неинвазивна сензитивна и прецизна имагинг метода во детекцијата, проценката на ЦоА и нејзината евентуална поврзаност со други аномалии на крвните садови, особено кога е планиран ендоваскуларен третман.

4. Михајловски Д, Дамјановски Г, Лазареска М, Јошева Ј, Трајковски З, Јаневски П, Стојкоски А, Алији В.
Универзитетска клиника за Радиологија- Скопје, Р.Македонија

**Емболизација на мозочните аневризми со коилирање
- наше искуство**
**5th Congress of Radiologist of Macedonia with International
Participants, Ohrid 2009**

Во трудот е изнесено нашето искуство во ендоваскуларниот третман на мозочните аневризми со емболизација со коили. Мозочните аневризми се честа причина за интракранијално крварење. Во Р. Македонија годишно се детектираат 80-100 нови случаи. Во периодот март 2005 - февруари 2009 се направени емболизации кај 53 пациенти. Од нив 17 мажи и 35 жени на возраст од 24 до 70 год. Постигната е комплетна или задоволителна емболизација на аневризмите кај 50 случаи. Кај 4 случаи се појавил значителен ангиоспазам во текот на интервенцијата, а кај 4 случаи настанала руптура на аневризмата со крварење кои успешно биле емболизирани. Ендоваскуларниот третман на мозочните аневризми е добра алтернатива на оперативниот третман а понекогаш и единствен начин на третман. За подобри резултати е неопходна добра соработка на интервентните неврорадиолози, неврохирурзите и анестезиолозите.

5. Popovska M, Janevski P, Risteski F, Veljanovski D, Jasovik V, Trajkovski Z.

Во трудот е прикажан случај на 48-годишна пациентка, со јака главоболка и ипсилатерална кутана пигментација на која и е направена МР. Од направените пулс секвенци на МР се видел коскен едем фронтално, лево париеално и темпорално, со фибро-осеозно ткиво и мултипли хеморагични и серозни цисти полни со течност. На пациентката и била дијагностицирана полиостотична форма на краниофацијална фиброзна дисплазија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесеното, Комисијата заклучува дека по.ас.д-р, Петар Јаневски покажува континуиран напредок во наставната и научната дејност и напoлно ги исполнува сите формални и суштински критериуми за преизбор во звањето за кое конкурира.

Според анализата на доставените трудови, биографските податоци и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет при Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, кандидатот по.ас.д-р. Петар Јаневски да биде преизбран во звањето помлад асистент по предметот радиологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Светлана Антевска Грујоска с.р.
2. Проф. д-р Василчо Спиров с.р.
3. Проф. д-р Антонио Глигориевски с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ОД ОБЛАСТА ВИША ГЕОДЕЗИЈА НА ГРАДЕЖНИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, на својата 370. седница одржана на 1. II 2011 година, нè именува за членови на Рецензентската комисија за избор на наставник од областа на вишата геодезија, а врз основа на конкурсот објавен во весникот „Дневник“ од 11. I 2011 година.

По извршениот преглед на приложената документација, констатирано е дека на распишаниот конкурс се пријавил кандидатот д-р Златко Србиноски, дипл.геод.инж., досегашен вонреден професор во областа за која се пријавува.

Врз основа на приложената документација, како и врз основа на личното познавање на кандидатот, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатот д-р Златко Србиноски е роден на 29. III 1968 год. во Кичево. Основното и средното насочено образование ги завршил во родното место, а потоа во 1986/87 год. бил на отслужување на воениот рок.

На студиите по геодезија од VI₁ степен на Градежниот факултет во Скопје се запишал во учебната 1987/88 година. Тие студии ги завршил во почетокот на 1990 год., по што школувањето го продолжил на Геодетскиот факултет во Загреб. Студиите ги завршил во јануари 1993 год. со одбрана на дипломската работа под наслов *Современа примена на топографските информации во физичката геодезија*, кај академик проф. д-р Крешимир Чолик. Студиите на Геодетскиот факултет во Загреб ги завршил во рекорден рок, со просечна оценка 9,5.

Во октомври 1993 год. конкурирал на распишаниот конкурс по групата геодетски предмети во Институтот за геодезија, а како помлад асистент на Градежниот факултет се вработил од 1. III 1994 год. Во декември 1996 год. бил реизбран во истото звање.

На постдипломските студии од просторното планирање, организирани од Институтот за географија, на Природно-математичкиот факултет во Скопје се запишал во учебната 1995/96 год. По положувањето на сите испити со просечна оценка 9,8, студиите ги завршил во февруари 1998 год. со одбрана на магистерскиот труд под наслов *Дигитално прикажување на линиската инфраструктура на РМ за употреби на просторното планирање*. Во декември 1998 год.

бил избран во звањето асистент по групата предмети кои ги покрива Катедрата за виша геодезија.

Во јуни 1998 год. поднел пријава за изработка на докторска дисертација. Темата под наслов: *Прилој кон истражувањата за дефинирање на нова државна картографска проекција* ја изработил под менторство на проф. Ристо Рибаровски и успешно јавно ја одбрал на 8. V 2001 г.

Во октомври 2001 година бил избран во звањето доцент, а во јуни 2006 за вонреден професор по групата предмети што ги покрива Катедрата за виша геодезија.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

По изборот во звањето вонреден професор, кандидатот држел предавања по предметите: *картографија 1, теориска геодезија 2 и картографија 2* на десето семестралните студии од VII₁ степен по геодезија. Во учебната 2006/07 извршена е трансформација на студиската програма по геодезија според европскиот кредит-трансфер систем, при што е скратено траењето на студиите на осум семестри. На четиригодишните студии по геодезија кандидатот изведувал предавања и вежби по предметите: *елипсоидна геодезија, картографија, математичка картографија, физичка геодезија и теориска геодезија*.

Во мошне кус период, студиите по геодезија при Градежниот факултет во Скопје претрпеа и втора трансформација на наставните планови и програми. Актуелниот модел на студиите по геодезија е дефиниран во согласност со принципите на болоњскиот процес и ЕКТС според концептот 3+2, при што за првпат на територијата на Р. Македонија се организирани постдипломски студии (студии од втор циклус) по геодезија. За одбележување е фактот што кандидатот д-р Златко Србиноски бил еден од носителите на оваа трансформација, при што активно учествувал во изработката на *Проектот за додипломски студии по геодезија и Проектот за последипломски студии по геодезија* на Градежниот факултет во Скопје.

Во моментот кандидатот изведува настава по следниве предмети:

- прв циклус студии по геодезија: *елипсоидна геодезија, оштата картографија и математичка картографија*;
- втор циклус студии по геодезија: *физичка геодезија, одбрани поглавја од математичката картографија, глобални позициски системи, менаџмент на геодејски работи и дигитална картографија*.

Во изминатиов петгодишен период кандидатот перманентно работел на подготовка на соодветна литература за потребите на наставата. По изборот за вонреден професор, тој ги објавил следниве учебници и скрипти:

- Србиноски З. (2008):** *Физичка геодезија*, универзитетски учебник, Градежен факултет, Скопје.
- Србиноски З. (2008):** *Оштата картографија*, скрипта, Градежен факултет, Скопје.
- Србиноски З. (2009):** *Глобални позициски системи*, скрипта, Градежен факултет, Скопје.

Србиноски З. (2009): *Елипсоидна геодезија*, универзитетски учебник - второ дополнето издание, Градежен факултет, Скопје.

Србиноски З. (2009): *Математичка картографија*, скрипта, Градежен факултет, Скопје.

Во анализираниов период, наставно-образовната дејност на кандидатот д-р Златко Србиноски е проширена и со учеството на два меѓународни образовни проекта од TEMPUS-програмата:

- **DEREC JEP** - проект со кој е предвидено отворање на додипломски студии по *инженерство на животната средина*. Проектот е реализиран во соработка со Универзитетот во Фиренца со кој е потпишан договор за издавање на двојна диплома. Во рамките на оваа студиска програма, кандидатот е ангажиран (заедно со проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев) во изведувањето на наставата по предметот *Geoinformation systems*, за кој има изработено дел од скриптата со која се покриваат предавањата по наведената предметна програма.
- **LAGOS** - проект со кој е предвидено отворање на постдипломски студии од областа на *land management* на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и на пет универзитети во Украина. Координатори на овој проект се универзитети од Шведска, Норвешка и Полска. Во рамките на оваа студиска програма, кандидатот ќе биде ангажиран во изведувањето на наставата по предметот *Surveying systems for land governance*.

По изборот во звањето вонреден професор, кандидатот учествувал во голем број комисији (како ментор и член) за изработка на магистерски и дипломски работи.

Во образецот кој е составен дел од овој извештај, детално се наведени сите активности на кандидатот д-р Златко Србиноски во областа на наставно-образовната дејност. Од табеларниот приказ може да се види дека кандидатот остварил 177 поени, безмалку 12 пати повеќе од минимално потребните 15.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Научноистражувачката дејност на кандидатот по изборот за вонреден професор се состои од учество во научни проекти, објавување на научни трудови на меѓународни и домашни конференции и списанија, како и менторирање на докторски дисертации и магистерски трудови.

Во изминатиов петгодишен период, кандидатот учествувал во два меѓународни научни проекта финансирани од страна на ASO (Austrian Science and Research Liaison Office):

- **BALGEOS (Balkan Geodetic Observin System) - A Scientific Challenge for the Balkan Countries (2008-2009)**. Проектот бил реализиран во соработка со Institute of Geodesy and Geophysics - Vienna University of Technology, Central Laboratory of Geodesy - Bulgarian Academy for Sciences, Geodesy Department - Sarajevo University, Chair for high geodesy - Faculty of Civil Engineering Skopje.

- *BALGEOS II - Balkan Countries Integration into GGOS* (2009-2010). Проектот бил реализиран во соработка со Institute of Geodesy and Geophysics - Vienna University of Technology, Central Laboratory of Geodesy - Bulgarian Academy for Sciences, Geodesy Department - Sarajevo University, Chair for high geodesy - Faculty of Civil Engineering Skopje, Faculty of Civil Engineering - University of Pristina, Geodesy Department - Polytechnic University of Tirana.

Треба да се истакне дека д-р Златко Србиноски бил национален координатор на двата научноистражувачки проекта.

Во периодот по изборот за вонреден професор, кандидатот учествувал со трудови на следниве научни собири:

- *Руралниот простор во новије развојни услови*, Меѓународен научен симпозиум, Охрид, 2006.
- 6th International Scientific Conference *Modern Management of Mine Producing, Geology and Environmental Protection*, Albena, Bulgaria, 2006.
- Втор Конгрес на инженерите на Македонија, Охрид, 2006.
- II-симпозиум на ДГМ, Охрид, 2006.
- Jubilee scientific conference, Sofia, 2007.
- HemusNet 1st International Workshop, Sofia, 2007.
- 12th Меѓународен симпозиум на ДГКМ, Охрид, 2007.
- International Conference on Cartography and GIS, Borovec, 2008.
- BALGEOS, First Workshop, Vienna, 2008.
- BALGEOS, Second Workshop, Sofia, 2008.
- BALGEOS, Third Workshop, Sarajevo, 2009.
- BALGEOS II, First Workshop, Skopje, 2009.
- 13th Меѓународен симпозиум на ДГКМ, Охрид, 2009.
- International scientific symposium *Geography and Sustainable Development*, Ohrid, 2009.
- INSPIRE DAY an the Conference CARTOGRAPHY AND GEOINFORMATION, Varazdin, 2009.
- BALGEOS II, Second Workshop, Vienna, 2010.
- TEMPUS project LAGOS: *Macedonia_Ukraine*, Kick off meeting, Kiev, 2010.
- TEMPUS project LAGOS: *Macedonia_Ukraine*, Workshop, Skopje, 2010.

Во анализираниот период кандидатот бил ментор на две докторски дисертации и 15 магистерски труда (7 одбранети и 8 во фаза на изработка).

Во образецот кој е составен дел од овој извештај, детално се наведени сите активности на кандидатот во областа на научноистражувачката дејност. Од табеларниот приказ може да се види дека кандидатот остварил 69,6 поени, значително повеќе од минимално потребните 10.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

По изборот во звањето вонреден професор, кандидатот перманентно учествувал во стручно-апликативната дејност на Градежниот факултет која во најголем дел ја остварувал во соработка со колегите од Катедрата за виша геодезија.

Во овој период треба да се истакнат ангажманите на кандидатот како главен проектант и учесник при изработката на проекти за геодетски оскултации на градежни и машински објекти.

Значителен дел во неговата стручно-апликативна дејност заземаат и експертските активности кои пред сè се однесуваат на изработка на проектни програми и ревизии на геодетски проекти. Кандидатот д-р Златко Србиноски е главен консултант за геодетски работи за потребите на Агенцијата за државни патишта и за потребите на проектирањето на браната „Св. Петка“.

Дејности од поширок интерес

Покрај сите обврски околу наставата, научната и стручната работа, во периодот по изборот за вонреден професор, кандидатот учествувал во низа активности кои спаѓаат во сферата на дејности од поширок интерес. Како позначајни активности во оваа сфера можат да се наведат:

- во периодот 2003-2007 г., кандидатот бил продекан за финансии на Градежниот факултет;
- во периодот 2007-2009 г., кандидатот бил раководител на Катедрата за виша геодезија;
- почнувајќи од 2009 година, кандидатот е член на *International Union of Geodesy and Geophysics*;
- во изминатиот 5-годишен период, кандидатот учествувал во голем број комисии формирани од страна на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет;
- во периодот 2004-2011 година, кандидатот бил член на Иницијативниот одбор, Извршниот одбор и на Управниот одбор на *Фондацијата за ситиендирање на ситуденции по градежништво и геодезија*;
- кандидатот е член на Комисијата за доделување лиценци од областа на геодезијата, формирана од страна на *Комората на овластени архитекти и инженери*.

Во образецот кој е составен дел од овој извештај, детално се наведени сите активности на кандидатот во областа на стручно-апликативната дејност, во која спаѓаат и дејностите од поширок интерес. Од табеларниот приказ може да се види дека од оваа област кандидатот остварил 186 поени - речиси 40 пати повеќе од минимално потребните 5.

ЗАКЛУЧОК

Ценејќи ги претходно изнесените податоци, може недвосмислено да се заклучи дека кандидатот д-р Златко Србиноски, дипл.геод.инж., во изминатиот период остварил плодна и успешна наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна активност.

Со бројните успешно подготвени учебници и скрипти, како и со завидното ниво на кое ја изведува наставата, кандидатот си обезбедил афирмација на особено успешен педагошки работник.

Со внесувањето на најсовремените научни достигнувања во секојдневната работа, потоа со објавувањето на голем број научни и стручно-научни трудови, како и со учеството при изработката на многубројните стручно-апликативни трудови, рецензии и ревизии, слободно може да се каже дека кандидатот д-р Златко Србиноски врши големо влијание врз поместувањето и развојот на научната мисла од областа на вишата геодезија кај нас. Тоа најдобро може да се согледа од бројот на остварните поени во одделните области чиј вкупен износ повеќекратно го надминува бараниот минимум.

Врз основа на севкупната дејност и постигнатите резултати, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, кандидатот д-р Златко Србиноски, дипл.геод.инж., да биде избран во звањето редовен професор од областа на вишата геодезија.

Рецензентска комисија

Проф. Ристо Рибаровски с.р.

Проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев с.р.

Проф. д-р Благоја Маркоски с.р.

О Б Р А З Е Ц

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО- СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: ЗЛАТКО ДОНЕ СРБИНОСКИ
Институција: Градежен факултет - Скопје
Научна област: виша геодезија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa	Поени
	НАСТАВА - прв циклус	
1	<i>Елипсоидна геодезија (2+2)</i> • Предавања: 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2008/09 (вонредни термини), 2009/10, 2010/11, 2010/11 (вонредни термини). • Вежби: 2006/07, 2007/08, 2008/09 (2 групи), 2008/09 (вонредни термини), 2009/10 (2 групи), 2010/11 (2 групи), 2010/11 (вонредни термини).	17,40
2	<i>Општа картографија (2+2)</i> • Предавања: 2008/09, 2008/09 (вонредни термини), 2009/10, 2010/11, 2010/11 (вонредни термини). • Вежби: 2008/09 (2 групи), 2008/09 (вонредни термини), 2009/10 (2 групи), 2010/11 (2 групи), 2010/11 (вонредни термини).	13,20
3	<i>Математичка картографија (3+3)</i> • Предавања: 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2008/09 (вонредни термини), 2009/10. • Вежби: 2006/07, 2007/08, 2008/09 (2 групи), 2008/09 (вонредни термини), 2009/10 (2 групи).	18,45
4	<i>Картографија 1 (3+3, 2+1)</i> • Предавања: 2006/07. • Вежби: 2006/07.	4,80
5	<i>Картографија 2 (2+2)</i> • Предавања: 2006/07, 2007/08. • Вежби: 2006/07, 2007/08.	4,20
6	<i>Теориска геодезија 2 (2+2)</i> • Предавања: 2006/07, 2007/08. • Вежби: 2006/07, 2007/08.	4,20
7	<i>Физичка геодезија (3+3)</i> • Предавања: 2007/08, 2008/09, 2009/10. • Вежби: 2007/08, 2008/09, 2009/10.	9,45

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
	НАСТАВА - прв циклус	
8	Картографија (3+3) • Предавања: 2007/08, 2008/09, 2009/10. • Вежби: 2007/08, 2008/09, 2009/10.	9,45
9	Теориска геодезија (2+2) • Предавања: 2007/08, 2008/09, 2009/10. • Вежби: 2007/08, 2008/09, 2009/10.	6,30
10	ГИС (Инженерство на животна средина) - (3+3) • Предавања (1/2): 2009/10. • Вежби (1/2): 2009/10.	1,57
	НАСТАВА - втор циклус	
11	Глобални позициски системи (2+2) • Предавања: 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11.	6,00
12	Дигитална картографија (2+2) • Предавања: 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11. • Вежби: 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2101/11.	9,60
13	Одбрани поглавја од математичката картографија (2+2) • Предавања: 2008/09, 2009/10, 2010/11. • Вежби: 2008/09, 2009/10, 2101/11.	7,20
14	Физичка геодезија (2+2) • Предавања: 2009/10, 2010/11. • Вежби: 2009/10, 2101/11.	4,80
15	Менаџмент на геодејски работи (2+2) • Предавања: 2009/10, 2010/11. • Вежби: 2009/10, 2101/11.	4,80
	КОНСУЛТАЦИИ СО СТУДЕНТИ	
16	2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11 (прв и втор циклус, предавања и вежби) - вкупно 2260 студенти	4,52
	ДИПЛОМСКИ РАБОТИ	
17	Ментор на 29 дипломски работи (2006-2011)	5,80
18	Член на комисија за одбрана на 73 дипломски работи (2006-2011)	7,30
	КОМИСИИ ЗА МАГИСТЕРСКИ И ДОКТОРСКИ	
19	Член на комисија за оцена на 3 докторски дисертации (2006-2010)	1,50
20	Член на комисија за одбрана на 3 докторски дисертации (2006-2010)	1,50
21	Член на комисија за оцена на 12 магистерски работи (2006-2010)	3,60
22	Член на комисија за одбрана на 12 магистерски работи (2006-2010)	3,60

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
	УЧЕБНИЦИ И СКРИПТИ	
23	Физичка геодезија, универзитетски учебник, 2008	8,00
24	Елипсоидна геодезија, универзитетски учебник II дополнето издание, 2009	4,00
25	Општинска картографија, скрипта, 2008	4,00
26	Геоинформациони системи, скрипта, 2008	4,00
27	Глобални позициони системи, скрипта, 2009	4,00
28	Математичка картографија, скрипта, 2009	4,00
	ВКУПНО ЗА НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ:	177,24

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
	МЕНТОР НА ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА	
1	Методологија и стандарди за изработка на дигитални топографски карти, д-р Димова Соња, одбранета 2007 г.	3,00
2	Определување на геодинамиката на Скопската котлина врз основа на геодетски мерења, м-р Златко Богдановски, прифатена од ННС на ГФ во 2009 г.	3,00
	МЕНТОР НА МАГИСТЕРСКИ РАБОТИ	
3	Ментор на 7 одбранети магистерски работи (2008-2011)	7,00
4	Ментор на 8 пријавени и прифатени (од страна на ННС на ГФ) магистерски работи	8,00
	НАЦИОНАЛЕН КООРДИНАТОР НА МЕЃУНАРОДЕН НАУЧЕН ПРОЕКТ	
5	BALGEOS I	6,00
6	BALGEOS II	6,00
	УЧЕСНИК НА МЕЃУНАРОДЕН НАУЧЕН ПРОЕКТ	
7	DEREC TEMPUS JEP	5,00
8	LAGOS TEMPUS	5,00
	ТРУД СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕН ВО НАУЧНО/СТРУЧНО СПИСАНИЕ	
9	Srbinoski Z. (2009): Osnovna drzavna karta za GIS - nova digitalna topografska karta Republike Makedonije, Kartografija i geoinformacije, Vol. 8, Br. 12, Zagreb, Croatia.	4,00
	ТРУД СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕН ВО ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ ОД НАУЧЕН СОБИР	
10	Јованов Ј., Рибаровски Р., Србиноски З. (2006): Комасацијата на земјоделската земјиште и развојот на руралните средини во Пелагониската земјоделско производно подрачје, реферат, Меѓународен научен симпозиум, Охрид.	1,60

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
	ТРУД СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕН ВО ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ ОД НАУЧЕН СОБИР	
11	Dimova S., Srbinoski Z. (2007): Aspect of positional accuracy of digital cartographic data, 6th FIG Regional Conference 2007, San Jose, Costa Rica.	1,80
12	Ribarovski R., Srbinoski Z. (2008): Scientific researches for defining of new map projection for the territory of Macedonia, International Conference on Cartography and GIS, Borovce, Bulgaria.	1,80
13	Bogdanovski Z., Srbinoski Z. (2009): Establishing of GNSS frame for geodynamics determination of Skopje Valley, BALGEOS meeting, Sarajevo, Bosnia & Hercegovina.	1,80
14	Srbinoski Z., Bogdanovski Z. (2009): Datum transformation between ITRF and National geodetic datum, BALGEOS meeting, Skopje.	1,80
15	Srbinoski Z. (2009): State base map for GIS - New digital topographic map of Republic of Macedonia, INSPIRE Day and the Conference Cartography and geoinformation, Varazdin, Croatia.	2,00
16	Srbinoski Z., Bogdanovski Z. (2010): Application of GNSS technology in geodetic auscultation of embankment dams, BALGEOS II, Vienna, Austria.	1,80
	УЧЕСТВО НА НАУЧЕН/СТРУЧЕН СОБИР СО РЕФЕРАТ	
17	Ribarovski R., Srbinoski Z., Jovanov J., Nasevski M., Bogdanovski Z. (2006): GPS networks and GPS measurements in the Republic of Macedonia, 6th International Scientific Conference "Modern Management of Mine Producing, Geology and Environmental Protection", Albena, Bulgaria, 2006.	1,00
18	Србиноски З., Рибаровски Р., Јованов Ј. (2006): Геодејски проекти во состав на главниот проект за геодетизација на цврстиот отпад во општината Центар Жупа, реферат, II симпозиум на ДГМ, Охрид.	1,00
19	Ribarovski R., Srbinoski Z., Jovanov J. (2007): First beginnings and development of geodesy in the Republic of Macedonia, Jubilee scientific conference, Sofia 2007.	1,00
20	Ribarovski R., Srbinoski Z., Jovanov J. (2007): Basic geodetic networks in Republic of Macedonia, Jubilee scientific conference, Sofia 2007.	1,00
21	Србиноски З., Рибаровски Р., Јованов Ј., Богдановски З. (2007): Геодејски деформациони мерења на Саит Кулаџа во Прилеп, реферат, 12. Меѓународен симпозиум на ДГКМ, Охрид.	1,00
22	Srbinoski Z. (2008): State-of-art of geodesy in the Republic of Macedonia, BALGEOS meeting, Vienna, Austria.	1,00
23	Srbinoski Z. (2008): State-of-art of geodesy in the partner institutions, BALGEOS meeting, Sofia, Bulgaria.	1,00
24	Srbinoski Z., Jovanov J., Bogdanovski Z. (2009): Bologna process in the studies of geodesy at the Faculty of civil engineering - Skopje, BALGEOS meeting, Skopje.	1,00
25	Србиноски З., Јованов Ј., Богдановски З. (2009): Геодејска оскупиција на високи објекти, реферат, 13. Меѓународен симпозиум на ДГКМ, Охрид.	1,00
26	Србиноски З., Маркоски Б. (2009): Основна државна карта за ГИС, реферат, Меѓународен научен симпозиум Географијата и одржливиот развој, Охрид.	1,00
	ВКУПНО ЗА НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ:	69,60

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
	ЕКСПЕРТСКИ АКТИВНОСТИ	
1	Проектни програми за Агенција за државни патишта - 36 • Проектна програма за геодетските работи при изработка на Главниот проект за автопатот Е75, делница Демир Капија - Смоквица, 2007. • Проектна програма за геодетските работи на регионалниот патен правец Маково - врска со Р-109, 2008. • Проектна програма за геодетските работи на регионалниот патен правец Р-109, Демир Капија - Крнево, 2008. • Проектна програма за геодетските работи на регионалниот патен правец Аргулица - Таринци - Зрновци, 2008. • Проектна програма за геодетските работи на регионалниот патен правец Р-109, Витолиште - Мајдан, 2008. • Проектна програма за геодетските работи на регионалниот патен правец Р-109, Мајдан - Св. Петар, 2009. • Проектна програма за геодетските работи на регионалниот патен правец Р-109, Бошава - Мушов Гроб, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Идејниот проект на регионалниот патен правец Косел - Охрид - Св. Наум. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Идејниот проект за автопатско решение на магистралниот пат М5, делница граница со Р. Бутарија - Делчево - Кочани - Штип - Велес, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Идејниот проект за автопатско решение на магистралниот пат М5, делница Прилеп - Битола - Макази - Ресен - Косел - Требеништа, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Идејниот проект за регионалниот пат К1-112 - Кожуф - Радња - Бохула - Крнево, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за регионалниот пат К1-112 - Кожуф - Радња - Бохула - Крнево, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Изведбениот проект за реконструкција на коловозот за регионалниот пат Р-109, делница Мушов Гроб - Мост на р. Бистрица, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Изведбениот проект за реконструкција на коловозот за регионалниот пат Р-109, делница Бошава - Конопиште - Мушов Гроб, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за автопатско решение на делницата Миладиновци - Св. Николе - Штип, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за локалниот пат Лојане - Миратовац, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Идејниот проект за измена на приклучокот на кракот К5 - М4 за Вруток кон магистралниот пат М4, делница Гостивар - Кичево, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за измена на приклучокот на кракот К5 - М4 за Вруток кон магистралниот пат М4, делница Гостивар - Кичево. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот сообраќаен проект за реконструирање на сообраќајните знаци и ознаките на коловозот на автопатот од коридорот К10, од граничен премин Табановце до граничен премин Богородица, 2009.	

Ред. број	Назив на активността	Поени
	ЕКСПЕРТСКИ АКТИВНОСТИ	
1	Проектни програми за Агенција за државни патишта - (продолжува) • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за реконструкција и рехабилитација на коловозот на Р-210, делница Св, Николе - Неокази, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за регионалниот пат Р-210 Св, Николе - Неокази, дел од с. Куково до с. Мечкуевци, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Изведбениот проект за рехабилитација на коловозот на регионалниот пат Р-409, делница Дебар - гр. премин Блато, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Изведбениот проект за рехабилитација на коловозот на регионалниот пат Р-415, делница Бошков Мост - Гарски Мост, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за реконструкција - проширување и рехабилитација на коловозот на регионалниот пат Гари - Лазарополе. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за реконструкција и рехабилитација на коловозот на Р-415, делница Извор - Ехловец, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Идејниот проект за регионалниот пат К1 - Р-104, Нова Брезница - Кула - Коломот, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за регионалниот пат К1 - Р-104, Нова Брезница - Кула - Коломот, 2009. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за реконструкција и рехабилитација на коловозот на патот Скопје - Танушевици, 2010. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за реконструкција на коловозот на патот Слупчане - гр. со Косово, 2010. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за реконструкција на коловозот на локалниот пат Липково - гр. со Р. Србија, 2010. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за реконструкција и рехабилитација на коловозот на патот Куманово - Липково - Никуштак, 2010. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за реконструкција и рехабилитација на коловозот на патот Тетово - Гостивар, 2010. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за реконструкција и рехабилитација на коловозот на регионалниот пат Желино - Лешок, 2010. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за реконструкција и рехабилитација на коловозот на регионалниот пат Долно Свиларе - Вратница, 2010. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за реконструкција и рехабилитација на коловозот на регионалниот пат Р403 Долно Свиларе - Орашје, 2010. • Проектна програма за геодетските работи во рамките на Основниот и Изведбениот проект за реконструкција и рехабилитација на коловозот на регионалниот пат К1 - Р303, врска на Р303 со Сончев Град, 2010.	36,00

Ред. број	Назив на активноста	Поени
	ЕКСПЕРТСКИ АКТИВНОСТИ	
2	Консултантски извештаи за брана Св Петка - 18 • Мислење за Геодетски проект на обележување на шемелната јама, 2006. • Мислење за Содржината на Основниот проект за браната Св. Петка, 2007. • Мислење за Проектната програма за браната Св. Петка, 2007. • Мислење за геодетскиот елаборат Тригонометриска мрежа, 2007. • Мислење за геодетскиот елаборат Дойолнение на тригонометриската мрежа, 2007. • Мислење за Книга 2.3.6 - Оскултација со прилози, 2007. • Мислење за коригираните верзии на геодетските елаборати за Тригонометриска мрежа и Дойолнение на тригонометриската мрежа, 2007. • Мислење за елаборатот Геодетско набљудување, 2007. • Мислење за Книга 2.0, Свеска 2.0.1 Геодетски обележувања на ископите на главните објекти, 2008. • Мислење за доставените материјали за инструменти и опрема за оскултација на браната Св. Петка, 2008. • Мислење за Книга 2.0, Свеска 2.0.3 Геодетско обележување за регулација на речниот коритио, 2008. • Мислење за проектот: Проекти на геодетских мрежа, 2008. • Мислење за проектот: Иновирани проекти на геодетских мрежа. • Мислење за проектот: Геодетски извештај од ширеспречно - фототраматриско снимање на шемелниот ископ на београдската брана Св Петка, 2009. • Мислење за опремата за изведување на геодетската оскултација на браната Св Петка, 2009. • Мислење за проектот: Геодетско обележување на главните објекти - брана, машинска зграда, зафатни гради, одводна вада, 2010. • Мислење за проектот: Геодетски извештај од ширеспречно - фототраматриско снимање на шемелниот ископ и ископите за машинска хала на београдската брана Св Петка, 2010. • Мислење за Книга 2.3.6.2, Геодетско набљудување со избрана опрема, 2010.	18,00
3	Експертизи - 2 • Елаборат за извршени работи по барање бр. 17/07 - вештачење за "Кинески сид", Скопје, 2007; • Техничка контрола на геодетскиот дел од Урбанистичкиот план за село Сопиште - локалитет Сончев Град, Скопје, 2009.	2,00
	ГЛАВНИ (ОСНОВНИ) ПРОЕКТИ	
4	Проекти за геодетски оскултации на градежни и машински објекти - 10 (одг. проектант) • Проект за набљудување на нултата состојба на брана "Лисиче" - Белес, Скопје, 2006 (со Р. Рибаровски и Ј. Јованов). • Determining F_F Floor Flatness and F_L Floor Leveness Number NOB - Atrium, North Side, Slab on Grade, USA Embassy, Skopje, 2007. (со Ј. Јованов). • Determining F_F Floor Flatness and F_L Floor Leveness Number NOB - West Wing, Slab - Second Floor, USA Embassy, Skopje, 2007. (со Ј. Јованов).	

Ред. број	Назив на активноста	Поени
	ГЛАВНИ (ОСНОВНИ) ПРОЕКТИ	
4	Проекти за геодетски оскултации на градежни и машински објекти - 10 (одг. проектант) - продолжува • Геодетска висинска оскултација на реперската мрежа поставена во објектите на ТЕЦ "Осломеј" - Кичево за 2007 г. (со Ј. Јованов). • Елаборат за следење на деформациите - геодетска оскултација на Саат Кулата во Прилеп за 2009 г. (со Ј. Јованов и З. Богдановски). • Проект за реконструкција на геодетските мрежи на браните "Липково" и "Глажња" - Куманово, 2010. • Проект за геодетските мерења на валачкиот стан во Макстил АД Скопје, 2010 (со З. Богдановски). • Проект за геодетските мерења на подножните плочи и редукторите во валачкиот стан во Макстил АД Скопје, 2010 (со З. Богдановски). • Проект за геодетските мерења на ливната машина бр. 3 во Макстил, Скопје, 2010 (со З. Богдановски). • Геодетска оскултација на одакот и разладната кула во ТЕЦ Осломеј, Кичево, 2010 (со Ј. Јованов и З. Богдановски).	40,00
5	Проекти за геодетски оскултации на градежни објекти - 12 (учесник) • Анализа на стабилноста на точките од микротригонометриската и од нивелманската мрежа и одредување деформации на точките вградени во телото на браната "Ратевска река" - Берово за 2006 г. (со Р. Рибаровски и Ј. Јованов). • Анализа на стабилноста на точките од основните геодетски мрежи и на точките во телото на браната "Калиманци" - Кочани за 2006 г. (со Р. Рибаровски и Ј. Јованов). • Анализа на стабилноста на точките од микротригонометриската мрежа, нивелманската мрежа и на точките во телото на браната "Гратче" - Кочани за 2006 г. (со Р. Рибаровски и Ј. Јованов). • Проект за геодетски мерења на носачите во ф-ка "Swiss Lion" - Скопје, 2007 г. (со Ј. Јованов и З. Богдановски). • Анализа на стабилноста на точките од основните геодетски мрежи и на реперите во телото на Мелнички Мост - Дебар за февруари 2008 г. (со Ј. Јованов, З. Богдановски). • Проект за геодетски деформациски мерења на "Србиновачки мост" - Гостивар, 2008 (со Ј. Јованов, З. Богдановски). • Проект за геодетски деформациски мерења на свлечиштето "Рамина" - Велес, 2009 (со Ј. Јованов и З. Богдановски). • Проект за геодетска оскултација на брана Градче за 2010 г. (со Ј. Јованов и З. Богдановски). • Проект за геодетска висинска оскултација на објектите во ТЕЦ Осломеј, Кичево, 2010 (со Ј. Јованов и З. Богдановски). • Проект за геодетска оскултација на брана Мантово за 2010 г. (со Ј. Јованов и З. Богдановски). • Проект за геодетска оскултација на брана Ратевска Река за 2010 г. (со Ј. Јованов и З. Богдановски). • Проект за геодетска оскултација на брана Калиманци за 2010 г. (со Ј. Јованов и З. Богдановски).	24,00

Ред. број	Назив на активноста	Поени
	ГЛАВНИ (ОСНОВНИ) ПРОЕКТИ	
6	Останати стручни (главни) проекти - 4 (учесник) • Проект за геодетските мерења за лоцирање на зафатот на ХЕЦ 3-85 на р. Пена, Скопје, 2007 (со Ј. Јованов). • Проект за експропријација "Требениште - Подмоље - Охрид", 2008 (со Ј. Јованов, З. Богдановски). • Проект за експропријација "Подмоље - Струта", 2008 (со Ј. Јованов, З. Богдановски). • Изработка на дигитален модел на теренот за подрачјето на Општина Центар Жупа, Скопје, 2008 (со Ј. Јованов, З. Богдановски).	8,00
	РЕВИЗИЈА НА ГЕОДЕТСКИ ПРОЕКТИ	
7	Ревизии за потребите за Агенција за државни патишта - 37 (одговорен ревидент) • Ревизија на Геодетски елаборат за реконструкција на Р-403, Скопје - Радушa, 2006 (со Р Рибаровски); • Мислење за Геодетски елаборат за реконструкција на Р-403, Скопје - Радушa, 2006 (со Р Рибаровски); • Ревизија на Геодетски проект за патен коридор К8, делница Подмоље - Струта, 2008. • Мислење за Геодетски проект за патен коридор К8, делница Подмоље - Струта, 2008. • Ревизија на геодетски проект за патен коридор К8, делница Требеништа - Подмоље - Охрид, 2008. • Ревизија на Геодетски елаборат за обележување на трасата на Р-104, Македонски Брод - Скопје, 2008. • Мислење за геодетски проект за патен коридор К8, делница Требеништа - Подмоље - Охрид, 2008. • Мислење за Геодетски елаборат за обележување на трасата на Р-104, Македонски Брод - Скопје, 2008. • Ревизија на Проект за геодетско обележување на траса за патен коридор К8, делница Требениште - Струта, 2009. • Мислење за Проект за геодетско обележување на траса за патен коридор К8, делница Требениште - Струта, 2009. • Ревизија на Геодетски проект за обележување на трасата на Р-418, делница Цепчиште - граница со Р. Албанија, 2009. • Мислење за Геодетски проект за обележување на трасата на Р-418, делница Цепчиште - граница со Р. Албанија, 2009. • Ревизија на Геодетски проект за обележување на ТИРЗ - Тетово. • Мислење за Геодетски проект за обележување на ТИРЗ - Тетово. • Ревизија на основен и изведбен проект за автопатско решение на делницата од К10, делница Демир Капија - Смоквица - геодетски работи, 2009. • Ревизија на Геодетски елаборат за геодетска мрежа развиена за потребите на рехабилитацијата на регионалниот пат Р-108, Кавадарци - Мушов Гроб, 2009. • Мислење за Геодетски елаборат за геодетска мрежа развиена за потребите на рехабилитацијата на регионалниот пат Р-108, Кавадарци - Мушов Гроб, 2010. • Ревизија на Елаборат за геодетските мерења на Автопатот К10, делница Табановце - Богородица, 2010.	

Ред. број	Назив на активноста	Поени
	РЕВИЗИЈА НА ГЕОДЕТСКИ ПРОЕКТИ	
7	Ревизии за потребите за Агенција за државни патишта - 37 (одговорен ревидент) - продолжува • Мислење за Елаборат за геодетските мерења на Автопатот К10, делница Табановце - Богородица, 2010. • Ревизија на Елаборат за геодетска мрежа развиена за потребите на рехабилитација на Р-109, Мушов Гроб - мост на р. Бистрица, 2010. • Мислење за Елаборат за геодетска мрежа развиена за потребите на рехабилитација на Р-109, Мушов Гроб - мост на р. Бистрица, 2010. • Ревизија на основен и изведбен проект за автопатско решение на делницата од К10, делница Демир Капија - Смоквица - геодетски работи, 2010. • Ревизија на Геодетски елаборат за посебни намени, делница Аргулица - Видовиште, 2010. • Ревизија на Геодетски елаборат за геодетски работи за посебни намени, делница Крњево - Радња, 2010. • Ревизија на Геодетски елаборат за оперативен полигонски влак, делница Демир Капија - Крњево, 2010. • Ревизија на Проект за геодетско обележување, крак К5-М4, делница Гостивар - Кичево, 2010. • Мислење за Проект за геодетско обележување, крак К5-М4, делница Гостивар - Кичево, 2010. • Ревизија на Проект за геодетски мрежи за обележување и оскултација на објекти на Автопатот К10, делница Демир Капија - Смоквица, 2010. • Ревизија на Геодетски елаборат за потребите на изведбен проект според Пакет 1-8, делница Струга - Дебар, 2010. • Мислење за Геодетски елаборат за потребите на изведбен проект според Пакет 1-8, делница Струга - Дебар, 2010. • Мислење за Геодетски елаборат за оперативен полигонски влак, делница Демир Капија - Крњево, 2010. • Мислење за Геодетски елаборат за посебни намени, делница Аргулица - Видовиште, 2010. • Мислење за Геодетски елаборат за геодетски работи за посебни намени, делница Крњево - Радња, 2010. • Ревизија на Геодетски елаборат за геодетска мрежа развиена за потребите на главниот проект за изградба на регионален пат, делница Витолиште - Мајдан. • Завршен извештај за Проектот за геодетски работи, автопат К10, делница Демир Капија - Смоквица, 2010. • Ревизија на Геодетски проект за оперативен полигонски влак, делница Маково - врска за Р-109, 2010. • Ревизија на Проект за геодетско обележување на Автопатот К10, делница Демир Капија - Смоквица, 2010.	37,00
8	Други ревизии - 2 (учесник) • Ревизија на геодетски проекти за изградба на комплексот на Johnson Control - слободна индустриска зона, Скопје, 2007. • Ревизија на техничка документација <i>Проект</i> за полагање и монтажа на оптички кабел на релација Деве Баир - Кафа Сан, 2006.	1,00

Ред. број	Назив на активноста	Поени
	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	
	ЧЛЕНСТВО ВО ИЗВРШНО ТЕЛО НА МЕЃУНАРОДНА ОРГАНИЗАЦИЈА КОЈА ПОДДРЖУВА НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	
9	Член на <i>International Union of Geodesy and Geophysics</i>	2,00
	ИЗГОТВУВАЊЕ И ПРИЈАВУВАЊЕ НА НАУЧЕН/ОБРАЗОВЕН МЕЃУНАРОДЕН ПРОЕКТ	
10	Пријавување на 2 меѓународни научни проекта (соработник) - BALGEOS 1 - BALGEOS 2	2,00
11	Пријавување на 2 меѓународни образовни проекта (соработник) - DEREC TEMPUS - LAGOS TEMPUS	2,00
	РАКОВОДНИ ФУНКЦИИ	
12	Продекан за финансии на Градежниот факултет во периодот 2003-07	4,00
13	Раководител на Катедрата за виша геодезија, 2007-09	3,00
	ФАКУЛТЕТСКИ КОМИСИИ	
14	Комисија за упис	0,50
15	Комисија за еквиваленција - 7	3,50
16	Комисија за јавни набавки	0,50
17	Комисија за самоевалуација	0,50
18	Комисија за изготвување на наставни планови и програми	0,50
19	Комисија за студии од втор циклус	0,50
20	Комисија за геодетска пракса	0,50
21	Комисии за избори и реизбори - 3	0,60
	ВКУПНО ЗА СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ:	186,10

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	177,24
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	69,60
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	186,10
ВКУПНО:	432,94

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ОД ОБЛАСТА ГЕОДЕЗИЈА НА ГРАДЕЖНИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, на својата 370 седница одржана на 1.2.2011 година, не именува за рецензенти за избор на наставник од областа геодезија.

На распишаниот конкурс, објавен во весникот „Дневник“ од 11.1.2011 година, се пријави д-р Лазо Димов, дипл.геод.инж., досегашен вонреден професор на Катедрата за геодезија на Градежниот факултет во Скопје. Врз основа на поднесените документи и личното познавање на кандидатот, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатот д-р Лазо Димов, дипл.геод.инж., е роден на 1.2.1960 година во с. Сопот, Св.Николе. Основно образование завршил во родното место, додека средно техничко образование завршил во ГУЦ „Здравко Цветковски“ - геодетски отсек, во Скопје. Во 1978 год. се запишал на Градежниот факултет во Скопје на студии од прв степен по геодезија. По нивното завршување, во 1981 год. образованието го продолжил на Градежниот факултет во Белград, геодетски отсек, каде што дипломирал во 1985 год. на тема *Динамички геодетски мрежи*. Од 1.5.1986 година е во редовен работен однос на Градежниот факултет во Скопје, најнапред како помлад асистент, а потоа и како асистент по група предмети од геодезија. Со научен степен магистер на технички науки се стекнал на Градежниот факултет во Белград, откако во октомври 1993 година ја одбранил магистерската теза *Можности за фотограметриско одредување на деформации на тлото во сеизмички осетливи подрачја*. Во мај 2001 година, на Градежниот факултет во Скопје, ја одбранил докторската дисертација *Емпириска точност на дигиталното претставување на релјефот*, со што се стекнал со научен степен доктор на технички науки.

Во звањето доцент по група предмети кои ги покрива Катедрата за геодезија бил избран во звањето доцент на 2.1.2001 година, а во звањето вонреден професор е избран на 15.6.2006 година.

2. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЕЛНОСТ

2.1. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Од изборот во звањето вонреден професор до сега, кандидатот на додипломските студии ги покривал предметите : *фотограметрија 1, фотограметрија 2, геодетска метрологија и инженерска геодезија*.

За овие предметни програми кандидатот во одредени периоди учествува и во изведувањето на вежбите.

Кандидатот Димов и членовите на катедрите за геодезија и виша геодезија ги дефинираат и ги изготвуваат наставните програми и содржини за вториот циклус студии по геодезија при Градежниот факултет во Скопје. Во реализација на наставата на овие студии, кандидатот ги покрива предметите: **одбрани поглавја од фотограметрија, дигитална фотограметрија, далечинска детекција, примена на геодезијата во инженерството и индустриска геодезија.**

Во анексот, кој е составен дел на овој извештај, се наведени активностите на кандидатот од областа на наставно-образовната дејност.

3. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА РАБОТА

Областа која кандидатот ја покрива во наставните предмети, всушност, претставува и негово тесно истражувачко подрачја. Посебен интерес во ова широко научно подрачје, кандидатот го лоцира во мултиспекралните анализи врз орбитални и суборбитални сликовни опсервации. Во овој спектар на различни домени и сензорски варијации, кандидатот прави успешни обиди и анализи при изборот и утврдувањето на адекватни модели условени од низа конкурентни и реално избрани условувања. Раководен од степенот, моќноста и стабилноста на резултатите, кандидатот во повеќе наврати гради сопствени приоди и алгоритми преку кои на едноставен начин се можни редефинирања на постојните методологии во делот на инженерството и индустрискиот сектор. Без да се навлегува во деталзирање на поединичните наслови и имплементацијата на научните сознанија, а кои кандидатот д-р Димов перманентно ги вградува во проектите од високо значење и ризик, ќе напоменеме дека во сферата на дискретизација на просторните модели кандидатот перманентно ги надоградува и ги валоризира резултатите од својата докторска дисертација.

Кандидатот д-р Димов бил ментор на 3 магистерски работи и на 3 кои во моментот се во изработка.

Во анексот, кој е составен дел на овој извештај, се наведени активностите на кандидатот од областа на научноистражувачката дејност.

4. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА РАБОТА

Сопствените достигнувања од потесната област за која д-р Димов конкурира ги аплицирал во поголем број стручни проекти изработени под негово раководство и/или како член на експертски тим. Земајќи ги предвид високите референтности во областа на инженерството, потврдени низ големиот и разновиден сет на проекти, кандидатот е избран како член на комисијата за оценување и доделување на овластувања според Законот за градење, при Комората на овластени архитекти и инженери. Во анексот, кој е составен дел на овој извештај, се наведени активностите на кандидатот од областа на стручно-апликативната дејност.

ЗАКЛУЧОК

Од сето претходно изнесено може да се заклучи дека д-р Лазо Димов во изминатиот период остварил обемна, плодна и успешна наставна, научна и стручна активност.

Покрај тоа, кандидатот во изминатиов период објавил голем број научни и стручно-научни трудови, на меѓународни и домашни симпозиуми, во домашни и странски списанија, кои придонесуваат за негова афирмација како успешен научен и стручен истражувач. Бројните стручни трудови укажуваат дека и на стручно поле кандидатот дал сопствен придонес кон целокупната стручна активност во Катедрата за геодезија и Градежниот факултет.

Според сето погоре изнесено, како и според тоа што кандидатот ги поседува сите релевантни стручно-научни и наставно-педагошки квалитети за избор во повисоко наставничко звање, Комисијата има чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет да му предложи кандидатот д-р Лазо Димов, дипл. геод. инж., да биде избран во звањето **редовен професор**.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Ванчо ЃОРЃИЕВ, дипл.геод.инж. с.р.

Проф. Ристо РИБАРОВСКИ, дипл.геод.инж. с.р.

Проф. д-р Радојка ДОНЧЕВА, дипл.град.инж. с.р.

ОБРАЗЕЦ КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО- СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Лазо Јован Димов
Институција: Градежен факултет - Скопје
Научна област: геодезија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност	Поени
	НАСТАВА - прв циклус	
1	Фотограметрија (3+3) • Предавања: 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2008/09, 2009/10, 2010/11.	10,80
2	Геодетска метрлогија (3+3) • Предавања: 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2008/09, 2009/10, 2010/11. • Предавања- вонредни термини: 2007/2008, 2009/2010	10,80
3	Инженерска геодезија (3+3) • Предавања: 2008/09, 2009/10.	3,60
4	Фотограметрија 1 (4+4) • Предавања: 2006/07, 2007/08	4,80
5	Фотограметрија 2 (3+3) • Предавања: 2006/07, 2007/08, 2008/09	5,40
6	Далечинска детекција (3+3) • Предавања: 2007/08, 2008/09.	3,60
7	Инженерска геодезија 1 (4+4) • Предавања: 2007/08, 2008/09.	4,80

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
	НАСТАВА - прв циклус	
8	Инженерска геодезија 2 (4+4) • Предавања: 2007/08, 2008/09, 2009/10.	7,20
9	Индустриска геодезија (3+3) • Предавања: 2007/08.	1,80
10	Геодетска пракса 1 (0+6) • Теренска настава: 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10. • Теренска настава- вонредни термини: 2007/08, 2009/10	21,60
11	Геодетска пракса 2 (0+5) • Теренска настава: 2007/08, 2008/09, 2009/10	9,00
	НАСТАВА - втор циклус	
12	Одбрани поглавја од фотограметријата (2+2) • Предавања: 2009/10.	1,50
13	Дигитална фотограметрија (2+2) • Предавања: 2007/08, 2008/09, 2009/10. • Вежби: 2007/08, 2008/09, 2009/10.	4,50 2,70
14	Далечинска детекција (2+2) • Предавања: 2007/07, 2008/09. • Вежби: 2007/07, 2008/09.	3,00 1,80
15	Примена на геодезијата во инженерството (2+2) • Предавања: 2009/10, 2010/11. • Вежби: 2009/10, 2010/11.	3,00 1,80
16	Индустриска геодезија (2+2) • Предавања: 2009/10. • Вежби: 2009/10.	1,50 0,90
	КОНСУЛТАЦИИ СО СТУДЕНТИ	
17	2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11 (прв и втор циклус, предавања и вежби) - вкупно 948 студенти	1,90
	ДИПЛОМСКИ РАБОТИ	
18	Ментор на 6 дипломски работи (2006-2011)	1,20
19	Член на комисија за одбрана на 120 дипломски работи (2006-2011)	12,00
	КОМИСИИ ЗА МАГИСТЕРСКИ И ДОКТОРСКИ	
20	Член на комисија за оцена на 18 магистерски работи (2006-2010)	5,40
21	Член на комисија за одбрана на 18 магистерски работи (2006-2010)	5,40

Ред. број	Назив на активността	Поени
	УЧЕБНИЦИ И СКРИПТИ	
22	Геодетска метрологија, скрипта, 2007	4,00
23	Фотограметрија, скрипта, 2009	4,00
24	Рецензент на универзитетски учебник (3 учебници)	3,00
25	Рецензент на учебник за средно образование (3 учебници)	1,50
	ВКУПНО ЗА НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ:	99,70

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активността	Поени
	МЕНТОР НА МАГИСТЕРСКИ РАБОТИ	
1	Ментор на 3 одбранети магистерски работи (2008-2011)	3,00
	ТРУД СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕН ВО СТРУЧНО/НАУЧНО СПИСАНИЕ	
2	Dimov L. (2007): <i>Mogucnosti fotogrametrijskog odregjivanja deformacija tla u seizmicki osetljivim podrucjima</i> , Beograd, Srbija.	3,00
3	Dimov L. (2008): <i>Empirijska tacnost digitalnog prikazivanja reljefa</i> , Beograd, Srbija.	3,00
	ТРУД СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕН ВО СТРУЧНО/НАУЧНО ПОПУЛАРНО СПИСАНИЕ	
4	Dimov L., Dimova S. (2006): <i>Changes in Low Survey, Cadastre and Registration of Real Estate Rights</i> , Celk Center – News from the Benefisial Countries, Budapest, Hungary.	2,00
5	Dimov L., Dimova S. (2007): <i>Real Estate Cadastre and Registration Project</i> , Celk Center – News from the Benefisial Countries, Budapest, Hungary.	2,00
6	Dimov L., Dimova S. (2007): <i>Transmission of the Property taxes from Central to Local Level</i> , Celk Center – News from the Benefisial Countries, Budapest, Hungary.	2,00
	ТРУД СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕН ВО ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ ОД НАУЧЕН СОБИР	
7	Dimov L., Gorgiev V. (2007): <i>Tehnological functions for building DTM</i> , International Symposium on Modern technologies in Geodesy, Education and Professional Practise in Geodesy and Related Fields, Sofia, Bulgaria.	2,00
8	Dimov L., Dimova S. (2007): <i>Shaping of Contour Lines</i> , International Symposium on Modern technologies in Geodesy, Education and Professional Practise in Geodesy and Related Fields, Sofia, Bulgaria.	2,00
	ВКУПНО ЗА НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ:	19,00

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активността	Поени
	ГЛАВНИ (ОСНОВНИ) ПРОЕКТИ	
1	Проекти за геодетски оскултации на градежни и машински објекти - 5 (одг. проектант) • Проект за геодетска оскултација на нултата состојба на брана "Кнежево" - Пробиштип, Скопје 2010 • Проект за геодетски деформациски мерења на браната "Турија" - Струмица 2010 (со Ј. Јованов). • Проект за геодетска оскултација на брана "Водоча" за 2010 г. (со Ј. Јованов). • Проект за геодетска оскултација на брана "Мавровица за" за 2010 г. (со Ј. Јованов). • Проект за геодетска оскултација на АБ скара на браната Св.Петка за 2010 г. (со Ј. Јованов).	20,00
2	Проекти за геодетски оскултации на градежни објекти - 28 (учесник) • Анализа на стабилноста на точките од микротригонометриската и од нивелманската мрежа и одредување деформации на точките вгра-дени во телото на браната "Турија" - Струмица за 2006 г. (со С. Вучков). • Анализа на стабилноста на точките од основните геодетски мрежи и на точките во телото на браната "Водоча" - Струмица за 2006 г. (со С.Вучков). • Анализа на стабилноста на точките од основните геодетски мрежи и на точките во телото на браната "Мавровица" - Св.Николе за 2006 г. (со С.Вучков). • Извештај за извршената геодетска оскултација на филтер-станцијата во Струмица, за 2006 година (со С. Вучков) • Анализа на стабилноста на точките од микротригонометриската и од нивелманската мрежа и одредување деформации на точките вгра-дени во телото на браната "Турија" - Струмица за 2007 г. (со С. Вучков). • Анализа на стабилноста на точките од основните геодетски мрежи и на точките во телото на браната "Водоча" - Струмица за 2007 г. (со С.Вучков). • Анализа на стабилноста на точките од основните геодетски мрежи и на точките во телото на браната "Мантово" - Радовиш за 2007 г. (со С.Вучков). • Анализа на стабилноста на точките од микротригонометриската и од нивелманската мрежа и одредување деформации на точките вгра-дени во телото на браната "Турија" - Струмица за 2008 г. (со Ј. Јованов). • Анализа на стабилноста на точките од основните геодетски мрежи и на точките во телото на браната "Водоча" - Струмица за 2008 г. (со Ј. Јованов). • Анализа на стабилноста на точките од основните геодетски мрежи и на точките во телото на браната "Подлес" - Градско за 2009 г. (со Ј. Јованов). • Анализа на стабилноста на точките од микротригонометриската и од нивелманската мрежа и одредување деформации на точките	56,00

2	вгра-дени во телото на браната "Турија" - Струмица за 2009 г. (со J. Јованов). • Анализа на стабилноста на точките од основните геодетски мрежи и на точките во телото на браната "Водоча" - Струмица за 2009 г. (со J. Јованов). • Анализа на стабилноста на точките од микротригонометриската и од нивелманската мрежа и одредување деформации на точките вгра-дени во телото на браната "Турија" - Струмица за 2010 г. (со J. Јованов). • Анализа на стабилноста на точките од основните геодетски мрежи и на точките во телото на браната "Водоча" - Струмица за 2010 г. (со J. Јованов). • Елаборат за геодетска оскултација на АБ скара на брана Св.Петка - нулта серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов) • Елаборат за геодетска оскултација на АБ скара на брана Св.Петка - прва серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов) • Елаборат за геодетска оскултација на АБ скара на брана Св.Петка - втора серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов) • Елаборат за геодетска оскултација на АБ скара на брана Св.Петка - трета серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов) • Елаборат за геодетска оскултација на АБ скара на брана Св.Петка - четврта серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов) • Елаборат за геодетска оскултација на АБ скара на брана Св.Петка - петта серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов) • Елаборат за геодетска оскултација на АБ скара на брана Св.Петка - шеста серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов) • Елаборат за геодетска оскултација на брана Кнежево - нулта серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов) • Елаборат за геодетска оскултација на брана Кнежево - прва серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов) • Елаборат за геодетска оскултација на брана Кнежево - втора серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов) • Елаборат за геодетска оскултација на брана Кнежево - трета серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов) • Елаборат за геодетска оскултација на брана Кнежево - четврта серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов) • Елаборат за геодетска оскултација на брана Кнежево - петта серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов) • Елаборат за геодетска оскултација на брана Кнежево - шеста серија, Скопје 2010 год. (со J. Јованов)	
---	---	--

Ред. број	Назив на активноста	Поени
	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	
3	Раководител на Катедрата за виша геодезија, 2005-07	3,00
	ФАКУЛТЕТСКИ КОМИСИИ	
4	Комисија за упис	0,50
5	Комисија за еквиваленција - 7	3,50
6	Комисија за изготвување на наставни планови и програми	0,50
7	Наставна комисија	0,50
8	Комисија за геодетска пракса	0,50
9	Комисии за избори и реизбори - 4	0,80
	ВКУПНО ЗА СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ:	85,30

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	99,70
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	19,00
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	85,30
ВКУПНО:	204,00

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ОД ОБЛАСТА НА ВИШАТА
ГЕОДЕЗИЈА, НА ГРАДЕЖНИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, на својата 370. седница одржана на 1. 2. 2011 година, именува Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања од областа, виша геодезија, во состав: проф. Ристо Рибаровски, проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев од Градежниот факултет во Скопје и проф. д-р Благоја Марковски од Природноматематичкиот факултет во Скопје.

На конкурсот што претходно беше објавен од страна на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, во весникот "Дневник" од 11 јануари 2011 година, за избор на наставник во сите звања се пријави кандидатот д-р Јован Јованов, дипл. геод. инж., вонреден професор на Градежниот факултет во Скопје.

Врз основа на поднесените материјали и личното познавање на пријавениот кандидат, ги поднесуваме најнапред неговите основни биографски податоци, а потоа и неговите постигања во изминатиот период.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатот вонр. проф. д-р Јован Јованов е роден на 10. 9. 1950 година во с. Блатец, општина Винаца. Основно образование завршил во родното место, а средно во ГУЦ "Здравко Цветковски" во Скопје. Студирањето го продолжил во Белград на Градежниот факултет, отсек за геодезија, каде што дипломирал во 1977 со одбрана дипломска работа од областа на просторното планирање.

Уште како студент се вработил во РОЦ "САСА", како раководител на јамомерската служба.

Во 1987 год., четири месеци престојувал во Алжир, каде што учествувал во изградба на воен аеродром во непосредна близина на градот Алжир, а во 1998 год., по повод спроведувањето на проектот "Катастар и земјишна политика", финансиран од ФАРЕ, учествувал на првиот дел од курсот за проценители на недвижен имот, кој се одржал во Скопје. Истата година го завршил и вториот дел од обуката во траење од пет недели, со престој на Кралскиот земјоделски колеџ во Сајренсистер (Англија).

Во звањето помлад асистент на Градежниот факултет во Скопје, по група геодетски предмети во Институтот за геодезија, е избран во 1978 год.

На постдипломски студии, од областа на просторното планирање, се запишал во февруари 1994 год. Во 1996 година го одбрал магистерскиот

труд под наслов **Функционални карактеристики на општина Виница со посебен осврт на развојот на примарниот сектор.**

Во 1997 год. ја поднел пријавата за изработка на докторска дисертација под работен наслов **Примена на комасацијата во Република Македонија и осовременување на земјоделското производство.** Докторската дисертација ја одбранил на 7. 5. 2001 година, со што се стекнал со звањето доктор на технички науки од областа на геодезијата.

Во звањето доцент по група предмети кои ги покрива Катедрата за виша геодезија бил избран на 2. 10. 2001 година, а во звањето вонреден професор е избран на 15. 6. 2006 год

2. НАСТАВНА ДЕЈНОСТ

Од изборот во звањето вонреден професор на Градежниот факултет во Скопје, кандидатот д-р Јован Јованов, дипл. геод. инж., ја изведувал наставата по следниве предметни прохрани:

А) На прв циклус

Студии по градежништво

- Геодезија, четврти семестар, фонд на часови 3+3, во период од учебната 2008/09 до зимскиот семестар 2010 година.

Студии по геотехника

- Геодезија, трети семестар, со фонд на часови 3+3, во период од учебната 2008/09 до летениот семестар 2010 година

Студии по геодезија

- Основи на геодезија, прв семестар, фонд на часови 3+3, во период 2006 година сè до зимскиот семестар 2010 година. За изведување на наставата подготвил пакет материјали.

- Геодезија 1, втор семестар, фонд на часови 3+3, во период од учебната 2007/08 до учебната 2009/10 година. За изведување на наставата подготвил пакет материјали.

- Просторно планирање, шести семестар, фонд на часови 2+2, во период од учебната 2006/07 со зимскиот семестар од учебната 2009/10 година. За изведување на наставата подготвил пакет материјали.

- Геодезија 2 (изборен), трети семестар, со фонд на часови 2+2, во период од учебната 2006/07 до учебната 2009/10 година. За изведување на наставата подготвил пакет материјали.

- Геодетска мерна технологија (изборен), четврти семестар, со фонд на часови 2+2, во период од учебната 2006/07 со зимскиот семестар од учебната 2009/10 година. За изведување на наставата подготвил пакет материјали.

- Геодетска пракса 1, четврти семестар, со фонд на часови 0+6, во период од учебната 2007/07 до учебната 2009/10 година.

Б) Втор циклус на студии **Студии по геодезија**

- Проценка на земјиште, седми семестар, со фонд на часови 2+2, во период од учебната 2007/07 до школска 2010/11 година.

- Уредување и управување со имоти, осми семестар, со фонд на часови 2+2, во период од учебната 2007/07 до учебната 2009/10 година.

По изборот во звањето вонреден професор, кандидатот учествувал во комисији за изработка на дипломски и магистерски работи и тоа како ментор и како член, и како ментор на една докторска дисертација во изработка.

Кандидатот д-р Јован Јованов со пријавата за конкурсот доставил и уредно пополнети обрасци за својата работа како вонреден професор. Од нив може да се види дека кандидатот совесно и ангажирано ја извршувал наставнообразовната дејност, остварувајќи дури 100 поени – далеку над минимално потребните 15.

3. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Кандидатот д-р Јован Јованов, по изборот во вонреден професор, како автор или коавтор објавил 7 труда со оригинални, научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови. Во тој период, ментор е на докторска дисертација од областа на геодезијата под наслов „Големината и влијанието на страничната рефракција при мерење на хоризонтални агли“ (во изработка), како и ментор на 6 одбранети и три пријавени и прифатени магистерски труда. Има учествувано во три меѓународни научни проекти BALGEOS I, BALGEOS II i LAGUS TEMPUS.

Во изминатите 4,5 години, научноистражувачката дејност се огледа низ наведените трудови и активности. Овој факт е видлив и од соодветните обрасци за остварената научноистражувачка дејност, остварувајќи 29 поени од минимално потребните 10 поени.

4. АПЛИКАТИВНОСТРУЧНА ДЕЈНОСТ

Во текот на својата работа на Факултетот, кандидатот д-р Јован Јованов перманентно учествувал и во апликативната работа на својата Катедра и Факултетот пошироко, а во периодот по изборот во звањето вонреден професор, за одбележување е неговата работа на бројните проекти, студии и елаборати наведени во образецот кон извештајот за избор во наставно-научно, научно, наставно-стручно и соработничко звање, прилог кон овој реферат. Како одговорен проектант учествувал во 12 проекти за оскултација на брани, машински објекти и анализи на стабилноста на точките од основните геодетски мрежи и точките во телото на браните, а во исто толку проекти е и учесник. Ревидент - одговорен проектант е на осум проекти наведени во образецот. Како учесник во дејности од поширок интерес е раководител на катедра, учесник во повеќе комисији на Факултетот, а ги

поседува и овластувањата А и Б за изведба, проектирање, надзор и ревизија на проектна документација од областа на геодезијата.

Врз основа на апликативно-стручната дејност, кандидатот освоил вкупно 93 поени, доста повеќе од минимално потребните 5 поени.

Кандидатот, по сите основи, вкупно освоил 222 поена, што е значително повеќе од минимално потребните 40 поени.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од сето претходно изнесено, како и врз основа на долгогодишното познавање на кандидатот, Комисијата едногласно заклучи дека д-р Јован Јованов, дипл. геод. инж., во изминатиот период остварил обемна и успешна наставна, стручна и стручно-научна активност.

Во наставната дејност кандидатот покривал и покрива настава по голем број предмети од студиите по геодезија, како и настава по предметот геодезија за сите насоки од студиите по градежништво на Градежниот факултет во Скопје. Покрај тоа, поединечно и колективно учествувал во објавувањето на бројните стручни и стручно - научни трудови од областа на геодезијата. Тоа најдобро се потврдува со бројот на остварените поени во соодветните области, чиј износ значително го надминува бараниот минимум.

Имајќи ја предвид целокупната активност на кандидатот, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, д-р Јован Јованов, дипл. геод. инж., да биде избран во звањето редовен професор (по предметите: геодезија, основи на геодезија, геодезија 1, просторно планирање, геодезија 2 и геодетска мерна технологија), од областа на вишата геодезија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА,

1. Проф. Ристо Рибаровски, дипл. геод. инж. с.р.
2. Проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев, дипл. геод. инж. с.р.
3. Проф. д-р Благоја Марковски, дипл. геогр. с.р.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНОНАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО – СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЊЕ

Кандидат: **Јован Александар Јованов**

Институција: **Градежен факултет - Скопје**

Научна област: **геодезија**

НАСТАВНООБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	часови	Поени
	НАСТАВА – прв циклус		
1	Геодезија (за градежници), 2008, 2009, 2010	3+3	5,4
2	Геодезија (за геотехника), 2008, 2009	3+3	3,6
3	Основи на геодезија (2006, 2007, 2008, 2009, 2010)	3+3	9,0
4	Основи на геодезија, Пр. 45 (2010)	3+3	1,8
5	Геодезија 1 (2007, 2008, 2009, 2010)	3+3	7,2
6	Просторно планирање (2006, 2007, 2008, 2009, 2010)	2+2	4,8
7	Просторно планирање ВТ (2009, 2010)	2+2	2,4
8	Геодетска мерна технологија (2006, 2007, 2008, 2009)	2+2	4,8
9	Геодетска мерна технологија ВТ (2007, 2009)	2+2	2,4
10	Геодетски подлоги (2007, 2008)	2+2	2,4
11	Геодезија 2 (2006, 2007, 2008, 2009, 2010)	2+2	6,0
12	Геодезија 2 ВТ (2009, 2010)	2+2	2,4
13	Геодетска пракса 1 (2007, 2008, 2009, 2010)	0+6	14,4
	Вкупно		66,6

	НАСТАВА – втор циклус	
1	Проценка на земјиште (2007, 2008, 2009, 2010)	6,0
2	Уредување и управување со имоти, летен (2007, 2008, 2009, 2010)	6,0
	Вкупно	12,0

	Консултации со студенти	
1	2006/07 (прв и втор циклус) – вкупно 157 студенти	0,3
2	2007/08 (прв и втор циклус) – вкупно 188 студенти	0,4
3	2008/09 (прв и втор циклус) – вкупно 307 студенти	0,6
4	2009/10 (прв и втор циклус) – вкупно 343 студенти	0,7
5	2010/11 (прв и втор циклус) – вкупно 176 студенти	0,4
	Вкупно	2,4

	Дипломски работи	
1	Ментор на дипломска работа	4,8
2	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	11,6
	Вкупно	16,4

	Комисии за магистерски и докторски	
1	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	0,5
2	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	2,4
	Вкупно	2,9
	ВКУПНО	100,3

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
	Ментор на докторска дисертација	
1	Големината и влијанието на страничната рефракција на мерените хоризонтални агли, м-р Ванчо Стојановски, 2007 г	3,0
	Вкупно	3,0

	Учество на научен/стручен собир со реферат	
2	Србиноски З. Рибаровски Р., Јованов Ј. (2006): Геодетски проекти во состав на главниот проект за депонијата за цврст отпад во општината Центар Жупе, Реферат, II -симпозиум на ДГМ, Охрид.	1,0
3	Ribarovski R., Srbinoski Z., Jovanov J. (2007): First beginnings and development of geodesy in the Republic of Macedonia, Jubilee scientific conference, Sofia 2007.	1,0
4	Ribarovski R., Srbinoski Z., Jovanov J. (2007): Basic geodetic networks in Republic of Macedonia, Jubilee scientific conference, Sofia 2007.	1,0
5	Srbinoski Z., Jovanov J., Bogdanovski Z. (2009): Bologna process in the studies of geodesy at the Faculty of civil engineering - Skopje, BALGEOS meeting, Skopje.	1,0
6	Србиноски З., Јованов Ј., Богдановски З. (2009): Геодетска окултација на високи објекти, Реферат, 13 ^{ти} Меѓународен симпозиум на ДГКМ, Охрид.	1,0
	Вкупно	6,0
	ВКУПНО	29,0

СТРУЧНО АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активността	Поени
	Проекти за геодетски оскултации на градежни и машински објекти - 12 (одг. проектант)	
1	Анализа на стабилноста на точките од микро-тригонометриската и од нивелманската мрежа и одредување деформации на точките вградени во телото на браната "Ратевска река" - Берово за 2006 г. (со Р. Рибаровски и З. Србиноски).	4
2	Анализа на стабилноста на точките од основните геодетски мрежи и на точките во телото на браната "Калиманци" - Кочани за 2006 г. (со Р. Рибаровски и З. Србиноски).	4
3	Анализа на стабилноста на точките од микротригонометриската мрежа, нивелманската мрежа и на точките во телото на браната "Гратче" - Кочани за 2006 г. (со Р. Рибаровски и З. Србиноски).	4
4	Проект за геодетски мерења на носачите во ф-ка "Swiss Lion" - Скопје, 2007 г. (со З. Србиноски и З. Богдановски).	4
5	Анализа на стабилноста на точките од основните геодетски мрежи и на реперите во телото на Мелнички Мост - Дебар за февруари 2008 г. (со З. Србиноски, З. Богдановски).	4
6	Проект за геодетски деформациски мерења на "Србиновачки мост" - Гостивар 2008 (со З. Србиноски, З. Богдановски).	4
7	Проект за геодетски деформациски мерења на свлечиштето "Рамина" - Велес 2009 (со З. Србиноски и З. Богдановски).	4
8	Проект за геодетска оскултација на брана Градче за 2010 г. (со З. Србиноски и З. Богдановски).	4
9	Проект за геодетска висинска оскултација на објектите во ТЕЦ Осломеј, Кичево 2010 (со З. Србиноски и З. Богдановски).	4
10	Проект за геодетска оскултација на брана Мантово за 2010 г. (со З. Србиноски и З. Богдановски).	4
11	Проект за геодетска оскултација на брана Ратевска Река за 2010 г. (со З. Србиноски и З. Богдановски).	4
12	Проект за геодетска оскултација на брана Калиманци за 2010 г. (со З. Србиноски и З. Богдановски).	4
	Вкупно	48

Проекти за геодетски оскултации на градежни и машински објекти - 12 (учесник)		
1	Проект за набљудување на нултата состојба на брана "Лисиче" - Велес, Скопје 2006 (со Р. Рибаровски и З. Србиноски).	2
2	Determining F _F Floor Flatness and F _L Floor Leveness Number NOB - Atrium, North Side, Slab on Grade, USA Embassy, Skopje 2007. (so Z. Srbinoski).	2
3	Геодетска висинска оскултација на реперската мрежа поставена во објектите на ТЕЦ "Осломеј" - Кичево за 2007 г. (со З. Србиноски).	2
4	Елаборат за следење на деформациите - геодетска оскултација на Саат Кулата во Прилеп за 2009 г. (со З. Србиноски и З. Богдановски)	2
5	Елаборат за следење на деформациите - геодетска оскултација на брана Мантово (со Лазо Димов). 2009.	2
6	Геодетска оскултација на оцакот и разладната кула во ТЕЦ Осломеј, Кичево 2010 (со З. Србиноски и З. Богдановски).	2
7	Елаборат за следење на деформациите - геодетска оскултација брана Вадоча, 2010 (со Лазо Димов).	2
8	Елаборат за следење на деформациите - геодетска оскултација на брана Мавровица 2010 г. (со Лазо Димов).	2
9	Елаборат за следење на деформациите - геодетска оскултација на брана Кнежево 2010 г. (со Лазо Димов).	2
10	Елаборат за следење на наносот во акумулацијата Мантово, 2010 г. (со Лазо Димов, З. Србиноски).	2
11	Елаборат за следење на деформациите - геодетска оскултација на бетонска скара на брана СВ. Петка, 2010 г. (со Лазо Димов).	2
12	Останати стручни проекти (програми и елаборати) 3 (соработник)	6,0
Вкупно		28,0

Ревизија на геодетски проекти		
1	Ревизија, Пруга Куманово-Крива Паланка-Бугарија 5 (одг. проектант)	5
2	Ревизија, автопат Струга-Кафасан	1
3	Ревизија, Јаловиште, Пробиштит	1
4	Ревизија, нанос-брана Иловичка Река	1
Вкупно		8,0

	Дејности од поширок интерес	
	Раководни функции и факултетски комисии	
1	Раководител на Катедрата за виша геодезија (2009-2011)	3,0
2	Комисија за упис	0,5
3	Комисија за еквиваленција - 5	2,5
4	Комисија за самоевалуација	0,5
5	Комисија за изготвување на наставни планови и програми	0,5
6	Комисија за настава на факултетот	0,5
7	Комисија за геодетска пракса	0,5
	Дејности од поширок интерес (пренесено)	
8	Комисија за избори и преизбори - 3	0,6
	Вкупно	8,6
	ВКУПНО	92,6

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	
НАСТАВНООБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	100,3
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	29,0
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	92,6
ВКУПНО	221,9

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МОРФОСИНТАКСИЧКА СТРУКТУРА НА ОБРАЗУВАЊЕ НА ИМЕНКИТЕ ВО АЛБАНСКИОТ И ВО АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК“ ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ШКЕЛКИМ МИЛАКУ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на својата дванаесетта редовна седница одржана на 23. 12. 2010 год., не избра за членови на Рецензентската комисија за оцена на докторската дисертација под наслов: „Морфосинтаксичка структура на образување на именките во албанскиот и во англискиот јазик“, изработена од м-р Шкелким Милаку.

Врз основа на член 31, став 2 и 3 од Правилникот за постдипломски студии и добивање докторат на науки на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, Рецензентската комисија, откако го проучи поднесениот труд, има чест и задоволство да му го поднесе на Наставно-научниот совет следниов

ИЗВЕШТАЈ

Структура на трудот. Докторската дисертација „Морфосинтаксичка структура на образување на именките во албанскиот и во англискиот јазик“, изработена од м-р Шкелким Милаку, брои 213 странички текст во новинарски проред. Формално, трудот се состои од две крупни целини: а) морфолошки категории и начин на образување на именките во албанскиот и во англискиот јазик; б) функција на именките во реченицата во двата јазика.

Кандидатот во овој труд главно се придржал до темата и со тоа дал значаен придонес во јазичното компаративно проучување на морфолошката структура и улогата на именката во реченицата во албанскиот и во англискиот јазик. Освен предговорот, дисертацијата се состои од девет глави, и тоа: Глава I. Зборовни групи, поим за зборот и морфемата, видови морфеми (стр. 6-10); Глава II. Именки (стр. 12-18); Глава III. Граматички категории на именките во албанскиот и во англискиот јазик (стр. 25-48); Глава IV. Образување на именките во албанскиот и во англискиот јазик (стр. 52-75); Глава V. Видови сложенки (стр. 76-87); Глава VI. Морфолошка структура на сложенките (стр. 88-95); Глава VII. Основни синтаксички единици (98-109); Глава VIII. Функциите на именките во реченицата (стр. 111-136); Глава IX. Видови реченици (стр. 138-155) а потоа Заклучок (стр. 156-169, Резиме (на англиски, стр. 170-178), Индекс на зборови и поими (стр. 179-201) и Библиографија (стр. 202-213).

За начинот на образувањето, граматичките категории и синтаксичката функција на именката во реченицата како за англискиот така и за албанскиот јазик одделно, досега имаме голем број синхронски и дијахронски монографии, трудови и нормативни граматики. Од друга страна, малубројни се компаративните или контрастивните проучувања меѓу овие два јазика, во овој контекст и морфосинтаксичкото компаративно проучување на именката. Поаѓајќи од ова, кандидатот се определил за оваа тема и на крајот успеа да ни даде важен придонес во компаративното претставување на именката во албанскиот и англискиот јазик.

Во овој труд, всушност, се анализира морфосинтаксичката структура на именката во албанскиот и во англискиот јазик, односно се прави едно компаративно проучување на морфолошки и зборообразувачки особености како и за функцијата на именката во реченицата во двата јазика.

Во првата глава кандидатот ни дава општи забалешки за зборовните групи кои се универзални за сите јазици во светот. Се напоменува дека постојат повеќе класификации на зборовите во групи, а најчесто се применуваат: значенската (семантичката), формалната (морфолошката) и функционалната (синтаксичката) класификација. Се дефинираат зборот и морфемата. Се прави дистинкција на овие два поима. При тоа се разгледуваат и се синтетизираат ставовите на неколкумина граматичари. Кандидатот подвлекува дека во албанскиот и во англискиот јазик имаме првични и изведени зборови, од типот *punë* - *work*, *punë-tor* - *work-er*. Во двата јазика се разликуваат зборообразувачки (изведбени) морфеми и формообразувачки (граматички) морфеми. Зборообразувачките морфеми, како и коренските, се носители на лексичкото значење, а упатуваат и на граматичкото. На пример, морфемите (суфиксите) *-tor* или *-er* во зборовите *punë-tor* и *work-er* укажува на некогашта врши определена дејност, во случајов оној што работи (работникот).

Како што е познато, во исказот еден збор не постои само во една единствена форма, туку во повеќе форми приспособувајќи (приспособувајќи) се кон другите зборови околу него. Различните форми во кои може да се јави еден збор се викаат збороформи и ја сочинуваат парадигмата на зборот. Тие се конкретни реализации во исказот низ сите можни граматички форми, како на пример, формите на именките во еднина ~ множина, по падежи, определеност ~ неопределеност, од типот *libër*, *libri*, *librit*, *librin*, *libra*, *librat*, *librave*, *librash* (книга, книгата, книги, книгите, книгиве, книгине) се збороформи на зборот *libër*, која се смета за основна (претставителна) форма. Најголем број збороформи во албанскиот, англискиот, македонскиот и во многу други јазици имаат глаголите, додека именките во албанскиот јазик имаат до осум збороформи (еднина и множина во неопределена е определена форма по петте падежи).

Согласни сме дека бидејќи морфемите се семантички единици на јазикот, оттука и нивната поделба се заснова врз нивното значење. Од оваа гледна точка, како во албанскиот, така и во англискиот јазик се разликуваат две видови морфеми: а) коренски морфеми и б) афиксални морфеми.

Во втората глава м-р Шкелким Милаку пишува за универзални особености на именките: нејзината дефиниција како зборови со кои се означуваат суштества, предмети, појави и поими; за општоприфатливата поделба на општи и сопствени именки, за конкретни и апстрактни именки, за избројни и неизбројни именки, при тоа давајќи бројни примери од албанскиот и од англискиот јазик. Кандидатот со право констатира дека: „Во нашиот свет има конкретни предмети и апстрактни поими. Сите народи во светот имаат одреден збор за да го именуваат ваквата разноликост и изобилство. Според ова, постоењето на конкретни и апстрактни именки е универзална појава во јазиците, а следствено на ова, една слична поделба се прави и во англискиот и во албанскиот јазик”.

На компаративен начин во третата глава се претставени и граматичките категории на именките во албанскиот и во англискиот јазик кои се искажуваат со посебни граматички средства. Подвлечено е дека за именките во албанскиот јазик се својствени категориите: род, број, определеност и падеж; додека во англискиот јазик покрај родот, бројот и определеноста, основната форма на именката (номинативот) има и генитивна форма. Универзална е констатацијата дека граматичката категорија род има основа, пред сè, во различниот пол на луѓето и на животните (машки и женски), а може да биде и неопределен (ни машки ни женски), односно среден. Обично се прави разлика меѓу природниот и граматичкиот род, затоа што честопати тие не се совпаѓаат. Граматичкиот род има свој израз кај сите именки, без оглед на тоа дали именкуваат нешто живо или нешто неживо. Разликувањето на родот кај именките за предмети и појави (кои немаат

природен род) се прави според завршоците на именките за живи суштества. И во албанскиот и во англискиот јазик секоја именка му припаѓа на еден од трите рода: машки, женски или среден род.

Родот во албанскиот јазик доаѓа до израз во единските форми. Во множината родот го определуваме според соодветните форми во еднина. Најдобар показател на граматичката припадност на родот на именката во албанскиот јазик е постпозитивната наставка (член) во определена форма. Во албанскиот јазик повеќето од именките од женски род во нечленувана форма завршуваат на неакцентирана самогласка -ë: *mollë* (јаболко), *nënë* (мајка), *vajzë* (девојка), *grobë* (алиште), *detyrë* (задача) и др. Одреден број именки завршуваат и со други акцентирани самогласки, како со: -e: *lule* (цвеќе), *nuse* (невеста), *fitore* (победа) и др.; со -i: *difuri* (знаење), *teori* (теорија), *fotografi* (фотографија), *bukuri* (убавина) и сл.; со -a: *kinema* (кино), *kala* (кале), *para* (пара), *liri* (слобода), *miqësi* (пријателство), *qershí* (црешња) и др.; со -o: *depo* (складиште), *pallto* (палто), *radio* (радио) и сл. Одреден број именки од женски род завршуваат на согласка, како: *zemër* (срце), *vegël* (алат), *femër* (жена), *vetull* (веѓа) и сл.

По правило и во англискиот јазик именките од машки род завршуваат на согласка, а помал број и на самогласка, како на пример, *father*, *uncle*, *brother*, *nephew*, *duke*, *god*, *hero*, *friend*, *student* (common), *boyfried*, *male student*.

Во членувана форма на именките од машки род им се додава членот -i а на помал број (на именките кои завршуваат на -k, -g, -h, или на акцентирана самогласка а и на вокална група -ua) -u, како: *emër-i*, *gur-i*, *qytet-i*, *mik-u*; *përria* - *përroi* (име-н-ка, камен-от, град-от, пријател-от, поток-от). Праведна е констатацијата дека образувањето на членуваната форма на именките со постпозитивен член е појава на балканските јазици, додека во другите индоевропски небалкански јазици определеноста на именката се врши со препозитивен член. Во англискиот јазик членуваната форма на именките од двата рода се образува со членот *the* во позиција пред именка: алб. *djalë* - *djal-i* - англ. *boy* - *the boy*.

Како што е познато, множината на именките од женски род во албанскиот јазик се прави со одредени наставки, како со -e, -eshë, -ë, -ushë, -icë, -onjë од типот *gjysh-e*, *mik-e*, *ministër-e*, *doktor-eshë*, *plakë-ë*, *zonjë*, *arushë* (баба, пријателка, министерка, докторка, старица, госпоѓа, мечка) и др.

И во англискиот јазик одреден број именки завршуваат со согласка, како *sister*, *mother*, *actress*, *girl aunt*, (sh) и сл.

Именките од женски род во англискиот јазик се градат главно од основата на машки род, додавајќи им го наставката -ess: m. *actor* - f. *actress*, m. *master* - f. *mistress*, m. *heir* - f. *heiress*, m. *lion* - f. *lioness*, m. *poet* - f. *poetess* и др.

Согласни сме со укажувањето на кандидатот дека општа одлика на множината на именките во двата јазици е тоа што имаме правилни форми на множина (еднина + наставка) и неправилни форми (со внатрешна промена на фонеме во темата на именката). Средствата за формирање на множинската форма на именките во албанскиот стандарден јазик се разновидни.

Како најпродуктивни наставки за множина во албанскиот јазик се: -ë, -a, -e, -nj, -e, -ra, како на пример: *anëtarë* (членови), *grurë* (пченица), *lekë* (леки), *shoferë* (шофери) и др.; *dema* (бикови), *fusha* (ниви), *kodra* (ридови), *pëllumba* (гулаби), *vegla* (алатки) и др.; *aksione* (акции), *fise* (племиња), *kombe* (народи), *shtete* (држави), *arinj* (мечки), *mullinj* (воденици), *penj* (конци), *heronj* (херои), *ftonj* (дуњи) и др.; *dhjamëra* (лоји), *fshatra* (села), *mallra* (стоки), *ujëra* (води) и др.

Но, кај некои именки множинската форма е иста со формата во еднина, на пр.: *një nxënës* - *shumë nxënës* (еден ученик - многу ученици), *një mësues* - *shumë*

mësues (еден учител - многу учители), *një ditë* - *shumë ditë* (еден ден - многу денови), *një kala* - *shumë kala* (едно кале - многу калиња), *një ide* - *shumë ide* (една идеја - многу идеи), *një shtëpi* - *shumë shtëpi* (една кука - многу куки), *një lagje* - *shumë lagje* (една населба - многу населби), *një depo* - *shumë depo* (едно складиште - многу складишта) и др. Некои именки ја формираат членуваната форма на множина претрпувајќи фонемски промени во нивната тема. Главни фонемски промени се: /a/ > /e/, /e/ > /i/, /k/ > /q/, /g/ > /gj/, /ll/ > /nj/, /r/ > /j/. Еден дел од овие именки добиваат и наставка, на пр.: *breg* - *brigje* (брег - брегови), *rrezik* - *rrezique* (ризик - ризици), *kunat* - *kunetër* (девер - девери) и др; додека другите не добиваат наставка: *dash* - *desh* (овен - овни), *mik* - *miq* (пријател - пријатели), *plak* - *pleq* (старец - старци), *kungull* - *kunguj* (тиква - тикви), *bir* - *bij* (син - синови) и др.

За разлика од албанскиот јазик, кој множината на именките ја образува со бројни наставки, во англискиот јазик множината на именките се прави на поедноставен и попрактичен начин, односно со наставките -s, -es: *boy* - *boys*, *dog* - *dogs*, *buse* - *buses*, *name* - *names*, или со промена на фонемите самогласки во основата на зборот *man* - *men*, *woman* - *women*, *tooth* - *teeth* и др.

Во англискиот јазик најраспространет начин на образување на множината е со наставките -s, -es: *bus* - *buses*, *mouse* - *mousses*, *prize* - *prizes*, *brush* - *brushes*, *punch* - *punches*, *thing* - *things*, *dog* - *dogs*, *day* - *days*, *boy* - *boys* и сл. Со промена на /y/ ~ /i/ и со додавање на наставката -es: *lady* - *ladies*, *story* - *stories*, *army* - *armies*, *country* - *countries*, *fly* - *flies*. Кај неколку именки се врши внатрешна промена на фонеме, како -y во -i: *day* - *days*, *play* - *plays*, *tray* - *trays*, *key* - *keys*, *boy* - *boys*, *toy* - *toys* и др.; *man* - *men*, *woman* - *women*, *mouse* - *mice*, *child* - *children*; *life* - *lives*, *wolf* - *wolves*, *knife* - *knives*, *half* - *halves*, *wife* - *wives* и др.

Во досертацијава станува збор и за множината на сложените именки. Како во албанскиот, така и во англискиот јазик сложенките имаат таква форма што овозможува да имаат граматичка категорија на вообичајните (простите) именки, односно да имаат број, род, член и др. Во албанскиот јазик множината кај сложенките се прави најчесто со суфикси, како и кај првичните или изведените именки со суфикси, префикси, суфикси и префикси одеднаш.

Множината на сложенките во англискиот јазик се врши на три начини, и тоа: (а) со суфикси: *Housewife* - *housewives*, *Schoolmaster* - *schoolmasters* и сл.; (б) Со множинска форма на првиот елемент на сложенката: *Father-in-law* - *fathers-in-law*, *Man-of-war* - *men-of-war*, *Looker-on* - *lookers-one*; (в) со множинска форма на двата елемента на сложенката: *Woman driver* - *women drivers*, *Woman doctor* - *women doctors*, *Man student* - *men students* и др.

Посебно внимание им се посветува и на падежите во албанскиот јазик. Имено, познато е дека во албанскиот современ јазик имаме пет падежи: номинатив, генитив, датив, акузатив и аблатив во еднина и множина во членувана и нечленувана форма на именката. Во англискиот јазик имаме два падежа: номинатив и генитив, односно *common* и *genitive*. Се прави споредба на генитивот во албанскиот и во англискиот јазик. Во овој труд, авторот ги пренесува познатите главни функции на падежите во албанскиот јазик, и тоа дека номинативот служи за именување на оној што го врши дејството, односно подметот на реченицата. Со акузатив се искажува објектот на дејството, кој обично се изразува преку директен објект, генитивот служи за да ја определи именката, многу слична со функцијата на придавката, а дативот се користи за изразување на индиректен објект итн.

Од друга страна, се нагласува тоа дека во албанскиот јазик функцијата на именката во реченицата се изразува двојно, т.е. и преку падежни форми и преку предлози, што значи дека тој припаѓа на аналитичко-синтетичкиот тип јазици со

развојна склоност кон аналитичниот тип. Имено, именките во сите падежи, освен во генитив, можат да се употребуваат без предлог и со предлог.

Во четвртата глава станува збор опширно за начинот на образувањето на именките во албанскиот и во англискиот јазик. Од ова поглавје, учени се многу сличности во начинот на образувањето на именките во двата јазика. Имено, праведно е мислењето дека во албанскиот и англискиот јазик, како и во другите јазици (македонскиот), најголем број нови зборови се добиени преку афиксација, т.е. со додавање префикс или суфикс. Овој начин на добивање или изведување нови зборови се состои во додавањето на продуктивни морфеми на коренот. Тие зборообразувачки средства може да се доставаат на глаголки, на придавски, на именски, на бројни и на други основи. Во најголем дел во албанскиот јазик именките се изведени првенствено од други именки, глаголи, придавки и броеви со додавање суфикси (наставки) од типот: *qytet* – *qytetar*, *riпој* – *riпim*, *i kuq* – *të kuqtë*, *dhjetë* – *dhjetëshja* (град – граѓанин, работи – труд, црвен – црвеното, десет – десетка) и сл.

Од зборообразувачка гледна точка, постојат повеќе начини на образување на именките, и тоа: а) бессуфиксен, б) суфиксен, в) префиксен, г) префиксно-суфиксен, д) сложени именки.

Ваквите начини на зборообразување се присутни како во албанскиот, така и во англискиот јазик, па и во македонскиот. Имено, во албанскиот и англискиот јазик имаме: а) првични именки – англ. *simple nouns*, како: *djalë* – *son*, *mace* – *cat*, *shtëpi* – *house*, *dhomë* – *room*, *njeri* – *man* (...). б) изведени именки – англ. *derived nouns*, составени од основа на зборот и некој додаток: префикс, суфикс или пак двете одеднаш (prefixes, suffixes): *dislike* – *nuk më pëlqen*, *unhappy* – *jo i lumtur*, *reading* – *lexuar* и сл. и в) сложени именки (сложенки): *atdhetar*, *liridashës* – *classroom*, *newspaper*, *father-in-law*. На прегледен начин се претставени сите начини на зборообразување во двата јазика.

Во оваа докторска дисертација на прегледен начин се претставени и суфиксите во двата јазика, при што е подвлечено дека албанскиот и англискиот јазик се богати со продуктивни суфикси. Во албанскиот јазик како најпродуктивни суфикси се: *-ar*, *-ës*, *-tar*, *-ist*, *-im*, *-esë*, *-je*, *-i*, *-si*, *-ri*, *-or*, *-tor*, *-ak*, *-as*, *-an*, *-it*, *-iot*. Во англискиот јазик најпродуктивни се *-er*, *-ar*, *-ant*, *-ship*, *-y*, *-ist*, *-smi*, *-ee*, *-ation*, *-ment*, *-al*, *-ing*, *-ness*, *-ity*, *-age*, *-ance*, *-age*, *-ism*, *-hood*, *-ship*, *-dom*, *-ry*, *-ful* и др. Спореди ги примерите *këngëtar* (пеач), *shqiptar* (Албанец), *tetovar* (тетовчанин), *gojëtar* (опатор), *drejtor* (директор), *gjuhëtar* (лингвист) или на англиски *arrival*, *burial*, *denial*, *American*, *Korean*, *Victorian*, *adherence*, *assistance*, *dependence*, *resemblance*, *assistant*, *consultant*, *student*, *freedom*, *stardom*, *boredom*, *kingdom*.

Одредени суфикси се посебни за образување на одредена група зборови. За голем број суфикси, м-р Милаку наоѓа албанско/англиски соодветни еквиваленти. На пример, со суфиксот *-al* се образуваат именки од глаголка основа, а во албанскиот јазик еквивалентна на ова е *-im*, како кај зборовите: *proposāl* – *propozim*, *approval* – *aprovim*, *arrival*, *burial*, *denial*. Од друга страна, суфиксот *-al* се користи за образување на придавки од именска основа, како *constitutional* – *kushtues*, *nacional* – *kombëtar*, *racial* – *racor*.

Заедничка појава на англискиот и албанскиот јазик е тоа што не мал број зборови се јавуваат со иста форма, но во одреден контекст тие можат да бидат именки, глаголи или придавки.

Посебно место во оваа докторска дисертација зазема споредбената анализа на сложените зборови во двата јазика. Имено, основано е мислењето дека во албанскиот и англискиот јазик освен прости (првични) и изведени зборови (со суфикси, префикси, префикси+суфикси) има и сложени зборови. Според видот на синтаксичките врски меѓу составните делови во сложениот збор, се разликуваат

координациски (приредувачки) односи и субординациски (подредувачки, потчинувачки) односи. Кај двете групи, со право м-р Милаку разликува и подгрупи, според составот на сложениот збор: именка + именка, именка + придавка, именка + глагол, именка + партицип. Заедничко е тоа што сложените зборови се составени од две именки, една именка и една придавка, сложенка со суфикс и сл. со непосредно срастување. Во англискиот и албанскиот јазик имаме изобилство на композиции, од типот: англ. *newspaper, boyfriend, bathroom, housekeeper, schoolbook, pickpocket, playground, letter-writing...*; алб. *atdhetar, mirëbesim, liridashës, kryeplak, bashkëpunim, kryeministër* и др.

Тука вреди да се подвлече заложбата на кандидатот шематски да ни претстави неколку сложени именки од албанскиот и од англискиот јазик преку генеративна анализа.

Посебно внимание во овој труд, односно во VII глава е посветено и на начинот на образувањето на именската синтагма (именската група) во двата јазика. Констатирано е дека меѓу најпродуктивни модели на именски групи се: именка + именка, именка + придавка, именка + замена, именка + број, именка + инфинитив и др. Од дадените примери во овој докторски труд кандидатот забележува дека именските групи се составени на сличен начин како во албанскиот така и во англискиот јазик.

Функциите на именките во реченицата се обработени во глава VIII. Како општа констатација од ова поглавје може да се извлече тоа што именката во албанскиот и во англискиот јазик може да има функција на подмет, директен предмет, индиректен предмет, предмет со предлог, прилошка определба, именски дел од прирокот и атрибут.

Подметот се изразува со именка, именска група, замена или кој било номинативен член од реченицата. На пример: *Këta sportistë duken të lumtur. Veturat e reja janë të shtrenjta. Disa nga veturat e reja janë të shtrenjta* и др. На англиски: *Those sportsmen look happy. The sportsmen look happy. New cars are expensive. Some new cars are expensive.*

Именскиот дел од прирокот главно се употребува по глаголот и се приспособува со подметот: *Unë lexoj tregime të fëmijëve. I read the kids of story.*

Именка во албанскиот и во англискиот јазик може да се употребува и во функција на определувач, определба: *Kjo shtëpi duhet pastruar me mirë sesa e juaja. This house must clean better than yours. Mësuesi në mëngjes ishte i gëzuar. The teacher in the mornig was happy.*

Кандидатот воочил дека топиката на заменката и именката во именската група во двата јазика се разликува. Имено, во албанскиот јазик по правило заменката се употребува по именката што ја определува, додека во англискиот јазик редоследот е обратен, замена + именка: *shkolla juaj*, додека во англискиот јазик заменката се употребува пред именката: *your school, fjalori juaj - your dictionary.*

Важна карактеристика на албанскиот (и на македонскиот јазик, како и на сите други балкански јазици) е удвојувањето на директниот и на индиректниот предмет (објект). Удвојувањето се врши со кусите (ненагласени) форми на личните заменици и на повратната замена. Удвојување имаме тогаш кога покрај директниот или индиректниот предмет изразен со именка (именска група) или со долга (целосна, потполна, нагласена) заменска форма ќе употребиме уште и куса заменска форма: *E pash Agronin. - (Го видов Агрон.) E pash atë. - (Него го видов.) I thash babait tim (Му реков на татко ми).* Во англискиот јазик немаме кратки заменски форми, ниту пак удвојување на предметот. На пример: *They gave me some books. Ata m'i dhanë mua disa libra.*

Од овој труд може да се подвлекува дека во албанскиот и англискиот јазик именката може да се употребува и во функција на прилошка определба, односно додаток. Општоважечка констатација за сите јазици во светот е тоа што прилошките определби даваат податоци за околностите во или под кои се вршело, се врши или ќе се врши глаголското дејство изнесено со прирокот. Во улога на прилошки определби се јавуваат: (а) прилозите, за кои е ова основна функција; (б) именки или именски групи со предлози.

Во сите јазици, па следствено на ова и во албанскиот и англискиот јазик, вообичаено е да се разликуваат неколку вида прилошки определби, и тоа: *прилошка определба за место, за време, за начин, за количество и степен, за причина, за цел, за услов и прилошка определба за допуштање.*

Во истражувањето се користени компаративниот, дескриптивниот и аналитичко-синтетичкиот метод, со голем број примери од албанскиот и англискиот јазик.

Како и вообичаено, овој труд има *Заклучок и Резиме* на англиски. Тука на некој начин се резимира целата работа на ова истражување, односно наоѓаме логични и умесни констатации произлезени од компаративното претставување на именката во албанскиот и во англискиот јазик, кои можат да служат како поттик за понатамошни споредбени морфолошки и синтаксички проучување меѓу двата јазици. Авторот состави и индекс на зборови и поими. На крај е дадена користената литература. И од библиографијата може да се забележи дека кандидатот користил богата стручно-научна литература од областа, а мошне успешно се справил и при избор на примери и фрагменти од уметничката литература.

Заклучок и предлог. Од гореизнесеното може да се заклучи дека во докторската дисертација „Морфосинтаксичка структура на образување на именките во албанскиот и во англискиот јазик“ кандидатот м-р Шкелќим Милаку успешно ја реализирал поставената задача. Тој претставува прецизен, методолошки јасен и инвентивен труд, и го сметаме за важен придонес во двојазичното компаративно проучување. Во трудот се забележени морфолошки, зборообразувачки и синтаксички сличности и разлики, користејќи голем број примери од албанскиот и англискиот јазик.

Следствено на ова, Рецензентската комисија има чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет “Блаже Конески” во Скопје да му предложи да ја прифати оваа рецензија и кандидатот м-р Шкелќим Милаку да го допушти на усна одбрана.

Скопје, 17.1.2011 год.

Рецензентска комисија

1. Д-р Аслан Хамити, редовен професор, с.р.
2. Д-р Елени Бужаровска, редовен професор, с.р.
3. Д-р Вальбона Тоска, доцент, с.р.
4. д-р Бегзад Балиу, вонреден професор, с.р.
5. д-р Исмет Османи, доцент, с.р.

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ПО ПРЕДМЕТОТ РАДИОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Сл.весник на РМ бр. 35/08, 103/08 и бр. 26/09) и членовите 42-46 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ во Скопје, со Анекс 1 и Анекс 2 од овој Правилник, Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата 7 редовна седница одржана на 18.11.2010 година, донесе решение за избор на еден редовен професор по предметот радиологија. Согласно со конкурсот од 29.10.2010 година, формирана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Миодраг Врчаковски
- проф. д-р Климе Ѓорески
- проф. д-р Михаил Груневски
- проф. д-р Дафина Кузмановска
- проф. д-р Зоран Спировски

На конкурсот се јави кандидатот **вопр. проф. д-р Надица Митреска**.

Комисијата во горенаведениот состав се состана и ги разгледа документите на кандидатот кој учествуваше на конкурсот и во согласност со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на УКИМ во Скопје го дава следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Надица Митреска е родена во Скопје во 1961 година. Основно и средно образование завршила во Скопје. На Медицинскиот факултет во Скопје се запишала во 1979/80, а дипломирала во 1987 година со просек 8,5. Од 1989 до 1997 работела како општ лекар, а потоа и како радиолог во Институтот за белодробни заболувања кај децата во Скопје. Од 1997 година е во постојан работен однос на Институтот за радиологија во Скопје каде што до 2006 година е раководител на Одделението за педијатриска радиологија. Во октомври 2006 година е избрана за в.д. директор на ЈЗУ Институт за радиологија во Скопје, а во мај 2010 година е назначена за директор на Универзитетската клиника за Радиологија во Скопје.

Стручна, здравствена активност

Во текот на работата како лекар и како специјалист-радиолог, д-р Надица Митреска практикува континуирана едукација од областа на радиологијата, педијатриската радиологија, магнетната резонанца и други области од интерес во реномирани центри во Европа и во САД. Посетува бројни конгреси, семинари, курсеви и други типови едукација. Во текот на специјализацијата користела повеќемесечни стипендии во Варшава-Полска, Атина-Грција, Лондон-Велика Британија, каде што поминала дел од предвидените турнуси од нејзината специјализација. Учествовала на многубројни стручни конгреси, семинари и едукативни курсеви со самостојни трудови и како коавтор (Брисел, Осло, Виена, Утрехт, Севилја, Фиренца, Хајделберг, Рим, Грција, Мајами-Флорида, Белград, Ниш, Бугарија и на многу други места). Во периодот по 1998 година учествувала на неколку проекти на Светска банка поврзани со борбата против туберкулозата и заштитата на населението од оваа болест, а реализирани преку Министерството за здравство. Учествова во работната група за подготвување на Законот за заштита од радијација. Во 2007 година, како член на делегација номинирана од Министерството за здравство, учествувала во размена на искуства поврзани со реформите во здравството со колегите од Клиничкиот центар во Љубљана и Јесенице. Истата година ја организирала прославата по повод 60 години од радиологијата во Македонија и 40 години Радиолошки институт. Во 2008 година, исто така е назначена за лидер на група кој реализира студиски престој во Минеаполис-Минесота, САД, каде што се стекнала со знаења од областа на здравствениот болнички менаџмент. Во 2010 година таа е член на групата испратена од Министерството за здравство во Република Турција, во организација на Хацитепе-универзитетот, поради размена на стручни, научни и менаџерски искуства. Член е и на бројни комисиони на Министерството за здравство за вршење на стручен надзор. Во 2010 година е избрана од

Собранието на Р.Македонија за член на Одборот за доделување на наградата „Мајка Тереза“. Во 2009 година е претседател на 5 Конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество и директор на 3 Национален курс за обука за радијациона заштита во дијагностичката радиологија. Како член на комисија и како директор на Клиниката за радиологија со стручни предавања активно учествува во Кампањата за рано откривање на ракот на дојката. Со својата активна работа придонесува за подобрување на условите за работа на персоналот на Клиниката за радиологија, како и за набавка на нова апаратура со што се подобрени и забрзани здравствените услуги кои ги дава Клиниката.

Научноистражувачка дејност

Основната научноистражувачка активност на д-р Надица Митреска е насочена кон радиолошка евалуација на патологијата на белите дробови во детската возраст. Од посебен интерес за неа претставуваат тркалезните белодробни лезии во детската возраст од што произлезе и нејзината докторска дисертација со наслов „Радиолошка евалуација на тркалезни белодробни лезии во детска возраст“, која ја одбрани во Скопје во 2000 година. Од интерес за неа претставуваат исто така интерстицијалните белодробни како и паразитарните заболувања. Со промена на работното место во Институтот за радиологија се проширил нејзиниот интерес кон евалуација и на други органи и системи, а посебно со воведување на магнетната резонанца во дијагнозата на патолошките промени на ЦНС, мускулоскелетниот систем и други органи. Во 2006 година е автор на поглавје во книгата „Фармакотераписки прирачник за лекари, фармацевти и стоматолози“. Во 2010 година е избрана за член на научниот одбор на Балканската асоцијација за радиологија. Во моментот како директор на Клиниката за радиологија, ја помага научната работа на своите колеги.

Наставна дејност

За асистент по предметот радиологија е избрана во 1994 год, а рецензираните трудови се објавени во Билтен бр.638. Реизбрана за асистент е во 1998 год. Врши едукација на студенти по медицина, а подоцна и на специјализанти по радиологија и супспецијализанти. Во 2001 година е избрана за научен соработник. Рецензираните трудови се објавени во Билтен бр.772. Во 2003 година во Билтен бр.828 избрана е за доцент по предметот радиологија, а во 2006 год. за вонреден професор.

Стручни и научни трудови

Вонр. проф. д-р Надица Митреска досега има објавено 44 трудови кои се рецензирани при изборите за асистент, научен соработник, доцент и вонреден професор. За изборот во звањето редовен професор приложува нерецензирани трудови и активности кои се прикажани во образецот (анекс 2) за научноистражувачка дејност.

ЗАКЛУЧОК

Комисијата која лично ја познава кандидатката вонр. проф. д-р Надица Митреска, ги оцени доставените стручни и научни квалификации, и има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја избере во звањето редовен професор по предметот радиологија при Медицинскиот факултет во Скопје.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Миодраг Врчаковски, претседател,	с.р.
2. Проф. д-р Климе Ѓорески, член	с.р.
3. Проф. д-р Михаил Груневски, член	с.р.
4. Проф. д-р Дафина Кузмановска, член	с.р.
5. Проф. д-р Зоран Спировски, член	с.р.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Надица Јордан Митреска
Институција: Медицински факултет, УК за радиологија - Скопје
Научна област: радиологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии (медицинари)	0,8
	Одржување на настава од прв циклус (РТГ технологии, предмет по ултрасонографска техника и радиографски процес)	6
	Одржување на настава од втор циклус (специјализанти)	3,2
2.	Консултации со студенти	0,24
3.	Ментор на дипломска работа	0,6
4.	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа	0,7
5.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник - автор на поглавје	6
6.	Член на комисија за одбрана на специјалистичка работа	4
7.	Пакет материјали за предметот: Радиографски процес и ултразвучна техника	2
Вкупно:		23,54

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одбранета докторска теза: „Радиолошка евалуација на тркалезни белодробни лезии во детска возраст“	8
2.	Трудови со оригинални научно-стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научно-стручни собири:	
2/1	Улогата на Клиниката за радиологија во кампањата за рано откривање на ракот на дојката во Р.Македонија: Митреска Н., Петти конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество, Книга на апстракти	
2/2	Споредба на квалитетот на слика во КТ при трансфер на различни медиуми: Гершан В., Д.Јакимовски, З. Трајковски, Н. Митреска, С.Бурческа, Петти конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество, 2008, Книга на апстракти	
2/3	CT diagnosis of gastric trichobezoar in a child: Case report: V.Aliji, D. Mihajlovski, Z.Trajkovski, N.Mitreska, M.Lazarevska, J.Joseva, 5 th Congress of radiologist of Macedonia with international participation, Book od abstracts 2009,	
2/4	Coloboma-case report: M.Lazarevska, D.Mihajlovski, V.Aliji,	

	N.Mitreska, Z.Trajkovski, 5th Congress of radiologist of Macedonia with international participation, Book of abstract, 2009 2/5 Pulmonary embolism (PE) MDCT study: M.Lazareska, V.Aliji, N.Mitreska, E.Stefanovska, 5th Congress of radiologist of Macedonia with international participation, Book of abstract, 2009 2/6 Miasthenia gravis in a patient with thymic hyperplasia-case report: N.Sezair, N.Mitreska, Gurcinov D., T.Slezenkovska, 5th Congress of radiologist of Macedonia with international participation, Book of abstract, 2009 2/7 Ултразвучна дијагностика на болка во десен долен абдоминален квадрант: Сезаир Н, Митреска Н, Лазареска М, Алиџи В, Петановска Н, Петти конгрес на радиолозите на Македонија со меѓународно учество, Книга на апстракт 2009 2/8 Intussusception in children-a pictorial review: Josheva J, Trajkovski Z., Mihajlovski D., Lazareska M., Mitreska N., Anastasova-Kitanovska M., 5th Congress of radiologist of Macedonia, book of abstract 2009 2/9 Mesenchymal hamartoma-a case report, Josheva J., Mitreska N., Aliji V., Petanovska N., Temelkovska S., 5th Congress of radiologist of Macedonia with international participation, Book of abstract, 2009 2/10 Conventional radiography, CT, MRI in diagnosing and staging of primary lung cancer: Gjurchinov D., Mitreska N., Slezenkovska t., sezair N.: 5th Congress of radiologist of Macedonia with international participation, Book of abstract, 2009 2/11 Congenital hydronephrosis presenting as acute pyelonephritis: N. Ristoska Bojkovska, V.Tasik, D.kuzmanovska, N. Mitreska, 5th congress of radiologist of Macedonia with international participation, Book of abstract, 2009	
		11x2=22
3.	Труд со оригинални научно-стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научно-стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: 3/1 Muscle injuries : A.Poposka, N.Mitreska, A.Gilani, Medicina Sportiva Bohemica and Slovaca ,Vol.16 No.3, 2007 3/2 MDCT in Pulmonary embolism:M.Lazareska,D.Mihajlovski,N.Mitreska,E.Stefanovska 7th Balkan congress of radiology,Istanbul ,Final program, 2009 3/3 Polysplenia syndrome in an adulte with abdominal viscerovascular anomalier-case report: V.Aliji, N.Mitreska, E.Stefanovska,M.Lazareska,D.Mihajlovski,J.Joseva,N.Sezair,e.Stojovska, 7th Balcan congress of radiology,Istanbul, Final program,2009 3/4 Diagnostic ultrasound in right lover abdominal quadrant pain: N.Sezair, N.Mitreska,T.Slezenkovska, D.Gjurchinov, Z.Trajkovski 7th Balkan congress of radiology, Istanbul, 2009	4x3=12
4.	Пленарно предавање на стручен собир со меѓународно учество: 1. Улогата на Универзитетската клиника за радиологија во кампањата за рано откривање на ракот на дојката во Р.Македонија 2. Прва меѓународна конференција, Раното откривање во борбата против ракот на дојката „Партнерство“ Скопје, 2009 3. Round pulmonary lesion in children, 8th Balkan Congress of Radiology, Alexandroupoli, Greece 2010	3x3=9
5.	Учество на научно стручен собор со реферат: Тумори во медијастинум во детска возраст, Н.Митреска, Состанок на	

	Здружението на радиолозите на Македонија, Кочани, 2007 Радијациона заштита на бремени жени и вработени: Н.Митреска, Трет национален курс за обука за радијациона заштита во дијагностичката радиологија, Охрид, 2009 Оптимизација на протокол за педијатриски пациенти во КТ и МР: Трет национален курс за обука за радијациона заштита во дијагностичката Радиологија, Охрид, 2009	3x1=3
6.	Пленарно предавање на стручен собир: 60 години од радиологијата во Македонија и 40 години Радиолошки институт, Скопје, 2007	2
	Вкупно:	56

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста:	Поени
	Вкупно:	

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

[illegible]

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	23,54
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	56
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	36,6
Вкупно:	116,14

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Миодраг Врчаковски, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Климе Горески, член, с.р.
3. Проф. д-р Михаел Груневски, член, с.р.
4. Проф. д-р Дафина Кузмановска, член, с.р.
5. Проф. д-р Зоран Спировски, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО ЗВАЊЕТО РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ПО ПРЕДМЕТОТ ПСИХОЛОГИЈА ВО ФИЗИЧКОТО ОБРАЗОВАНИЕ И СПОРТОТ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА ВО СКОПЈЕ

Наставно - научниот совет на Факултетот за физичка култура во Скопје, на својата 121 седница од 25.1.2011 година, донесе одлука број 0201-30/3 со која определи Рецензентска комисија во врска со пријавата на д-р Ленче Алексовска Величковска - вонреден професор, на конкурсот објавен во весникот „Дневник“, од 31.12.2010 година, за избор на 1 (еден) наставник во сите звања по предметите: психологија 1, психологија 2, психологија во физичкото образование и спортот и психологија на спортот.

Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Душко Иванов – претседател, проф. д-р. Матеј Тушак - член и проф. д-р Александар Милојевиќ - член, на Наставно-научниот совет да му го предлага следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци за кандидатката

Д-р Ленче Алексовска - Величковска – вонреден професор, е родена на 10.6.1971 година во Скопје. Основно и средно училиште завршила во Скопје.

Д-р Ленче Алексовска-Величковска активно започнала да се занимава со кошарка уште во периодот на рана адолесценција. Благодарение на нејзиниот талент и работа, на 15 години станала репрезентативка на Македонија, а веднаш потоа и на југословенската женска кадетска репрезентација. Својата спортска кариера ја продолжила во матичниот клуб, со кој по осамостојувањето се натпреварувала во Првата македонска кошаркарска лига. Поради нејзините играчки квалитети, организациските способности, комуникативноста со соиграчите, била избрана за капитен на екипата. Во натпреварувачките сезони 1994/95 и 1996/97 година, КК “Студент” ги освоил шампионската титула и Купот на Македонија. Учествовала на повеќе меѓународни турнири, а со КК “Студент” учествовала и во Купот на европските шампиони. За време на својата играчка кариера била стандардна репрезентативка на женската македонска сениорска кошаркарска репрезентација.

Дипломирала на Факултетот за физичка култура во Скопје во 1993 година на тема: УТВРДУВАЊЕ И КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА НЕКОИ ПСИХОЛОШКИ ОСОБИНИ КАЈ КОШАРКАРКИТЕ ОД К.К. “ИНО-СПЕКТАР” - СКОПЈЕ ВО НАТПРЕВАРУВАЧКАТА СЕЗОНА 1992/93 ГОДИНА.

Во 1997 година дипломирала и на Филозофскиот факултет во Скопје, Институт за психологија, на тема: ПОВРЗАНОСТА НА НЕКОИ КОМПОНЕНТИ НА ЛИЧНОСТА НА КОШАРКАРИТЕ СО НИВНАТА УСПЕШНОСТ ВО ИГРАТА.

Од 4.1.1999 година работи како помлад асистент по предметот психологија со психологија на спортот на Факултетот за физичка култура, а од 7.9.2000 година работи како соработник на истиот предмет.

Во февруари 2000 година магистрирала на Факултетот за физичка култура на тема: **РАЗЛИКИ ВО НИВОТО НА НЕКОИ ПСИХОЛОШКИ ОСОБИНИ МЕЃУ СПОРТИСТИ** (од различни спортски дисциплини) И **НЕСПОРТИСТИ**.

Во мај 2002 година на Факултетот за физичка култура во Скопје ја одбранила докторската дисертација под наслов: **УТВРДУВАЊЕ И РАЗЛИКИ ВО ПСИХОЛОШКАТА СТРУКТУРА НА ЛИЧНОСТА КАЈ СПОРТИСТИ ОД РАЗЛИЧНИ СПОРТСКИ ДИСЦИПЛИНИ И НЕСПОРТИСТИ ВО Р. МАКЕДОНИЈА**, со што се стекнала со звањето доктор на наука од областа на кинезиолошките науки.

На 1.10.2002 година, избрана е во наставно-научното звање доцент, а од јуни 2006 како вонреден професор по предметот психологија со психологија на спортот. По изборот за вонреден професор ја изведува наставата по предметите: психологија 1, психологија 2, психологија во физичкото образование и спортот и психологија на спортот.

Д-р Ленче Алексовска-Величковска покажува коректен однос во работата со студентите и особено внимание посветува на нивното усовршување.

2. Наставна активност

Кандидатката вонр. Проф. д-р Ленче Алексовска-Величковска, следејќи ги најновите сознанија од областа на психологијата и психологијата на спортот, теоријата и научните истражувања, нив преку интерактивниот приод ги вградува во теоретската настава и на задолжителните вежби, со што кај студентите на креативен начин развива љубов и интерес кон овој предмет. Предавањата и вежбите и' се креативни, солидни и осмислено организирани, а грижата за студентите и почитувањето на нивната личност, со умерен педагошки такт кај студентите создава сигурност и доверба, со што во целост ги задоволува критериумите и нормите од ЕКТС.

Паралелно со нејзиното стручно и научно усовршување и созревање, најголем дел од своите сознанија ги вградува во теоретско-практичната работа со студентите, со цел нивно што поуспешно совладување на наставните содржини по предметите кои ги предава на Факултетот.

По изборот во звањето вонреден професор, покрај предметите на кои е избрана, исто така е ангажирана од страна на Наставно – научниот совет за изведување настава на:

- постдипломските студии;
- Вишата тренерска школа;
- насоката физичко воспитание и
- насоката спорт.

Во овој период е ментор на докторска дисертација како и член на голем број комисији за одбрана на дипломски работи, магистерски трудови и докторски дисертации.

Во овој период, учесник е и предавач на повеќе семинари, симпозиуми и конгреси, во и надвор од земјата, кои се поврзани со психологијата и спортот и физичкото образование воопшто.

Во периодот по последниот избор, напоредно со наставата на Факултетот, се појавува и како предавач на семинарите за добивање УЕФА-диплома на сите нивоа (УЕФА „Б“, „А“ и „ПРО“ лиценци).

3. Стручно-научна активност

Врз основа на објавените трудови може да се констатира дека интересирањата на д-р Ленче Алексовска - Величковска се насочени кон проучување на важните прашања од психологијата на спортот - психолошката структура на особините на личноста на спортистите кои се доминантни прашања за постигнување високи спортски резултати. Нејзиниот досегашен развоен пат е потврда дека таа прераснува во сериозен стручњак во областа на психологијата на спортот.

Користејќи најсовремени статистички методи во своите истражувања, таа најчесто доаѓа до корисни теоретски сознанија за психолошката структура на спортистите од различни спортски дисциплини, кои ќе имаат и практична вредност за тренерите, селекторите и другите стручни лица кои се занимаваат со проблемите на спортот. Тие сознанија се драгоцени и за работата на психолозите во спортските клубови, нешто што на нашата спортска наука и' недостасува.

Како резултат на досегашната научноистражувачка работа, како автор или коавтор има објавено повеќе стручни и научни трудови од областа на психологијата, спортот и физичкото образование воопшто.

По последниот избор во звањето вонреден професор, како автор или коавтор има презентирano и објавено 37 труда.

Коавтор е на два учебника:

- Поповски Д, ..., Величковска-Алексовска, Л.: Основи на ватерполо (психолошкиот дел е изготвен од Величковска Л.). Шкипер, Скопје, 2006;
- Мешковска Н., ..., Величковска, Л.: Основи на тренингот на пливачите (психолошкиот дел е изготвен од Величковска Л.). Шкипер, Скопје, 2007.

Автор е на книгата: Саздовски Ч, Величковска-Алексовска Л.: Планирање и програмирање на спортскиот тренинг во карате. Боди гард тренинг центар "Кобра", Скопје, 2009, (со посебно поглавје од нејзиното подрачје).

Таа и учествува како истражувач во заеднички меѓународен проект меѓу Р. Македонија и Р. Словенија под наслов:

- Анализа и компарирање на некои антропометриски, моторни и психолошки карактеристики кај младите од Р. Словенија и Р. Македонија, (2007-2009).

-Член е на "advisory board" во интернационалното научно списание Acta Kinesiologica. и рецензент е на универзитетскиот часопис "Теме", Ниш.

Таа е и рецензент на два универзитетски учебници:

1. Керамичиев Д.: Психологија во врвниот спорт. Македонска искра, Скопје, 2007;
2. Анастасовски И., Стојаноска Т.: Насилство агресија и спорт. Скопје, 2010.

4. Стручно-апликативна активност

Како спортски психолог таа е активно вклучена во работата на повеќе реномирани спортски клубови во нашата држава, меѓу кои е и ПК "Скопје" од 2004-2007, во кој беа вклучени најталентираниите кадети во пливање, а

истовремено работи индивидуално со голем број врвни спортисти (фудбал, тенис, одбојка, кошарка), особено со спортисти од периодот на рана или средна адолесценција.

Како спортски психолог, кандидатката е вклучена во здравствената комисија на МОК. (2004-2011 година, работи на психолошка подготовка со олимпијци).

Во периодот 2008-2009 година работела како спортски психолог со машката ракометна селекција која учествуваше на Светското првенство во Хрватска, каде што го освои единаесетото место во свет.

Во периодот 2009-2011 година работи како спортски психолог на Т.К."Ас".

Во 2010 година работела како спортски психолог и во Кошаркарскиот тим „Рилски спортист“ од Р. Бугарија.

Во 2010 година работи како спортски психолог на националната карате - селекција која учествуваше на Европското првенство одржано во Атина, каде што беше освоен медал и на Светското првенство одржано во Белград, каде што за прв пат во историјата во сениорска конкуренција беше освоен медал.

Во 2011 –работи со млади репрезентативци-карате за европско јуниорско првенство, Србија.

5. Заклучок и предлог

Врз основа на доставените конкурсни материјали на кандидатката вонр. проф. д-р Ленче Алексовска-Величковска, како и врз основа на следењето на текот на нејзината работа како предметен наставник по предметот психологија на физичкото образование и спортот, неговата педагошка, стручна, издавачка и научна работа, можеме слободно да кажеме дека вонр. проф. д-р Ленче Алексовска-Величковска се разви во извонредно квалитетен стручњак од областа на психологијата и спортот воопшто.

Од тие причини, чест ни е и задоволство на Наставно - научниот совет на Факултетот за физичка култура во Скопје да му предложиме кандидатката вонр. проф. д-р Ленче Алексовска-Величковска да биде избрана во наставно-научното звање РЕДОВЕН ПРОФЕСОР по предметите: психологија 1, психологија 2, психологија во физичкото образование и спортот и психологија на спортот на неопределено време.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Душко Иванов, претседател с.р.
2. Проф. д-р Матеј Тушак, член с.р.
3. Проф. д-р Александар Милојевиќ, член с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: д-р Ленче Алексовска Величковска
Институција: Факултет за физичка култура - Скопје
Научна област: општествени науки – кинезиологија

член 2

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава	45.6
2.	- од прв циклус студии	
	НАСОКА ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ	
	Ги предава предметите: психологија 1 и психологија во физичкото образование и спортот, во периодот 2006-2010 година, во два семестра (IV и VII) со две групи студенти, со фонд 2+1 и 1+1 што носи	
	18 бода	
	НАСОКА: СПОРТ (стар наставен план)	
	Предава 2 предмета и тоа: психологија 1 и психологија на спортот Тие се слушаат IV-V семестар за период од 2006 до 2010 година, со две групи студенти, со фонд 2+1 и 2+1, што вкупно носи	
	24 бода	
	НАСОКА: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ И НАСОКА СПОРТ (нов наставен план)	
	Предава 2 предмета, и тоа: психологија на физичкото образование и спортот и психологија на спортот со фонд 4+2 . Тие ќе слушаат во V семестар во 2011/2012 година, со две групи студенти, што вкупно носи	
	3,6 бода	
	Предавања изборен предмет: жени и спорт	
3.	- од втор циклус студии	3,6
4.	Настава во летни школи и работилници – учесник и раководител	10,5
	- Интернационален семинар по спортска	

	медицина, Скопје, 27-30 септември 2006;	1
	- МОК, семинар, Рим 12-14 октомври 2009;	1
	- МОК, семинар, Јужна Кореја, 24-28 септември 2008;	1
	- семинар, карате-академија, Скопје, 1-3 март 2009;	1
	- семинар, карате-академија, Скопје, 25 април 2009;	1
	- семинар, карате-академија, Скопје, 30 мај 2009;	1
	- семинар, карате-академија, Скопје, 03 октомври 2009;	1
	- МОК, семинар, жената-спортист, состојби и перспективи, Скопје, 2 и 3 декември 2009;	1,5
	- меѓународна конференција, Стоп за насилството, Скопје, 15 декември 2009;	1
	- меѓународен семинар "Детски тенис и психологија семинар", ТФМ, 2008.	1
5.	Одржување на теренска настава	1,2
6.	Одржување на вежби	18
7.	Консултации со студенти	1,8
8.	Ментор на дипломска работа	2
9.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	2
10.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	0,6
11.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	3
12.	Рецензент на универзитетски учебник	2
	1. Керамичиев Д.: Психологија во врвниот спорт. Македонска искра, Скопје, 2007.	
	2. Анастасовски И., Стојаноска Т.: Насилство, агресија и спорт, Скопје, 2010	
	ВКУПНО	90,3

член 3

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
1.	Одбрана на докторска теза	0
2.	Одбрана на магистерска работа	0
3.	Ментор на докторска дисертација	3
	Серјожа Гонтарев.: Влијанието на средината и на некои психосоцијални и демографски фактори врз физичката активност кај младите на возраст од 15 до 18 години. ФФК, Скопје, 2008.	
4.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во стручно/научно списание со меѓународен уредувачки одбор	12,2
	Aleksovska-Velickovska, Kostovski Ž.: Factor structure of psychology domain with sportsmen the karateists in the Macedonia. Acta Kinesiologica, 2008.	3,8
	Наумовски М., Алексовска-Величковска Л., Петров Љ., Даскаловски Б.: Влијание на програмираната тренировка за точност врз подобрувањето на стрелбата в коша в баскетбол.	2,4

	Спорт и наука, број 4/2008, Софија, 2008.	
	Алексовска-Величковска Л., Наумовски М.: Дискриминативна анализа на варијаблите за процена на психолошката структура на личноста помеѓу стандардни спортисти и репрезентативци во Р.М. Меѓународна научна конференција, Спорт и наука, број 1/2007 Софија 2007.	3,6
	Наумовски М., Алексовска-Величковска Л., Редепагич А., Петров Л.: Влијание на некои морфолошки карактеристики врз прецизноста при изведувањето на слободните фрлања кај врвни кошаркари. Меѓународна научна конференција, Спорт и наука, број 4/2007 Софија 2010.	2,4
5.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир	60,2
	Naumovski A., Naumovski M., Aleksovska-Velickovska L.: Determination of the Sccess during the performing of different sport elements trained with sintetic method. Rousse, 2006.	1,6
	Алексовска-Величковска Л., Миленковски Ј.: Факторска структура на психолошкиот простор кај спортисти-одбојкари во Р. М. Физичка култура бр.1, Скопје, 2006.	1,8
	Naumovski A., Aleksovska-Velickovska L., Naumovski M.: Predictive validity of some antropological dimensions for successful performance individual sport elements. Rousse, 2006.	1,6
	Наумовски М., Алексовска-Величковска Л., Петров Љ., Тодоровски С.: Влијание на двомесечен програмиран тренажен процес врз подобрување на прецизноста при изведување шутеви на кош од различни позиции. Физичка култура бр.2, 2006	1,2
	Алексовска-Величковска Л., Живковиќ В., Марковски Н.: Мултиваријантни и униваријантни разлики во варијаблите за проценка на психолошката структура на личноста помеѓу спортисти - фудбалери и неспортисти во Р. Македонија. Зборник на трудови од стручно - научниот собир „Програмско-организациска, стручна и научна димензија на училишниот спорт“, Пелистер, 2007.	1,6
	Наумовски М., Алексовска – Величковска Л., Димовски Р, Даскаловски Б.: Влијание на некои морфолошки карактеристики врз ефикасноста на изведување на шут на кош од различни растојанија. Училиштен спорт, 2007.	1,2
	Алексовска-Величковска, Петров Љ, Наумовски М.: Мултиваријантни и униваријантни разлики при променливите за оценка на психологическата структура на личноста меѓу кошаркари и неспортисти во РМ. Меѓународна научна конференција "Кинезиологија 2007" Велико Трново, Р.Бугарија, 2007.	1,6
	Алексовска-Величковска Л., Наумовски М., Стојмановска.: Дискриминативна анализа на варијаблите за проценка на психолошката структура на личноста помеѓу спортисти и неспортисти од средна адолесценција во РМ. Училиштен спорт, 2007.	1,6
	Алексовска-Величковска Л.; Мултиваријантни и униваријантни разлики во варијаблите за проценка на психолошката структура	2

	на личноста помеѓу спортисти-атлетичари и неспортисти во РМ. Училиштен спорт, 2008.	
	Наумовски М, Алексовска-Величковска Л, Даскаловски Б.: Разлики меѓу некои ситуационо-моторни способности кај млади кошаркари кои играат на различни позиции. Физичка култура, 2007.	1,6
	Стојмановска Д, Алексовска-Величковска Л., Георгиев Г.: Влијание на некои антропометриски варијабли кај потхранетите ученички од шестите одделенија врз биомоторниот фактор за енергетска регулација на движењата. Училиштен спорт, 2008.	1,6
	Алексовска-Величковска, Л.: Анксиозноста и невротизмот кај личноста на спортистите од различни спортски дисциплини во зависност од нивната возраст (средна и доцна адолесценција и период на зрелост). Спорт и физичко образование на младите. Физичка култура. Скопје, 2008.	2
	Алексовска-Величковска, Л.: Процес на градење на тим во спортот. Семинар за УЕФА "А" лиценца. Билтен на Фудбалската федерација на Македонија. Дојран, 2007.	2
	Aleksovska-Velickovska L., Naumovski M, Milenkovski J.: Univarjance and multivarjance differences at variables for estimation psychological strukture of personality between athletes-volleyball players and non-athletes in R.M. Licnost,motivacija I sport, tom 14, Sofija, 2008.	1,6
	Алексовска-Величковска, Л.: Когнитивни аспекти во фудбалската игра. Семинар за УЕФА "Б" лиценца. Билтен на Фудбалската федерација на Македонија. Дојран, 2007.	2
	Алексовска-Величковска, Петров Љ, Наумовски М.: Разлики при променливите за оценка на психологическата структура меѓу спортисти и неспортисти од период зрелост Р.М. Меѓународна научна конференција "Кинезиологија" 2007. Р. Бугарија, Велико Трново 2007.	1,6
	Алексовска-Величковска, Л.: Психолошка подготовка и адолесцентите. Семинар за УЕФА "Б" лиценца. Билтен на Фудбалската федерација на Македонија. Дојран, 2008.	2
	Алексовска-Величковска, Л.: Улогата на спортскиот психолог во тимот-фудбал Семинар за УЕФА "А" лиценца. Билтен на Фудбалската федерација на Македонија. Дојран, 2008.	2
	Алексовска-Величковска, Л.:Некои психолошки особини кај личноста-спортист во фудбалот. Семинар за УЕФА "Б" лиценца. Билтен на Фудбалската федерација на Македонија. Дојран, 2009.	2
	Алексовска-Величковска, Л.: Мотивацијата како движечка сила во фудбалот Семинар за УЕФА "А" лиценца. Билтен на Фудбалската федерација на Македонија. Дојран, 2009.	2
	Алексовска-Величковска, Л.: Психологија во врвниот фудбал. Семинар за УЕФА „ПРО“ Диплома. Билтен на Фудбалската федерација на Македонија. Скопје, 2009.	2
	Алексовска-Величковска, Л.: Психолошката атмосфера кај машката македонска ракометна репрезентација пред Светското првенство во Хрватска, 2009. Физичка култура бр.1, Скопје, 2010.	2
	Алексовска-Величковска, Л.: Психолошко тестирање на фудбалери адолесценти. Семинар за УЕФА "Б" лиценца. Билтен	2

	на Фудбалската федерација на Македонија. Дојран, ноември 2010.	
	Алексовска Величковска, Л.: Разлики во интелектуалните способности кај личноста на спортистите од различни спортски дисциплини во зависност од нивната возраст во Р.М. Физичка култура бр.1, Скопје, 2010.	2
	Алексовска Величковска, Л.: Психолошки методи и техники во фудбалот. Семинар за УЕФА "Б" лиценца. Билтен на Фудбалската федерација на Македонија. Дојран, март 2010.	2
	Алексовска Величковска, Л., Тушак М.: Агресивноста и анксиозноста кај личноста на спортистите од различни спортски дисциплини во зависност од нивната возраст во Р. Македонија. Физичка култура бр. 1, Скопје, 2010.	1,8
	Алексовска Величковска, Л.: Разлики во некои изворни црти на личноста помеѓу спортисти од различни спортски дисциплини во Р. Македонија. Физичка култура бр.1, Скопје, 2010.	2
	Вуксанович В., Алексовска-Величковска Л., Петров Љ.: Взаимоврзка между тестовите за оценка на координацијата и на интелекта при 12 годишни ученички.Международна научна конференција,"Современи проблеми на физичкото воспитание и спорта" Пловдив 2010.	1,6
	Алексовска Величковска Л и Милојевиќ А.: Дискриминативна анализа на варијаблите за проценка на психолошката структура на личноста помеѓу спортисти и неспортисти од возрасниот период на доцна адолесценција во Р. Македонија. Физичка култура бр.1, Скопје, 2010.	1,8
	Aleksovska-Velickovska L., Jovanovski J., Vuksanovic V.: The correlation between the tests designed to measure coordination and intelligence tests at fifth grade pupils. Licnost,motivacija I sport, tom 15, Sofija,2010.	1,6
	Величковска, Л.: Интелектуалните способности кај личноста на спортистите и неспортистите во Р. Македонија. Физичка култура бр.1, Скопје, 2010.	2
	Алексовска-Величковска Л, Никовски Г, Петров Љ.: Детска психологија и тенис. Личност, мотивација, спорт, том 15, Софија, 2010.	1,6
	Алексовска-Величковска Л., Петров Љ.: Разлики в нивото на некои интелектуални способности между спортисти од колективни и индивидуални спортови, Международна научна конференција "Кинезиологија" 2010. Р. Бугарија, Велико Трново.	1,8
6.	Учесник во меѓународен научен проект -Анализа и компарирање на некои антропометриски, моторни и психолошки карактеристики кај младите од Р. Словенија и Р. Македонија (2007-2009).	5
7.	Рецензент на меѓународниот универзитетско списание "Теме", Ниш, Р.Србија (2011).	1
	ВКУПНО	81,2

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активноста:	Поени
1.	Поглавје во книга – коавтор	4
2.	Поглавје во книга-автор	3
3.	Претседател на Комисијата за жени и спорт при МОК	5
4.	Учество со реферати организирани од спортски федерации	6
5.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир (кинезиолошка акта)	1
6.	Член на факултетска комисија	2
7.	Национален координатор за одредена стручна област (спортски психолог во национални репрезентации и олимпијци)	15
	ВКУПНО	36

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	ПОЕНИ
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	90,3
НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	81,2
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	36
ВКУПНО	207,5

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Душко Иванов, претседател с.р.
2. Проф. д-р Матеј Тушак, член с.р.
3. Проф. д-р Александар Милојевиќ, член с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ЕКОЛОГИЈА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје од XXV седница и решение бр. 02-77/5 од 1. II 2011 год. формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Љупчо Меловски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Лефтерија Станковиќ, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје и д-р Звонимир Божиновиќ, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, со задача да изврши преглед и оценка на наставно-образовните, научно-стручните и другите остварувања на кандидатот кој се пријави за избор во звањето редовен професор.

Комисијата, откако ги прегледа поднесените документи во врска со конкурсот на ректорот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во дневните весници „Дневник“ и „Коха“ од 20. I 2011 год., констатира дека за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во научната област екологија се пријавил само кандидатот д-р Елизабета Ангелова, вонреден професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

По прегледот на доставената документација и другите податоци, релевантни за избор на кандидатот, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Елизабета Ангелова, вонреден професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, е родена на 28.VI 1965 год. во Скопје. Основното и средното образование го завршила во Скопје. На природно-математичкиот факултет, биохемиско-физиолошка насока се запишала во 1984 година, а дипломирала во 1987 година. Во учебната 1984/85 година добила диплома за најдобар студент на Биолошкиот факултет.

По дипломирањето се вработила како асистент по наука на Земјоделскиот институт во Скопје. Во учебната 1988/89 година се запишала на постдипломски студии по молекуларна биологија на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот во Загреб. Магистерскиот труд со наслов „Дејстување на метотрексатот на растителните клетки во услови ин vivo и ин vitro“ го одбрала во 1991 година. Кандидатката учествувала во формирањето и работата на Лабораторијата за растителни ткивни култури на Земјоделскиот институт во Скопје. Во 1997 година е избрана во звањето научен соработник, а во тој период раководела со повеќе домашни и меѓународни проекти.

Докторската дисертација „Студија на гиногенезата и влијанието на микоризата“ (1997) ја одбрала на Биотехничкиот факултет на Универзитетот во Љубљана и го добила звањето доктор на земјоделски науки. Кандидатката остварила повеќе студиски престои на Универзитетот во Љубљана-Словенија, Универзитетот во Антверпен-Белгија, Центарот за генетско инженерство и биотехнологија во Трст – Италија.

Д-р Елизабета Ангелова е избрана за национален координатор на повеќе проекти од областа на земјоделството, финансирани од ФАО. Како дел од тимот учествувала во преговорите за членство на Република Македонија во СТО. Ја претставувала нашата држава на Комисијата за одржлив развој на Обединетите нации, Њујорк (30 април 1999 и 24 април 2000). Во истото својство учествувала и на Шестата конференција на Конвенцијата за биолошка разновидност од 7 до 10 април 2002 година. Како делегат од Република Македонија, кандидатката е член на Програмскиот комитет на ФП7 - програмата на Европската унија. Од 2010 година член е на Хелсиншката група за жените и науката.

Во звањето доцент по предметот екологија, на Земјоделскиот факултет е избрана на 26.XII 2001 година, а во звањето вонреден професор е избрана на 1.X. 2006 година, во кое звање е и денес вработена на Факултетот.

2. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА И ПЕДАГОШКА ДЕЈНОСТ

Д-р Елизабета Ангелова успешно ја изведува наставата на прв циклус студии на Факултетот за земјоделски науки и храна по предметот екологија на сите студиски програми. Од учебната 2005/2006 година ја изведува наставата по екологија и на дисперзираните насоки по градинарство и цвекарство, сточарство и преработка на земјоделски производи во Струмица на Факултетот за земјоделски науки и храна од Скопје. Од учебната 2009/2010 година ја изведува и наставата по истиот предмет на дисперзираната насока по производство и преработка на тутун во Прилеп.

Кандидатката д-р Елизабета Ангелова успешно учествува во реализацијата на наставата на втор циклус студии на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, на студиската програма по менаџмент на природните ресурси и животната средина во земјоделството. На оваа студиска програма ја изведува наставата предвидена по предметните програми: екосистеми, интеракција на организмите, глобална екологија, одбрани поглавја од енергетика на екосистемите, одбрани поглавја од екологија и принципи на еколошко земјоделство. Д-р Елизабета Ангелова ја изведува наставата по предметот екологија на виновата лоза на студиската програма лозарство и наставата по предметната програма од менаџмент на животната средина на студиите од втор циклус на групата менаџмент на агротуризмот. Д-р Елизабета Ангелова е вклучена во наставата на втор циклус универзитетски студии и на Земјоделскиот институт, каде што ја изведува наставата по предметните програми екологија и одржлив развој.

Во периодот од изборот во наставно-научното звање редовен професор, кандидатката била ментор на повеќе дипломски работи и член во комисији за одбрана на повеќе дипломски работи. Во овој период остварила голем број консултации со студенти на прв и втор циклус студии. Д-р Елизабета Ангелова во извештајниот период изготвила интерна скрипта за предавања и е рецензент на еден универзитетски учебник. Кандидатката била член во комисија за одбрана на пет докторски дисертации.

Наставно-образовниот процес на прв и втор циклус студии, кандидатката д-р Елизабета Ангелова го реализира многу успешно. Во наставно-образовниот процес вклучува интерактивна настава, семинарски работи, како и внесување на позитивни искуства.

3. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

До изборот за вонреден професор д-р Елизабета Ангелова има објавено 34 научни трудови, кои се рецензирани во билтените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр. 790 од 26.XII 2001 и бр. 901 од 14.VII 2006. Од изборот во звањето вонреден професор, кандидатката објавила 18 научни трудови. Трудовите се публикувани во домашни и странски научни списанија, а дел се презентирани на домашни и странски конгреси и симпозиуми.

1. HRISTOV, P.; BOZNOVIC, Z.; ANGELOVA, ELIZABETA; BOSKOV, K. 2003. Influence of ampelotechnical measures on grape quality of variety Afus -Ali. Proceedings of the Agricultural Faculty, University Sts. Cyril and Methodius, Skopje, 48: 73-80.

Испитувано е влијанието на одредени ампелотехнички мерки врз квалитетот на грозјето кај сортата афус али, која е најраспространетата трпезна сорта во Република Македонија. Оптоварувањето со родни окца при резидбата е еднакво кај сите варијанти со оставање на четири лака по осум окца и четири кондири со по две окца или вкупно 40 окца на лоза. Во испитувањето се опфатени осум варијанти. Авторите препорачуваат при производство на грозје од оваа сорта да се врши пинцирање на гроздот во должина од 1/3 од гроздот пред цветање со оставање на еден грозд на роден ластар.

2. ANGELOVA ELIZABETA, ARSOV TOSE. 2006. Investigation of different media content on meristem organization of raspberry (*Rubus idaeus*) in conditions in vitro. *Pomologia croatica*, Zagreb 12, 271-274.

Во трудот се презентирани истражувањата на ин витро мултипликацијата и ризогенезата на сортата виламет. Утврден е висок степен на пролиферација и мултипликација при 90-дневно одгледување на тврд хранлив медиум со макро и микроелементи по MS: 100mg/l mio inositol, 2mg/l tiamin-HCl, 1mg/l piridoxin-HCl, 1mg/ml nikotinska kiselina, 30 g/l saharoza i 8g/l agar. Значајно е отстапувањето на пролиферираните изданоци, во зависност од медиумот. Добиен е висок степен на вкоренување, а ситражено е приспособувањето на повторно израснатите изданоци на стерилан супстрат во услови на обилна влажност.

3. MARKOVSKA BILJANA, BOZINOVIC ZVONIMIR., ILIC-POPOVA SREBRA, ANGELOVA ELIZABETA. 2006. Comparative researches of anatomical characteristics of some white winegrape cultivars, in Skopje area of vineyards. Proceedings of 2nd International Conference Ampelos 2006, Santorini island, Greece, 237-240.

Презентирани се резултатите од истражувањата од влијанието на еколошките услови врз анатомските и физиолошките карактеристики на повеќе сорти кои се користат за добивање на бели вина (ризлинг, совињон и шардоне). Земени се по 30 примероци од испитуваните сорти и тие се опишани според стандардната OIV ботаничка класификација. Добиените резултати се од големо значење за физиолошката состојба на растенијата и соодветниот начин на одгледување.

4. BOSKOV K, BOZINOVIC Z, HRISTOV P., PETKOV M., ANGELOVA ELIZABETA, VIOLETA DIMOVSKA, BELESKI K. 2007. The effect of pruning and cluster thinning for producing of dessert wines raw material from Semillon cultivar in Skopje wine district conditions. Proceedings of XV International Symposium. Porec. Croatia. 902-910.

Авторите во овој труд ги испитувале можностите за добивање на суровина за производство на десертно вино со примена на ампелотехничките мерки кај сортата семијон, одгледувана во услови на скопското виногорје. Утврдена е горната граница на оптоварување од 20 родни окца по лоза. Содржината на шеќер изнесува над 250 g/dm³ кај варијантите со проредување на гроздови, 20 дена по

9. STOJANOVA MARINA, ILIK P. SREBRA, BELESKI KLIME, ANGELOVA ELIZABETA, ILIK POPOV STANKO. 2008. Efekti od pocvenoto i folijarnoto gubrenje vrz mehanickiot sostav na grozdot kaj sortata italijanski rizling odgleduvana vo uslovi na skopskoto vinogorje. Zbornik radova. XII Megjunarodna konferencija – Zdravstveno bezbedna hrana, 24-27 Septembar, Novi Sad. 147-152

Во текот на тригодишен период истражувано е влијанието на почвата и фолијарното ѓубрење врз механичките карактеристики на сортата шардоне одгледана во скопското виногорје. Експериментот беше направен во седум варијанти и три повторувања. Минералното ѓубрење имаше позитивен ефект на механичките карактеристики. Сите варијанти со минерално ѓубрење дадоа повисоки производни резултати во однос на контролната варијанта. Истражуваното виногорје има соодветни климатски услови за одгледување на сортата шардоне.

10. ANGELOVA ELIZABETA, BOZINOVIC, Z., PETKOV M., BELESKI K., BOSKOV K., JEFTIMOVA VIOLETA, STOJANOVA MARINA. 2008. Organic viticulture in the Republic of Macedonia. XIII Kongres vocara i vinogradara Srbije. 27-30 Oktobar. Novi Sad. 150

Лозарството и винарството претставуваат еден од потенцијалните извори на загадување и нарушување на еколошката рамнотежа поради употребата на пестициди, минерални ѓубрива, енолошки средства и сл. Неопходно е вклучување во глобалните активности за зачувување на еколошката рамнотежа на животната средина. Агроеколошките услови во лозарските единици во Република Македонија се со поволни потенцијални можности за производство на еколошки производи.

11. STOJANOVA TODOR MARINA, ILIC POPOVA SREBRA, BELESKI, K., ANGELOVA ELIZABETA, ILIC POPOV S. 2008. Effects of mineral fertilization on the mechanical composition of the cluster of the cv. Riesling italico growing in the Skopje vineyard area. XIII Kongres vocara i vinogradara Srbije. 27-30 Oktobar. Novi Sad. 142

За време на три-годишен период истражено е влијанието на почвата и фолијарното ѓубрење врз производниот капацитет на сортата ризлинг италико. Минералното ѓубрење имаше позитивни ефекти врз механичките карактеристики на гроздот кај истражуваната сорта.

12. STOJANOVA TODOR MARINA., ILIC POPOVA SREBRA, BELESKI, K., ANGELOVA ELIZABETA, BOSHKOV K., ILIC POPOV S. 2008. The influence of mineral fertilization on the content of vitamin C at some grapevine cultivars growing in the Skopje vineyard area. XIII Kongres vocara i vinogradara Srbije. 27-30 Oktobar. Novi Sad. 141

Во текот на три години истражено е влијанието на почвата и фолијарното ѓубрење врз содржината на витамин Ц, кај сортите: шардоне, ризлинг италико, афусали и мускат хамбург кои се одгледувани во скопското виногорје. Минералното ѓубрење има позитивно влијание врз количината на витаминот Ц кај сите испитувани сорти.

13. STAJNER, N., ANGELOVA, E., BOZINOVIC, Z., PETKOV, M. and JAVORNIK, B. 2009. Microsatellite marker analysis of Macedonian grapes (*Vitis vinifera* L.) compared to Bulgarian and Greek cultivars. J. Int. Sci. Vigne Vin, 43, no I, 29-34.

Истражени се единаесет македонски автохтони сорти, кај кои се одредени со помош на микросателити профили на девет микросателитски локуси. Целта е идентификација на македонските сорти и евалуација на врските помеѓу нив. Направена е компарација помеѓу сортите со сорти по потекло од две соседни држави.

полната зрелост на грозјето, со поволни технолошки карактеристики на гроздот. Проредувањето на гроздови кај сортата семијон е несигурна мерка бидејќи предизвикува појава на нетипични гроздови со зголемена маса на гроздот и поголем број на зрна.

5. BILJANA MARKOVSKA., ZVONIMIR BOZINOVIC, DIMOVSKA VIOLETA, ANGELOVA ELIZABETA, ILIC POPOVA SREBRA. 2007. Investigations of anatomical characteristics of some wine and table grapevine cultivars in Skopje area of vineyards. Proceedings of XV International Symposium. Porec. Croatia

Вршени се компаративни истражувања на анатомските карактеристики на сортите винова лоза, кои се генетски детерминирани. Во трудот се презентирани резултатите од истражувањата на некои анатомски и физиолошки карактеристики на сортите (мускат хамбург, вранец, мерло, жилавка и ризлинг). Презентирани се податоците за должината на интернодиите, анатомската градба на папките, дијаметарот и др.

6. ŠTAJNER, N., JAVORNIK, B. and ANGELOVA, E. 2006. The standardization and comparison of results obtained by microsatellite markers analysis. V: FILIPIČ, Metka (ur.), ZAJC, Irena (ur.). 2006. 4th Congress of Slovenian Genetic Society and 2nd Meeting of the Slovenian Society of Human Genetics with International Participation, September 28th-October 1st, 2006, Biološko središče, Ljubljana. Genetika 2006 : Proceedings. Ljubljana: Slovensko genetsko društvo, 138.

Истражувањата се базираат на анализа на растителниот материјал (11 македонски автохтони сорти) со девет микросателитски маркери. Како стандард е користена сортата шардоне. Македонските сорти се компарирани со базите на податоци за бугарските автохтони сорти. Алелните профили на сите локуси се еднакви. Врз основа на коефициентот на оддалеченост направен е дендрограм.

7. ILIC POPOVA, SREBRA, VERICA BAKEVA, BELESKI, K., VIOLETA DIMOSKA, BILJANA KORUNOSKA, LEFTERIJA STANKOVIC, ELIZABETA ANGELOVA, STOJANOVA MARINA, ILIK POPOV S. 2008. Clasification of the grape varieties according the amount of sugar and acid in the grape juice in Skopje vineyard according the cluster analysis. Zbornik radova. XIII Savetovanje o biotehnologiji. 28-29 mart, Čačak.

Со примената на кластер-анализа и други статистички методи извршена е класификација на испитуваните сорти според температурните дескриптори. Испитувани се дваесет сорти кај кои е одредено количеството на шеќери и киселини. Според испитуваното количество на шеќери, сортите се поделени на четири групи, додека според количината на киселини поделени се во две групи.

8. ANGELOVA ELIZABETA, BRANKA JAVORNIK, MARJANA REGVAR, SREBRA ILIC POPOVA, LEFTERIJA STANKOVIC, MARINA STOJANOVA. 2008. Investigation of biochemical changes induced by jasmonic acid in mycorrhized *Allium cepa* L. XII Megjunarodna konferencija – Zdravstveno bezbedna hrana, 24-27 Septembar, Novi Sad. 237-242.

Истражувачко е влијанието на арбускуларната микориза и третманот со јасмонска киселина врз биохемиските и физиолошките процеси на растенијата. Одреден е полипептидниот профил кај нетретираниите, неинокулираните контролни растенија, неинокулираните третирани со јасмонска киселина и микоризните нетретирани со јасмонска киселина. Применета е полиакриламид гел-електрофореза и боење со сребро.

9. STOJANOVA MARINA, ILIK P. SREBRA, BELESKI KLIME, ANGELOVA ELIZABETA, ILIK POPOV STANKO. 2008. Efekti od pocvenoto i folijarnoto gubrenje vrz mehanickiot sostav na grozdoto kaj sortata italijanski rizling odgleduvana vo uslovi na skopskoto vinogorje. Zbornik radova. XII Megjunarodna konferencija – Zdravstveno bezbedna hrana, 24-27 Septembar, Novi Sad. 147-152

Во текот на тригодишен период истражувано е влијанието на почвата и фолијарното ѓубрење врз механичките карактеристики на сортата шардоне одгледана во скопското виногорје. Експериментот беше направен во седум варијанти и три повторувања. Минералното ѓубрење имаше позитивен ефект на механичките карактеристики. Сите варијанти со минерално ѓубрење дадоа повисоки производни резултати во однос на контролната варијанта. Истражуваното виногорје има соодветни климатски услови за одгледување на сортата шардоне.

10. ANGELOVA ELIZABETA, BOZINOVIC, Z., PETKOV M., BELESKI K., BOSKOV K., JEFTIMOVA VIOLETA, STOJANOVA MARINA. 2008. Organic viticulture in the Republic of Macedonia. XIII Kongres vocara i vinogradara Srbije. 27-30 Oktobar. Novi Sad. 150

Лозарството и винарството претставуваат еден од потенцијалните извори на загадување и нарушување на еколошката рамнотежа поради употребата на пестициди, минерални ѓубрива, енолошки средства и сл. Неопходно е вклучување во глобалните активности за зачувување на еколошката рамнотежа на животната средина. Агроеколошките услови во лозарските единици во Република Македонија се со поволни потенцијални можности за производство на еколошки производи.

11. STOJANOVA TODOR MARINA., ILIC POPOVA SREBRA, BELESKI, K., ANGELOVA ELIZABETA, ILIC POPOV S. 2008. Effects of mineral fertilization on the mechanical composition of the cluster of the cv. Riesling italico growing in the Skopje vineyard area. XIII Kongres vocara i vinogradara Srbije. 27-30 Oktobar. Novi Sad. 142

За време на три-годишен период истражено е влијанието на почвата и фолијарното ѓубрење врз производниот капацитет на сортата ризлинг италико. Минералното ѓубрење имаше позитивни ефекти врз механичките карактеристики на гроздот кај истражуваната сорта.

12. STOJANOVA TODOR MARINA., ILIC POPOVA SREBRA, BELESKI, K., ANGELOVA ELIZABETA, BOSHKOV K., ILIC POPOV S. 2008. The influence of mineral fertilization on the content of vitamin C at some grapevine cultivars growing in the Skopje vineyard area. XIII Kongres vocara i vinogradara Srbije. 27-30 Oktobar. Novi Sad. 141

Во текот на три години истражено е влијанието на почвата и фолијарното ѓубрење врз содржината на витамин Ц, кај сортите: шардоне, ризлинг италико, афусали и мускат хамбург кои се одгледувани во скопското виногорје. Минералното ѓубрење има позитивно влијание врз количината на витаминот Ц кај сите испитувани сорти.

13. STAJNER, N., ANGELOVA, E., BOZINOVIC, Z., PETKOV, M. and JAVORNIK, B. 2009. Microsatellite marker analysis of Macedonian grapes (*Vitis vinifera* L.) compared to Bulgarian and Greek cultivars. J. Int. Sci. Vigne Vin, 43, no I, 29-34.

Истражени се еднаесет македонски автохтони сорти, кај кои се одредени со помош на микросателити профили на девет микросателитски локуси. Целта е идентификација на македонските сорти и евалуација на врските помеѓу нив. Направена е компарација помеѓу сортите со сорти по потекло од две соседни држави.

14. **E.ANGELOVA, T. MITKOVA, T. PRENTOVIC.** 2009. The role of various types of mucorrhizal symbiosis in sustainable ecosystems. Poljoprivredno-Prehrambeni Fakultet - Univerzitet, Sarajevo, Zbornik sazetaka, XX Naucno-strucna konferencija poljoprivrede i prehrambene industrije, Neum, 106.

Арбускуларните габи се организми кои воспоставуваат симбиоза со голем број растенија и претставуваат директна врска помеѓу почвата и коренот на растенијата. Истражуван е потенцијалот на микоризните растенија, кои се често пати покомпетитивни за разлика од немикоризните. Дијагностичка мерка на ектомикоризата е присуството на хифи на кортикалните клетки преку создавање на мрежести структури кои се нарекуваат хартигова мрежа.

15. T. Prentovic, T. Mitkova, **E. ANGELOVA.** 2009. Production of biodiesel from oil rape as a raw material. Poljoprivredno-Prehrambeni Fakultet - Univerzitet, Sarajevo, Zbornik sazetaka, XX Naucno-strucna konferencija poljoprivrede i prehrambene industrije, Neum, 150.

Маслото од канолата и останатите маслодавни репки е најбараната сировина за производство на биодизел во Европа и Америка. Економичноста на производството на биодизел е диктирана од сировината, која треба да има пониска цена, па поради тоа од земјоделските култури најпогодни се канолата и останатите маслодавни репки. Зголемувањето на површините го следи паритетот на цените, стимулациите од страна на државата и еколошките услови.

16. Lefterija Stankovic, Srebra Ilic Popova, **Elizabeta ANGELOVA** and Elizabeta Miskovska Milevska. 2009. Problems associated with the Usage of Accumulation Water By Drip Irrigation System. Acta Herbologica, Vol. 18, No. 1. 51-57

Анализите се однесуваат на детерминацијата на квалитативната и квантитативната распространетост на фитопланктонот во Паљурци, акумулација близу до Богданци. Истражуван е ефитопланктонот во водите кои поминуваат низ филтер-станцијата, како и на седиментот кој останува на емитерите во стаклениците при наводнувањето капка по капка. Детерминирани се 46 видови на алги кои припаѓаат на цијанофити, хромофити и хлорофити.

17. Chiara A.R. CORRADI, Federico CHIARI, Lucia PERUGINI, Valerio RAPPUOLI, Ljupco NESTORVOSKI, **Elizabeta ANGELOVA**, Riccardo VALENTINI. 2010. Assesment of biomass availability in the territory of Republic of Macedonia from forestry and agriculture sectors. International Symposium Energetics 2010. Ohrid 7-9 November. Proceedings of the Symposium. 735

Авторите во трудот ја анализираат состојбата со потенцијалите на Република Македонија во поглед на биомасата од земјоделството. Користени се податоци од релевантни извори во текот на петгодишен период. Анализирано е годишното производство, искористувањето, споредните производи кај житните култури, виновата лоза, овошните, градинарските и фуражните култури.

18. Lefterija Stankovic, Srebra Ilic Popova, **Elizabeta ANGELOVA** and Elizabeta Miskovska Milevska. Ecological characteristics of some weeds from the dojran lake. 2010. Kragujevac J. Sci. 32. 95-100.

Авторите извршиле квалитативна анализа на плевелите, при што се користени еколошки индикатори. Еколошката анализа е извршена на 20 видови, кои припаѓаат на 12 фамилии. Според податоците, 13 видови се хемикриптофити, додека 7 видови се терофити. Според еколошкиот фактор влажност, сите анализирани видови имаат индикативна вредност од Ф5 и припаѓаат на групата на хигрофитни растенија, односно хигрохелиофити.

Во извештајниот период кандидатката раководи со следниве меѓународни и национални проекти:

- SEE ERA NET PLUS „Vitis VBC - Towards the preservation of autochthonous grapevine (Vitis vinifera L.) varieties in WBC“, (2011-2012), раководител;
- „Генетска варијабилност на сортата афус али“ – кофинансиран од Министерството за образование и наука на РМ и Министерството за наука и технологија на Република Словенија (1.1.2010- 31.12. 2011), раководител (главен истражувач);
- „Biomass availability in the territory of Republic of Macedonia from forestry and agriculture sectors.“ – финансиран од Министерството за животна средина на Италија и кофинансиран од Министерството за земјоделство на РМ и Министерството за наука и технологија на Република Словенија (2008-2010), раководител (главен истражувач);
- „Регенерација на автохтоната сорта станушина во услови ин витро“ – финансиран од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на РМ (2008/2009), раководител (главен истражувач).

4. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Во периодот по изборот во наставно-научното звање вонреден професор, кандидатката вршела различни дејности од поширок интерес. Кандидатката е член на работната група за изготвување на Националната програма за агроеколошки мерки на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство. Д-р Елизабета Ангелова е вклучена во изработката на елаборати за географско потекло на вината и инвестициони програми во делот што се однесува на еколошките услови, како фактор за успешно лозарско и винарско производство.

Д-р Елизабета Ангелова е ЦЕЕПУС-координатор и ЕРАСМУС МУНДУС-координатор од Факултетот за земјоделски науки и храна на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, претседател на Комисијата за меѓународна соработка на Факултетот за земјоделски науки и храна, претседател на Комисијата за систематизација на работни места на Факултетот. Кандидатката е член на повеќе комисии на Универзитетот и на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Проф. д-р Елизабета Ангелова од 1.IV 2009 год. ја извршува функцијата продекан по меѓународна соработка на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

5. ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕДЛОГ

Кандидатката д-р Елизабета Ангелова во текот на извештајниот период успешно ги изведувала активностите во наставно-образовната дејност и остварила интензивна научноистражувачка и стручно-апликативната работа. За тоа најдобро зборува фактот што кандидатката успешно ја изведува наставата на повеќе предмети на прв и втор циклус студии на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Исто така, публикуваните научни и стручни трудови, раководењето и учеството во меѓународните и домашните научноистражувачки проекти, како и оценките на докторските дисертации претставуваат солиден опус на научен работник.

Врз основа на изнесените податоци, кои се однесуваат на биографијата, наставно-научната и стручната активност може да се резимира дека д-р Елизабета Ангелова се одликува со извонредни наставни, научни и апликативни способности. Заради наведените квалитети и постигнатите резултати, Комисијата смета дека д-р Елизабета Ангелова ги исполнува сите критериуми за избор во звањето редовен професор. Комисијата има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Елизабета Ангелова да биде избана во звањето редовен професор во научната област екологија.

Рецензентска комисија

1. Д-р Љупчо Меловски, редовен професор
на Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.
2. Д-р Лефтерија Станковиќ, редовен професор на
Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, с.р.
3. Д-р Звонимир Божиновиќ, редовен професор
на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: **Елизабета Иван Ангелова**

Институција: **Факултет за земјоделски науки и храна-Скопје**

Научна област: **екологија**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред бр.	НАЗИВ НА АКТИВНОСТ	Поени
1.	Екологија (3+2), летен 2005/2006, група 1	1,8
2.	Екологија (3+2), летен 2005/2006, група 2	1,8
3.	Екологија (3+2), летен 2005/2006, дисперзирани студии во Струмица	1,8
4.	Екологија (3+2), летен 2006/2007, група 1	1,8
5.	Екологија (3+2), летен 2006/2007, група 2	1,8
6.	Екологија (3+2), летен 2006/2007, дисперзирани студии во Струмица	1,8
7.	Екологија (3+2), летен 2007/2008, група 1	1,8
8.	Екологија (3+2), летен 2007/2008, група 2	1,8
9.	Екологија (3+2), летен 2007/2008, дисперзирани студии во Струмица	1,8
10.	Екологија (3+2), летен 2008/2009, група 1	1,8
11.	Екологија (3+2), летен 2008/2009, група 2	1,8
12.	Екологија (3+2), летен 2008/2009, дисперзирани студии во Струмица	1,8
13.	Екологија (3+2), летен 2008/2009, група 1	1,8
14.	Екологија (3+2), летен 2009/2010, група 2	1,8
15.	Екологија (3+2), летен 2009/2010, дисперзирани студии во Струмица	1,8
16.	Екологија (3+2), летен 2009/2010, дисперзирани студии во Прилеп	1,8
17.	Консултации со студенти, 2005/2006, 2006/2007, 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010	3
18.	Екологија, вежби, летен, 2005/2006, 2006/2007, 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010, 10 часа неделно x 15 недели x 0,03	22,5
19.	Член на комисија за оцена и одбрана на докторска дисертација под наслов „Морфометриски карактеристики, масов состав и исхрана на охридската белвица (<i>Acantholingua ohridana</i> , Steindachner)“ изработена од Катерина Беличовска, пријавена и одбранета на Факултетот за земјоделски науки и храна.	0,5
20.	Член на комисија за оцена и одбрана на докторска дисертација под наслов „Производство на топловодни видови риби во оризови полиња“ изработен од Сапо Кутлешовски, пријавена и одбранета на Факултетот за земјоделски науки и храна.	0,5
21.	Член на комисија за оцена и одбрана на докторска дисертација под наслов „Примена на биоманипулација со рибни популации во решавање на проблемот со еутрофикација на стагнантни водени екосистеми“, изработена од Васил Костов, пријавена и одбранета на Факултетот за земјоделски науки и храна.	0,5
22.	Член на комисија за оцена и одбрана на докторска дисертација под наслов „Проучување на можности за ефикасно користење на пектинолитички ензими произведени со чисти култури микроорганизми во бистрење на вината“, изработена од Киро	0,5

	Мојсов, пријавена на Факултетот за земјоделски науки и храна.	
23.	Член на комисија за оцена и одбрана на докторска дисертација под наслов „Заштита на водите од загадување преку собирање и рециклирање на отпадниот материјал од рибници“, изработена од Сузана Дураку, пријавена на Факултетот за земјоделски науки и храна.	0,5
24.	Менаџмент на животната средина – постдипломски студии на група менаџмент на агротуризам (3), летен 2008/2009	2,25
25.	Менаџмент на животната средина – постдипломски студии на група менаџмент на агротуризам (3), летен 2009/2010	2,25
26.	Екологија на виновата лоза – постдипломски студии (2) зимски, (3)летен, 2008/2009	1
27.	Екологија на виновата лоза – постдипломски студии (2) зимски, (3)летен, 2008/2009	1
28.	Принципи на одржливо земјоделство– постдипломски студии (2) зимски, (3)летен, 2009/2010	2,25
29.	Екологија-постдипломски студии на Земјоделскиот институт, (3), летен, 2008/2009	2,25
30.	Екологија-постдипломски студии на Земјоделскиот институт, (3), летен 2009/2010	2,25
31.	Одржлив развој – постдипломски студии на Земјоделскиот институт (3) зимски, 2008/2009	2,25
32.	Одржлив развој – постдипломски студии на Земјоделскиот институт (3) зимски, 2009/2010	2,25
33.	Ментор на дипломска работа (5)*0,2	1
34.	Екологија (интерна скрипта одобрена на XIII седница на ННС на ФЗНХ на 4.2.2010 година)	4
	ВКУПНО	79,55

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

	Назив на активности	
1.	HRISTOV, P.; BOZNOVIC, Z.; ANGELOVA, ELIZABETA; BOSKOV, K. 2003. Influence of ampelotechnical measures on grape quality of variety Afus -Ali.Proceedings of the Agricultural Faculty, Univeristy Sts. Cyril and Methodius, Skopje, 48: 73-80	1,2
2.	ANGELOVA ELIZABETA, ARSOV TOSE. 2006. Investigation of different media content on meristem organization of raspberry (Rubus idaeus) in conditions in vitro. Pomologia croatica, Zagreb 12, 271-274.	5,4
3.	MARKOVSKA BILJANA, BOZINOVIC ZVONIMIR, ILIC-POPOVA SREBRA, ANGELOVA ELIZABETA. 2006. Comparative rescarches of anatomical characteristics of some white winegrape cultivars, in Skopje area of vineyards. 2nd International Conference Ampelos 2006, Santorini island, Greece, 237-240.	1,8
4.	BOSKOV K, BOZINOVIC Z, HRISTOV P., PETKOV M., ANGELOVA ELIZABETA, VIOLETA DIMOVSKA, BELESKI K. 2007. The effect of pruning and cluster thinning for producing of dessert wines raw material from Semillon cultivar in Skopje wine district conditions. Proceedings of XV International Symposium. Porec. Croatia	1,8
5.	BILJANA MARKOVSKA, ZVONIMIR BOZINOVIC, DIMOVSKA VIOLETA, ANGELOVA ELIZABETA, ILIC POPOVA SREBRA. 2007. Investigations of anatomical characteristics of some wine and table grapevine cultivars in Skopje area of vineyards. Proceedings of XV International Symposium. Porec. Croatia	1,8
6.	ŠTAJNER, N., JAVORNIK, B. and ANGELOVA, E. 2006. The	1,8

	standardization and comparison of results obtained by microsatellite markers analysis. V: FILIPIČ, Metka (ur.), ZAJC, Irena (ur.). 2006. 4th Congress of Slovenian Genetic Society and 2nd Meeting of the Slovenian Society of Human Genetics with International Participation, September 28th-October 1st, 2006, Biološko središče, Ljubljana. Genetika 2006 : Proceedings. Ljubljana: Slovensko genetsko društvo, str. 138.	
7.	ILIC POPOVA, SREBRA, VERICA BAKEVA, BELESKI, K., VIOLETA DIMOSKA, BILJANA KORUNOSKA, LEFTERIJA STANKOVIC, ELIZABETA ANGELOVA , STOJANOVA MARINA, ILIK POPOV S. 2008. Clasification of the grape varieties according the amount of sugar and acid in the grape juice in Skopje vineyard according the cluster analysis. Zbornik radova. XIII Savetovanje o biotehnologiji. 28-29 mart, Čačak.	1,8
8.	ANGELOVA ELIZABETA , BRANKA JAVORNIK, MARJANA REGVAR, SREBRA ILIC POPOVA, LEFTERIJA STANKOVIC, MARINA STOJANOVA. 2008. Investigation of biochemical changes induced by jasmonic acid in mycorrhized <i>Allium cepa</i> L. XII Megjunarodna konferencija – Zdravstveno bezbedna hrana, 24-27 Septembar, Novi Sad.	1,8
9.	STOJANOVA MARINA, ILIK P. SREBRA, BELESKI KLIME, ANGELOVA ELIZABETA , ILIK POPOV STANKO. 2008. Efekti od pocvenoto i folijarnoto gubrenje vrz mehanickiot sostav na grozdot kaj sortata italijanski rizling odgleduvana vo uslovi na skopskoto vinogorje. Zbornik radova. XII Megjunarodna konferencija – Zdravstveno bezbedna hrana, 24-27 Septembar, Novi Sad.	1,8
10.	ANGELOVA ELIZABETA , BOZINOVIC, Z., PETKOV M., BELESKI K., BOSKOV K., JEFTIMOVA VIOLETA, STOJANOVA MARINA. 2008. Organic viticulture in the Republic of Macedonia. XIII Kongres vocara i vinogradara Srbije. 27-30 Oktobar. Novi Sad.	1,8
11.	STOJANOVA TODOR MARINA., ILIC POPOVA SREBRA, BELESKI, K., ANGELOVA ELIZABETA , ILIC POPOV S. 2008. Effects of mineral fertilization on the mechanical composition of the cluster of the cv. Riesling italico growing in the Skopje vineyard area. XIII Kongres vocara i vinogradara Srbije. 27-30 Oktobar. Novi Sad.	1,8
12.	STOJANOVA TODOR MARINA., ILIC POPOVA SREBRA, BELESKI, K., ANGELOVA ELIZABETA , BOSHKOV K., ILIC POPOV S. 2008. The influence of mineral fertilization on the content of vitamin C at some grapevine cultivars growing in the Skopje vineyard area. XIII Kongres vocara i vinogradara Srbije. 27-30 Oktobar. Novi Sad.	1,8
13.	STAJNER, N., ANGELOVA, E. , BOZINOVIC, Z., PETKOV, M. and JAVORNIK, B. 2009. Microsatelite marker analysis of Macedonian grapes (<i>Vitis vinifera</i> L.) compared to Bulgarian and Greek cultivars. J. Int. Sci. Vigne Vin, 43, no I, 29-34.	3,6
14.	E. ANGELOVA , T. MITKOVA, T. PRENTOVIC. 2009. The role of various types of mucorrhizal symbiosis in sustainable ecosystems. Poljoprivredno-Prehrambeni Fakultet - Univerzitet, Sarajevo, Zbornik sazetaka, XX Naucno-strucna konferencija poljoprivrede i prehrambene industrije, Neum, 106	1,8
15.	T. Prentovic, T. Mitkova, E. ANGELOVA . 2009. Production of biodiesel from oil rape as a raw material. Poljoprivredno-Prehrambeni Fakultet - Univerzitet, Sarajevo, Zbornik sazetaka, XX Naucno-strucna konferencija poljoprivrede i prehrambene industrije, Neum, 150	1,8
16.	Lefterija Stankovic, Srebra Ilic Popova, Elizabeta ANGELOVA and Elizabeta Miskovska Milevska. 2009. Problems associated with the	2.4

	Usage of Accumulation Water By Drip Irrigation System. Acta Herbologica, Vol. 18, No. 1. 51-57	
17.	Chiara A.R. CORRADI, Federico CHIANI, Lucia PERUGINI, Valerio RAPPUOLI, Ljupco NESTORVOSKI, Elizabeta ANGELOVA , Riccardo VALENTINI. 2010. Assesment of biomass availability in the territory of Republic of Macedonia from forestry and agriculture sectors. International Symposium Energetics 2010. Ohrid 7-9 November. Proceedings of the Symposium. 735	1,8
18.	Leterija Stankovic, Srebra Ilic Popova, Elizabeta ANGELOVA and Elizabeta Miskovska Milevska. Ecological characteristics of some weeds from the Dojran lake. 2010. Kragujevac J. Sci. 32. 95-100	2,4
19.	Меѓународен научноистражувачки проект SEE ERA NET PLUS „Vitis VBC - Towards the preservation of autochthonous grapevine (Vitis vinifera L.) varieties in WBC“, (2011-2012), раководител.	9
20.	Меѓународен научноистражувачки проект „Генетска варијабилност на сортата афус али“ – кофинансиран од Министерството за образование и наука на РМ и Министерството за наука и технологија на Република Словенија (1.1.2010-31.12.2011), раководител (главен истражувач).	9
21.	Национален проект „Колекционирање и испитување на автохтони и интродуцирани сорти винова лоза“ – финансиран од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на РМ (2003/2006), учесник	3
22.	Меѓународен научноистражувачки проект „Biomass availability in the territory of Republic of Macedonia from forestry and agriculture sectors.“ – финансиран од Министерството за животна средина на Италија и кофинансиран од Министерството за земјоделство на РМ и Министерството за животна средина на Италија (2008-2010), раководител (учесник).	5
23.	Национален проект „Регенерација на автохтоната сорта станушина во услови ин витро“ – финансиран од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на РМ (2008/2009), раководител (главен истражувач)	6
24.	Меѓународен научноистражувачки проект „Насоки на еколошко производство на грозје и вино“ – кофинансиран од Министерството за образование и наука на РМ и Министерството за наука и технологија на Република Словенија (1.1.2006- 31.12. 2007), учесник.	5
ВКУПНО		75,40

СТРУЧНО - АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

1	Рецензија на научноистражувачки предлог-проект „Компаративни истражувања на кумулациите Тиквеш – Македонија и Искар – Бутарија со методите на оценката на водни објекти преку составот на хелминтофауната, макрозообентосот и акумулацијата на тешки метали во системот на хелминт - домаќин“	1,0
2	Рецензија на научноистражувачки предлог-проект „Еколошки ризици поврзани со радиоактивноста и присуството на гранитоидите во планината Огражден (Југозападна Бутарија и источна Македонија“	1,0
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
1.	Продекан по меѓународна соработка на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје за мандатниот период 2008-2013	4
2.	ЦЕЕПУС-координатор на ФЗНХ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје	2

3.	ЕРАСМУС МУНДУС-координатор на ФЗНХ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје	2
4.	Претседател на Комисијата за меѓународна соработка на Факултетот за земјоделски науки и храна	1
5.	Член на Комисијата за Регистар на научни проекти на Факултетот за земјоделски науки и храна	0,5
6.	Претседател на Комисијата за систематизација на работни места на Факултетот за земјоделски науки и храна	0,5
7.	Член на Надзорен одбор на попис на земјоделството на Република Македонија	1
8.	Делегат на Република Македонија во Хелсиншката група за жените и науката	2
9.	Делегат на Република Македонија на Програмскиот комитет на ФП7-програмата на Европската унија	2
10.	Член на надзорен одбор на интердисциплинарни универзитетски Последипломски студии од областа на Инженерство на животната средина	1
11.	Член на Комисија за животна средина на општина Гази Баба	1
12.	Член на национална жири - комисија - Млади техничари и природници	1
13.	Член на универзитетска Комисија за упис на студенти	1
14.	Член на Комисија за агроеколошки мерки на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Македонија	3
15.	Студиски престои во странство: од 2-17. 8.2010 престојувала на Биотехничкиот факултет во Љубљана.	1
16.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект: „Генетска варијабилност и регенеративна способност на автохтоните сорти винова лоза одгледувани во аеропонични услови“, МОН, 2010	1
17.	Изготвување и пријавување на национален проект: „Генетска варијабилност на сортата палиери“, МЗШВ, 2010	1
18.	Изготвување и пријавување на научен образовен меѓународен проект: „Biodiversity affected by soil management practices in vineyards BIOSOILVIN“. SEE ERA NET, 2010	1
19.	Изготвување и пријавување на научен образовен меѓународен проект: „Food, innovation and technology center“, REGPOT, 2010	1
20.	Изготвување и пријавување на научен образовен меѓународен проект: „Ethnobotanical studies of wild and cultivated plants in SW Bulgaria and SE Macedonia“, 2010	1
21.	Член на организационен одбор на Научна конференција за долгорочна програма за пошумување на Република Македонија, МАНУ, 10 јуни 2009	0,5
	Изготвување и пријавување на предлог-проект за опремување на Лабораторија за еколошко производство на здрава храна, МОН, 2010	1
ВКУПНО		31,50

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	79,55
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	75,40
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	31,50
ВКУПНО	186,45

Рецензентска комисија

1. Д-р Љупчо Меловски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје с.р.
2. Д-р Лефтерија Станковиќ, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.
3. Д-р Звонимир Божиновиќ, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ЛОЗАРСТВО НА ЗЕМЈОДЕЛСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Научниот совет на Земјоделскиот институт во Скопје на седницата одржана на 10.I 2011 година, со одлука број 02-8/1 од 10.I 2011 година, формира Рецензентска комисија во состав: д-р Звонимир Божиновиќ, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Крум Бошков, вонреден професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, и д-р Ана Серафимовска, вонреден професор на Земјоделскиот институт во Скопје, со задолжение да изврши преглед и оценка на наставно-образовните, научно-стручните и другите остварувања на кандидатите кои ќе се пријават за избор во звањето вонреден професор.

Комисијата, откако ги прегледа поднесените пријави по објавата на конкурсот од Земјоделскиот институт во дневните весници „Дневник“ и „Коха“ од 28. XII 2010 година, констатира дека за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во научната област лозарство, се пријавил само кандидатот д-р Климе Белески, доцент на Земјоделскиот институт во Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

По прегледот на доставената документација и другите податоци релевантни за избор на кандидатот, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатот д-р Климе Белески, доцент на Земјоделскиот институт во Скопје, е роден на 11. IV 1970 година во Струга. Средно образование со одличен успех завршил во Охрид. На Земјоделскиот факултет во Скопје се запишал во учебната 1988/89 година на лозаро-овоштарската насока, а дипломирал во 1993 година со среден успех 8,58.

Во учебната 1994/95 се запишал на постдипломски студии на групата за генетика и селекција на виновата лоза на Земјоделскиот факултет во Скопје. Испитите ги положил во предвидениот рок со просечна оценка 10, а магистерскиот труд со наслов „Производни особини на одделни клонови од некои сорти винова лоза во Република Македонија“ го одбрал на 3.XII 1999 година. На Земјоделскиот институт во Скопје се вработил во 1999 година како асистент по лозарство во Одделот за лозарство и винарство.

Докторската дисертација со наслов „Ботанички, агробиолошки и технолошки карактеристики на сортите винова лоза (*Vitis vinifera* L.) од балканската подгрупа (*subconvarietas balcanica*)“ ја одбрал на 20.I 2006 година, на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Во звањето научен соработник на Земјоделскиот институт е избран на 25.V 2006 година. Раководител е на Одделението за лозарство и член на Институтската управа на Земјоделскиот институт во Скопје.

Има остварено повеќе кратки престои на неколку странски универзитети и институти (INRA - Institut National de la Recherche Agronomique во Бордо и Тулуз - Франција, MAIB - The Mediterranean Agronomic Institute во Бари - Италија, Zavod za vinogradarstvo i vinarstvo, Agronomski fakultet во Загреб и др.) во насока на негово научно и стручно усовршување.

Има учествувано и на повеќе научни и стручни конференции, симпозиуми и други собири во земјава и во странство. Раководител е на националната работна група за винова лоза и заменик-претседател е на регионалната работна група за овоштарство и винова лоза при SEEDNet (Southeast European PGR Network).

Активно се служи со англискиот јазик.

2. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Кандидатот д-р Климе Белески во досегашниот период успешно изведува настава на постдипломските студии на студиските програми енологија и одржливо земјоделство на Земјоделскиот институт, како и на додипломските студии на Факултетот за земјоделски науки и храна, на студиските програми лозаро-овоштарство и преработка на земјоделски производи, на повеќе наставни дисциплини:

- ампелографија (II циклус на ЗИ);
- интегрално лозарство (II циклус на ЗИ);
- органско лозарство (II циклус на ЗИ);
- облагородување на виновата лоза (I циклус на ФЗНХ);
- ампелографија I и II (I циклус на ФЗНХ, вежби);
- познавање на грозје (I циклус на ФЗНХ, вежби)

Од учебната 2010/2011 ќе ја изведува наставата на додипломските студии на ФЗНХ на студиската програма растителна биотехнологија на следниве наставни дисциплини:

- облагородување на виновата лоза;
- климатско зонирање и реонирање во лозарството (дел од предметот);
- реонирање и зонирање во лозарството (дел од предметот);
- познавање на лозни подлоги

Кандидатот д-р Климе Белески, наставно-образовниот процес на додипломските и постдипломските студии го реализира на завидно ниво. Во наставно-образовниот процес вклучува интерактивна настава, изработка на семинарски работи како и внесување на позитивни искуства стекнати од неговата научноистражувачка и апликативна работа, како и практични искуства од соработката со стопанските субјекти и институции во земјата и во странство.

3. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Д-р Климе Белески, до изборот за соработник-помлад асистент, сам или во соработка со други автори има објавено 5 труда кои се рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 723 од 25.XII од 1998 година. Од изборот за соработник-помлад асистент до изборот за соработник-асистент, д-р Климе Белески има објавено 4 труда кои се рецензирани во Билтенот на УКИМ, бр.

755 од 13.IV од 2000 година. Од изборот за соработник-асистент до реизборот во истото звање, д-р Климе Белески има објавено 5 научни труда кои се рецензирани во Билтенот на УКИМ, бр. 858 од 1.X од 2004 година. Од реизборот за соработник-асистент до изборот во научен соработник/доцент, д-р Климе Белески има објавено 13 труда рецензирани во Билтенот на УКИМ, бр. 895 од 14.IV од 2006 година.

Во периодот од изборот во наставно-научно звање научен соработник/доцент, кандидатот д-р Климе Белески, како автор или коавтор ги има објавено следниве трудови:

1. K. Beleski, V.Dimovska, Z.Bozinovic (2006): Identification and classification of grapevine cultivars (*Vitis vinifera* L.) from the Balcan subgroup (*subconvarietas balcanica* Negr.) by means of phyllometric descriptors. 2nd International Symposium on the evaluation on the exploitation of grapes of corresponding terroir through winemaking and commercialization of wines. 1-3 June, Santorini, Greece. 177-181.

Целта на авторите во овој труд е утврдување на основните карактеристики на листот кај сортите од балканската подгрупа, со помош на филотетриските испитувања. Вр основа на резултатите од кластер-анализата извршена е класификација на 14 сорти од оваа подгрупа. Добиени се кластери од кои може да се детерминираат различностите или сличностите меѓу испитуваните сорти. Направени се две кластер-анализи. Во првата се употребени 19 дескриптори од GENRES Листата на примарни дескриптори, дел II. За втората кластер-анализа употребени се параметрите од "лист методот".

2. Dimovska Violeta, Beleski Klime, Markovska Biljana, Bozinovic Zvonimir, Boskov Krum (2006): The influence of giberelic acid on some technological characteristic on cluster and berry of Thompson seedless grape variety. 2nd International Conference Ampelos 2006, Santorini, 1-3 June, Greece. 187-189.

Испитувано е влијанието на гиберелинската киселина врз технолошките карактеристики на гроздот и зрното кај сортата султанина. Од добиените резултати, гиберелинската киселина не влијаела значајно на зголемувањето на шеќерот, вкупните киселини и формата на гроздот. Значајно влијае на зголемувањето на цврстината на лушпата, откинувањето на зрното од дршката и формата на зрното. Во варијантата со три третмани со гиберелинска киселина со концентрација од 5 mg/dm³, постигната е најголема тежина на гроздот од 435.5 g и тежина на зрното од 2,71 g.

3. K. Boskov, Z. Bozinovic, P. Hristov, M. Petkov, K. Beleski (2006): Promene kod bobice sorte zupljanke pod uticajem trulezi Botrytis cinerea. XI Savetovanje o biotehnologiji. Zbornik radova. Vol.11 (11-12), knjiga 1. Cacak. Srbija

Во овој труд испитувани се промените кај зрната од сортата жупљанка под влијание на благородното гниење од габата *Botrytis cinerea*. Зрната надворешно ја менуваат бојата од зелена, зеленокафеава, кафеава до сива боја. Менувањето на бојата е знак за промените кои се случуваат под влијание на габата. Содржината на шеќерот опаѓа до постигнувањето на кафеавата боја, а потоа на површината на зрното се развива мицелиум со сива боја, зрното се суши, со што концентрацијата на шеќерот расте до 290 g/dm³. Исушените зрна се суровина за добивање на врвни

бели вина, нежни, ароматични, богати со алкохол и глицерол. Сортата жупљанка е многу погодна сорта за технологија на благородно гниење.

4. Dimovska Violeta, Bozinovic Zvonimir, Beleski Klime, Boskov Krum. (2007): The Influence of pinching on some technological characteristics of cluster and berry of Italia grape variety. Proceedings of XV International Symposium. Porec, Croatia.

Испитувано е влијанието на прекратувањето на гроздовите врз технолошките карактеристики на гроздот и зрното кај трпезната сорта италија, со варијанти на прекратување на 1/2 и 1/3 од должината на гроздот, во два термина, пред и по цветање. Прекратувањето на 1/3 од должината на гроздот, пред цветање, влијае на зголемувањето на масата на гроздот (13%) и зголемен е бројот на формирани зрна (7%) во однос на контролата. Се добива грозд со конусовидна форма, средна збиеност и изедначена големина на зрната.

5. K. Beleski, Z. Bozinovic, V. Dimovska, K. Boskov, V. Bakeva (2007): Phyllometric study of some wine grapevine cultivar (*Vitis vinifera* L.) from the balcan subgroup (subconvarietas balcanica Negr.). Proceedings of XV International Symposium. Porec. Croatia. 637-644.

Извршено е филотетриско испитување на 14 сорти винова лоза од балканската подгрупа со цел да се групираат врз основа на карактеристиките на листот, за во иднина да се утврди постоењето на биотипови и клонови во популацијата од овие сорти. Двете кластер-анализи покажаа многу голема блискост помеѓу сортите мавруд и пловдина, и вранец и кратошија.

6. Boskov K., Bozinovic Z., Hristov P., Petkov M., Elizabeta Angelova, Violeta Dimovska, Beleski K. (2007). The effect of pruning and cluster thinning for producing of dessert wine's raw material from semillon cultivar in Skopje wine district's conditions. XV International Symposium, GESCO., vol. 2. Porec, Croatia. 902-910.

Авторите во овој труд ги испитувале можностите за добивање на суровина за производство на десертно вино со примена на амелотехнички мерки кај сортата семијон, одгледувана во услови на скопското виногорје. Утврдена е горната граница на оптоварување од 20 родни окца по лоза. Содржината на шеќер изнесува над 250 g/dm³ кај варијантите со проредување на гроздови, 20 дена по полната зрелост на грозјето, со поволни технолошки карактеристики на гроздот. Проредувањето на гроздови кај сортата семијон е несигурна мерка бидејќи предизвикува појава на нетипични гроздови со зголемена маса на гроздот и поголем број на зрна.

7. Kratovalieva S., Popsimonova G., Ivanovska S., Agic R., Dimov Z., Beleski K., Simeonovska E., Stefkov Gj., Gjamovski V., (2007): Plant genetic resources in R. of Macedonia. International Researches Conference, Plant Genetic Stock – The Basis of Agriculture of today and tomorrow, Plovdiv, 261-263.

Во трудот се презентирани активностите кои се поврзани со генетските ресурси во Република Македонија, почнувајќи од колекционирањето, регенерацијата, чувањето и документацијата по разни групи и култури. Авторите истакнуваат дека од неодамна, Р.Македонија е член на мрежата за растителни генетски ресурси,

покрај југоисточните европски земји, и целта на ова е да се зајакне долгорочната конзервација на РГР и да се унапредат активностите во тој регион.

8. Srebra Ilic-Popova, Verica Bakeva, K. Beleski, Violeta Dimovska, Biljana Korunovska, Lefterija Stankovic, Elizabeta Angelova, Stojanova Marina, S. Ilik-Popov (2008): Classification of the grapevine varieties according the amount of sugar and acid in the grape juice in Skopje vineyard according the cluster analysis. XII Savetovanje o Biotehnologiji. Zbornik radova. Vol.13 (14), Cacak, Srbija. 285-290

Авторите во овој труд извршиле класификација на 24 вински и трпезни сорти винова лоза според содржината на шеќер и вкупни киселини во ширата, испитувани во текот на три години. Употребена е кластер анализа и други статистички методи со цел да се направи групирање на сортите според сличностите на испитуваните параметри.

9. Klime Beleski, Zvonimir Bozinovic, Violeta Dimovska, Srebra Ilic-Popova, Donka Doneva-Sapceska (2008): Climate influence on the grapevine phenology and anthocyanins content in wines from the Skopje vineyard area, Republic of Macedonia. VII Congress International des terroirs viticoles. Nyon. Suisse

Проучувано е влијанието на климата врз фенологијата и содржината на антоцијани во вината од сортите блатина, вранец, кратошија, прокупец и станушина, одгледувани во услови на скопско виногорје. Влијанието на климата е презентирано преку температурните суми, сончевите часови и количината на врнежи за период од 2001 до 2004 година. Утврдено е значително влијание на климатските фактори врз фенолошките фази на винова лоза и содржината на вкупни антоцијани во вината од испитуваните сорти.

10. Marina Stojanova, Srebra Ilic-Popova, Klime Beleski, Elizabeta Angelova, Vera Vukosavljevic (2008): Effects of soil and foliar fertilization on the mechanical composition of the cluster of the cv. Chardonnay growing in the Skopje vineyard area. Eco-Conference 2008. Novi Sad. Serbia

Испитувано е влијанието на почвеното и фолијарното ѓубрење врз механичкиот состав на гроздот кај сортата шардоне, одгледувана во услови на скопско виногорје. Експериментот бил поставен во 7 варијанти со 3 повторувања. Минералното ѓубрење имало позитивни ефекти врз параметрите на механичкиот состав кај испитуваната сорта. Сите варијанти со минерално ѓубрење дало повисоки резултати за составот на гроздот и зрното, во однос на контролната варијанта. Меѓу одделните варијанти не биле постигнати значајни разлики во однос на структурата на гроздот.

11. Боримир Војноски, Ана Серафимовска, Горан Миланов, Виолета Димовска Клите Белески (2009): Лозарството и винарството во Република Македонија – Состојби и трендови. Јубилеен годишен Зборник на Земјоделски институт, Скопје. Том XXVI/XXVII. 75-79.

Авторите во овој труд ја претставуваат сегашната состојба на лозарството и винарството во Република Македонија како и мерките и активностите за во иднина. Авторите забележуваат дека белите вински сорти имаат висок процент на

застапеност (50%) иако, генерално, повеќето од виногорјата имаат услови за одгледување на црвени вински сорти. Исто така, трпезните сорти во одредени виногорја каде што има предност за нивно одгледување во однос на поволните климатски фактори, недоволно се застапени. За успешно и стабилно лозарство и винарство во иднина, според авторите, неопходно е да се изврши климатско зонирање и правилен распоред на сортите според лозарските единици. Потребно е да се изврши ревитализација на автохтоните и локалните сорти со формирање на матични насади со сертифициран саден материјал. На тој начин ќе се придонесе за создавање на автентичност на македонските вина и формирање на тип македонско вино, препознатливо на светскиот пазар.

12. Radmila Pajović, Tatjana Popović, Krum Boškov, Klime Beleski (2009): Privredno-tehnološke karakteristike grožđa sorte vranac i introdukovanih sorti kaberne sovinjon i merlo u uslovima podgoričkog vinogroja (Crna Gora) i skopskog vinogorja (Makedonija). Agroznanje, vol 10, br. 1. 89 -97.

Во овој труд авторите ги презентираат резултатите од технолошките карактеристики на интернационалните сорти мерло и каберне совинјон во споредба со локалната сорта вранец, одгледувани во услови на подгоричко (Црна Гора) и скопско виногорје (Македонија). Двете виногорја имаат слични агро еколошки и педолошки карактеристики и овозможуваат зреење на сортите скоро во исти временски услови. Испитувањата покажуваат задоволителни резултати во поглед на технолошките карактеристики на сортите, а рангирањето е по следниов редослед: каберне совинјон, мерло и вранец. Испитуваните вина имаат извонредни карактеристики што наведува на заклучокот дека овие сорти обезбедуваат суровина за производство на врвни вина во подгоричко и скопско виногорје.

13. Violeta Dimovska, Klime Beleski, Krum Boskov (2010). The influence of climate on the grapevine phenology and content of sugar and total acids in the must. VIII International Terroir Congress. June 14th, Soave, Italy.

Во услови на скопско виногорје, за период од десет години, испитувани се две регионални (вранец и смедеревка) и две интернационални сорти сорти винова лоза (каберне совинјон и шардоне). Анализиранио е влијанието на температурните суми врз фенолошките фази (бројот на денови) од отворање на окцата до полна зрелост. Температурните суми имаат големо влијание врз времетраењето на секоја фенофаза поединечно, посебно на фенофазата од отворање на окцата до полна зрелост и од отворање на окцата до цветање. Климатските услови исто така имаат влијание и врз содржината на шеќер и вкупни киселини во ширата, а поголемо варирање на овие параметри има кај сортите каберне совинјон и шардоне, отколку кај вранец и смедеревка.

Во изминатиот период, кандидатот раководел со еден меѓународен научноистражувачки проект и бил национален координатор исто така на еден меѓународен научноистражувачки проект. Учесник е во пет национални проекти финасирани од МОН (2) и МЗШВ (3).

Својата научноистражувачка работа кандидатот ја презентирал во различни списанија, а исто така и на различни симпозиуми и конференции во земјата и во странство.

4. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Д-р Климе Белески е раководител на Одделението за лозарство при УКИМ Земјоделскиот институт во Скопје. Врши стручна контрола и сертификација на лозов саден материјал. Кандидатот учествувал во работата на различни комисии и тела на МЗШВ и Институтот и др.

5. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Рецензентската комисија високо ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност на д-р Климе Белески во областа на лозарството.

Имајќи ја предвид севкупната активност на д-р Климе Белески од последниот избор до денес, а според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, имаме чест и задоволство да му предложиме на Научниот совет на Земјоделскиот институт во Скопје, да го избере кандидатот д-р Климе Белески во звањето вонреден професор во научната област лозарство.

Членови на Комисијата

1. Д-р Звонимир Божиновиќ, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.
2. Д-р Крум Бошков, вонреден професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.
3. Д-р Ана Серафимовска, вонреден професор на Земјоделскиот институт во Скопје с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Климе Танас Белески**
(име, татково име и презиме)

Институција: **УКИМ, Земјоделски институт - Скопје**
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: **лозарство**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на вежби од 1 циклус студии: Облагородување на винова лоза (0+1), 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10, (ФЗНХ)	1,8
2.	Одржување на вежби од 1 циклус студии: Ампелографија I (0+2), 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11 (ФЗНХ)	4,5
3.	Одржување на вежби од 1 циклус студии: Ампелографија II (0+2), 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10 (ФЗНХ)	3,6
4.	Одржување на вежби од 1 циклус студии: Познавање на грозје (0+2), 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11 (ФЗНХ)	4,5
5.	Настава 1 циклус студии: Облагородување на винова лоза (2+0), 2009/10 (ФЗНХ)	1,2
6.	Консултации со студенти по предмет: Облагородување на винова лоза (2+1)	0,02
7.	Настава 2 циклус студии: Ампелографија (2+0), 2007/08, 2008/09, 2009/10 (ЗИ)	7,5
8.	Одржување на вежби од 2 циклус студии: Ампелографија (0+1) 2007/08, 2008/09, 2009/10 (ЗИ)	2,25
10.	Одржување на настава од 2 циклус студии: Интегрално производство на лозови култури (3+0) 2009/10 (ЗИ)	2,25
11.	Одржување на вежби од 2 циклус студии: Интегрално производство на лозови култури (0+3) 2009/10 (ЗИ)	1,35
12.	Одржување на настава од 2 циклус студии: Органско производство на лозови култури (3+0) 2009/10 (ЗИ)	2,25
13.	Одржување на вежби од 2 циклус студии: Органско производство на лозови култури (0+3) 2009/10 (ЗИ)	1,35
Вкупно		32,57

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Колекционирање и испитување на автохтони и интродуцирани сорти винова лоза - МЗШВ (2003-2006) - учесник	3
2.	Насоки на еколошко производство на грозје и вино - МОН (2006-2007) - учесник	3
3.	Identification, conservation and characterization of <i>Vitis vinifera ssp. sylvestris</i> germplasm in the Region of South East Europe – SEEDNet (2007-2008) - национален координатор	6
4.	Примена на ампелотехнички мерки за подобрување на квалитетот на трпезно грозје - МЗШВ (2009) - учесник	3
5.	Identification, characterization and conservation of old and autochthonous varieties in Eastern European Countries - SEEDNet (2009-2010)- раководител	9
6.	Карактеризација и определување на географското потекло на македонските вина со примена на хемиски методи и метода на стабилни изотопи - МОН (2010-2011) - учесник	5

7.	Примена на современи сортни агротехники кај сортите кардинал, афус али и рибиер - МЗШВ (2011) - учесник	3
8.	K. Beleski, V. Dimovska, Z. Bozinovic (2006): Identification and classification of grapevine cultivars (<i>Vitis vinifera</i> L.) from the Balcan subgroup (<i>subconvarietas balcanica</i> Negr.) by means of phyllometric descriptors. 2 nd International Symposium on the evaluation on the exploitation of grapes of corresponding terroir through winemaking and commercialization of wines. 1-3 June, Santorini, Greece. 177-181	2,4
9.	Dimovska Violeta, Beleski Klime, Markovska Biljana, Bozinovic Zvonimir, Boskov Krum (2006): The influence of giberelic acid on some technological characteristic on cluster and berry of Thompson seedless grape variety. 2nd International Conference Ampelos 2006, Santorini, 1-3 June, Greece. 187-189	1,8
10.	K. Boskov, Z. Bozinovic, P. Hristov, M. Petkov, K. Beleski (2006): Promene kod bobice sorte zupljanke pod uticajem trulezi Botrytis cinerea. XI Savetovanje o biotehnologiji. Zbornik radova. Vol.11 (11-12), knjiga 1. Cacak, Srbija	1,2
11.	Dimovska Violeta, Bozinovic Zvonimir, Beleski Klime, Boskov Krum. (2007): The Influence of pinching on some technological characteristics of cluster and berry of Italia grape variety. Proceedings of XV International Symposium. Porec, Croatia.	1,8
12.	K. Beleski, Z. Bozinovic, V. Dimovska, K. Boskov, V. Bakeva (2007): Phyllometric study of some wine grapevine cultivar (<i>Vitis vinifera</i> L.) from the balcan subgroup (<i>subconvarietas balcanica</i> Negr.). Proceedings of XV International Symposium. Porec, Croatia. 637-644.	1,8
13.	Boskov K., Bozinovic Z., Hristov P., Petkov M., Elizabeta Angelova, Violeta Dimovska, Beleski K. (2007). The effect of pruning and cluster thinning for producing of dessert wine's raw material from semillon cultivar in Skopje wine district's conditions. XV International Symposium, GESCO., vol. 2. Porec, Croatia. 902-910.	1,8
14.	Kratovalieva S., Popsimonova G., Ivanovska S., Agic R., Dimov Z., Beleski K., Simeonovska E., Stefkov Gj., Gjamovski V., (2007): Plant genetic resources in R. of Macedonia. International Researches Conference, Plant Genetic Stock – The Basis of Agriculture of today and tomorrow, Plovdiv, 261-263	1,8
15.	Srebra Ilic-Popova, Verica Bakeva, K. Beleski, Violeta Dimovska, Biljana Korunovska, Lefterija Stankovic, Elizabeta Angelova, Stojanova Marina, S. Ilik-Popov (2008): Classification of the grapevine varieties according the amount of sugar and acid in the grape juice in Skopje vineyard according the cluster analysis. XII Savetovanje o Biotehnologiji. Zbornik radova. Vol.13 (14), Cacak, Srbija. 285-290	1,2
16.	Klime Beleski, Zvonimir Bozinovic, Violeta Dimovska, Srebra Ilic-Popova, Donka Doneva-Sapceska (2008): Climate influence on the grapevine phenology and anthocyanins content in wines from the Skopje vineyard area, Republic of Macedonia. VII Congress International des terroirs viticoles. Nyon, Suisse	1,8
17.	Marina Stojanova, Srebra Ilic-Popova, Klime Beleski, Elizabeta Angelova, Vera Vukosavljevic (2008): Effects of soil and foliar fertilization on the mechanical composition of the cluster of the cv. Chardonnay growing in the Skopje vineyard area. Eco-Conference 2008. Novi Sad, Serbia	1,8
18.	Боримир Војноски, Ана Серафимовска, Горан Миланов, Виолета Димовска Климе Белески (2009): Лозарството и винарството во Република Македонија – Состојби и трендови. Јубилеен годишен Зборник на Земјоделски институт, Скопје. Том XXVI/XXVII. 75-79.	1,2
19.	Radmila Pajović, Tatjana Popović, Krum Boškov, Klime Beleski (2009): Privredno-tehnološke karakteristike grožđa sorte vranac i introdukovanih sorti kaberne sovignon i merlo u uslovima podgoričkog vinogroja (Crna Gora) i skopskog vinogorja (Makedonija). Agroznanje, vol 10, br. 1. 89-97	2,4
20.	Violeta Dimovska, Klime Beleski, Krum Boskov (2010). The influence of climate on the grapevine phenology and content of sugar and total acids in the must. VIII International Terroir Congress. June 14 th , Soave, Italy.	2,4
21.	Zvonimir Bozinovic, Violeta Dimovska, Klime Beleski (2008): Productive characteristics on black magic grape variety growing in the tikves vineyard. 43 th Croatian and 3 th International Symposium on Agriculture. Opatia., Croatia. Book of abstract	1
22.	Violeta Ivanova, Goran Milanov, Borimir Vojnovski, Klime Beleski, Marina Stefova, Trajce Strafilov (2008): HPLC determination of organic acids in	1

	macedonian wines. XX Congress of chemists and technologists of Macedonia, 17-20 September, Ohrid. Book of abstract	
23.	Ivanova V., Domyei A., Kilar F., Mark L., Stefova M., Vojnoski B., Boros B., Stafilov T., Beleski K. (2009): HPLC-MS and Spectrophotometric Assay of the Phenolic Content of Macedonian Red and White Grape Varieties. 8 th Balaton Symposium on High Performance Separation Methods and 15 th International Symposium on Separation Sciences. Siofok, Hungary. Book of abstract	1
Вкупно		58,4

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Книга од стручна област: Каталог на национални ex situ конзервирани растителни генетски ресурси, 2009 - коавтор	7
2.	Рецензија на научноистражувачки предлог-проект: „Производно технолошки потенцијали на автохтоната винска сорта станушина и нејзините вариетети“	1
3	Рецензија на научноистражувачки предлог проект: „Генетска варијабилност на сортата афус али“	1
4	Рецензија на научноистражувачки предлог-проект: „Примена на мултикритеријална анализа за микрореонирање и оценка на органското лозарство“	1
5	Предавање: Vinogradarstvo i vinarstvo Republike Makedonije - stanje i trendovi. 19 Megjunarodna manifestacija vinogradara i vinara „Sabatina 2009“, Трогир, Хрватска	0,5
Дејности од поширок интерес		
	Раководител на националната работна група за Vitis при SEEDNET (Southeast European PGR Network)	4
	Заменик-претседател на регионалната работна група за Fruit and Vitis при SEEDNET (Southeast European PGR Network)	2
	Раководител на Одделението за лозарство – УКИМ, Земјоделски институт	3
	Член на Институтска управа на УКИМ, Земјоделски институт	1
	Учество во подготовка на развоен проект: „Воспоставување на систем за производство на сертифициран овошен и лозов саден материјал согласно директивите на ЕУ“, во координација со МЗШВ	2
	Член на Работна група за изработка на Правилник за трговија со саден материјал од винова лоза (МЗШВ)	2
	Член на Советодавен одбор за изработка на Маркетинг стратегија на македонско вино (МЗШВ)	2
	Член на организационен одбор на стручен собир: II советување: Чување на свеж зеленчук, овошје и грозје-важна компонента на извозниот потенцијал, Струмица, 2009	0,5
	Член на Комисија за евалуација на Земјоделскиот институт	0,5
	Член на Комисија за оцена на квалитет на вино на Новосадски саем	1
	Член на Комисија за избор во звање	0,2
	Студиски престои во странство: од 16 до 20.11 2009 престојувал во Zavod za vinogradarstvo i vinarstvo, Agronomski fakultet во Загреб	0,5
	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект: Ефекти од различни ампелотехнички мерки врз полифенолниот состав кај некои црвени вински сорти, 2010, МЗШВ - носител	1
	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект: Ампелотехнички третмани кај црвени вински сорти, 2010, МОН - носител	1
	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект: Characterization of indigenous grape varieties from west Balkan countries. SEE-ERA.NET, 2010 – носител	2
Вкупно		33,2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	32,57
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	58,4
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	33,2
Вкупно	124,17

Членови на Комисијата:

1. Д-р Звонимир Божиновиќ, редовен професор
на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.
2. Д-р Крум Бошков, вонреден професор
на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје с.р.
3. Д-р Ана Серафимовска, вонреден професор
на Земјоделскиот институт во Скопје с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

**НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„ЕТНОФАРМАКОЛОГИЈАТА КАКО ПОЈДОВНА ОСНОВА ВО ПРОУЧУВАЊЕТО
НА РАСТИТЕЛНИ СУРОВИНИ СО АНТИДИЈАБЕТИЧНО ДЕЈСТВО“
ИЗРАБОТЕНА ОД АС. М-Р ЃОШЕ СТЕФКОВ, ПРИЈАВЕНА НА
ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, на својата 11 седница одржана на 17.12.2010 година, донесе решение бр. 02-789/11 за формирање Комисија во состав: проф. д-р Светлана Кулеванова, проф. д-р Сузана Диневска Ковкарговска, проф. д-р Анета Димитровска, проф. д-р Марина Стефова и проф. д-р Гордана Петрушевска, за оценка и одбрана на докторската дисертација под наслов „Етнофармакологијата како појдовна основа во проучувањето на растителни сировини со антидијабетично дејство“ од кандидатот Стефков Ѓоше, работена под менторство на проф. д-р Светлана Кулеванова. По прегледот на поднесената докторска дисертација, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација претставува самостоен научноистражувачки труд. Во содржинскиот концепт на дисертацијата, опфатени се осум поглавја: Вовед, Литературен преглед, Цели, Експериментален дел, Резултати, Дискусија, Заклучок и Литература.

Во Воведот, концизно и соодветно се претставени основните постулати и мотиви за изработка на овој труд што започнува со дефинирање на областа на истражување. Овде аргументирано е акцентирана актуелноста на истражувањата на полето на природни производи, посебно лековитите растенија како нивен извор. Понатаму кандидатот накусо се осврнува на глобалното значење на *Diabetes mellitus* и неговата распространетост, истакнувајќи ја зачестеноста, превалентноста и социо-економските ефекти на оваа болест. Се осврнува и на официјалните ставови и препораки на Светската здравствена организација за справување со оваа болест. Во овој контекст ги издвојува лековитите растенија, истакнувајќи го нивниот потенцијал. Потоа кандидатот ги наведува сите потребни чекори при проучувањето и евалуацијата на лековитите растенија и хербалните препарати и тоа преку проценка на ефективността и безбедноста, карактеризација на целиот опсег на фармаколошки активности и дефинирање на хемиските карактеристики на фармаколошки активните компоненти и механизмот на дејство. На крајот на воведниот дел, кандидатот го образложува интересот за проучување на растителни сировини со антидијабетично дејство, земајќи ја етнофармакологијата како појдовна основа, за да се дефинираат и предложат природни супстанции што би можеле да бидат од интерес за употреба како основна или како дел од помошна терапија во третманот на тип II или инсулин-независниот дијабетес. Кандидатот разгледува неколку различни пристапи при изборот на лековити растенија за проучување и во овој контекст го издвојува етнофармаколошкиот пристап, за на самиот крај, во согласност со поставените критериуми, да ги наведе растенијата од избор за проучување, и тоа: модра боровинка (*Vaccinium myrtillus*), црвена боровинка (*Vaccinium vitis idaea*),

мечкино грозје (*Arctostaphylos uva-ursi*), трева ива (*Teucrium montanum*), бел дабец (*Teucrium polium*), дабец (*Teucrium chamaedrys*) и црвен кантарион (*Centaureum erythraea*), видови што автохтоно растат на територијата на Р. Македонија.

На почетокот од поглавјето **Литературен преглед**, кандидатот изложува внимателно избрани и обработени литературни податоци за целните седум растенија. Пристапот е монографски, за секое растение поодделно, а податоците се групирани тематски. Започнува со таксономија на видот, родот и фамилијата, со куси податоци за застапеноста и распространетоста во Р. Македонија, како и народни имиња на растението, ботанички опис на растението и негова хорологија во Р. Македонија. Во поднасловот **Сознанија за фитохемискиот состав на растението**, кандидатот многу успешно и концизно ги прикажува податоците за фитокомпонентите во растението. Следниот поднаслов е **Употреба, активност и медицинско значење на растението**. Овде кандидатот податоците ги систематизира во неколку целини. Во првата целина се дадени податоци од народната медицина, каде што покрај народните медицински од балканските народи се обработени и други. Кандидатот овде особено се задржува на нивната антидијабетска употреба и соодветните народни рецепти. Потоа следува **Фармаколошки испитувања**, каде што покрај податоци за фармаколошки испитувања по различни индикации, посебен акцент е даден на андијабетските истражувања. Овде дадените испитувања се детално прикажани, начинот како се изведени, видот на екстрактот, дозите, ефектите, како и предложениот механизам на дејство. Освен претклиничките истражувања, во делот **Клинички испитувања** кандидатот наведува и податоци за клинички испитувања за соодветното растение, доколку се направени. Последниот поднаслов од ваквиот монографски пристап е **Несакани ефекти и токсичност**, каде што кандидатот детално прикажува голем број на податоци, систематизирани во неколку целини: **Акутна токсичност кај животни**, **Хронична токсичност кај животни**, **Несакани ефекти кај луѓе** и **Интеракции со лекови**, се разбира, доколку постојат и се објавени за соодветното растение.

По литературниот преглед за седумте целни растенија, кандидатот изложува литературни податоци за болеста дијабетес или шеќерна болест (*Diabetes mellitus*). Започнува со дефинирање на оваа болест и со глобалната распространетост на дијабетесот. Според обработените податоци од Светската здравствена организација за глобалната преваленца на дијабетес во 2000 година, истакнува дека повеќе од 2,8% од светската популација или 171 милион луѓе биле заболени од оваа болест, што е за 17 милиони повеќе од претходните предвидувања направени во 1998 година, а се проценува дека до 2030 година овој број двојно ќе се зголеми. Во таа насока, кандидатот наведува дека и во Република Македонија, според Центарот за дијабетес, се смета дека од 70000 до 80000 луѓе се заболени во некој стадиум на оваа болест. Понатаму следува класификација и видови на дијабетес со симптоми, клинички манифестации и патогенеза. Кандидатот прави детален осврт на дијагностиката на дијабетесот, обработувајќи ги определувањето на глукоза во случаен примерок, оралниот глукоза тест на толерантност, определување на глукоза во крв со глюкометар, како и параметрите за проценка на долготрајните ефекти преку хемоглобин A_{1C} , фруктозамин и продуктите на напредна гликозилација (AGE).

Кандидатот потоа ги наведува накусо различните начини на конвенционалната терапија, нивната некомплетност и недостатоците како вовед во делот **Потреба и простор за природни лекови**. Третирањето на дијабетес тип 2 со орални антидијабетици има неколку свои недостатоци, рангирајќи ги од развојот на отпор до негативните ефекти од недостатокот на дејството кај поголем број од заболените. Кандидатот го истакнува фактот

дека кај 25 – 30% од пациентите, терапијата со сулфонилуреа препарати не дава резултати, а кај 44% од пациентите во период од 6 години ја губат својата ефективност.

Поднасловот *Антидијабетични растенија во традиционалната медицина* започнува со историски преглед на употребата на лековитите растенија во третман на дијабетесот, започнувајќи од стара Кина, Индија и Грција па се до денес, истакнувајќи примери за современи лекови што потекнуваат од растенија. Еден таков пример е метформинот, со прототипска молекула што потекнува од растението *Galega officinalis* – ждралка. Ова растение има долга терапевтска историја и традиционално се употребува. Кандидатот го истакнува значењето на традиционалната медицина во третманот на симптомите на *Diabetes mellitus*, наведувајќи дека денес, во народната медицина или во експериментални цели, се користат повеќе од 1200 растителни видови кои припаѓаат на 725 рода од 183 фамилии. Најчесто цитирани фамилии во овој контекст се: Fabaceae, Asteraceae, Lamiaceae, Liliaceae, Poaceae, Euphorbiaceae и др. Понатаму следува преглед на растенија што се употребуваат во третман на дијабетес народната медицина на различни народи и региони и тоа: во Јордан - 33 растенија, во Канада - 35 растенија, во Мароко - 33 растенија, во Африка - 29 растенија, во Мексико - 120 растенија, во Кина - 61 растение, во Израел - 22 растенија, во Северна Америка - 34 растенија, во Индија - 34 растенија. Резултатите од истражувањата направени врз растенија што се користат за намалување на шеќер во крвта, укажуваат дека 81% од испитуваните растенија поседуваат антихипергликемично дејство, но само кај 16% од растенијата се објавени компонентите кои најверојатно се задолжени за активноста. За околу 200 чисти супстанции, изолирани од растенија е утврдено дека го намалуваат нивото на глукоза во крвта.

Понатаму е даден преглед на антидијабетични растенија што биле испитувани во клинички студии и покажале хипогликемични ефекти, а наведени се и различните механизми на дејство врз кои се темелат ефектите на лековитите растенија, како и фитокомпонентите што до денес се откриени и им се препишува одговорноста за потврдениот антидијабетичен ефект на соодветното растение каде се пронајдени.

Кон крајот од поглавјето „Литературен преглед“, кандидатот дава преглед на експериментални модели во дијабетес, како *in vitro* и *in vivo* анималните модели, а се осврнува и на стрептозотоцинот како средство што се користи во ваквите експерименти за предизвикување на состојба на дијабетес. Овде во посебен дел ја истакнува потребата и актуелноста на испитувањата за нештетност и токсичност на растенија што се предмет на евалуација. Потврдено е дека, приближно една третина (377) видови на растенија што се употребуваат во третман на дијабетес имаат токсичен ефект, а кај другата третина растенија токсичноста не е потврдена. Врз основа на научни сознанија, кандидатот го образложува патот на откривање на нови лекови, што бара систематски пристап и оптимизирање на времето и средствата што се користат при биолошки испитувања на голем број примероци за да се процени нивната терапевтска ефикасност. На самиот крај од ова поглавје се осврнува на аналитичките аспекти на хемијата на растенијата, давајќи преглед на најчесто користените екстрактивни постапки за добивање на екстракти. Овде воедно ги наведува и најчесто применуваните современи аналитички техники при испитувањето на растителните екстракти и дава посебен акцент на потенцијалот на течно-масената хроматографија при ваквите анализи.

Пред поглавјето **Цели**, кандидатот, тргнувајќи од фактот дека во Република Македонија се регистрирани само неколку хербални медицински производи со антидијабетично дејство (медицински чаеви на неколку домашни производители и многу мал број современи фитофармацевтски производи од домашно производство или увезени),

прави споредба со состојбата во други европски земји и пошироко укажувајќи дека искористувањето на природните лековити сировини во третманот на тип II дијабетесот во Република Македонија е многу скромно и покрај тоа што на располагање има богатство од етнофармаколошки податоци и големо искуство од народната медицина, домашни производители кои би можеле да се занимаваат со производство на современи фитофармацевтски препарати од оваа група и на крај, голема популација заболени од тип II дијабетес за кои ваков тип производ би можело да значи голема помош во регулирањето на симптомите на заболувањето и намалување на компликациите и последиците по нивното целокупно здравје, што од друга страна би значело подобрување на квалитетот на нивното живеење.

Кандидатот ги изложува следниве цели на трудот:

- проценката и испитување на антидијабетичното дејство на екстракти подготвени од растителни сировини за кои постојат релевантни етнофармаколошки податоци за антидијабетична активност и избор на појдовни екстракти со најдобра активност;

- испитување на хемискиот состав на избраните екстракти, квалитативна и квантитативна анализа на активните компоненти;

- следење на метаболини промени во јаглехидратниот метаболизам и липидниот статус кај дијабетични стаорци и утврдување на можниот механизам на дејство, како и на врската доза-дејство и активна компонента-дејство;

- следење на биохемиски и хистоморфолошки промени во крвта и виталните органи кај третираните лабораториски животни со цел утврдување на можните токсични ефекти на избраните екстракти.

Поглавјето **Експериментален дел** содржи список на користениот растителен материјал, неговото потекло и карактеристики на локалитетите каде што е собран. Потоа содржи детален список на супстанции и користената опрема. Детално се опишани методите за подготовка на екстрактите, *HPLC-DAD-ESI-MS* методот, подготовката на стандардните и работните раствори. Испитувањето на биолошката активност е подробно прикажана преку експерименталниот дизајн на *in vivo* испитувањата, како и методите за анализа на јаглехидратниот метаболизам во црниот дроб. Воедно се опишани и биохемиските и хистоморфолошките методи за проценка на штетноста на екстрактите. Поглавјето завршува со список на методи и компјутерски програми користени за статистичка обработка на податоците.

Најобемен дел од докторската дисертација е поглавјето **Резултати**, каде што се опфатени целокупните испитувања реализирани во рамките на дисертацијата. Ова поглавје е поделено на осум дела, каде што во првиот дел е прикажан развојот и оптимизацијата на *HPLC-DAD-ESI-MS* методот и баждарните дијаграми за определување на содржината на фитокомпонентите во екстрактите, со соодветните карактеристични параметри. Останатите седум дела концептуално се идентични и се однесуваат на резултатите од испитувањата на седумте целни растенија прикажани по следниов редослед: *Vaccinium myrtillus*, *Vaccinium vitis idaea*, *Arctostaphylos uva-ursi*, *Centaureum erythraea*, *Teucrium montanum*, *Teucrium polium* и *Teucrium chamaedrys*.

За секое едно растение резултатите започнуваат со хемиска карактеризација на екстрактот, прикажани се *HPLC* хроматограми. Во табели се наведени ретенционото време, површините за соодветните пикови, максимумите на апсорпционите *UV* спектри, молекулските маси и масите на карактеристичните фрагменти на идентификуваните компоненти. Содржината на сите компоненти во екстрактот и во дрогата, поодделно, е прикажана табеларно.

Следуваат резултатите од испитувањата на антидијабетичниот ефект, систематизирани во графици, од каде што се добива јасна слика за антихипергликемичните ефекти при дванаесетдневен третман со различни дози на екстрактот, споредено со стаорци третирани со глибенкламид (позитивна контрола) и нетретирани дијабетични животни, во тек на целиот анимален експеримент како и дневните варирања. Само со екстрактот од *Centaurium erythraea* е извршен и 45-дневен третман што ги покажува ефектите при хроничен третман од ваков вид.

Промените во јаглехидратниот метаболизам во црниот дроб се евалуирани преку следење на содржината на гликоген, глукоза и глукоза-6-фосфат, како и преку активноста на ензимите гликоген фосфорилаза, глукоза-6-фосфатаза и фруктоза-1,6-бисфосфатаза. Резултатите од овие испитувања се прикажани во графици за секој параметар поодделно.

Антилипидемичниот ефект кандидатот го евалуира преку графички приказ на липидниот статус (плазма концентрации на триглицериди, холестерол, липопротеини со ниска и висока густина) на експерименталните животни, соодветно третирани според концептот на експерименталниот дизајн.

Кандидатот, по хемиската карактеризација на екстрактот, антидијабетичните, метаболичките и антилипидемичните ефекти, се насочува кон испитувања на штетноста на екстрактот. Тоа го прави преку проценка на состојбата на црниот дроб со биохемиски испитувања на некои ензими во плазмата на експерименталните животни, што претставуваат индикатори за промени на физиолошката функција на црниот дроб. Активноста на ензимите аспаратат-трансаминаза (AST), аланин-трансаминаза (ALT), алкална фосфатаза (ALP) и лактат-дехидрогеназа (LDH) е определена, а графичкиот приказ дава јасна слика за ефектите на екстрактот. Ефектите врз бубрежната (гломеруларна и тубуларна) функција кај испитуваните животни од третманот со екстрактот се следени преку мерење на плазма-концентрациите на уреа и креатинин. Проценката на штетноста е продлабочена со хистоморфолошка анализа на ткивни исечоци од црниот дроб и бубрезите, земени од експерименталните животни. Кандидатот наодите ги документира со микрофотографии и ги коментира сите промени.

Во поглавјето **Дискусија** на веродостоен начин е дадено толкување и споредба на добиените резултати од истражувањето, помеѓу испитуваните растенија, со теоретските сознанија и литературните податоци. На почеток, кандидатот ги истакнува предностите на користената екстрактивна постапка-мацерација со ултразвучна агитација и споредбено ги дава високите приноси на добиени суви екстракти. Следува дискусија поткрепена со факти за супериорноста на *HPLC-DAD-ES-MS* техниката за хемиска карактеризација на вкупни растителни екстракти, а воедно и на користениот метод. Во табела, збирно се прикажани сите детектирани и идентификувани фитокомпоненти во екстрактите од седумте испитувани растенија заедно со нивната содржина. Фитокомпонентите се групирани во групите: иридоиди, деривати на арбутин, деривати на гална киселина, фенолни киселини, катехини, фенилетаноиди, флавоноидни хетерозиди, флавоноидни агликонии и ксантони. Потоа за секое растение поодделно е прикажана содржината и процентуалната застапеност на различните групи на компоненти идентификувани во екстрактот, според методот на нормализација. Направена е и анализа за нивната можна поврзаност со ефектите добиени од фармаколошките експерименти. Кандидатот прави споредба, прикажана како график, на антидијабетичниот ефект помеѓу сите екстракти, во три различни дози, глибенкламид и нетретирани дијабетични стаорци. Се осврнува на разликите во ефектите добиени при дванесетдневен третман и при долготраен 45-дневен третман со ист екстракт. При дискутирањето на резултатите од анализите на хепаталниот јаглехидратен метаболизам,

кандидатот издвојува кои екстракти своите ефекти ги темелат токму врз ова. Дискусијата за резултатите од испитувањата за штетноста на екстрактите, кандидатот ја води преку споредба на сите екстракти меѓусебно, со глибенкламид, болни нетретирани животни и здрави нетретирани животни. Тој во табели ги прикажува ефектите, по сите испитувани биохемиски параметри со релативни индекси, со што е овозможена прегледност и споредба погодна за евалуација и извлекување на заклучоци. Во дискусијата за штетност, хистоморфолошките податоци ја дополнуваат севкупната слика и се во согласност со биохемиските наоди. Добиените резултати се прикажани како средна вредност со стандардна девијација. Податоците се анализирани со еднонасочна ANOVA, а значајните разлики помеѓу групите се определени со помош на *Newman-Keuls-post-hoc* тестот, при што како критериум за статистички значајна разлика е земена вредноста на $p < 0,050$.

Во **Заклучокот** се сумирани согледувањата што произлегуваат од извршените испитувања. Најнапред кандидатот изнесува генерални заклучоци што се однесуваат на севкупните резултати од аспект на постулатите на применетиот концепт и етнофармаколошкиот пристап. За секое од испитуваните растенија се извлечени значајните хемиски и биолошко-фармаколошки карактеристики, поврзани во правец на предложениот механизам на дејствување на екстрактот.

Прегледот на користената **Литература** е според азбучен редослед на авторите. Цитирањето на литературата во целиот текст на дисертацијата е направено преку наведување на името на првиот автор и годината на издавање на трудот.

ЗАКЛУЧОК

По деталната анализа на докторската дисертација со наслов **Етнофармакологијата како појдовна основа во проучувањето на растителни сировини со антидијабетично дејство**, поднесена од кандидатот ас. м-р Ѓоше Стефков, Рецензентската комисија заклучува дека студијата претставува самостоен научно-истражувачки труд од областа на фармацијата.

Во изготвувањето на дисертацијата, кандидатот покажа извонредни теоретски и практични познавања поврзани фармакогностички, фитохемиски, аналитички, фармаколошко-токсиколошки, биохемиски и хистоморфолошки истражувања на лековити растенија што овозможи квалитетен пристап во обработката на дисертацијата и потребното научно ниво.

При изработката на трудот обработени се бројни литературни податоци, користен е рационален пристап и современа методологија, резултатите се јасно презентирани, дискусијата е вешто изведена за да бидат успешно споредувани и коментирани резултатите и литературните податоци, а заклучоците конкретно изведени. Кандидатот, користејќи ја етнофармакологијата како појдовна основа, многу подробно врши истражувања на седум лековити сировини со потенцијално антидијабетично дејство. Врши нивна екстракција, хемиска карактеризација на екстрактите, проценка на антидијабетичните и антилипидемичните ефекти, како и на хепаталниот јагленхидратен метаболизам и ја истражува нивната штетност. Кандидатот во овој труд, со своите истражувања го потврдува мултидисциплинарниот карактер на фармацијата како наука со тоа што користи повеќе научни дисциплини и успешно ги компонира во систем што овозможува конвергирање на мноштвото резултати во донесување на заклучоци. Добиените резултати од оваа докторска

дисертација претставуваат значаен научен придонес на ова поле, а можноста за искористување на резултатите во апликативни цели, го задоволува критериумот на научни истражувања со можност за практична примена.

Трудот претставува значаен научен и практичен придонес и може да користи како основа за здобивање академски степен доктор на науки.

ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесеното, Рецензентската комисија позитивно ја оценува докторската дисертација на ас. м-р Гоше Стефков под наслов ***Етнофармакологијата како појдовна основа во проучувањето на растителни сировини со антидијабетично дејство***, и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје да ја прифати докторската дисертација и да му овозможи на кандидатот својот труд јавно да го брани.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Светлана Кулеванова с.р.

Проф. д-р Сузана Диневска Ковкаровска с.р.

Проф. д-р Анета Димитровска с.р.

Проф. д-р Марина Стефова с.р.

Проф. д-р Гордана Петрушевска с.р.

Бр. 03-148/1
14-02- 2011 год.
СКОПЈЕ

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ ЗА УЧЕБНИК ПО КОМУНИКОЛОГИЈА
ОД АВТОРОТ ПРОФ. Д-Р ТОМЕ ГРУЕВСКИ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје, по препорака на Институтот за новинарство, медиуми и комуникации, на 23. седница одржана на 7 јули 2010 година, едногласно, утврди потреба за издавање на учебник по предметот комуникологија од проф. д-р Томе Груевски. Исто така, Наставно-научниот совет донесе одлука проф. д-р Томислав Чокревски и проф. д-р Димитар Бајалциев, да бидат избрани за рецензенти на трудот „Комуникологија“ од д-р Томе Груевски, професор на студиите по новинарство, медиуми и комуникации.

Обврската ја прифативме со задоволство и заради фактот што д-р Томе Груевски повеќе години е успешен и плоден автор и професор на студиите по новинарство, медиуми и комуникации на нашиот Факултет; под менторство на проф. д-р Томислав Чокревски, авторот на трудот одбрани докторска дисертација на Правниот факултет во Скопје; автор е на повеќе книги - трудови од областа на комуникологијата и повеќе години ја следиме неговата професионална кариера.

Предложениот ракопис за учебник по предметот комуникологија го прочитавме со интерес и особено внимание и врз основа на нашето мислење, на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје му го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Приказ на трудот

Ракописот за учебник насловен „Комуникологија“ од авторот проф. д-р Томе Груевски е во обем од 40 авторски табаци пишуван во компјутерска техника со нормален проред и стандарден слог на букви. Во прилог е дадена користена и цитирана литература

од домашни и странски автори и е понуден поговор кон текстот од д-р Тома Ѓорѓевиќ, професор по предметот комуникологија на Факултетот за политички науки во Белград.

Материјата што е обработена во трудот е поделена во два дела со посебни наслови „Основи на комуникологијата“, книга прва и „Комуниколошки теории“, книга втора. Првата книга опфаќа 13 глави со вообичаениот предговор. Содржината на втората книга е обработена во два дела каде што секој дел има по пет глави, со вообичаениот предговор и цитирана литература.

Содржината на првата книга со наслов основи на комуникологијата опфаќа повеќе тематски области. *Првата* се однесува на Комуникологијата како општа наука за комуникациите, каде што се објаснуваат пристапите на повеќе теоретичари во поглед на нејзината самостојност, нејзиниот интердисциплинарен приод и односот со другите општествени науки. Обработени се прашања што се однесуваат на поимно-терминолошките одредници за тоа што е комуникација, информација, генезата, прегледот и развојот на комуникациската наука, односот со другите, на неа сродни науки, па сè до дефинициите за комуникологијата како наука, облиците на комуникациската практика и др.

Втората тематска област се однесува на семиолошките претпоставки на комуницирањето: знак, код, процесот на семиоза, сигнал, симбол, симболскиот систем: лингвистички пристап на комуницирањето и невербалните нелингвистички симболски системи: паралингвистички, екстралингвистички, иконички симболски систем. Од семиолошките дисциплини, се објаснети: семантика, синтактика, прагматика.

Третата област се однесува на содржините на комуницирањето: информацијата, и тоа кибернетскиот и социоантрополошкиот пристап и определбите на повеќе комуниколози; информацијата и пораката, структурата на пораките, видовите пораки, проблемот на толкувањето на пораките и нивната комуникабилност.

Четвртата област е насловена како „Комуницирањето и општеството“. Доминантно е прашањето за комуницирањето како примарна човекова интеракција и базичен елемент на општествената структура, потоа општеството како рамка на човековото комуницирање: феноменот на комуницирањето е обработен преку социо-центричен и медио-центричен пристап. Во теоретскиот дел има посебни одредници за:

од домашни и странски автори и е понуден поговор кон текстот од д-р Тома Ѓорѓевиќ, професор по предметот комуникологија на Факултетот за политички науки во Белград.

Материјата што е обработена во трудот е поделена во два дела со посебни наслови „Основи на комуникологијата“, книга прва и „Комуниколошки теории“, книга втора. Првата книга опфаќа 13 глави со вообичаениот предговор. Содржината на втората книга е обработена во два дела каде што секој дел има по пет глави, со вообичаениот предговор и цитирана литература.

Содржината на првата книга со наслов основи на комуникологијата опфаќа повеќе тематски области. *Првата* се однесува на Комуникологијата како општа наука за комуникациите, каде што се објаснуваат пристапите на повеќе теоретичари во поглед на нејзината самостојност, нејзиниот интердисциплинарен приод и односот со другите општествени науки. Обработени се прашања што се однесуваат на поимно-терминолошките одредници за тоа што е комуникација, информација, генезата, прегледот и развојот на комуникациската наука, односот со другите, на неа сродни науки, па сè до дефинициите за комуникологијата како наука, облиците на комуникациската практика и др.

Втората тематска област се однесува на семиолошките претпоставки на комуницирањето: знак, код, процесот на семиоза, сигнал, симбол, симболскиот систем: лингвистички пристап на комуницирањето и невербалните нелингвистички симболски системи: паралингвистички, екстралингвистички, иконички симболски систем. Од семиолошките дисциплини, се објаснети: семантика, синтактика, прагматика.

Третата област се однесува на содржините на комуницирањето: информацијата, и тоа кибернетскиот и социоантрополошкиот пристап и определбите на повеќе комуниколози; информацијата и пораката, структурата на пораките, видовите пораки, проблемот на толкувањето на пораките и нивната комуникабилност.

Четвртата област е насловена како „Комуницирањето и општеството“. Доминантно е прашањето за комуницирањето како примарна човекова интеракција и базичен елемент на општествената структура, потоа општеството како рамка на човековото комуницирање: феноменот на комуницирањето е обработен преку социо-центричен и медио-центричен пристап. Во теоретскиот дел има посебни одредници за:

субјектите на комуницирањето, современите промени во медиската сфера, фазите и елементите на комуникативниот чин, интерференциите итн.

Петтата област е насловена како „Медиумите во комуникативниот чин,“ каде што е објаснета класификацијата на медиумите: печатени, аудиовизуелни, медиум, медијатор, мултимедија. Во овој дел се обработени: вештините, елементите, каналите и пречките на комуницирање и основните познавања од областа на психолингвистиката.

Шестата област се однесува на комуницирањето и облиците на комуникативната практика: интраперсонално комуницирање, интерперсонално комуницирање, комуницирање во големи групи. Масовното комуницирање, зазема поголем дел во кој се прикажани социјално-историските услови на настанокот и развојот на масовното комуницирање, општественото значење, карактеристиките на масовното комуницирање и е направен споредбен приказ со другите облици на комуницирање.

Транспарентноста на содржината на комуницирањето, исто така, зазема значајно место во овој дел на содржината на книгата. Во основна форма се обработени: јавното комуницирање, слуховите и тајното комуницирање. Од областите на општественото комуницирање опфатени се: политичкото комуницирање, педагошкото комуницирање, деловното комуницирање и религиозното комуницирање.

Посебна карактеристика на градбата на содржината на книгата е што за секоја област има воведни напомени и на крајот од секоја тема има цитирана литература, што секако претставува посебна привилегија за читателите.

Првата книга е конципирана според наставната програма по предметот комуникациски теории -1, а е насловена како „Основи на комуникологијата“. Вториот дел е насловен како „Комуниколошки теории“ (ги опфаќа комуниколошките модели и теории на комуницирањето) и е наменета за предметот комуникациски теории -2, што се изучува на мастерските студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Авторот се придржувал на наставниот план по предметот којшто го предава повеќе години на студиите по новинарство, комуникации и масовни медиуми, на додипломските и на мастер студиите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје. Овие две книги се надоврзуваат на претходните книги на авторот што се издадени од областа на комуникологијата.

Книгата е наменета, пред сè, за студентите на студиите по новинарство, комуникации и масовни медиум на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, но и за сите други студенти во Република Македонија што ја изучуваат комуникологијата како наставен предмет.

Во вториот дел на трудот, авторот се посветува, целосно, на моделите на комуницирање и на комуниколошките теории. Имено, комуникологијата ја објаснува како систем на теоретски сознанија, стекнати и засновани на истражувања на процесот на комуницирање меѓу луѓето, поединци и групи. Бидејќи тој процес е битен аспект на секој од социјалните чинови на човековиот организиран живот, природно е да се претпостави дека општествената теорија на комуницирањето во полето на својата анализа вклучува и многу феномени на социјалниот живот со кој се занимаваат и други дисциплини на хуманитарните науки. Најзастапени се реториката, лингвистиката, политологијата, социологијата на комуникации, семиологијата, филозофијата итн.

Суштината на комуниколошката теорија, всушност, е проучување на процесот на комуницирање, односно размената на пораките. Тој процес го следат и го вообличуваат многу фактори од социјално-психолошко, културно и политичко потекло. Тој процес на комуницирање има и повеќе свои аспекти. Комуникологијата ги истражува и теоретски ги обработува моделите на комуницирање и теориите на комуниколошките процеси. Со ова се конституира нова комуниколошка дисциплина наречена „Комуниколошки теории“. На неа ѝ припаѓа задачата да одговори на прашањето како се остваруваат тие комуникациски процеси во сите облици. Со тоа ќе се олесни и разјасни размената на пораката и дејството на однесување на субјектите во социјалната практика.

Содржината на втората книга, насловена како „Комуниколошки теории“, е конципирана според наставната програма за мастерските студии на насоката медиуми и комуникации и односи со јавноста, усвоена од Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје. Секоја глава во книгата започнува со воведни напомени како основни објаснувања за содржината што следува. Исто така, напоменуваме дека содржината на книгата е подготвена, главно, од основната литература што е цитирана.

Втората книга опфаќа два дела. Првиот дел ги опфаќа традиционалните теории на комуницирање (државно-политичката, реторичко-правната и гутенберговската теорија на

јавно комуницирање). Потоа следуваат трите парадигми на комуницирањето (биологистичко-механицистичката теорија, теоријата на симболичката интеракција и посебно моделот на кооперација на Ирвинг Хоровиц, моделот на Џорџ Хоманс, дијалогот како благороден конфликт на Ралф Дарендорф, Жан Франсоа Лиотар и математичката теорија на комуницирање на Клод Шенон и Ворен Вивер). Во посебно поглавје се обработени моделите на масовното комуницирање, почнувајќи од моделот на Вилбур Шрам, на Харолд Ласвел па сè до Џорџ Гербнер, Д.Берло, Мелвин де Флер, Р.Јакобсон, Ј.Клапер и др.

Вториот дел од книгата има пет глави и е посветен на теориите за улогата на масовните медиуми односно за масовното комуницирање во општеството. Опфатени се функционалистичките теории (на Талкот Парсонс, Никлас Луман), потоа во посебна глава се обработува (нео)марксистичкиот пристап на комуницирањето - Франкфуртската школа со нејзините претставници почнувајќи од Макс Хоркхајмер, Јирген Хабермас и Ханс Магнус Енценсбергер. Културолошкиот пристап се објаснува, во основни црти, преку масовното комуницирање и анализата на Режи Дебре. Теоријата за масовното комуницирање како парасоцијална интеракција е опфатена преку авторите Едвард Сапир, Харолд Инис и теоријата на Маршал Маклуан, и според големината на обработката заемаат доминантно место. На крајот е поместен поопширен текст за постмодернистичкиот пристап на комуницирањето, „деструктивизмот“ на Жак Дерида и текстот за масовното комуницирање во рамките на тријадичноста – стварност - симулација- симулакрум на Жан Бодријар.

II. Оцена на трудот

Учебникот под наслов КОМУНИКОЛОГИЈА од авторот проф. д-р Томе Груевски, професор на студиите по новинарство, медиуми и комуникации на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, е резултат на неговата повеќегодишна научно-теоретска и истражувачка работа во областа на комуникациите, особено во областа на масовното комуницирање како највисок и најсложен облик на комуникација. Имено, проф. д-р Томе Груевски е автор на 15 трудови: монографии, научни и стручни и публицистички трудови

од областа на комуникологијата, теоријата и историјата на комуникациите и новинарството, односите со јавноста и др. Во нив се обработува етимологијата, феноменот на комуницирањето, комуникативниот чин, облиците, начините и масовните медиуми како нивни посредници. Овој труд е резултат на неговите богати сознанија и искуства во областа на комуникациите, стекнати во неговата професорска практика на повеќе факултети во Република Македонија, но исто така тоа е резултат на неговите сознанија и проучувања што ги прави во оваа област како доктор по информативни и комуниколошки науки на нашиот Факултет. Трудот е структуриран според сите нормативи на универзитетски учебник и е пишуван со јасен и разбирлив јазик, лесен за читање и восприемање на четивото.

Имајќи ги предвид изнесените оценки и постапувањата на авторот на нашите рецензентски забелешки, претходно при дефинитивната изработката на овој ракопис, со задоволство му предлагаме на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, да го прифати овој извештај со позитивна оценка и да го одобри трудот со наслов „Комуникологија“, како учебник по предметите комуникациски теории 1 и 2, што се изучуваат на студиите по новинарство, медиуми и комуникации на нашиот Факултет.

Скопје, декември 2010 година

Рецензенти

Проф. д-р Томислав Чокревски с.р.

Проф. д-р Димитар Бајалчиев с.р.

Рецензија

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРОГНОСТИЧКА ВРЕДНОСТ НА ИМУНОХИСТОХЕМИСКАТА ЕКСПРЕСИЈА НА HER2/neu, P53, BCL-2 и Ki-67 КАЈ ПАЦИЕНТИ СО БЕЛОДРОБЕН КАРЦИНОМ“, ИЗРАБОТЕНА ОД Д-Р БИЛЈАНА ИЛИЕВСКА-ПОПОСКА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно - научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата VII редовна седница одржана на 18.11.2010 година, по предлог на Научниот одбор, а врз основа на Законот за високото образование на Република Македонија, определи Рецензентска комисија во состав:

1. проф. д-р Снежана Смичкоска,
2. проф. д-р Бисерка Каева
3. проф. д-р Љубе Ивковски,

за оцена на докторската дисертација од д-р Билјана Илиевска - Попоска со наслов: **ПРОГНОСТИЧКА ВРЕДНОСТ НА ИМУНОХИСТОХЕМИСКАТА ЕКСПРЕСИЈА НА HER2/neu, P53, BCL-2 и Ki-67 КАЈ ПАЦИЕНТИ СО БЕЛОДРОБЕН КАРЦИНОМ.**

По разгледувањето на дисертацијата, Рецензентската комисија во горе наведениот состав има чест да го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација со наслов **ПРОГНОСТИЧКА ВРЕДНОСТ НА ИМУНОХИСТОХЕМИСКАТА ЕКСПРЕСИЈА НА HER2/neu, p53, BCL-2 и Ki-67 КАЈ ПАЦИЕНТИ СО БЕЛОДРОБЕН КАРЦИНОМ** е самостоен труд на д-р Билјана Илиевска-Попоска, изработен на Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза, Институтот за патологија и Клиниката за онкологија и радиотерапија во Скопје. Трудот е резултат на повеќегодишната самостојна работа на кандидатката во областа на бронхологијата и белодробниот карцином.

Во **воведот** темелно се прикажани епидемиолошките податоци за белодробниот карцином кои се однесуваат на инциденцијата и морталитетот од што јасно се согледува и проблемот во врска со третманот на оваа болест. Прикажани се двете основни патохистолошки групи на овие болни (не-ситно клеточен белодробен карцином – НСКБК и ситно клеточен белодробен карцином-СКБК), како и можноста за утврдување на стадиумот на болеста и според тоа, спроведување на соодветниот третман. Во вториот дел од воведот прикажани се детално причините за појавата на белодробниот карцином. Понатаму, посебен осврт е даден на досега утврдените прогностички фактори кои ја претскажуваат прогнозата на болеста и од кои зависи соодветниот третман, при што се укажува на потребата од дефинирање на нови прогностички параметри со кои би се сменил начинот на лекување. Во таа смисла детално се обработени супстанциите кои би можеле да се користат како туморски маркери. При тоа детално се прикажани досегашните сознанија во врска со HER-2/neu генот, p53 генот, Bcl-2

протоонкогенот и Ki-67 маркерот кој укажува на пролиферативната активност на клетките.

Во воведот дел од изнесените податоци се прикажани преку три графикони (графикон бр. 1-3) и седум слики (слика бр.1-7).

Мотивот за истражувањето се дефинира од потребата за утврдување на нови биолошки маркери кои би можеле да го предвидат крајниот исход од болеста и уште повеќе кои би можеле да придонесат во индивидуализирање на третманските протоколи.

Целите на дисертацијата се јасно дефинирани во идејата да се утврди експресијата на HER-2/neu генот, p53 генот, Bcl-2 протоонкогенот и Ki-67 пролиферативниот индекс кај пациенти со различни хистолошки типови на белодробен карцином и да се утврди нивната поврзаност со клиничко-патолошките карактеристики на испитаниците, градусот на туморот и стадиумот на болеста. Прогностичката улога на молекуларните маркери, односно дали нивната експресија е поврзана со клиничкиот тек и исходот на болеста е одредена со нивното влијание на преживувањето на испитаниците, појавата на оддалечени метастази и локален рецидив на болеста.

За остварување на целите на истражувањето, кандидатката користела проспективна студија.

Материјалот и методологијата во дисертацијата се добро креирани и поставени со што е овозможено изведување на релевантни заклучоци. Во студијата се вклучени 127 пациенти со потврден белодробен карцином, како и 30 пациенти со немалигни белодробни заболувања. Пациентите со белодробен карцином се на возраст меѓу 36 и 78 години, или 29,1% се помлади, а 70,9 % се постари од 64 години. Најголем дел од пациентите- 103 или 81,1% се пушачи, а само 18,8% или 23 пациенти се непушачи.

Во текот на поставувањето на дијагнозата, пациентите се иследувани во Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза. Дијагностичките постапки се состојат од: рутински лабораториски анализи, рентгенграфија (РТГ) на бел дроб, функционални тестови на бел дроб, бронхолошко испитување со бронхиопсија (во локална анестезија, со примена на флексибилен бронхоскоп преку назална интубација), патохистолошка анализа на бронхиоптичен материјал, компјутеризирана томографија (КТ) на бел дроб, ехотомографско испитување на бел дроб и абдомен, сцинтиграфија на црн дроб и коски, пункција на зголемени периферни лимфни жлезди.

Хистолошката и имунохистохемиската анализа во туморското ткиво добиено со бронхиопсија се изведени во Институтот за патологија, Медицински факултет, Скопје. Хистолошката анализа е направена со стандардна хистолошка припрема (Hemalaun- Eosin, PAS, Alcian blue-PAS i reticulim-Gomori). За имунохистохемиска анализа е користен стрептавидин-биотин метод со примена на LSBA+имунопероксидазна техника, при што во парафински пресеци од биоптичниот материјал се применети дијагностички китови Dako, Carpinteria, CA, со примена на следниве моноклонали антитела:

- **HER-2/neu** - Hercep Test tm (DAKO); monoclonal antibody to human HER-2 protein;
- **p53**- monoclonal mouse antihuman p53 protein (clone DO-7; dilution 1:100; Dako);
- **bcl-2**- monoclonal mouse antihuman bcl-2 oncoprotein (clone bcl-2-124; dilution 1:50, Dako);
- **Ki-67**- monoclonal anti Ki-67 (clone MIB-1).

Сите пациенти се лекувани и следени во текот на лекувањето во Клиниката за радиотерапија и онкологија во Скопје. Пациентите се лекувани со конзервативен начин, со примена на соодветни тераписки протоколи на хемотерапија и/или радиотерапија. Сите 127 пациенти од студијата во зависност од преживувањето се следени од 1 до 48 месеци. Анализата на преживувањето на пациентите е направена на 24-месечно преживување.

Во делот на методологијата преку 4 графикони (графикон бр. 4-7) и 5 табели (табела бр. 1-5) се прикажани карактеристиките на испитуваните пациенти.

Од **дескриптивната статистика** се користени следниве тестови: проценти на структура, мерки на централна тенденција, непараметриски тестови како χ^2 тест, Fisher exact test, Mann-Whitney U тест за два и Kruskal-Wallis тест за повеќе од два примерока; Spearman-ов коефициент на ранг корелација; коефициент на Multiple Regression R; log-rank test (Kaplan Meier метод) и Cox proportional hazards regression метод.

Резултатите добиени од студијата се прикажани во три дела:

Во првиот дел добиените резултати се прикажани преку четири графикони (графикон бр. 8-11,), 8 слики (слика бр. 8-15) и 29 табели (табела бр. 6-34).

На табелите бр. 6, 7, 13, 14, 21, 22, 28 и 29 поодделно е прикажана експресијата на четирите молекуларни маркери кај сите 127 испитувани пациенти во студијата и нивната поврзаност со следниве клинички карактеристики: пол, возраст, пушачки навики и работен капацитет. Според добиените резултати, испитуваните маркери не се во корелација со полот, возраста и пушачките навики на пациентите, со исклучок на позитивната корелација на Ki-67 пролиферативниот индекс со машкот пол. Со работниот капацитет (Карнофски статус) корелација е добиена единствено со експресијата на HER-2/neu генот и Ki-67 пролиферативниот индекс. На втората група табели (табела бр. 8, 9, 10, 15, 16, 17, 18, 23, 24, 25, 30, 31 и 32) прикажана е експресијата и корелацијата на испитуваните маркери со хистолошкиот тип на карциномите, како и експресијата според степенот на позитивитет во однос на различните хистолошки типови на белодробен карцином. Во однос на хистологијата, експресијата на HER-2/neu генот е почеста кај пациентите со НСКБК ($\chi^2=8,4$ $p=0,004$), особено кај пациентите со белодробен аденокарцином, каде што се сретнуваат најголем број на силно позитиви (3+) наоди ($D_{\max}=0,028$, $p=0,031$). Кај пациентите со СКБК, Bcl-2 генот покажува најсилна експресија (26/40 или 65% $D_{\max}=0,3$ $p=0,007$) и сите позитивни наоди покажуваат висок степен на позитивност 3+ ($N=31,34$ $p=0,004$). Експресијата на генот p53 доминира во групата на пациенти со НСКБК, особено кај пациентите со планоцелуларен карцином ($\chi^2=7,2$ $p=0,02$). Позитивен наод на Ki-67 пролиферативниот индекс е добиен во висок процент во испитуваната група од 127 пациенти (81,09%) со најчеста застапеност кај пациентите со СКБК-85,96 %, потоа кај пациентите со планоцелуларен карцином од 81,96% и 80,0% кај пациентите со аденокарцином ($D_{\max}=0,069$ $p=0,05$). Корелацијата меѓу молекуларните маркери и диференцираност на туморско ткиво е прикажана на табелите бр. 11, 19, 26 и 33, при што се гледа дека не постои корелација меѓу испитуваните параметри. На табелите бр. 12, 20, 27 и 34 прикажана е експресијата и корелацијата на маркерите во различни стадиуми на болеста поодделно за пациентите со НСКБК и СКБК. Анализата покажува дека експресијата на HER-2/neu генот е во корелација со стадиумот на болеста единствено кај пациентите со СКБК (Fischer test $p=0,0026$). HER-2/neu генот не покажува силна експресија кај оваа група на пациенти, но сигнификантен е податокот дека кај нив, единствено пациентите со проширена форма на болест се носители на мутациите на овој ген. Во истата група на пациенти

(СКБК), Bcl-2 генот корелира со стадиумот, односно најголем број на позитивни наоди се евиденирани кај пациентите со проширена форма на болест ($p=0,04$). Генот p53 и Ki-67 пролиферативниот индекс не се во корелација со стадиумот на болест.

Во овој дел на 8 слики се прикажани позитивните имунохистохемиски боења на испитуваните маркери кај различни видови на белодробен карцином. На графиконите 8, 9, 10 и 11 прикажана е процентуалната застапеност на негативните и позитивните наоди на молекуларните маркери, но со различен степен на градација кај различни хистолошки типови на белодробниот карцином.

При одредување на прогностичката улога на молекуларните маркери во вториот и третиот дел од делот Резултати, анализата е направена поодделно кај пациентите со НСКБК и СКБК.

Во вториот дел направена е анализа во однос на поврзаноста на маркерите со одредени показатели на клиничкиот тек на болеста, како што е појавата на локален рецидив и оддалечени метастази, при што добиените резултати се прикажани табеларно на 8 табели нумерирани од 35 до 42. Кај пациентите со НСКБК единствено со генот p53 е добиена корелација меѓу позитивната експресија и појавата на локален рецидив (т-тест за независни примероци 2,27 $p=0,029$). Кај пациентите со СКБК, повторно се издвојува Bcl-2 генот, и единствено со него е добиена позитивна корелација што значи дека кај пациентите со позитивна експресија во значително пократок временски период е регистрирана појава на локален рецидив (т-тест за независни примероци 6,89 $p=0,0001$) или оддалечени метастази (т-тест за независни примероци 2,36 $p=0,033$). Анализата на резултатите добиени со генот p53 и Ki-67 пролиферативниот индекс иако покажува дека кај пациентите со позитивна експресија побрзо се јавува локален рецидив или оддалечени метастази, сепак, добиените резултати не се статистички сигнификантни.

Третиот дел во делот Резултати се однесува на прогностичката улога на молекуларните маркери во однос на преживувањето. Во овој дел, покрај молекуларните маркери, во униваријантната анализа се вклучени и други фактори како што се возраста, пушачките навики, работниот капацитет, хистолошкиот тип на болеста и стадиумот на болест, со исклучок на хистолошкиот тип при анализа на пациентите со СКБК, при што е одредена нивната поврзаност со преживувањето на пациентите. За да се одреди кои од овие испитувани фактори се независни прогностички маркери, користена е мултиуниваријантната анализа, односно Cox-regression analysis. Преживувањето е прикажано преку кривите на Kaplan-Meier кои се прикажани на 17 графикони; графиконите со реден бр.12-20 се однесуваат на пациентите со НСКБК, а графиконите со реден број 21-28 се однесуваат на пациентите со СКБК. Униваријантната анализа кај пациентите со НСКБК покажува дека позитивната експресија на HER-2 neu и p53 генот, пациентите постари од 64 години, пациентите со работен капацитет 2-4, како и оние со напреднат стадиум на болест имаат пократко преживување во споредба со нивните контролни групи. Сите овие фактори се вклучени во Cox proportional hazards regression method за да се одреди кои од нив се независни прогностички маркери за преживување на пациентите. На табела бр. 43 прикажана е Cox регресионата анализа која покажува дека позитивната експресија на HER-2 neu генот ($HR=1,689$ $p=0,032$), p53 генот ($HR=1,479$ $p=0,049$), возраста ($HR=1,752$ $p=0,031$) и работниот капацитет на пациентите ($HR=1,859$ $p=0,045$) се независни прогностички маркери за преживувањето кај пациентите со НСКБК. Според резултатите од униваријантната анализа кај пациентите со СКБК пократко преживување имаат оние пациенти со позитивна експресија на Bcl-2 генот, со напреднат стадиум на болеста и со лош

работен капацитет 2-4. Во Сох регресионата анализа (табела бр. 44) сите три фактори се независни прогностички маркери на преживувањето: Bcl-2 генот, $HR=6,029$ $p=0,000$; стадиум на болест, $HR=2,916$ $p=0,006$; работен капацитет, $HR=3,016$ $p=0,029$.

Во делот **Дискусија** кандидатката јасно ги објаснува добиените резултати и ги споредува со оние цитирани во светската литература. Во почетниот дел кандидатката дава осврт на применетата имунохистохемиска техника за одредување на експресијата на молекуларните маркери (одредување на протеински продукт) и ја истакнува нејзината компарабилност со методите базирани на екстракција на ДНА (одредување на број на генски копии).

Добиените резултати за позитивна експресија на испитуваните маркери и корелацијата со клиничко-патолошките карактеристики кај пациентите со белодробен карцином се во согласност со наодите од другите автори. И покрај тоа што резултатите не покажуваат силна корелација на молекуларните маркери со клиничко-патолошките карактеристики на испитуваните пациенти, добиените наоди за нивната позитивна експресија ја потврдува нивната улога во патогенезата на белодробниот карцином. Механизмот на дејствување на секој од испитуваните маркери е различен: клеточна пролиферација за HER-2 neu и p53 генот и процесот на апоптоза за p53 и Bcl-2 генот.

Што се однесува до прогностичката улога на молекуларните маркери кај пациентите со белодробен карцином во најголем дел од литературата се поврзува со брза прогресија на болеста, брз рецидив и пократко преживување. Една од повеќето причините за оваа улога е поврзаноста меѓу позитивната експресија на маркерите и внатрешната резистенцијата кон хемотерапевтските лекови. Кандидатката наведува дека во однос на прогностичката улога на молекуларните маркери, во литературата се сретнуваат и контрадикторни податоци, што укажува на потребата од натамошни испитувања за целосно дефинирање на нивната прогностичка улога. Ова е од особено значење бидејќи од досегашните научни сознанија е јасно дека до сега применуваните прогностички фактори (на пр. стадиум на болеста) не се доволни за примена во клиничката практика. Податокот дека кај пациентите од I и II стадиум на болест со НСКБК, релапс на болеста се јавува во 40-50% од случаите, укажува на потребата од нови прогностички маркери кои ќе ја одредат еволуцијата на болеста, како што се молекуларните маркери. Особено е потенцирана потребата од јасно дефинирање на молекуларните или биолошки фактори кои влијаат на различниот индивидуален исход (релапси, нови примарни малигноми, преживување) во рамките на ист стадиум на болест. Од особен интерес е да се потврди дали молекуларните маркери можат да обезбедат нови критериуми кои кај секој пациент поодделно ќе помогнат во одредување на индивидуалниот режим на лекување; на пример кај пациентите со комплетна ресекција да се одреди ризикот од појава на релапс или на нов тумор и одредување на адјувантна терапија. Нагласено е дека она што е од посебен интерес за пациентите со малигна болест е новиот тераписки пристап со примена на моноклонални антитела кои имаат способност да ја блокираат активноста на гените кои учествуваат во процесите на малигна трансформација. Затоа одредувањето на експресијата на молекуларните маркери во клиничката практика е од особено значење, бидејќи овозможува да се селектираат пациентите-носители на овие нарушувања кои би имале бенефит од примена на генска терапија базирана на моноклонални антитела. Ова претставува нова ера во лекување на пациентите со малигна болест, што значи надминување на стандардните режими идентични за одредена група на пациенти и прифаќање на нови, индивидуални режими одредени за секој пациент поодделно. Посебно се истакнува примената на

(СКБК), Bcl-2 генот корелира со стадиумот, односно најголем број на позитивни наоди се евиденирани кај пациентите со проширена форма на болест ($p=0,04$). Генот p53 и Ki-67 пролиферативниот индекс не се во корелација со стадиумот на болест.

Во овој дел на 8 слики се прикажани позитивните имунохистохемиски боења на испитуваните маркери кај различни видови на белодробен карцином. На графиконите 8, 9, 10 и 11 прикажана е процентуалната застапеност на негативните и позитивните наоди на молекуларните маркери, но со различен степен на градација кај различни хистолошки типови на белодробниот карцином.

При одредување на прогностичката улога на молекуларните маркери во вториот и третиот дел од делот Резултати, анализата е направена поодделно кај пациентите со НСКБК и СКБК.

Во вториот дел направена е анализа во однос на поврзаноста на маркерите со одредени показатели на клиничкиот тек на болеста, како што е појавата на локален рецидив и оддалечени метастази, при што добиените резултати се прикажани табеларно на 8 табели нумерирани од 35 до 42. Кај пациентите со НСКБК единствено со генот p53 е добиена корелација меѓу позитивната експресија и појавата на локален рецидив (т-тест за независни примероци 2,27 $p=0,029$). Кај пациентите со СКБК, повторно се издвојува Bcl-2 генот, и единствено со него е добиена позитивна корелација што значи дека кај пациентите со позитивна експресија во значително пократок временски период е регистрирана појава на локален рецидив (т-тест за независни примероци 6,89 $p=0,0001$) или оддалечени метастази (т-тест за независни примероци 2,36 $p=0,033$). Анализата на резултатите добиени со генот p53 и Ki-67 пролиферативниот индекс иако покажува дека кај пациентите со позитивна експресија побрзо се јавува локален рецидив или оддалечени метастази, сепак, добиените резултати не се статистички сигнификантни.

Третиот дел во делот Резултати се однесува на прогностичката улога на молекуларните маркери во однос на преживувањето. Во овој дел, покрај молекуларните маркери, во униваријантната анализа се вклучени и други фактори како што се возраста, пушачките навики, работниот капацитет, хистолошкиот тип на болеста и стадиумот на болест, со исклучок на хистолошкиот тип при анализа на пациентите со СКБК, при што е одредена нивната поврзаност со преживувањето на пациентите. За да се одреди кои од овие испитувани фактори се независни прогностички маркери, користена е мултиуниваријантната анализа, односно Cox-regression analysis. Преживувањето е прикажано преку кривите на Kaplan-Meier кои се прикажани на 17 графикони; графиконите со реден бр.12-20 се однесуваат на пациентите со НСКБК, а графиконите со реден број 21-28 се однесуваат на пациентите со СКБК. Униваријантната анализа кај пациентите со НСКБК покажува дека позитивната експресија на HER-2 neu и p53 генот, пациентите постари од 64 години, пациентите со работен капацитет 2-4, како и оние со напреднат стадиум на болест имаат пократко преживување во споредба со нивните контролни групи. Сите овие фактори се вклучени во Cox proportional hazards regression method за да се одреди кои од нив се независни прогностички маркери за преживување на пациентите. На табела бр. 43 прикажана е Cox регресионата анализа која покажува дека позитивната експресија на HER-2 neu генот ($HR=1,689$ $p=0,032$), p53 генот ($HR=1,479$ $p=0,049$), возраста ($HR=1,752$ $p=0,031$) и работниот капацитет на пациентите ($HR=1,859$ $p=0,045$) се независни прогностички маркери за преживувањето кај пациентите со НСКБК. Според резултатите од униваријантната анализа кај пациентите со СКБК пократко преживување имаат оние пациенти со позитивна експресија на Bcl-2 генот, со напреднат стадиум на болеста и со лош

работен капацитет 2-4. Во Сох регресионата анализа (табела бр. 44) сите три фактори се независни прогностички маркери на преживувањето: Bcl-2 генот, $HR=6,029$ $p=0,000$; стадиум на болест, $HR=2,916$ $p=0,006$; работен капацитет, $HR=3,016$ $p=0,029$.

Во делот **Дискусија** кандидатката јасно ги објаснува добиените резултати и ги споредува со оние цитирани во светската литература. Во почетниот дел кандидатката дава осврт на применетата имунохистохемиска техника за одредување на експресијата на молекуларните маркери (одредување на протеински продукт) и ја истакнува нејзината компарабилност со методите базирани на екстракција на ДНА (одредување на број на генски копии).

Добиените резултати за позитивна експресија на испитуваните маркери и корелацијата со клиничко патолошките карактеристики кај пациентите со белодробен карцином се во согласност со наодите од другите автори. И покрај тоа што резултатите не покажуваат силна корелација на молекуларните маркери со клиничко-патолошките карактеристики на испитуваните пациенти, добиените наоди за нивната позитивна експресија ја потврдува нивната улога во патогенезата на белодробниот карцином. Механизмот на дејствување на секој од испитуваните маркери е различен: клеточна пролиферација за HER-2 neu и p53 генот и процесот на апоптоза за p53 и Bcl-2 генот.

Што се однесува до прогностичката улога на молекуларните маркери кај пациентите со белодробен карцином во најголем дел од литературата се поврзува со брза прогресија на болеста, брз рецидив и пократко преживување. Една од повеќето причините за оваа улога е поврзаноста меѓу позитивната експресија на маркерите и внатрешната резистенцијата кон хемотерапевтските лекови. Кандидатката наведува дека во однос на прогностичката улога на молекуларните маркери, во литературата се сретнуваат и контрадикторни податоци, што укажува на потребата од натамошни испитувања за целосно дефинирање на нивната прогностичка улога. Ова е од особено значење бидејќи од досегашните научни сознанија е јасно дека до сега применуваните прогностички фактори (на пр. стадиум на болеста) не се доволни за примена во клиничката практика. Податокот дека кај пациентите од I и II стадиум на болест со НСКБК, релапс на болеста се јавува во 40-50% од случаите, укажува на потребата од нови прогностички маркери кои ќе ја одредат еволуцијата на болеста, како што се молекуларните маркери. Особено е потенцирана потребата од јасно дефинирање на молекуларните или биолошки фактори кои влијаат на различниот индивидуален исход (релапси, нови примарни малигноми, преживување) во рамките на ист стадиум на болест. Од особен интерес е да се потврди дали молекуларните маркери можат да обезбедат нови критериуми кои кај секој пациент поодделно ќе помогнат во одредување на индивидуалниот режим на лекување; на пример кај пациентите со комплетна ресекција да се одреди ризикот од појава на релапс или на нов тумор и одредување на адјувантна терапија. Нагласено е дека она што е од посебен интерес за пациентите со малигна болест е новиот терапевски пристап со примена на моноклонални антитела кои имаат способност да ја блокираат активноста на гените кои учествуваат во процесите на малигна трансформација. Затоа одредувањето на експресијата на молекуларните маркери во клиничката практика е од особено значење, бидејќи овозможува да се селектираат пациентите-носители на овие нарушувања кои би имале бенефит од примена на генска терапија базирана на моноклонални антитела. Ова претставува нова ера во лекување на пациентите со малигна болест, што значи надминување на стандардните режими идентични за одредена група на пациенти и прифаќање на нови, индивидуални режими одредени за секој пациент поодделно. Посебно се истакнува примената на

моноклоналото антитело trastuzumab –Herceptin, кај пациентите со позитивна експресија на HER-2/neu генот и постигнатите позитивни резултати во досегашните клинички испитувања. Понатаму, кандидатката истакнува дека опсегот на молекуларните истражувања кај белодробниот карцином во последните години е сè поголем, при што се откриваат нови, уште поселективни молекуларни маркери кои не се предмет на ова истражување, како што се EGRF и KRAS мутациите, како и генетските промени поврзани со EML4-ALK. Кандидатката истакнува дека скринингот на овие мутации ги селектира пациентите пред сè со белодробен аденокарцином кои имаат потреба од лекување со специфична целна терапија, која според резултатите од досегашните истражувања го продолжува преживувањето на овие пациенти.

Во **Заклучокот** кандидатката истакнува дека експресијата на HER-2/neu генот е најчеста кај пациентите со белодробен аденокарцином, а експресијата на генот p53 е најчеста кај пациентите со планоцелуларен белодробен карцином. И двата маркера се издвојуваат како независен прогностички фактор за преживувањето кај пациенти со НСКБК. Генот Bcl-2 е селективен маркер кај пациентите со СКБК, кој е во корелација со стадиумот на болеста, времето на појава на локален рецидив или метастази и се издвојува како независен прогностички маркер за преживување на пациентите со СКБК. Добиените резултати ја оправдуваат потребата од примена на молекуларните маркери во клиничкото водење на пациентите со белодробен карцином.

Цитираната литература се состои од 299 библиографски одредници кои ги опфаќаат сите досегашни современи сознанија од областа на истражувањето на молекуларните маркери кај белодробниот карцином; референците се мошне релевантни за ова истражување и за дискусијата врзана за резултатите и нивна споредба со наодите од литературата.

ЗАКЛУЧОК

1. Приложената докторска дисертација „Прогностичка вредност на имунохистохемиската експресија на Her-2/neu, p53, Bcl-2 i Ki-67 кај пациенти со белодробен карцином“ од д-р Билјана Илиевска-Попоска, магистер на медицински науки од Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза во Скопје, претставува самостоен научен труд на авторката, кој обработува интересна и актуелна тема од областа на пулмологијата, поточно од областа на белодробниот карцином. Ваквата студија претставува научен придонес во истражувањето на генските промени кај белодробниот карцином, со посебен осврт на нивната улога во патогенезата, прогнозата и исходот од лекување кај пациентите со белодробен карцином. Кандидатката ја потенцира важноста од одредување на промените во гените кај пациентите со белодробен карцином со цел да се селектираат оние пациенти кои се носители на овие нарушувања и кои имаат потреба и бенефит од индивидуален пристап во одредување на тераписките режими. Примената на терапија базирана на моноклонални антитела претставува нова ера во лекувањето на пациентите со малигна болест, што овозможува подолго преживување.
2. Докторатот е коректно изработен, во согласност со стандардите на научноистражувачка работа. Елаборацијата на податоците е извршена со стандардни статистички процедури и програми.
3. Добиените резултати во студијата, кои се добиени со координација на активности меѓу три здравствени установи (Институтот за белодробни

заболувања и туберкулоза, Институтот за патологија и Клиниката за радиотерапија и онкологија) ги оправдуваат претпоставените цели и очекуваните резултати на дисертацијата и ја потврдуваат потребата од натамошни вакви истражувања со цел да се постигне напредок во лекувањето, приближување до индивидуален пристап кој ги пресретнува потребите на пациентите со белодробен карцином.

Врз основа на погоре изнесената анализа и оценка, Комисијата е на мислење дека се исполнети условите за позитивна рецензија на докторската дисертација и му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да ја прифати и да одобри продолжување на постапката за јавна одбрана на докторската дисертација.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Снежана Смичкоска с.р.
2. Проф. д-р Бисерка Каева с.р.
3. Проф. д-р Љубе Ивковски с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ДВАНАЕСЕТ АСИСТЕНТИ ПО ПРЕДМЕТОТ ХИРУРГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата VII редовна седница одржана на 18.11.2010 година, донесе решение за избор на дванаесет асистенти по предметот хирургија на медицинскиот факултет во Скопје, во согласност со конкурсот објавен во јавните гласила "Утрински весник" и "Коха" од 19.10.2010 година и ја формира Рецензентската комисија во состав:

1. проф. д-р Владо Столевски
2. проф. д-р Слободан Ристовски
3. доц. д-р Игор Кафтанџиев

На конкурсот се пријавија помл.ас. д-р Реџеп Селмани, помл. ас. д-р Шабан Мехмети помл.. ас. д-р Артан Дика, помл. ас. д-р Љубомир Огњеновиќ, помл. ас. д-р Огнен Ивановски, помл.. ас. д-р Виктор Тренчев, помл.. ас. д-р Андријана Наџеска, помл. ас. д-р Илир Хасани, помл. ас. д-р Андреја Гавриловски, помл. ас. д-р Светозар Антовиќ, помл. ас. д-р Игор Пеев, помл. ас. д-р Огнен Костовски. Врз основа на приложените документи и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Помл. ас. д-р Реџеп Селмани

Биографски податоци

Д-р Реџеп Селмани е роден 27. 11. 1964 година во с. Липково, Куманово. Основно и средно образование завршил во Куманово со континуиран одличен успех. На Медицинскиот факултет во Приштина се запишал во учебната 1982/1983 година, каде што дипломирал 1988 година, со среден успех 8,03. Како студент учествувал на повеќе студентски конгреси, како и на едномесечен студентски претстој во медицинската академија во градот Лог, Полска.

По завршениот приправнички стаж во 1989 година се вработил како доктор по општа медицина. Во 1995 година започнал специјализација по општа хирургија на медицинскиот факултет во Скопје. Во 2000 година пред комисијата успешно го положил специјалистичкиот испит и се стекнал со титулата специјалист по општа

хирургија. Од 2000 година е во редовен работен однос како специјалист хирург на ЈЗУ Универзитетска клиника за дигестивна хирургија. Постдипломски студии по хирургија запишал во 2004 година.

Член е на МЛД, Здружението по хирурзи на република Македонија, како и на Гастроентерохепатолошкото здружение на Р.Македонија. Исто така е член и на Претседателството на Македонското здружение за нутриција. Европското здружение за нутриција (ESPEN) и почесен член на европското здружение на дигестивни хирурзи (EDS).

Педагошка активност

За помлад асистент на медицинскиот факултет во Скопје по предметот хирургија е избран 2008 година. Редовно ги исполнува обврските во теоретската и практичната настава за студентите во областа хирургија. Исто така значајна е и неговата континуирана менторска активност во едукацијата на специјализантите, постдипломците и студентите.

Стручно-здравствена дејност

Континуирано стручно се едуцирал, се образувал, се надградувал во повеќе наврати на Клиниката за абдоминална хирургија при Универзитетскиот клинички центар во Љубљана, Словенија, и тоа во 2008 година во траење на еден месец и повторен едномесечен престој во 2010 година, каде што покажал посебен интерес во оелот за хепатобилијарна, панкреатична и трансплациона хирургија кај прим. д-р Д. Станисавлевиќ (како шеф на тој одел). Во 2009 година остварил шест месечна обука за базична ултрасонографска дијагностика во ГЕХ Клиника- Скопје.

Стручно-научна активност

Учествувал со свои трудови на повеќе стручни конгреси, симпозиуми и семинари од меѓународен и национален карактер: VII Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, Охрид, 15-18 Септември 2004; VIII Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, Охрид, 24-27 Септември 2008 година; Симпозиум за / Arterial Hypertension/Work shop for diabetes/ Free topics/, Куманово, 24 октомври 2008 година; Курс на Европското здружение на дигестивни хирурзи (EDS), Софија, Бугарија, 6-8 ноември 2008 година; XVI ЕСПЕН курс “ Нутриција кај болните од карцином “ , Фрушка Гора, 11 октомври 2009 година ; III конгрес на хирурзите на Македонија, Охрид, 12-15 мај 2010 година ; VII Интернационален симпозиум за колопроктологија, Белград, Србија 7-9 октомври 2010 година ; Сателитски симпозиум за рефлуксна болест, Охрид 13 ноември 2010 година.

При изборот за помлад асистент по предметот хирургија во 2008 година, трудовите се рецензирани во Билтенот на Универзитетот, бр. 938

За овој конкурс приложува 4 труда за рецензија:

1. COMPLICATED GASTRODUODENAL ULCER: A THREE YEARS STUDY (2003-2005)

Redzep Selmani, Goran Bregovic, Alen Jovcevski, Fesih Shehu, Jovan Delev
University Clinic for digestive surgery, Medical Faculty, Skopje, R.Macedonia
Симпозиум за / Arterial Hypertension/ Workshop for diabetes/ Free topics/
Куманово, 24 октомври, 2008 година.

Авторите на трудот ги согледуваат дијагностичките постапки, третманот и вкупните компликации на гастродуоденалниот улкус како болест. Од 349 пациенти обработени ретроспективно во периодот 2003-2005 година, кои се третирани на Клиниката за дигестивна хирургија во Скопје, 188 случаи со крварење, 95 случаи со перфорација, 57 случаи со пилорна стеноза. Како заклучок, најсериозна компликација е крварењето со морталитет од 9,16 %, во споредба со перфорациите и пилорната стеноза. Во наши услови, предоперативната дијагностика се уште не е на задоволително ниво (50 % од случаите со крварење на улкус се недијагностицирани). Од друга страна, ефикасноста од хирушки третман е на наполно задоволително ниво и во споредба со други слични студии земајќи го предвид фактот дека голем процент од оперираните случаи (88,2 %) биле излекувани.

2. КОМПЛИКАЦИИ ПРИ ЦРНОДРОБНИ РЕСЕКЦИИ

В. Аврамовски, А. Караџозов, В. Спасов, М.Пановски, З. Караџов, Т.Јосифовски, Г.Беговиќ, Р.Сељмани, П.Кодовски, Ѓ. Трајковски
VII Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, Охрид, 15-18 Септември 2004.

Во трудот авторите ги анализираат компликациите по ресекција на црниот дроб и можностите за нивно намалување. Кај 44 пациенти обработени ретроспективно при црнодробни ресекции, најголем број поради карцином на црниот дроб (примарен или метастатски депозит) нема преоперативна смрт. Постоперативна смрт е 6.8% поради крварење, а кај еден пациент (2,2%) имало биломска колекција издренирана со ултразвук. Како заклучок, крвозагубата останува најголем проблем при црнодробните ресекции. Внимателна хирушка техника со соодветно васкуларно обезбедување на црниот дроб (селективна васкуларна оклузија, тотална васкуларна оклузија, принглеов маневар) го намалува ризикот од оперативно и постоперативно крварење.

3. APERITE PORTAM HEPATIS (Отворија вратата на црниот дроб)

В. Аврамовски, Т.Јосифовски, А.Караџозов, В.Спасов, Н.Јанкуловски, А.Шумковски, Р.Сељмани, П.Кодовски, Ѓ. Трајковски
VII Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, Охрид, 15-18 Септември 2004.

Цел на трудот е да се прикаже хирушката техника која го олеснува пристапот до елементите на црнодробниот хилус. Црниот дроб анатомски е поделен на два

дела кои можат независно да функционираат со главната портална фисура (Catlie-ва линија). Обработени се 5 случаи кога е раздвоен црниот дроб со цел да се добие подобар пристап на билијарните патишта и местото на нивното спојување во хилусот. Оперативна индикација биле високи повреди на билијарните патишта (3) и Klatzkin-ов тумор (2). Како заклучок, “ отворање на порта на црниот дроб “ по должината на Catlie-ва линија е сигурна хирушка процедура и овозможува одличен пристап кон елементите на левиот и десниот портален педикул, како и секторијалните гранки на црниот дроб.

4. ПОВРЕДА НА ПАНКРЕАСОТ, ЖОЛЧНИТЕ ПАТИШТА И ДУОДНУМОТ ВО СКЛОП НА ПОЛИТРАУМА

А.Караџозов, Г.Беговиќ, В.Аврамовски, Р.Селмани, З.Насковски, Г.Волчевски
Клиника за дигестивна хирургија, Медицински факултет при Универзитет “ Св. Кирил и Методиј “ во Скопје.

Повредите на панкреасот се едни од натешките абдоминални повреди и тешко се дијагностицираат. Цел и препорака на трудот е да се прикаже улогата и примената на дијагностичкиот-терапевтскиот алгоритам за ТАП, како и рационалноста и критичноста при радикалниот хирушки третман кај тешките повреди на абдоменот од 4-ти и 5-ти степен. Презентиран е редок, несекоедневен случај (маж на 19годишна возраст) со сериозна повреда во предел на абдоменот во склоп на политраума, при што особено значајна улога имаше дијагностичко-терапевтскиот протокол (ТАП) за донесување на нвремена одлука за радикален хирушки пристап во рамките на “ златниот час “. Интраоперативно е потврдено постоење на расцеп на главата на панкреасот, лезија на жолчните патишта и руптура на дванаесетпалачното црево (5-ти степен на абдоминална повреда). Комплетно излекување било постигната со ургентна цефалична панкреатодуоденектомија- Whipple-еова операција, без рани и доцни постоперативни компликации.

2. Помл. Ас. д-р ШАБАН МЕМЕТИ

Биографски податоци

Д-р Шабан Мемети е роден на 7.3.1974 година во с. Доброште, Тетово. Основно и средно образование завшил во Тетово со одличен успех. На Медицинскиот факултет во Тирана е запишан со одличен успех, а истиот го завршил во 1999 година со просек: 9,2. Од 2004 година е вработен на Клиниката за детска хирургија, а во 2005 година ја започнал специјализацијата по детска хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје и која ја завршил на 30. 03. 2009 година и се стекнал со звањето: специјалист по детска хирургија. На постдипломски студии од областа на хирургијата се запишува на Медицинскиот факултет во Скопје и до сега

ги положи сите испити од програмата за магистериум. Во тек е подготовката на магистерската теза. Од ноември 2009 година е именуван за директор на Институтот за јавно здравје на Република Македонија. Активно се служи со англискиот јазик.

Педагошка активност

За помлад асистент по предметот хирургија е избран во 2008 година (Билтен бр. 938/08) и од тогаш активно учествува во спроведувањето на вежбите со студентите.

Стручно-здравствена активност

Посебен интерес покажува кон проблематиката од областа на детската урологија, во кој правец е и двонеделниот стручен престој во Египет на Workshop of pediatric Urology. Член е на Комисија за техничка поддршка на Националната фондација за трансплатација, а исто така е национален координатор на кодекс Алиментариус и член на повеќе работни групи од Министерството за здравство.

Стручно-научна активност

Како истражувач, учесник е во научно – истражувачкиот проект “Фокус – Балкан” на ЕУ Памковна 7 Програма. Учествовал на стручни конгреси и симпозиуми.

При изборот за помлад асистент по предметот хирургија во 2008 година, трудовите се рецензирани во Билтенот на Универзитетот, бр.938

За овој конкурс приложува 6 трудови за рецензија:

1. LARAROSCOPIC APPENDECTOMY IN CHILDREN

Memeti Sh., Simeonov R.

Симпозиум на Здружението лекари Албанци во Република Македонија- Хипократи, Куманово, 2008 Simpozium na Zdruzenieto lekarite Albanci vo Republika Makedonija- Hipokrati, Kumanovo, 2008

Трудот претставува ревијален и едукативен осврт на лапароскопската апендектомија кај децата, нејзиното значење и предности. Во трудот авторите ги даваат контраверзите исказани од различни автори за оваа техника, особено ако се знае за позната перфорација. Прикажана е техниката на изведување при што се заклучува дека таа е безбедна и ефикасна кај децата. Лапароскопскиот пристап исто

така, е од значајна корист кај децата со непозната дијагноза, хронична абдоминална болка, негативни резултати на апендицитис и кај адолесценти од женски род.

2. THE ROLE OF STATE DEPARTMENT OF HEALTH PROTECTION AND IMPLEMENTATION OF FOOD SAFETY SYSTEM

Memeti Sh.

Regional Ministerial Forum- The improvement the Food saety. ITF-Agrofood 2009, Skopje

Во трудот авторот го прикажува јавно-здравственото значење на системот за безбедност за храна во Р. Македонија, која има примарна цел- да го заштити здравјето на населението во државата. Преку gap анализа се даваат предностите на потребите од воведување на системи кои ја гарантираат безбедноста кај операторите на храна: HACCP, GMP, GHP и сл.

3. HEALTH PROMOTION AND PREVENTIO OF BRUCELLOSIS IN R.MACEDONIA

Kosevska E. Pollozhani A. Kuzmanovska G. Karamandi Lazarevska V. Memeti Sh. Prtlickovska S.

MetaNET Thematic Scientific Conference: Brucellosis in SEE Mediteranian Region. Struga, November 12-14, 2009

Авторите во трудот направија преглед на промотивните и превентивните активности кои јавното здравство континуирано ги спроведува кај нас со цел да се намали ризикот од заболување од бруцелоза. Во текот на 2008 година, заклучно со 05. 09. 2008 во Републиката се регистрирани 401 случај на заболување од бруцелоза кај луѓе. Во однос на сезонската дистрибуција на бруцелозата, во 2008 година не се бележи отстапување, сепак во однос на аритметичката средина за петгодишниот период 2003-2007 година, како и во однос на претходната година се бележи зголемување на бројот на регистрирани случаи на бруцелоза, кое е во рамките на очекуваните годишни варијации на бројот на заболени во Републиката. Во однос на аритметичката средина за последните пет и претходната година, најголемо зголемување во 2008 се бележи во месеците јануари и февруари, кога се регистрирани зголемувања од 124,5% и 100%, односно 100% и 154% соодветно. Мерките за превенција на бруцелозата кај човекот се неминовно поврзани со мерките за спечување на појавата на бруцелоза кај животните и отстранување на болеста кај нив, доколку се појави.

4. NUTRITION AND THE PROCESS OF WOUND HEALING

Memeti Sh.

Archives of Public health, Vol.2 No.1, 2010: 5-8

Во трудот е даден осврт на зараснувањето на раните и дадени се карактеристиките на фазите кај возрасните и децата кои се исти, но разликата е во тоа што кај децата нема нагласено присуството на коморбидитети и има поголема

можност за регенерација на клетките и ткивата. Целта на трудот е да се истакне значењето на микро и макронутритивните материи во процесот на зараснување на рани. Адекватната нутриција ја одржува кондицијата на имуниот систем и ги редуцира ризиците од инфекции. Особено, за таа цел е неопходен внес од доволна количина на протеинска исхрана. Исто така, неопходен е доволен внес на течности со цел да се обезбеди адекватен крвен проток во оштетеното ткиво и да се зачува тургорот на кожата. Витамините од групата Б имаат улога на коензими во инфламаторната фаза од зараснување на раната и во процесот на маргинализирање на некротичното ткиво и бактериите.

5. СВЕТСКА ЗДРАВСТВЕНА ОРГАНИЗАЦИЈА-КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ЕВРОПА

Мустафа З. Мемети Ш. Кендровски В., Серафиновска Арсова З. Амети А. Попоска Ж. Речица В.

Архиви на јавното здравје, вол 2, бр 1, 2010: 29-32

Во трудот е прикажана Канцеларијата за Европа на Светската здравствена организација, нејзините цели во остварувањата на придобивките на глобалното здравје, насочувањата на научните здравствени истражувања, поставувањето на нормите и стандардите во поглед на дефинирањето на стратешките решенија и давањето стручно-техничка поддршка на земјите-членки. Приоритетните активности се дефинирани како борба против: вирусот HIV/AIDS, мултирезистентна туберкулоза, вирусот на инфлуенца вклучително A/H1N1, исто така борба против зголемената инциденца на дебелина и консумација на алкохол. Преку инструментот на BCA (Biannual Collaborative Agreement), со примерот на Република Македонија, авторите ги објаснуваат механизмите на приоритизација на полињата за соработка помеѓу СЗО- Регионалната канцеларија за Европа и Р. Македонија.

6. СМРТНОСТА КАКО ФУНКЦИЈА НА ВРЕМЕНСКИТЕ ВАРИЈАБЛИ: ТЕМПЕРАТУРА И ВЛАЖНОСТ ВО СКОПЈЕ ВО КОНТЕКСТ НА КЛИМАТСКИТЕ ПРОМЕНИ

Кендровски В., Спасеновска М., Мемети Ш., Оровчанец Н., Христовска Кишман М., Мустафа З.

Архиви на јавното здравје, вол 2, бр 1, 2010: 79-84

Авторите даваат осврт на климатските промени кои се очекува да доведат до зголемување на глобалните просечни температури, но и зголемување на бројот и интензитетот на топлотните бранови. Во текот на истражувањето авторите утврдиле дека при услови на топлински бранови утврдено е дека со зголемување на температурата за 1° C над утврдената гранична температура (30, 1° C), смртноста во Скопје се зголемува за 3,2%. Како последица на глобалното затоплување, директните опасности врз човековото здравје можат да претставуваат значаен здравствен проблем и потреба е адаптација на целокупниот здравствен систем за намалување на ризиците по здравјето на населението. Во тој правец, можно е преземање на адекватни мерки: имплементација на ран систем за тревожење, за зајакнување на приправноста на здравствените служби, соодветно просторно планирање и домување

3. Помл. ас. д-р АРТАН ДИКА

Биографски податоци

Артан Дика е роден на 20.5.1974 година во Струга, Република Македонија. Основно и средно образование завршил во Приштина, Република Косово, со одличен успех. Високото образование го стекнал на Медицинскиот факултет при Универзитетот во Тирана, Република Албанија, каде што дипломирал на 28.09.1998 со среден успех 9,45. Завршил специјализација по општа хирургија на 08.02.2003, во Хирушката клиника, при Универзитетскиот клинички центар “Мајка Тереза” во Тирана, Република Албанија. Дипломите се нострифицирани од Министерството за образование и наука на Република Македонија. Полагал стручен испит на Медицинскиот факултет во Тирана, Република Албанија, а по полагањето на правниот дел – прописи од здравствената заштита и здравственото осигурување, положениот стручен испит му е признат со решение на Министерството за здравство. Во периодот 1994-2003, како вонреден студент, завршил петгодишни студии на Правниот факултет во Тирана, Република Албанија. Една година работел како преведувач по англиски јазик, за разни странски организации во Косово, како ABA/CEELI, IFES, KREF, Terre d’hommes, и др.

На 27.09.2004 година, се вработил на Клиниката за пластична и реконструктивна хирургија при Универзитетскиот клинички центар во Скопје, каде што и работи како хирург. Постдипломските студии ги започнал во 2006 година.

Член е на Здружението на лекари на Македонија, Здружението на лекари на Албанци во Македонија, Здружението на пластични хирурзи на Македонија, BAPRAS i IPRAS

Педагошка активност

Во Мај 2008 година е избран за помлад асистент при Катедрата за хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје. Редовно ги исполнува обврските во наставата за студентите од областа на хирургијата и хирушката пропедевтика.

Стручно-здравствена активност

Во тек е двегодишна супспецијализација по пластична и реконструктивна хирургија која ја започнал на 17.11.2009.

Во неговата работа во Клиниката за пластична и реконструктивна хирургија особено е значаен придонесот во реконструкција на дефектите на телото со микрохирушки слободни резанки. Како главен оператор ја предводел екипата на хирурзите која извршила реконструкција на сложен дефект на главата со “radial forearm free flap” во 2008 година, а во 2009 година ја предводел хирушката екипа во реконструкција на долгогодишен трофичен улкус на петтата на стапалото со “

musculus latissimus dorsi free flap“ . Во текот на последниве две години има извршено неколку хирушки интервенции за радикална дисекција на вратот.

Стручна-научна активност

Учествувал во повеќе стручни конгреси и симпозиуми во Македонија и во светот, како што се : 2007 г., Тирана (Албанија) Меѓународен симпозиум за пластична, реконструктивна и естетска хирургија; 2009г., Париз (Франција)- Модерна технологија во лекувањето на раните; 2009г., Охрид (Македонија)- Четвртиот конгрес на Балканската асоцијација за пластична реконструктивна и естетска хирургија; 2009г., Охрид (Македонија)- Четвртиот конгрес на дерматовенеролозите на Македонијасо меѓународно учество.

Публицистичка активност

Автор е на поглавјето “ Основните принципи на пластична и реконструктивна хирургија “, која е дел од книгата , “ Хирургија- принципи и практики “, со околу 50 автори и 1870 страници со главен автор проф. д-р Бесим Елези од Тирана . Во поглавјето од 45 страници, авторите ги изнесуваат општите принципи на пластична и реконструктивна хирургија и принципите на реконструкција на деловите на човековото тело. Во поглавјето авторите имаат изложено и повеќе илустративни слики од пациенти оперирани од авторите во Клиниката за пластична и реконструктивна хирургија во Скопје.

При изборот за помлад асистент по предметот хирургија во 2008 година, трудовите се рецензирани во Билтенот на Универзитетот, бр.938.

За овој конкурс приложува три труда за рецензија :

1.SURGICAL TREATMENT OF LOCALLY ADVANCED RECURRENT SKIN CANCER OF THE FOREHEAD- CASE REPORT

Artan Dika, Jasmina Jovcevska, Idriz Orana, Vladimir Mircevski, Gjorgje Dzhokic
University Clinic of Plastic & Reconstructive Surgery, University Clinic of Neurosurgery,
Medical Faculty, Skopje, Republic of Macedonia
VI Congress of the Balkan Association of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery, 4-7
June, 2009, Ohrid, Macedonia.

Прикажан е пациент на 58 годишна возраст со рецидивантен базоцелуларен карцином на кожата во фронталната регија. Врз основа на направениот КТ на главата, било констатирано дека туморот ја инфилтрира и фронталната коска. Во првата фаза на оперативната интервенција било направено радикална екцизија на туморот која ја инфилтрирал и тврдата мозочна обвивка. Во втората фаза дефектот бил покриен со слободен радијален флеп, анастомозирајќи ги радијалната артерија и вена со темпоралната суперфицијална артерија и вена. Постоперативно не биле регистрирани компликации.

2.THE IMPORTANCE OF EARLY RECKOGNITION OF PYODERMAGANGRENOSUM BY GENERAL PHYSICIANS AND SURGEONS- THREE CASE REPORT

Artan Dika, Jasmina Jovcevska, Idriz Orana, Gjorgji Gocev, Gjorgje Dzhokic

University Clinic of Plastic and Reconstructive Surgery-Skopje, Macedonia

University Clinic of Dermatology-Skopje, Macedonia

VI Congress of Dermatovenereologis of Macedonia-with international participation, Serptember 23-26, 2009, Ohrid, Macedonia.

Прикажани се три пациенти со гангренозна пиодермија, која претставува ретко кожно заболување од непозната етиологија. Целокупниот тек на болеста кај сите три пациенти се одвивал од почетокот крајно неспецифично, доминантно со знаци за инфективен синдром и неспецифични улцеративни промени на кожата, главно на голема површина на кожата на екстремитетите. До поставување на дијагнозата пациентите биле лекувани со антибиотици во своите матични медицински центри и амбуланти. На Клиниката за пластична хирургија во Скопје, во соработка со дерматолог и инфектолог, по поставувањето на дијагнозата, пациентите биле лекувани со кортикостероидни препарати. Кај еден пациент, заради некротични промени на улцерозната промена на кожата, била направена хирушка обработка. Авторите укажуваат на сериозните тешкотии во дијагностицирањето на оваа болест, како и неопходноста од мултидисциплинарен пристап кон неа.

3.ELECTIRAL INJURIES: ETIOLOGY, PATHOPHYSIOLOGY AND MECHANISM OF INJURY

Gjorgje Dzhokic, Jasmina Jovcevska, Artan Dika

University Clinic of Plastic & Reconstructive Surgery, Medical Faculty, Skopje, Republic of Macedonia

Macedonian Jurnal of Medical Science, 2008 Dec 15; 1 (2) 54-58.

Трудот претставува едукативна студија која го обработува проблемот на повреди од електрична енергија од сите аспекти. Според специфичноста на електрицитето као причина, овие повреди се поделени на : нисковолтажни, високоволтажни, повреди од гром и други повреди. Повредувањето настанува како резултат на три механизми: директна повреда на ткивата каде што дејствува електричната енергија, термички оштетувања и механишка траума. Особено значајно за сериозноста на повредувањето е учествувањето на наизменишната струја, отколку висината на самата волтажа. Истотака, за тежината на повредувањето е значајно времетраењето на изложеноста на дејствувањето на електричната енергија и "патот" каде што поминува низ човековото тело. Особено се осетливи на вакви повредувања : нервите, мускулите и крвните садови.

4. Помл. ас. д-р ЛЉБОМИР ОГЊЕНОВИЌ

Биографски податоци

Љубомир Огњеновиќ е роден на 7.7.1974 година во Скопје. Основно и средно образование завршил во Скопје. Медицинскиот факултет го завршил 2000 година, со среден просек 8,21. На Клиниката за дигестивна хирургија е вработен од 2002 година.

Педагошка активност

За помлад асистент по предметот хирургија е избран 2008 година. Редовно ги исполнува обврските по практична настава за студентите од областа на хирургијата и хирушката пропедевтика.

Стручно-здравствена активност

Специјализацијата по општа хирургија ја започнал во 2005 год, а ја завршил во јуни 2010. Посебен интерес покажува за континуирана едукација од областа на колоректалната патологија заради што бил на стручни претстои во Клиниката за колоректална хирургија- Салгренска болница-Гетеборг и на Клиниката за дигестивна хирургија при Клиничкиот центар во Риека.

Стручно-научна активност

Учествувал на повеќе конгреси од кои за одбележување се : 7 Македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество, 15-18 септември, 2004, Охрид; 7 Колопроктолошки конгрес, 2010, Белград, Србија

При изборот за помлад асистент по предметот хирургија во 2008 година, трудовите се рецензирани во Билтенот на Универзитетот, бр.938.

За овој конкурс го приложува следниов труд за рецензија:

КВАЛИТЕТ НА ЖИВОТ КАЈ БОЛНИ СО КАРЦИНОМ НА РЕКТУМОТ

Јота Ѓ. Караџов З. Пановски М. Василевски В. Јосифовски Т. Гошев С. Огњеновиќ Љ.
Македонски медицински преглед, Скопје 59:108-112,2005
Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот, бр.937

Помл. ас. д-р. Огнен Ивановски

Биографски податоци

Д-р Огнен Ивановски е роден на 25 април 1975 година во Скопје, Република Македонија. Средно училиште завршил 1993 година во природно-математичката гимназија Никола Карев во Скопје со одличен успех. Истата година се запишал на Медицинскиот факултет во Скопје кој го завршил во 1999 година со просек 9.45. На Клиниката за Урологија се вработил во 2001 година каде го започнува својот клинички тренинг. Во рамките на својата професионална наобразба, од март 2002 година до ноември 2005 година работел во болницата Некер во Париз, Франција во одделот по Урологија и Нефрологија како и во одделот за научно-истражувачка работа при Националниот Институт за Здравје и Медицинско Истражување (INSERM: Institut national de la santé et de la recherche médicale). Паралелно со стажот во болницата Некер, ги завршува и магистерските студии со писмен испит и јавна одбрана на мемоарот со наслов: Effect of N-acetylcysteine (NAC) on accelerated atherosclerosis in chronic renal failure (CRF) mice (Mentor на studiite Prof. Tilman Drueke). На 7 јули 2006 година ги завршува докторските студии при Шестиот Париски Универзитет "Пиерре ет Марије Курије" и ја одбранува својата докторска дисертација со наслов: Atherosclerose et calcifications vasculaires : apports des modeles experimentaux d'insuffisance renale chronique (Ментор на студиите Проф. Тилман Друеке, Проф. Зиад Маси). Јавната одбрана на трудот била оценета со највисока оценка од страна на осум члена комисија при Универзитетот "Пиерре ет Марије Курије". Во 2008 година обавува научно-клинички стаж на Кјушу Универзитетот на одделението за истражување на матични клетки во Фукуока, Јапонија како стипендист на Фондацијата Иноуе со седиште во Токио, Јапонија. Специјализацијата по урологија ја завршува на 28 јуни 2010 година со што се стекнува со титула специјалист хирург-уролог.

Член е на Европската асоцијација по Урологија (EAU: European Association of Urology), Ендоуролошката асоцијација (Endourological Society) и Американската Уролошка Асоцијација (AUA: American Urological Association) како и национален претставник (National Communications Officer) за Република Македонија на Европската асоцијација на специјализанти по урологија (ESRU: European Society of Residents in Urology). Член е и еден од оснивачите на асоцијацијата на Доктори на Наука при Шестиот Париски Универзитет "Пиерре ет Марије Курије" (Association des docteurs de l'Université Pierre et Marie Curie / Asociation of PhD Doctors of the University « Pierre et Marie Curie») со седиште во Париз, Франција.

Педагошка активност

Во Мај 2008 година е избран за помлад асистент при катедрата за хирургија на Медицинскиот факултет во Скопје. Редовно ги исполнува

обврските во наставата за студенти од областа на хирургијата и хирушката пропедевтика

Стручна и научна активност

Во 2005 година се враќа на Универзитетската Клиника за Урологија и ја продолжува научната и клиничката активност преку бројни меѓународни и домашни проекти и преку 30 оригинални публикации во списанија со висок импакт фактор.

Од 2007 е работи на научно-истражувачки проект спонзориран за 3 години од Шестата Рамковна Програма за истражување, технолошки развој и демонстрација на Европската Комисија (Research grant from the 6th Framework Programme on Research, Technological Development and Demonstration of the European Commission-Contract Number: 037739; webpage: www.drop-top.net) со работен наслов: "Интеграција на ДНК, РНК и протеински маркери во прогнозата и дијагнозата на карциномот на мочниот меур". Раководител и национален координатор на овој проект е Проф. Живко Попов. Главна научна задача на овој проект е да идентификува сет од маркери (гени, транскрипти и протеини) кој што имаат висока предиктивна моќ за прогноза на туморска прогресија и рецидиви кај пациенти со површен канцер на мочниот меур. Важноста на проектот се гледа од апроксимативната бројка од 125 000 нови случаи на канцер на мочниот меур дијагностицирани годишно во Европа, од кои 70 - 75 % пациенти се со суперфициелни карциноми. Од тука произлегува дека апроксимативно 90 000 пациенти секоја година можат да имаат бенефит од резултатите на овој научен проект.

Од 2007-2009 година е главен истражувач на Француско-Македонски колаборативен проект подржан од Министерството за Образование и Наука на Република Македонија и соодветната институција во Париз, Франција со наслов: Споредба на ефектите на хипохолестеринска и нормална исхрана врз прогресијата на атеросклерозата и калцификациите на аорталното ткиво кај аполипопротеин Е (Апо Е α_1) дефициентни глупци во експериментална уремија. Посредник на овој проект е Француската Амбасада во Скопје и Амбасадорот Берtrand Валеро.

Во 2007 година се здобива со престижен грант за истражување од Јапонската научна фондација Иноуе (Inoue Foundation of Science, Tokyo, Japan) за една година научно-клинички стаж и работа на развој матични клетки во Кјушу Универзитетот (Kyushu University) во Фукуока, Јапонија под менторство на Проф. Даисукe Сутијама. На овој универзитет престојува и работи од април до октомври 2008 година. Посебно се истакнуваат неговите резултати за идентификација и карактеризација на простатичните матични клетки.

Во 2008 е добитник на престижна награда од НАТО алијансата (Reintegration grant from the NATO Science for Peace program) во вид на научно-истражувачки грант во траење од 3 години со цел научна реинтеграција во матичната земја. Со средствата од грантот адаптира и опремува научно-истражувачка единица во рамките на Клиниката. Воедно го опремува и делот за чување на експериментални животни при Медицинскиот факултет со што

истиот се сертифицира од Ветеринарната управа на Република Македонија дека е во согласност со Европските норми.

Во 2010 година е добитник на научно истражувачки проект од Министерството за Образование и Наука на Република Македонија во траење од две години за темата: Евалуација на ефектите на бубрежната инсуфициенција врз ендотелијалната функција на корпус кавернозум користејќи аполипопротеин Е дефицитарни глувци. На проектот Д-р Огнен Ивановски е главен истражувач.

Награди

- 2010, втора награда за надобра презентација на вториот конгрес на Асоцијацијата за општа и фамилијарна медицина (2nd Congress of the Ассоциатион оф Генерал працтице/фамилс медицине) одржан во Анталија, Турција за абстрактот *"What does the increase of PSA means for the general practitioner"*. (прв автор Д-р. Бранко Стојановски)
- 2009, трета награда на Ричард Волф за најдобар абстракт (Рицхард Њолф зрд Призе Бест Абстракт) на јужно-источниот конгрес на Европската Асоцијација по Урологија за темата: *Effect of calcimimetic R-568 in apolipoprotein E deficient mice with surgically induced kidney disease*. (прв автор: Д-р Огнен Ивановски)
- 2007, прва награда за најдобра усмена презентација на 9тиот конгрес на франкофонското здружение за нефрологија и дијализа за темата: *Le calcimimétique NPS R-568 réduit la progression des calcifications vasculaires et de l'athérosclérose accélérée chez la souris Apo E-/- urémique*. (прв автор : Д-р Игор Nikolov).
- 2006, награда за најдобра презентација од млад автор на Европскиот конгрес на Европската Асоцијација за дијализа и трансплантација (ЕДТА) при Европската бубрежна асоцијација за темата: *Fetuin-A deficiency enhances valvular calcification and coronary atherosclerosis in apolipoprotein E deficient mice*. (прв автор: Д-р Ralf. Vestenfeld)
- 2005, најдобар абстракт презентирани на годишниот конгрес на докторските студии по физиологија и патофизиологија при Шестиот Париски универзитет *"Pierre et Marie Curie"* во Париз, Франција за темата: *Prévention par la N-acétylcystéine de la progression accélérée de l'athéromatose chez la souris urémique déficiente en apolipoprotéine E*. (прв автор : Д-р Огнен Ивановски).

Публицистичка дејност

Резултатите добиени од научните истражувања на Др. Ивановски отвораат нови перспективи патогенезата на кардиоваскуларната функција кај уремични болни со можни клинички импликации во однос на терапевтските индикации кај овој вид на состојба. Голем дел од нив се публикувани во меѓународни списанија со високо ниво, (Circulation, Kidney International, Journal of Urology, Atherosclerosis, Journal of Sexual medicine, Nephrology, Dialysis, Transplantation, Bone) и се индексирани на порталот **Web of science**. До сега неговите трудови биле цитирани 205 пати во меѓународниот индекс на цитации (Јоурнал цитатион репортс) (заклучно со 25.10.2010). Просечниот број на цитирања по публикација на Др. Огнен Ивановски

изнесува 8.91 (заклучно со 25.10.2010). Бил назначен за рецензент (ревиџер) на списанијата- Сцандинавиан Јоурнал оф Траума, Ресусцитатион анд Емергенцс Медицине (2010), Педиатриц Непхрологс (2010), Јоурнал оф Непхрологс (2009) и Киднес Интернационал (2008). Својата научна работа во повеќе наврати усмено ја изложувал на светски конгреси и семинари од кои посебно се издвојуваат: Сан Диего, САД (2003, 2006), Сан Луис, САД (2004), Филадельфија, САД (2005), Париз, Франција (2004, 2006, 2007), Лисабон, Португалија (2004), Глазгов, Шкотска (2006), Милано, Италија (2007). Активно се служи со англиски, француски и германски јазик.

Трудови за рецензија за избор за асистент

1. **Ивановски О**, Станков О, Кузманоски М, Саиди С, Банев С, Филиповски В, Лековски Л, Попов З. Penile Strangulation: Two Case Reports and Review of the Literature. J Sex Med. 2007 Nov;4(6):1775-80.

Овој труд го обработува целиот медицински историјат за појавата на пенилнитестрангулации и тоа почнувајќи од првиот ваков случај објавен во 1755 од Гаутхиер. Од тогаш па се до денешно време објавени се 60 вакви пациенти. Во овој труд обработени се двајца пациенти од нашата клиничка пракса со различен степен на странгулација на пенис. Посебен акцент е дадено на патофизиолошките механизми кои се последица на различниот степен на васкуларна обструкција предизвикана со странгулацискиот објект. Во првиот случај се работи за 70 годишен маж кој од автоеректилни побуди поставил пластично грло од шише на коренот на пенисот по што настапила комплетна артеријална и венска обструкција и некроза на пенисот. Во вториот случај се работи за 64 годишен маж со потавен метален прстен на коренот од пенисот по што настапила артеријална обструкција и масивен лимфедем на пенисот. Воедно се обработени методите на решавање на оваа ретка и ургентна појава во уролошката пракса.

2. Ставридис С, Лековски Л, Дохцев С, **Ивановски О**, Мицковски А, Ставридис А. The impact of terazosin on the total IPSS, the quality of life and the delay of operative treatment in BPH/LUTS patients. European urology meetings Vol 2, issue 5, Oct 2007:60

Во овој труд анализирани се ефектите на теразосинон на ИПСС скорот кај 903 пациенти третирани во шест уролошки центри во Република Македонија. Теразосинот бил ординиран еднаш на ден И тоа во две различни дози : од 2 И 5 мг. Резултатите биле анализирани после 12 недели третман. Забележано е сигнификантно подобрување на сите 7 параметри оф ИПСС скорот кај групата на пациенти третирана со 2 мг теразосин. Истото било забележано И во групата на пациенти третирана со 5 мг теразосин. Воедно кај сите пациенти е забележано сигнификантно подобрен квалитет на живот.

3. Мицковски А., Ставридис С., **Ивановски О.**, Лековски Л., Ставридис А. Laparoscopic varicocele ligation in patients with scrotal pain. *European urology meetings* Vol 2, issue 5, Oct 2007:44

Трудот претставува ретроспективна анализа на 83 пациенти кои биле лапароскопски оперирани од варикоцела на Клиниката за Урологија од во периодот од јануари 2003 до јуни 2007. Целта на трудот е да се евалуира ефективността на овој третман во намалување на болката на овие пациенти како И квалитетот на животот постоперативно. Како причина за операција била болката кај 20 пациенти. Кај нив оперативниот третман довел до комплетно исчезнување на болката кај 15 пациенти (75%) И тоа еден месец по операцијата. После 3 месеци, болката комплетно исчезнала кај 18 пациенти (90%). Само кај двајца пациенти (10%) болката перзистирала или симптомите се влошиле. Кај сите пациенти немаше други компликации.

4. Попов З, Јанцулев Ј, Станков О, **Ивановски О.**, Мицковски А, Масин Ј, Колевски П, Ивановски Н. АБО-инкомпатибле ливинг ренал трансплантацион: The first two cases on the Balkan Peninsula. *European urology meetings* Vol 2, issue 5, Oct 2007:99

Поради растечкиот недостаток на органи за пресадување на Балканот и сеуште неразвиената кадаверична трансплантација, ние почнавме да прифаќаме пациенти со проширени критериуми за донирање вклучувајќи постари, маргинални И крвно-неповрзани донори. Овој труд претставува презентација на првите два случаи на на Балканот на АБО инкомпатибилна трансплантација кои беа изведени на Клиниката за Урологија. Се работи за специјален протокол на припрема кај овие пациенти кои вклучува спленектомија, употреба на рутиксимаб И стандардна квадрипла имunosупресивна терапија.

5. Николов ИГ, **Ивановски О.**, Јоки Н, Пхан О, Нгузен-Кхоа Т, Маизел Ј, Лацоур Б, Дрүеке ТБ, Массс ЗА. Le calcimimétique NPS R-568 réduit la progression des calcifications vasculaires et de l'athérosclérose accélérée chez la souris Apo E-/- urémique. 10-13 Septembre, Lyon, France. *Abstract book of the Annual Meeting of the French Society of Nephrology*, Lyon, France

Во овој експериментален труд се испитуваше ефикасноста на калцимитиците кај еден нов експериментален модел на атеросклероза и тоа Аплилипопротеин Е дефицитерен глушец со хируршки индуцирана уремија. Воедно користена е И контролна плацебо група како И позитивна контрола која вклучува глувци во уремија третирани со високи дози на калцитриол. Се анализирање степенот на прогресијата на атеросклерозата И васкуларната калцификација. Користени се имуноцитохемиски методи, а квантификацијата на пребојувањето е направено со квантитативно

морфолошко процес на сликите. Авторите заклучуваат дека калцимитетикот НПС -568 ја намалува васкуларната калцификација и атеросклерозата кај овој модел.

6. **Ivanovski O**, Szumilak D, Maizel J, Phan O, Nguyen-Khoa T, Nikolov IG, Mothu N, Drueke TB, Lacour B, Massy ZA. Simvastatin slows uremia-enhanced vascular calcification in apolipoprotein E-deficient mice independently of cholesterol lowering and atherosclerosis progression. *J Am Soc Nephrol* 2005; 16: (Abstract supp) SA-FC090 (oral session)

Врската како и можните патофизиолошки механизми помеѓу плеиотропните ефекти на статините и васкуларната болест се слабо познати. Во овој труд се испитува можното дејство на симвастатинот врз забрзаната атеросклероза и васкуларна калцификација во уремија. За таа цел се користи аполипопротеин Е дефицитарниот глушец со хирушки индуцирана уремија како нов експериментален модел. Се креираат 2 групи на уремични глвци (третирани или не со симвастатин) како и 2 контролни неоперирани групи (третирани или не со симвастатин). Авторите покажваат дека плеиотропните ефекти на симвастатинот (независни од намалување на холестеролот) се делотворен во превенцијата на забрзаната прогресија васкуларната калцификација, но немаат ефект врз забрзаната атеросклероза.

7. Westenfeld R, Schäfer C, Brandenburg V, Krüger T, **Ivanovski O**, Drüeke TB, Massy ZA, Floege J, Jahnke-Dechent W, Ketteler K. Fetuin-A deficiency enhances valvular but not aortic calcification in apolipoprotein E deficient Mice. *J Am Soc Nephrol* 2005; 16: (Abstract supp) TH-PO317

Во овој труд е испитана улогата на новиот протеински инхибитор на калцификацијата фетуин А во процесот на васкуларна и валвуларната калцификација и атеросклероза. Имено забележено е дека глвците дефицитарни на фетуин А се имуни на васкуларна калцификација. Со цел да се испита улогата на оштетениот ендотелиум, авторите генерираат аполипопротеин Е / фетуин А дефицитарни глвци. Користени се биохемиски пребојувања и имуноцитохемиски методи, а квантификацијата на пребојувањето е направено со квантитативно морфолошко процес на сликите. Воедно е користен и РТ ПЦР за квантификација на матрикс ГЛА протеинот и остеопонтинот во васкуларното ткиво. Авторите заклучуваат дека аполипопротеин Е / фетуин А дефицитарни глвци имаат поголем степен на валвуларна калцификација (во ниво на аорталните валвули) но не и зголемена аорталната калцификација.

8. Phan O, **Ivanovski O**, Nguyen-Khoa T et al. Sevelamer prevents accelerated atherosclerosis in apolipoprotein E deficient (apoE^{-/-}) mice with chronic renal failure (CRF). Abstract 5. *J Am Soc Nephrol* 2004; 15: 275A (Poster FPO962)

Во овој труд е испитуван ефектот на севеламерот како нов врзувач на фосфор врз забрзаната атеросклероза во состојба на нарушена бубрежна функција. За таа цел користен е аполипопротеин Е дефицитарниот глушец со хирушки

индуцирана уремија како нов експериментален модел. Поставени се 4 експериментални групи и тоа: две со нормална бубрежна функција (третирани или не со севеламер) и две со хируршки индуцирана уремија (третирани или не со севеламер). Третманот е обавуван со перорална гаважа. Авторите покажуваат дека подобрата контрола на хиперфосфатемијата во уремија со давање на интестиналниот врзувач на фосфор “севеламер” доведува до успорување на атероматозата и артеријалните калцификации во отсуство на промена на вкупниот серумски холестерол. Воедно откриваат пленотропни ефекти на севеламерот директно на крвниот сад, кои се независни од неговата примарна улога, а тоа е намалувањето на серумскиот фосфор. Трудот е презентираан во оваа форма на американскиот конгрес по нефрологија во 2004 година.

9. **Ivanovski O**, Nguyen-Khoa T, Phan O, Massy ZA. Could proteinuria evaluation be helpful in predicting renal progression in apolipoprotein E-deficient (ApoE-/-) mice with chronic renal failure? *Nephrol Dial Transplant*. 2004 Apr;19(4):1013-4

Во овој труд анализиран е степенот на протеинурија кај аполипопротеин Е дефицираните глвци во експериментална уремија. Воедно даваме одговор дали протеинуријата може да го предвиди степенот на бубрежната болест. Откриени се фрапантни полови разлики во протеинуријата кај овој експериментален модел. Како заклучок од своите испитувања И споредба на степенот на уремијата И протеинуријата авторите нагласуваат дека протеинуријата не е добар маркер на бубрежна функција кај овој модел.

10. Ivanovski N, Popov Z, Kolevski P, **Ivanovski O**, Spasovski G, Masin-Paneva J. Excellent results of living unrelated renal transplantation (LURT)- a single center experience in the Balkans. XIX International congress of the transplantation society. 1645, 2002

Во овој труд претставени се првите случаи на донаторство на бубрег од крвно неповрзани донори и реципиенти. Во период од една година, 9 вакви трансплантации беа изведени вон нашиот Центар. Резултатите И исходот на овие трансплантации се споредени со 22 крвно поврзани трансплантации. Сите реципиент се третирани со стандардни квадрипли протоколи за имunosупресија. Резултатите на ова студија целосно ја оправдуваат овој вид на трансплантација И ја охрабруваат ова процедура во иднина. Истат може да го намали растечкиот недостаток на органи за трансплантација во регионот.

6. Помл. ас. д-р ВИКТОР ТРЕНЧЕВ

Биографски податоци

Виктор Тренчев е роден во Скопје на 13.5.1976 година во Скопје. Основно и средно образование завршил во Скопје со одличен успех. Во учебната година 1994/95 се запишал на Медицинскиот Факултет во Скопје и истиот го завршил во декември 2000 година со просечен успех 8,75. По остварениот докторски стаж започнал да волонтира на Клиниката за пластична и реконструктивна хирургија каде што и се вработил во јуни 2001 год. Запишан е на последипломските студии по предметот општа хирургија. Запишал специјализација по општа хирургија во март 2004 година а специјалистичкиот испит го завршил во март 2008 година. Моментално работи како општ хирург на Клиниката за пластична и реконструктивна Хирургија.

Педагошка активност

За помлад асистент е избран во 2004 година а додека реизбран е во истото звање во 2005/06/07/08/09. Активно е вклучен и ги исполнува обврските во практичната настава за студенти од областа на хирургијата и хируршката пропедевтика.

Стручно-здравствена активност

Со цел за континуирана едукација од областа на микрохируршките реконструктивни оперативни интервенции престојувал во : Романија, Клуж-Напока на курсот по микрохирургија во клиничката болница Iuliu Hitiaganu-University of Medicine and Farmacy, октомври 2004 година а додека 2007 година истотака посетува микрохируршки курс во Клиничката болница Дубрава, Загреб.

Учествувал на повеќе меѓународни конгреси и симпозиуми како автор и коавтор на повеќе научни трудови.

При изборот и реизборот за помлад асистент по предметот хирургија, трудовите се рецензирани во билтените на Универзитетот, бр 871,894,959

За овој конкурс пилочува три труда за рецензија:

1. IS THERE AN INDICATION TO REVISE OLD HAND INJURY BECOUSE OF., INJERY., OF NERVUS MEDIANUS ?

A. Naceska, E. Mircevska-Zogovska, I. Peev, M. Peneva, V. Trencsev

6 th Congress of the Balkan association of Plastic, reconstruction and aesthetic surgery, Ohrid.

Приказ на случај кај 18 годишна девојка која доаѓа на нашата клиника поради клинички знаци за трнење, утрнатост и намален сензибилитет во предел на палецот, индексот и средниот прст на десна шака. Истите симптоми постоеле околу 9 месеци после повреда од стакло, со што лузната е присутна нешто над рачниот зглоб дистално. ЕМГ испитувањата и резултати укажуваа на парцијална повреда на нервус медианус од лесен степен. При хируршката експлорација направена низ истиот цикатрикс интраоперативно беше најдена само фиброза и секција на палмарис лонгус тетивата која давала константна компресија на нервус медианус, многу слична состојба како кај карпал тунел синдромот. Беше најдена и задебеленост и едем на

медианус нешто над местото на компресија. По адхезиолизата нервус медианус беше комплетно ослободен, декомпримиран. По 3 недели пациентот се чувствувае мн подобро а контролната ЕМГ ќе се направи 3 месеци постоперативно. Со соодветна физикална терапија очекуваме максимален ефект после 6 месеци.

2. CUTANEUS FLAPS USED FOR LARGER BODY TISSUE DEFECTS RECONSTRUCTION

Mircevska-Zogovska E., Peev I., Naceska A., Trencev V., Peneva M., Mirchevski V.
6 th Congress of the Balcan association of Plastic, reconstructive and aesthetic surgery, Ohrid

Покривањето на кожните и субкутаните мекотк.дефекти може да се оствари со користење на кожни резанки или слободни кожни графтови. Кожните резанки се најпогодни и широко применливи за реконструкција кај мекотк.дефекти па дури и во случаи кога се присутни оголена коска или тетива во дното на самата рана. Оваа студија опфаќа 645 пациенти со мекотк.дефекти третирани на нашата клиника во период од 6 год.(2002-2008). Во студијата вклучени се и мажи и жени со мекотк.дефекти на различни телесни региони. Сите дефекти беа третирани со кожни резанки. Резултатите се презентирани преку бојата на резанката, нејзината елевација/депресија, функционалните нивни специфики и конечно естетско-козмет. вредност на истите беше вреднувана постоперативно. Заклучокот е дека кај сите оние пациенти каде што користевме кожни резанки во реконструкцијата беа постигнати естетски и функционални резултати во комбинација со пократка хоспитализација на пациентите.

3. RECONSTRUCTION OF THE INFRAORBITAL DEFECTS

Peneva M., Damevska Lj., Mirchevska E., Trenchev V., Naceska A., Peev I.
7 th Croatian Congress of Plastic, reconstructive and aesthetic surgery with international participation, Split.

Во трудот е направен приказ на случаи за реконструкција на мекоткивни дефекти во инфраорбиталната лицевата регија со употреба на локални резанки, кожни трансплантати и директна сутура. Трудот има ревијален карактер и практично значење.

7. Помл .ас. д-р Андријана Нацеска

Биографски податоци

Андријана Нацеска е родена на 17. 11. 1976 год. во Тетово. Основно и средно образование завршила во Тетово. Дипломирала на Медицинскиот факултет во Скопје во октомври 2000 год., со просек 8,93. На Клиниката за пластична и реконструктивна хирургија е вработена од 2002 год. Специјалистичкиот испит по предметот Општа хирургија го положила на

22.9.2008 год. Запишана е на магистерски студии од предметот општа хирургија.

Педагошка активност

За помлад асистент по предметот хирургија е избрана во 2004 год., а реизбрана е во 2006 и 2008 год. Редовно ги исполнува обврските во практичната настава за студентите од областа на хирургијата и хируршката пропедевтика.

Стручно - здравствена активност

Има учествувано на повеќе стручни работилници: микрохируршки курс во Клуз- Напока, Романија, 2005 год.; микрохируршки курс во Загреб, 2007 год.; Курс за апликација на рејувинациони филери организиран од Q Med Restylane, Упсала, Шведска, мај 2007 год.

СТРУЧНО-НАУЧНА АКТИВНОСТ

Учествувала како автор и коавтор на трудови , на повеќе стручни конгреси во земјава и во странство: Четврти конгрес на Балканската асоцијација на пластична и реконструктивна хирургија, 2005 год., Софија; Прв македонски конгрес за максилофацијална хирургија со меѓународно учество, 2006 год. Охрид; Шести конгрес на Хрватското здружение по пластична и реконструктивна хирургија, 2007 год., Берлин; 7. Хрватски конгрес на балканската асоцијација за пластична и реконструктивна хирургија, 2008 год, Сплит; 6.конгрес на балканската асоцијација за пластична и реконструктивна хирургија, 2009 год., Охрид; 10. конгрес на српското здружение за пластична и реконструктивна хирургија, 2010 год., Белград.

При досегашните избори во наставните звања, рецензирани се десет труда во следниве броеви на Билтенот на универзитетот бр. 871,894,959

За овој конкурс кандидатката ги приложува следниве трудови за рецензија:

Публицистичка активност

Кандидатот е автор на повеќе стручни трудови. При неговите досегашни избори во наставни звања, рецензирани се 10 труда во следните броеви на Билтенот на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" : 871/2005, 894, 959.

За овој конкурс приложува 9 труда за рецензија :

1.RECONSTRUCTION OF COLLAPSED ALA WITH CARTILAGE GRAFT BRICKS

Daskalov O. Naceska A. Dzonov B. Marchevska M.

First Macedonian Congress on Maxillofacial and Neck Surgery with international participation, Ohrid

Во трудот е направен приказ на функционална и естетска реконструкција на деформитет на нос со колабирано носно крилце кај 24 пациенти со употреба на 'рскавица. Трудот има практично значење.

2. RECONSTRUCTION OF THE INFRAORBITAL DEFECTS

Peneva M., Damevska Lj., Mirchevska E., Trenchev V., Naceska A., Peev I.
7 th Croatian Congress of Plastic, reconstructive and aesthetic surgery with international participation, Split.

Во трудот е направен приказ на случаи за реконструкција на мекоткивни дефекти во инфраорбиталната лицевата регија со употреба на локални резенки, кожни трансплантати и директна сутура. Трудот има ревијален карактер и практично значење.

3. SUBORBITAL FAT PROTRUSION OF THE LOWER EYELIDS

Tudzarova-Gjorgova S., Dzokic G., Gjorgievska J., Trenchev V., Naceska A., Peev I.
Contributions, Section of biological and medical sciences XXVIII 2
Macedonian Academy of Sciences and Arts

Во овој труд се прикажани анатомските варијации на суборбитална протрузија на масните јастучиња, нивна евалуација и градирање со соодветна скала за оценка и корелација при избор на адекватна техника за корекција. Трудот има ревијално и практично значење.

4. IS THERE AN INDICATION TO REVISE OLD HAND INJURY BECOUSE OF., INJERY., OF NERVUS MEDIANUS ?

A. Naceska, E. Mircevska-Zogovska, I. Peev, M. Peneva, V. Trenchev
6 th Congress of the Balkan association of Plastic, reconstruction and aesthetic surgery, Ohrid.

Трудот е приказ на случај на ревизија на стара повреда на п. Medianus, и има практично значење.

5. COMBINATION OF FLAPS IN THE RECONSTRUCTION OF EYELIDS

Ilija Mostrov, Lazo Noveski, Borce Dzonov, Andrijana Naceska
6 th Congress of the Balkan association of Plastic, reconstructive and aesthetic surgery, Ohrid

Во трудот е направен приказ на случаи за реконструкција на очни капаци со употреба на различни видови кожни резанки и нивна комбинација. Трудот има практично значење.

6. CUTANEUS FLAPS USED FOR LARGER BODY TISSUE DEFECTS RECONSTRUCTION

Mircevska-Zogovska E, Peev I., Naceska A., Trencev V., Peneva M., Mirchevski V.
6 th Congress of the Balcan association of Plastic, reconstructive and aesthetic surgery, Ohrid

Во трудот е направен приказ на случаи за реконструкција на големи телесни мекоткивни дефекти со употреба на разни видови на локални резенки и слободни кожни трансплантати. Трудот има ревијален карактер и практично значење.

8. Помл. ас.д-р ИЛИР ХАСАНИ

Биографски податоци

Д-р Илир Хасани е роден 1977 год во Куманово. Во 1994 се запишува на Медицинскиот факултет во Скопје, а и го завршува во 2001 год. Во 2001 год запишува постдипломски студии по општа хирургија на Медицинскиот Факултет во Скопје. Специјалистичкиот испит го положи на 27.6.2008 год.

Педагошка активност

За помлад асистент по предметот хирургија е избран во 2006 год. а реизбран бил во 2009 год. Редовно ги исполнува обврските во торетската и практичната настава за студентите од областа на хирургијата и хируршката пропедевтика.

Стручна-здравствена активност

Во периодот од јуни-август 2001 год. бил на стручен студентски престој во болницата Burgerhospital Frankfurt am Main, на хируршкото одделение; во периодот од мај-јуни 2005 год бил на стручен престој на Клиниката за трауматологија, Клинички Центар, Љублана, Словенија. Присуствувал на курсот: "Approaches and Osteosynthesis – Hands-on-Course in traumatology with cadaver dissection" – Graz, Austria, септември 2005 год. на курсот: "ACL reconstruction course with Stryker Cross-Pin technique" организиран од Stryker, мај, 2006 во Скопје; Школата за тимски пристап во лекувањето на критично болните пациенти, Скопје, дек. 2006; учествувал на курсот: "Basic course of Arthroscopic Techniques" одржан во Оточец, Словенија, во април 2007 год. AO course: pelvic and Acetabulum, Hands-on-Course in traumatology with cadaver dissection – Graz, Austria, Септембар 2007 год; 2nd Balkan intensive Seminar on Telemedicine and e-Health, Tirana, Albania во Октомври 2007 год; AO course: SPINE– Hands-on-Course in traumatology with cadaver dissection" – Graz, Austria, Септембар 2008 год; Учество на Synthes Symposioa and Workshop for LCP Proximal Tibial Plate, LISS for Distal femur, LCP distal radius plate, Maj Ohrid 2009.

Стручно-научна активност

Учествувал на повеќе конгреси и симпозиуми: Годишен конгрес на Европско здружение за Инфекција на Коски и Зглобови (ЕБЈС) - Љублана, мај 2004; Меѓународен конгрес на Хрватското Трауматолошко здружение, Загреб, октомври 2005; 4-th SICOT/SIROT Annual International Conference 2006, Buenos aires, Argentina; Second International Trauma Meeting, Prishtina, Kosovo May 2007; 2nd

Congress of Albanian Association of Orthopaedic Surgery and Traumatology with National Trauma center with international Annual Conference, Sofia, Bulgaria December 2008; 7-th Spine Expert Group Annual Conference, Istanbul, Turciija. Учествовал како член на организациониот одбор на третиот меѓународен конгрес на МАДОТ, мај 2009.

При досегашните избори во наставни звања, рецензирани се дваесет и еден труд во следните броеви на Билтенот на Универзитетот бр. 894 и бр. 959

За овој конкурс приложува три труда за рецензија:

1. INTERTROCHANTERIC FRACTURE IN ELDERLY

Velkovski Gj, Simeonov M, Stojmenski S, Hasani I, Gavrilovski A.

Third International Congress of macedonian Asociation of Orthopaedics and Traumatology, 13-16 May, Ohrid

Во трудот е прикажано 4 годишно искуство со интертрохантерни фрактури во стара возраст. Анализирани се 462 пациенти со интертрохантерни фрактури работени во Клиниката за трауматологија. 441 пациент биле оперирани во првите 24 часа по приемот во болница и сите биле мобилизирани (вертикализирани) во првите три постоперативни денови. Кај 63% од оперираните пациенти, шест месеци , било констатирано добро опоравување. Авторите го препорачуваат DHS системот како најпогоден за оперативно лекување на овие скршеници на горниот сегмент на натколеничната коска.

2. TORACOLUMBAR INJURY SEVERITY SCALE (TLISS) IN DECISION MAKING OF THORACOLUMBAR FRACTURES TREATMENT

Trajkovska N, Hasani I, Filipce V, Saveski J.

Third International Congress of macedonian Asociation of Orthopaedics and Traumatology, 13-16 May, Ohrid

Анализирана била серија од 360 пациенти со тораколумбална повреда на 'рбетниот столб и нивна приказ со новиот систем за класификација на тораколумбални повреди таканаречен (TLISS). Тоа е релативно нов класификационен систем и во трудот е презентираан примената на овој класификационен нумерички систем за донесување на одлуки при третманот на повредени пациенти со тораколумбална повреда третирани во Клиниката за Трауматологија. Вредноста која се добива како резултат на збир на бодови од три карактеристики на повредата, и тоа: морфологија на повредата, интегритетот на постериорниот лигаментозен комплекс и невролошкиот статус; е патоказ за начинот на третман на тораколумбални повреди на рбетниот столб.

3. РЕЗУЛТАТИ ОД 364 ОПЕРАТИВНО ТРЕТИРАНИ ГЕРИЈАТРИСКИ ПАЦИЕНТИ СО ТРОХАНТЕРНИ СКРШЕНИЦИ НА НАТКОЛЕНИЦАТА

Трпески С., Кафгандзиев И., Стојменски С, Николов Лј, Хасани И, Арсовски О, гавриловски А., Трајковска Н.

Third International Congress of Macdeonian Asociation of Orthopaedics and Traumatology, 13-16 May, Ohrid

Презентирано е 3 годишно искуство од 364 пациенти со повреди на колкот над 65 годишна возраст третирани во Клиниката за трауматологија. Механизмот на повреда, класификацијата по АО, оперативниот третман се предмет на овој труд. Идентифицирани се параметрите кои сметаме дека придонесуваат кон исходот на

пациентите со овој вид на повреда и анализирани се истите во склоп на преживувањето и функционалните резултати после оперативна интервенција.

1. Помл ас. д-р АНДРЕЈА ГАВРИЛОВСКИ

Биографски податоци

Андреја Гавриловски е роден на 14.5.1977г. во Скопје. Основното образование го завршил во Скопје. Средното образование го завршил во Бриџтон, Мичиген, САД. Медицинскиот факултет го завршил 2002 година. Специјалистичкиот испит по општа хирургија го положил на 20.1.2009г.

Педагошка активност

За помлад асистент по предметот хирургија е избран во 2008. Редовно ги исполнува обврските по практична настава за студентите од областа на хирургијата и хирушката пропедевтика.

Стручна-научна активност

Стручно се едуцирал и се образувал во универзитетската клиника за трауматологија и ортопедија во Нахарија-Израел кај проф. Гершон Волпин. Исто така има завршено и стручни курсеви од областа на трауматологијата во Белград.

Стручно-научна активност

Учествувал на повеќе стручни конгреси со свои трудови-2002 г. Русе-Бугарија; 2004 г. Пловдив-Бугарија ; 2005 г. Буенос Аирес- Аргентина (СИЦОТ); 2006 г. ЕФОРТ-ФИРЕНЦА

При досегашните избори во наставните звања рецензирани се осум труда во следниве броеви на Билтенот на Универзитетот бр.847.938.

За овој конкурс приложува четири труда за рецензија :

1. VERTEBROPLASTY-MINIMAL INVASIVE TECHNIQUE FOR TREATMENT OF OSTEOPOROTIC VERTEBRAL FRACTURES

Stojkovska Pemovska E., Todorov I., Gavrilovski A

Third Macedonian Congress on Endocrinology 01-04 Oktomvri, 2008 Ohrid, Makedonija.

Во трудот е анализирана серија од 12 пациенти (сите од женски род) со патолошки скршеници во торако-лумбалниот сегмент на 'рбетникот, третирани со минимално инвазивна техника- вертебропластика. Патолошките скршеници настанале како резултат на остеопоротичните промени на 'рбетникот, а во два

случаја како резултат на метастатски промени во пршлените. Средната старосна возраст на пациентките во серијата била 64 години. Веднаш по интервенцијата кај сите пациентки, освен кај една дошло до значајна корекција на болниот синдром. Опишана е компликација после вертебропластиката кај една пациентка, која била корегирана со отворена, класична, оперативна интервенција. Како контраиндикации за ова минимално инвазивна техника врз 'рбетникот се наведуваат : системски патолошки состојби, декомпезирана кардиопулмонална кондиција и вертебрални фрактури со невролошки дефицит. Авторите ја препорачуваат оваа техника како релативно едноставна и ефикасна при вакви патолошки состојби.

2. MINIMAL INVASIVE TREATMENT OF PLATOTIBIAL FRACTURES

Gavriloski A., Simeonov M., Gavriloska A., Velkovski Gj., Stojmenski S., Kaftandjiev I., Kostov N., Trpeski S., Nikolov LJ.
Third Macedonian International Congress of Association of Orthopedics and Traumatology, 13-15 May 2009.

Третманот на платотибијалните скршеници е голем проблем, затоа што платото на тибијата е дел од коленовиот зглоб и ако не се третира правилно доведува до голем инвалидитет. На Клиниката за труматологија биле третирани 36 пациенти во тек на 3 години со минимален инвазивен третман, лимитарна минимална перкутана фиксација. Сите пациенти биле евалуирани и клинички и со Ртг. Биле користени канулирачки штрафови или Киршерови жици. Постоперативните резултати во повеќе од 80% биле добри, со што авторите ја препорачуваат оваа минимално инвазивна техника во третманот на овие скршеници.

3. MININAML INVASIVE TRETMENT FOR PIPKIN FRACTURES

Simeonov M, gavriloski A, Stojmenski S, Kaftandjiev I, Trpeski S.
Third Macedonian International Congress of Association of Orthopedics and Traumatology, 13-15 May 2009.

Концеото за минимално инвазивен третман на Пипкин скршениците е предмет на голем интерес. На Клиниката за труматологија биле лекувани 15 пациенти со вакви скршеници при што тие биле поделени во три групи : Пипкин 1, четири пациенти; Пипкин 2, шест пациенти; Пипкин 3 пет пациенти. Најчест механизам на повредување за директен приказ на колкот, а остеосинтезата била правена со поставување на канулирачки штрафови, чиј број зависел од големината на фрактурираниот фрагмент.

4. TREATMENT OF CALCANEAL FRACTURES

Nikolovski Lj. Stojmenski S, Trpeski S, Arsovski O, Gavriloski A, Vraniskovski T.
Third Macedonian International Congress of Association of ortopedics and Traumaatology, 13-15 May, 2009.

Анализирана е серија од 23 пациенти со фрактури на калканеалната коска, при што 9 од овие пациенти биле третирани неоперативно. Остантите 14 пациенти биле третирани хируршки во првите пет дена по повредувањето. Постоперативнатата контрола била следена со ренгенограми во стандарни и Бродан-ови проекции. Авторите ја препорачуваат перкутаната фиксација со канулирачки штрафови при фрактура на калканеалната коска. Со оваа оперативна техника има: минимално

трауматизирање на меките ткива, коректна фиксација на коскените фрагменти, помал процент на инфекции, помал процент на тромботични компликации.

10. Помл. ас. д-р СВЕТОЗАР АНТОВИЌ

Биографски податоци

Светозар Антовиќ е роден 9.9.1977 година во Скопје. Основно и средно образование завршил во Скопје со одличен успех. Медицинскиот факултет во Скопје го завршил во јуни 2003 година со просечна оценка 9,5. На Клиниката за дигестивна хирургија во Скопје е вработен во август 2008 година. Специјалистичкиот испит од општа хирургија го положил во јуни 2009 година. Во 2005 година се запишал на постдипломските студии по општа хирургија.

Педагошка активност

За помлад асистент по предметот хирургија е избран во март 2009 година, од кога и редовно ги исполнува обврските во практичната настава за студентите од областа на хирургијата и хирушката пропедевтика.

Стручна-здравствена активност

Во август 2007 година престојувал на едномесечен стручен престој во Клиничкиот центар INSELSPITAL во Берн Швајцарија, на Клиниката за висцерална и трансплатациона хирургија кај проф. Даниел Кандинас. Во Мај 2010 година успешно го завршил семинарот на Weil Cornell- New York универзитетот во Салцбург (Австрија) од областа хирургија.

Стручна-науна активност

Учествувал на повеќе стручни конгреси: 2010, Белград (Србија) – седми колопроктолошки интернационален конгрес; 2010, Клуџ (Романија) – Четврти постдипломски курс на Европското здружение за дигестивна хирургија, на тема “ Предизвиците во гастроинтестиналната хирургија ” ; 2009, Лондон (Британија), Гастроинтестинална недела на Европското здружение за ГЕХ и дигестивна хирургија; 2009, Белград (Србија) – Трет постдипломски курс на Европското здружение за дигестивна хирургија на тема “ Предизвиците ви гастроинтестиналната хирургија ” ; 2008, Белград (Србија) – Шести колопроктолошки интернационален конгрес; 2008, Охрид (Македонија) – Конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество; 2008, Софија (Бугарија) – Втор последипломски курс на Европското здружение за дигестивна хирургија на тема “ Предизвиците во гастроинтестиналната хирургија ” 2007, Приштина (Косово)- Трауматолошки конгрес со фокус на абдоминалната траума;

2007, Антверпен (Белгија), Третиот светски конгрес од областа на интраабдоминалниот компартмент синдром како коавтор на тема која е усно презентирана; 2006, Белград (Србија) – Петти колопроктолошки интернационален конгрес.

При изборот за помлад асистент, рецензирани се трудовите во Билтенот на Универзитетот бр. 959.

11. Помл. ас. д-р ИГОР ПЕЕВ

Биографски податоци

Игор Пеев е роден на 6.12.1979г во Штип. Основното и средно образование го завршил во родниот град. Дипломирал со просек 9,84. На Клиниката за пластична и реконструктивна хирургија е вработен во 2006 г. Специјалистичкиот испит од општа хирургија го положил на 10.5.2010г. Запишан е на постдипломски студии од областа на хирургија при Медицинскиот факултет во Скопје.

Педагошка активност

За помлад асистент по предметот општа хирургија е избран 2008 година. Редовно ги исполнува обврските по практична настава за студентите по предметите општа хирургија и хирушка пропедевтика.

Стручна-здравствена активност

Стручно се едуцирал на Универзитетската болница “Св. Ѓорѓи” при Медицинскиот факултет во Лајпциг, Германија на Одделот за пластична хирургија и исгореници кај проф. Томас Раф. Има учествувано на повеќе стручни работилници: курс за справување со политрауматизирани пациенти во Скопје 2006г.; микрохирушки курс во болницата “Дубрава”, Загреб, во октомври 2007 г.; курс за апликација на рејувинациони филери организирани од Q med Restlane, Упсала, Шведска 2007 г.; курс за естетска хирургија кај проф. Ал Шакири од Лајпциг, Германија, 2007; курс за најновите достигнувања во пластичната хирургија во болницата “Галатеа”, Белград 2008 г.; курсеви по естетска хирургија организирани од Интернационалната асоцијација на естетски хирурзи (ISAPS) во Истанбул и Охрид 2009.

Стручна-научна активност

Учествувал на повеќе стручни конгреси во земјава и во странство: Прв конгрес по максило-фацијална хирургија во Охрид, 2007; Интернационален конгрес по пластична и реконструктивна хирургија во Берлин (Германија), 2007; 7 Хрватски конгрес по пластична и реконструктивна хирургија во Сплит, 2008; 13 конгрес на Турската асоцијација на пластични, реконструктивни и естетски хирурзи, Истанбул 2009; 6 конгрес на балканските асоцијации по пластични, реконструктивни и естетски хирурзи во Охрид, 2009; 10 конгрес на српското здружение по пластични реконструктивни и естетски хирурзи во Белград 2010.

При изборот за помлад асистент по предметот хирургија во 2008г, трудовите се рецензирани во Билтенот на универзитетот. бр.938

За овој конкурс приложува седум труда за рецензија :

1 MULTILATING ARM INJURY-A CASE REPORT

Peev I., Dzokich Dz., Dika A., Peneva M., Tudzatova S.
6th Congress of the Balkan association of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery,
2009, Ohrid

Трудот претставува приказ на случај на млад дваесет и осумгодишен маж кој претрпел многу сериозна повреда на десната рака, предизвикана од машина-дробило. При приемот на Клиниката за пластична хирургија, пациентот бил во состојба на хиповолемичен шок, со интензивни болки. Рентгенските слики покажале дека коските на прстите на десната шака биле "здробени"-конквасирани. По отворањето на преврската било видено дека површниот мекоткивен слој бил комплетно одвоен од мускулатурата. По спроводената реанимација пациентот бил опериран, при што била ампутирана десната шака, а одвоениот мекоткивен слој бил ексцидиран, со оглед на тоа дека бил деваскулиран. После тоа следувале уште неколку оперативни интервенции на поставување на кошни резенки на разголената рака. По спроводената физикална терапија, пациентот прифатил да носи протеза на десната шака.

2. RECONSTRUCTION OF SOFT TISSUE DEFECTS WITH ADIPOSOFASCIAL FLAP IN OPEN TIBIAL PLAFOND FRACTURE- A CASE REPORT

Pejkova S., Trajkovska N., Dzonov B., Atanasova E., Jovchevska J., Srceva M., Peev I., Tudzarova S., Djokic Gj., Saveski J.
6th Congress of the Balkan association of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery,
2009, Ohrid

Прикажан е случај на четириестгодишна жена, со отворена мултифрагментарна скршеница на десната тибисална коска и сериозни оштетувања (3X5 cm) на меките ткива во пределот на латералниот малеол на десната потколеница. Скршеницата била класицирана во градус III A според

класификацијата по Gustio-Anderson. Бил направен радикален дебриман на раната, а скршеницата била имобилизирана со надворешниот фиксатор. Две недели по оперативната интервенција, дефектот на меките ткива бил препокриен со адипософацијален резен (6x10 cm). Бил добиен задоволителен резултат, без постоперативни компликации.

3. RECONSTRUCTION OF THE INFRAORBITAL DEFECTS

Peneva M., Damevska Lj., Mirchevska E., Trenchev V., Naceska A., Peev I.
7-th Croatian Congress of Plastic, reconstructive and aesthetic surgery with international participation, 2008, Split.

Авторите анализираат серија од 30 пациенти со инфраорбитални ткивни дефекти кои се докажале на постоење туморозни формации: базоцелуларен карцином, планоцелуларен карцином, меланома или бенигни тумори. Кај 12% од пациентите е констатиран агресивен раст на туморот со инфилтрација на предниот сид на максиларниот синус. Кај сите пациенти била направена радикална ексцизија на туморозните промени, а постоперативните дефекти биле примарно затворени со : клизачки и ротациони кожни резенки, лифтинг-резенки и кожни графтови. Биле постигнати задоволителни ефекти од реконструкциите, во смисол на : колоритетот, ткивната исполнетост и функционалноста на тој сегмент од лицето.

4. SUBORNITAL FAT PROTRUSION OF THE LOWER EYELIDS

Tudzarova-Gjorgova S., Dzokic G., Gjorgievska J., Trenchev V., Naceska A., Peev I.
Macedonia Academy of Sciences and Arts

Анализирана е серија до 42 пациенти со суборбитална протрузија на долниот очен капак. При тоа констатирано дека перничето на протурзија е резултат на комплексни анатомски промени, што е неопходно да има предвид преоперативно заради постигнување на оптимален естетски ефект. Ваквата протурзија може да се должи на: проминенција на окрбикуларниот мускул, пролапс на на субопбиталното масно ткиво, растегнување на долниот очен капак со губење на елстицитетот на кожата, комулација на течност.

5. IS THERE AN INDICATION TO REVISE OLD HAND INJURY BECOUSE OF " INJERY " OF NERVUS MEDIANUS ?

A.Naceska, E. Mircevska-Zogovska, I.Peev, M.Peneva, V.Trenchev
6 th Congress of the Balkan association of plastic reconstructive and aesthetic surgery, 2006, Ohrid.

Трудот претставува приказ на случај на осумнаесетгодишна девојка која презентирала вкочанетост и редуциран сензибилитет на ниво на првите три прста од десната рака. Анамнестчки бил добиен податок дека пред околу 9 месеци девојката имала повреда во пределот на десната шака здобиена од посекотина со стакло. На клиничкиот преглед бил регистриран белег во пределот на палмарната страна на рачниот зглоб, а ЕМГ-испитувањето покажало дека има парцијално оштетување на

p.medianus. Интраоперативно била констатирана секција и фиброза на тетивата на m.palmaris longus, која промена вршела директен притисок врз медијалниот нерв, кој бил едематозно променет. Со декомпресија и атхезиолиза на нервот, веќе по три недели, биле постигнати задоволителни резултати во однос на примарните тегови.

6. CUTANEUS FLAPS USED FOR LARGER BODY TISSUE DEFECTS RECONSTRUCTION
Mircevska-Zografska e., Peev I., Naceska A., Trencsev V., Peneva M., Mirchevski V.
6 th Congress of the Balkan association of plastic reconstructive and aesthetic surgery,
2006, Ohrid.

Анализирана е серија од 645 пациенти со мекоткивни дефекти лоцирани на различни делови од човековото тело. Реконструкцијата на дефектите била правена со нивно препокривање со кожни резенки и во случаи каде што во дното на дефектите биле видливи тетиви и/или делови од коски. Во анализата на резултатите биле земени предвид : бојата на резенката, функционалните специфики, како и естетскиот ефект од оперативната интервенција. Биле постигнати задоволителни резултати, вклучително и смалување на бројот на хоспиталните делови.

7. GOOD FOR THE PATIENTS, GOOD FOR THE DOCTOR- MINIMAL INVASIVE SURGERY IN MIDFACE AESTHETIC SURGERY
Tudzarova S., Peev I., Pejкова S.
6 th Congress of the Balkan association of plastic reconstructive and aesthetic surgery,
2006, Ohrid.

Презентиран е ревијален труд, комбиниран со сопствено искуство на авторите, на серија од единаесет пациенти кај кои била спроведена минимално инвазивна оперативна интервенција со цел за разубавување на лицевата регија : темпорална ритидектомија, блефаропластија и употреба на филери. Средна возраст во серијата била 37 години, пациентите биле оперирани во локалната анестезија, постоперативно средно останале околу 6 часа во болница, со крајно редуцирана медикаметозна терапија. Овој минимално инвазивен пристап овозможува : безбедна и краткотрајна интервенција, со минимален ризик за постоперативни компликации, краткотраен престој во болнички услови и поефикасно постигнување на задоволителни естетски ефекти.

12. Помл. ас.-д-р ОГНЕН КОСТОВСКИ

Биографски податоци

Огнен Костовски е роден на 13 мај 1980 година во Скопје, Република македонија. Основно и средно образование завршил во Скопје со одличен успех. На Медицинскиот факултет се запишал 1998 година, а дипломирал во 2005 година, со просечна оцена 9,32. Во 2006 ја почнал специјализацијата по општа хирургија, а ја завршил јули 2010 година. Од мај 2008 година вработен е на универзитетската клиника за дигестивна хирургија. Запишан на постдипломските студии на Медицинскиот факултет во Скопје.

Педагошка активност

За помлад асистент е избран во 2009 година и редовно ги исполнува обврските во практичната настава за студентите од областа на хирургијата и хирушката пропедевтика.

Стручно-здравствена активност

Континуирано стручно се едуцирал и се образувал и надградувал : EDS Postgraduate course " Modern Concepts in GI-Suregery" November 2008, Sofia, Bulgaria; European Digestive Surgery 3-rd Postgraduate Course " Advances in GI-Surgery" October 2009, Belgrade, Serbia.

Стручно- научна активност

Учествувал на повеќе конгреси и симпозиуми: 6-th and 7-th International Symposium of Coloproctology, October 2008, Belgrade, Serbia; 3 Конгрес на хирурзите на Македонија, мај 2010, Охрид; Втор конгрес на херниолози на Србија, мај 2010, Белград, Србија; GASTRO 2009 UEGW/WCOG, November 2009, London, United Kingdom; 8-th Macedonia Congress of gastroenterology and Hepatology with International Participation, September 2008, Ohrid, Macedonia, 16-th United European gastroenterology week, October 2008, Viena, Austria.

При изборот за помлад асистент, рецензирани се трудовите во Билтенот на Универзитетот бр. 959

За овој конкурс приложува еден труд за рецензија:

**DIEULAFOY'S ЛЕЗИЈАТА НАСПРОТИ ПЕПТИЧНОТО УЛКУСНО КРВАРЕЊЕ:
КЛИНИЧКА ОПСЕРВАЦИЈА**
Е.Цуракова¹, О.Костовски², Ј.Мишевски¹, У.Исахи¹, Б.Тодоровска¹, В.Андреески¹
1. ЈУ Универзитетска клиника за гастроентерохепатологија, Скопје, Македонија
2. ЈУ Универзитетска клиника за дигестивна хирургија, Скопје, македонија

Трет конгрес на хирурзите на Македонија, 12-15 Мај 2010 година, Охрид, Македонија

Во трудот авторот презентира клиничка опсервација на DIEULAFOY'S лезија (ДЛ) наспроти пептичното улкусно (ПУ) крварење, при што биле анализирани сите пациенти со ДЛ дијагностицирани и лекувани на Клиниката за гастроентеропатологија и Клиниката за дигестивна хирургија помеѓу јануари 1998 и Април 2009. Биле анализирани хемодинамски параметри, ендоскопскиот наод, видовите ендоскопски третман, хемостатската рата, ратата на рекрварење, времетраењето на хоспитализацијата и потребата од супституција со еритроцитна маса, а потоа компарирани со параметрите од ПУ групата. Видено е дека кај пациентите со ДЛ почесто има потреба од ендоскопска реевалуација и третман, во прилог на постигнување дефинитивна хемостаза. Немало сигнификантна разлика помеѓу кои било од анализираниите параметри помеѓу двете групи, освен поголемата потреба за дефинитивен хирушки третман кај пациентите од ДЛ групата.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на разгледаната приложена документација, како и стручно-научните и педагошките квалитети на кандидатите, Рецензентската комисија констатира дека се исполнети сите формални-правни критериуми на конкурсот за стекнување соработничко звање асистент по предметот хирургија. Согласно со тоа, едногласно членовите на комисијата имаат чест да му предложат на Наставни-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата наредна седница да ги промовира во звањето АСИСТЕНТИ ПО ПРЕДМЕТОТ ХИРУРГИЈА КАНДИДАТИТЕ : пом.ас. д-р Реџеп Селмани, пом.ас. д-р Шабан Мехмети пом.ас. д-р Артан Дика, пом.ас. д-р Љубомир Огњеновиќ, пом.ас. д-р Огнен Ивановски, пом.ас. д-р Виктор Тренчев, пом.ас. д-р Андријана Нацеска, пом.ас. д-р Илир Хасани, пом.ас. д-р Андреја Гавриловски, пом.ас. д-р Светозар Антовиќ, пом.ас. д-р Игор Пеев, пом.ас. д-р Огнен Костовски.

Рецензентска комисија:

Проф. д-р Владо Столевски	_____с.р.
Проф. д-р Слободан ристовски	_____с.р.
Доц. д-р Игор Кафтангиев	_____с.р.

Список на пријавени магистерски тези и барања за ментор од IV седница на ННС одржана на 02.02.2011 год

Марина Спирова	Долината на Брегалница во периодот на енеолитот	Проф. д-р Драги Митревски
Владко Тренчов	Динамиката на јавната дебата за членство на Република Македонија во НАТО во периодот од 1993 до 2010 година	Проф. д-р Билјана Ванковска
Рената Пандуревиќ	Утврдување на водечки сензорен канал кај учениците со оштетен вид	Доц. д-р Даниела Димитрова Радојичиќ
Катерина Алексовска	Користењето на симулациите во наставата во првиот образовен период од основното образование	Проф. д-р Снежана Адамческа
Татјана Андреевска	Деловната комуникација меѓу наставниците и родителите во основните училишта	Проф. д-р Вера Стојановска
Флорин Деари	Планирање и организација на наставата во основните училишта со примена на компјутери	Проф. д-р Вера Стојановска
Лилјана Неделкоска	Развојот и институционализацијата на концептот за хумана безбедност во ООН	Проф. д-р Марина Митревска
Јасна Софрониева	Организациска култура и деловни резултати	Проф. д-р Јован Пејковски
Марија Карамучева	Обуката како дел од менаџментот на човечки ресурси во социјалната сфера	Проф. д-р Виолета Арнаудова
Соња Станковска	Институционализацијата на процесот за градење мир и неговото влијание врз положбата на бегалците и раселените лица во државите од Западен Балкан	Проф. д-р Лидија Георгиева

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ПО НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ ФАГОТ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ – СКОПЈЕ, БЕЗ ЗАСНОВАЊЕ РАБОТЕН ОДНОС

Факултетот за музичка уметност – Скопје, на 18.9.2010 година, во дневните весници „Дневник“ и „Лајп“ објави конкурс за избор на еден наставник во сите звања по наставниот предмет фагот, без засновање работен однос.

Во предвидениот рок на конкурсот се пријавија двајца кандидати – доц. Даниел Апостолов и м-р Марјан Милошевски.

На 22.9.2010 година, Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за музичка уметност – Скопје донесе одлука за формирање Рецензентска комисија за оцена на пријавените кандидати во состав проф.м-р Билјана Јакимовска, вонр.проф.м-р Васо Ристов и вонр.проф.м-р Страшо Темков.

Бидејќи Комисијата не достави реферат во предвидениот рок од три месеци од приемот на документацијата, Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за музичка уметност – Скопје, на седницата одржана на ден 28.1.2011, донесе одлука за формирање нова Рецензентска комисија за оцена на кандидатите пријавени на конкурсот, во состав: проф.м-р Гордана Јосифова – Неделковска, проф.м-р Билјана Јакимовска и вонр.проф.м-р Страшо Темков.

По разгледувањето на доставената документација, Рецензентската комисија утврди дека кандидатот доц. Даниел Апостолов не ги исполнува условите за избор во наставно-научно звање согласно со Законот за високото образование и Правилникот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бидејќи нема стекнато научен степен магистер, туку има стекнато само стручен назив специјалист - фаготист.

Оттаму, Рецензентската комисија поднесува Извештај единствено за кандидатот м-р Марјан Милошевски кој ги исполнува условите за избор во наставно-научно звање предвидени со Законот за високото образование, Правилникот на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје и конкурсот за избор на еден наставник во сите звања по наставниот предмет фагот на Факултетот за музичка уметност - Скопје, без засновање работен однос, објавен на 18.9.2010 година во дневните весници „Дневник“ и „Лајп“.

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

М-р Марјан Милошевски го започнал музичкото образование од најмала возраст, најпрвин со изучување на хармониката, а потоа, по препорака на проф. Предраг Трајковски, во средното музичко училиште со изучување на фаготот.

По завршувањето на средното музичко училиште, се запишал на Факултетот за музичка уметност – Скопје, во класата на проф. Предраг

Трајковски. Додипломските студии ги завршил со успех во 2000 година. Како истакнат инструменталист, уште во текот на студиите започнал со солистички настапи. Првиот солистички настап го остварил во рамките на манифестацијата “Музика вива”, а во текот на студирањето на двапати е избран да настапува како солист со Македонската филхармонија.

Во 2003 година настапил како солист со Симфонискиот оркестар на Факултетот за музичка уметност – Скопје.

Последипломските студии ги завршува со успех во 2003 година, во класата на проф. Предраг Трајковски, со што се стекнал со научниот степен магистер по фагот.

Во 2002 година учествувал на Зимската школа во Дубровник, Република Хрватска, на семинар за фагот кај проф. Кнут Сунстволд.

УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

За релевантно оценување на уметничката активност и квалитет на кандидатот, Рецензентската комисија утврди дека е неопходно дејствувањето на м-р Марјан Милошевски како уметник да се следи во три сегменти: како солист, како камерен музичар и како оркестарски музичар.

Солистичката кариера кандидатот ја започнува уште за време на студиите, но ја продолжува се до денес. Најзначајните солистички настапи на м-р Марјан Милошевски се:

- 1999, Рецитал, “Музика вива”, Концертна сала на ФМУ, Скопје, пијано - придружба Марија Вршкова;
- 1999, Солистички настап со Македонската филхармонија, Дом на АРМ, Скопје;
- 2000, Солистички настап со Македонската филхармонија, Дом на АРМ, Скопје;
- 2000, Рецитал, “Музика вива”, Концертна сала на ФМУ, Скопје, пијано - придружба Марија Вршкова;
- 2001, Рецитал, “Музика вива”, Концертна сала на ФМУ, Скопје, пијано - придружба Светлана Андоновска;
- 2003, Солистички настап со Симфонискиот оркестар на Факултетот за музичка уметност – Скопје, „Моцартова вечер“, Дом на АРМ, Скопје;
- 2005, Рецитал, “Сонатна вечер” со Марија Вршкова, Салон 19.19, Скопје.

Првите ангажмани во сферата на камерната музика ги остварува со камерниот состав за модерна музика “Света Софија”, со кој настапува на манифестациите “Охридско лето” и “Денови на македонската музика”.

Започнувајќи од 2002 година кандидатот членува во интернационалниот оркестар за нова музика “Сонемус” на бројни концерти на Балканот, но и во повеќе европски центри. Во текот на 2003 година, со “Сонемус” м-р Марјан Милошевски настапува во Националниот театар во Винтертур, Швајцарија.

Во 2004 година ја основа, а потоа и раководи со работата на музичката работилница “Ад Либетум”, чија дејност е, пред се, насочена кон

камерното музицирање. Во рамките на работилницата дејствуваат квартет фаготи и дрвен дувачки квартет.

Настапува и со други дувачки камерни состави: Камерниот оркестар на Македонската опера и балет, "Артус арт" и Скопскиот дувачки квинтет.

Најзначајни настапи на м-р Марјан Милошевски, како член на камерни состави, се:

- 2004, "Вечер на италијанска камерна музика", дувачки квартет "Ад Либитум", Дом на култура "Кочо Рацин", Скопје;
- 2004, "Штипско културно лето", Концерт на дувачки квартет "Ад Либитум", Уметничка галерија "Безистен", Штип;
- Проект "Приказна за војникот", Камерен оркестар "Сонемус", концертна турнеја;
- 2006, Учество во мултимедијалниот проект "Дождот ја носи вистината", "Скопско лето", Дом на култура "Кочо Рацин", Скопје;
- 2004, Солистички настап со квартетот фаготи;
- 2009, Концерт, "Скопски дувачки квинтет", црква "Св.Илија", Дојран;
- 2009, Концерт, "Скопски дувачки квинтет", Струмица;
- 2009, Рецитал, дувачкиот квартет "Артус акт", Битола;
- 2010, Концерт, дувачки квартет "Артус акт";
- 2010, Концерт на "Скопско лето", "Скопски дувачки квинтет", Национална галерија "Даутпашин амам";
- 2010, "Пролетни звуци", концерт, "Скопски дувачки квинтет", Дом на култура "Кочо Рацин", Скопје.

Во 2010 година, на манифестацијата "Скопско лето", Скопскиот дувачки квинтет промовира ЦД.

Од 2005 година до денес, м-р Марјан Милошевски е вработен како прв фаготист во оркестарот на Македонската опера и балет.

ЗАКЛУЧОК

Следејќи ја уметничката кариера на кандидатот, Рецензентската комисија утврди дека м-р Марјан Милошевски, како фаготист од поновата генерација, особено се истакнува и како солист (бројни рецитали и концерти), но и како камерен музичар (член на Камерниот оркестар на Македонската опера и балет, член на "Сонемус", "Артус арт", "Света Софија" и др.) и како оркестарски музичар (прв фаготист во оркестарот на Македонската опера и балет), со широк репертоар на дела, од старите мајстори па се до најновите правци во современата музика. Од друга страна, а врз основа на резултатите постигнати на додипломските и посдипломските студии, Рецензентската комисија е сосема уверена дека м-р Марјан Милошевски ќе постигнува позитивни резултати во наставната работа како професор.

Оттаму, Рецензентската комисија едногласно му предлага на Наставно-научниот и уметнички совет, м-р Марјан Милошевски да биде избран за наставник по наставниот предмет фагот на Факултетот за музичка уметност – Скопје, во звањето доцент, без засновање работен однос.

Рецензетска комисија

Проф.м-р Гордана Јосифова – Неделковска с.р.

Проф.м-р Билјана Јакимовска с.р.

Вонр.проф.м-р Страшо Темков с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

М-р Марјан Милошевски

Институција:

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, Факултет за музичка уметност - Скопје

Научна област: фагот

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност	Поени
1.	Одбранета магистерска програма	4
	Вкупно	4

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност	Поени
1.	1999, Рецитал, “Музика вива”, Концертна сала на ФМУ, Скопје, пијано - придружба Марија Вршкова;	8
2.	1999, Солистички настап со Македонската филхармонија, Дом на АРМ, Скопје;	8
3.	2000, Солистички настап со Македонската филхармонија, Дом на АРМ, Скопје;	8
4.	2000, Рецитал, “Музика вива”, Концертна сала на ФМУ, Скопје, пијано - придружба Марија Вршкова;	8
5.	2001, Рецитал, “Музика вива”, Концертна сала на ФМУ, Скопје, пијано - придружба Светлана Андоновска;	8
6.	2003, Солистички настап со Симфонискиот оркестар на Факултетот за музичка уметност – Скопје, “Моцартова вечер”, Дом на АРМ, Скопје;	8
7.	2005, Рецитал, “Сонатна вечер” со Марија Вршкова, Салон 19.19, Скопје.	8
	Вкупно	56

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	0
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	4
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	56

Рецензентската комисија

Проф. м-р Гордана Јосифова - Неделковска, с.р.

Проф. м-р Билјана Јакимовска, с.р.

Вонр.проф.м-р Страшо Темков, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ИНТЕГРАЛНО СМЕТАЊЕ“ ПОДГОТВЕН ОД Д-Р НИКОЛА ТУНЕСКИ И Д-Р БИЛЈАНА ЈОЛЕВСКА-ТУНЕСКА

Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, на својата редовна седница одржана на 25.XI 2010 година, донесе одлука за определување рецензенти на ракописот под наслов „Интегрално сметање“, подготвен од д-р Никола Тунески, вонреден професор на Машинскиот факултет во Скопје и д-р Билјана Јолевска-Тунеска, вонреден професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, во состав:

1. д-р Алекса Малчески, вонреден професор на Машинскиот факултет во Скопје,
2. д-р Анета Бучковска, вонреден професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.

По разгледувањето на приложениот материјал, рецензентите на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје му го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ОПШТИ ПОДАТОЦИ

Ракописот „Интегрално сметање“ има вкупно 127 страници, 75 решени примери, 50 дополнителни задачи и 47 слики. Пишуван е во LaTeX, а сликите се изработени со помош на Visio и Math GV4.

II. АНАЛИЗА НА РАКОПИСОТ

Ракописот „Интегрално сметање“ содржи материјал од дисциплината математичка анализа и е наменет за студентите на Машинскиот факултет и Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, како и на другите технички факултети, како учебник за математичкиот предмет од втор семестар на четиригодишните и прв семестар на тригодишните студии. Тој претставува природно продолжение на учебникот „Диференцијално сметање“, од истите автори. Содржината на ракописот е поделена на пет глави:

1. Неопределен интеграл
2. Определен интеграл
3. Примена на определен интеграл
4. Несвојствен интеграл
5. Дополнителни решени примери

Во првата глава е дефиниран поимот за неопределен интеграл и дадени се неговите поважни својства. Во продолжение објаснети се основните методи на интегрирање: методот на замена и методот на парцијална интеграција. На крајот од оваа глава, авторите се осврнуваат на техниките на интегрирање на некои класи функции (рационални, алгебарски и трансцедентни).

На почетокот од втората глава дадена е дефиницијата на определен интеграл и на прегледен начин се дадени редица својства поврзани со овој поим. Потоа следува еден од најзначајните резултати во математичката анализа, па и во математиката и науката воопшто, а тоа е основната теорема на интегралното сметање или т.н. теорема на Њутн-Лајбниц. Главата завршува со теоремите кои овозможуваат пресметка на определен интеграл со методите на замена и на парцијална интеграција.

Третата глава е посветена на примената на определениот интеграл за решавање на повеќе значајни практични проблеми, како што се: пресметка на плоштина на рамнинска фигура, пресметка на должина на лак на крива и пресметка на волумен и плоштина на ротационо тело. За одбележување е тоа што во ракописот се опфатени не само ситуациите кога функцијата е зададена експлицитно, туку и со параметарски равенки, а за пресметка на плоштина на рамнинска фигура е обработен и поларниот координатен систем.

Во четвртата глава, извршено е обопштување на поимот за определен интеграл, кој првично (во втората глава) е дефиниран на сегмент и за подинтегрална функција која е ограничена. Поконкретно, дефинирани се и објаснети се својствата на несвојствените интегрални кога интервалот на интегрирање е бесконечно голем и кога подинтегралната функција не е ограничена. На крајот од главата дадени се дефинициите и кратко објаснување на гама и бета-функцијата, како значајни примери за примена на несвојствениот интеграл.

Последната, петта глава, содржи дополнителни решени примери кај кои претходно изнесената материја е применета за решавање и на посериозни проблеми.

Од педагошки (дидактичко-методски) аспект, ракописот е на високо ниво, материјалот е презентираан во современ стил, а решените примери и дополнителни задачи се подредени според сложеноста на обработуваната материја. Тие му даваат на основниот материјал компактност и можност за негово квалитетно усвојување.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Ракописот под наслов „Интегрално сметање“ во целост ги задоволува критериумите за универзитетски учебник. Тој покрива дел од програмата по предметите од наставно-научната област математика која се изучува на студиите на Машинскиот факултет и Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, како и на другите технички факултети. Материјалот во него е презентираан прецизно, ефикасно и математички коректно, проследен со голем број решени примери и дополнителни задачи за вежбање.

Врз основа на погоре изнесеното, со задоволство му предлагаме на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје ракописот под наслов „Интегрално сметање“, подготвен од д-р Никола Тунески, вонреден професор на Машински факултет во Скопје и д-р Билјана Јолевска-Тунеска, вонреден професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, да го прифати и да го одобри како учебник.

Скопје, 2.2.2011

Рецензентска комисија

1. Д-р Алекса Малчески,
вонреден професор
на Машинскиот факултет во Скопје с.р.
2. Д-р Анета Бучковска,
вонреден професор
на Факултетот за електротехника и
информациски технологии во Скопје с.р.